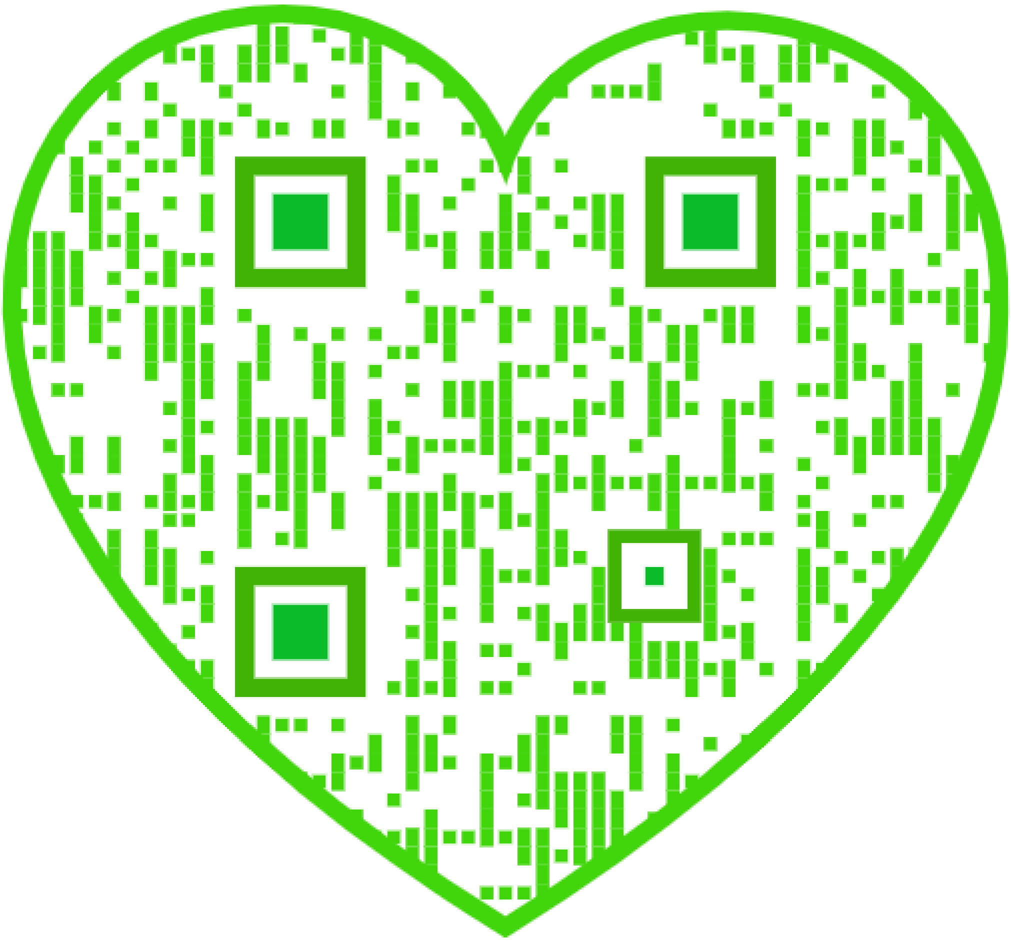

Rein Veenstra
Kerstfeest 1939
22,50

VOOR JONGEREN EN OUDEREN

BLAUW BLOED

„Hier die ding het uit die kissie uitgeval, basie!" Bladz. 7

IC-O
groe

J. J. GROENEWEG

BLAUW BLOED

VOOR JONGEREN EN OUDEREN

BAND EN PLATEN VAN

POL DOM

's GRAVENHAGE
G. B. VAN GOOR ZONEN's UITGEVERSMAATSCHAPPIJ N.V.

P 010 159 949
B1000 808 9376

PERSONEN.

CHARLES MINNAAR	Een Afrikaansche boer.
MARIE MINNAAR-MALHERBE .	Zijn vrouw.
ALBERT	De jongste zoon.
DEAN SHAW	Een Engelsche predikant.
NOTARIS CERFONTAIN . . .	in Peyrieux, een stadje in Frankrijk.
MEVROUW DU PLESSIS . . .	Wonende in het kasteel Mesnard.
ANTOINETTE	Haar dochter.
ALBERT, baron DU MESNARD .	Kapitein in het vreemdelingen-legioen in de Sahara.
KOLONEL LE ROUX	Bevelhebber in Dakar.
LUITENANT MARAIS	Kommandant van Atar in de oase Usheft.
DE SJEIK	Hoofdman der Mooren in Rio de Oro.
IBN BEN AZAR.	

Ministers, Fransche militairen, Mooren, Arabieren, Arabische vrouwen en kinderen, negers, enz.

Informatiecentrum Jeugdlectuur

1

„HIER DIE DING HET UIT DIE KISSIE UITGEVAL, BASIE!" TANTE MARIE IS DOL OP HAAR VACANTIEHUIS. HAAR BIDDENDE HANDEN RUSTEN IN HAAR SCHOOT. ALBERT IS VAN KINDSBEEN AF GEWEND ZIJN VADER NIET TE STOREN, ALS DEZE DE COURANT LEEST.

„Daar laat me die stommeling van een Lukas geloof ik mijn boekenkist uit zijn zwarte knuisten vallen!"

Met deze woorden springt Albert Minnaar van zijn stoel op in de koele rondavel, waar hij zit te lezen, en holt naar buiten.

De breede, schaduwrijke voorveranda van het ruime boerenhuis is een beeld van wanorde.

Hier ligt een toegebonden zak, daar staan kisten naast en op elkander, en te midden dier verhuispartij staat Lukas, de huiskaffer, de handen wanhopig tegen zijn peperkorrelkop geklemd.

Aan zijn voeten ligt de eikenhouten familiekist, waarin zijn jonge meester zijn boeken bergt.

Het deksel hangt er aan één scharnier lam bij; het voorste paneel is in tweeën gespleten, en de inhoud ligt rondom verspreid.

Met een paar sprongen bereikt Albert de veranda en overziet in één oogopslag den omvang van het onheil.

„Had je niet voorzichtiger kunnen zijn! Je weet hoe vader op die kist gesteld is!" duwt hij den zwarte toe.

„Dis 'n pure ongeluk, kleinbasie!" jammert Lukas.

„Raap die boeken op en stop ze in een zak!" kommandeert de boerenzoon en gaat het voorhuis in om een hamer en wat

spijkers te zoeken, ten einde de kist zoo gauw mogelijk te repareeren.

Hij weet, hoe zijn vader, de gezeten boer van „Vergesig", — dit is de naam van de uitgestrekte boerderij —, op die kist gesteld is.

Hoewel twee eeuwen haar verwoestenden invloed hebben doen gelden, is ze nog sterk, dank zij de gesmede ijzeren platen en hengsels. Deksel en wanden zijn van fraai uitgesneden, donker eikenhout, en op het midden van het eerste prijkt nog een familiewapen, al is het aardig weggesleten.

Als die kist haar omzwervingen had kunnen vertellen, wat zouden die verhalen de luisterenden geboeid hebben!

Verhalen, vol vreugde, huwelijken en overwinningen, maar ook verhalen, vol leed en angst, sterfgevallen, moorden en nederlagen, want al ligt nu Vergesig vredig tegen een hooge, groene heuvelhelling in het schitterendste landschap van de wereld, er zijn tijden geweest, waarin woeste legerscharen van dronken en bloeddorstige kaffers hier rondtierden om te branden en te moorden.

De geschiedenis der Kaapsche grensboeren is een aangrijpend boek vol bladzijden van trouweloosheid en verraad aan de zijde der zwarten, vol bladzijden van opofferingen, nachtwaken en moed aan de zijde der boeren.

De opeenvolgende stamvaders der familie Minnaar hebben die kist altijd in groote eere gehouden, want ze is het eenigst overgebleven erfstuk dat uit hun stamland, uit Frankrijk, afkomstig is.

En nu is ze door de achteloosheid van Lukas, den huiskaffer, gebroken.

Geen wonder, dat Albert niet veel woorden verspilt, maar dadelijk begrijpt, dat ze zoo goed en zoo kwaad als het kan aanstond gerepareerd moet worden.

Hij verschijnt met hamer en spijkers in de hand weer op de voorstoep en onderzoekt, waar hij moet beginnen.

Lukas nadert hem en toont hem een plat, langwerpig tinnen busje.

„Hier die ding het uit die kissie uitgeval, basie," zegt hij en komt schoorvoetend nader.

Verwonderd kijkt Albert op.

Hij legt hamer en spijkers neer en neemt het onbekende voorwerp in de hand.

Hij bekijkt het van alle kanten en probeert het dekseltje op te lichten, maar dat gaat niet, het is vastgesoldeerd.

Hij rammelt het ding heen en weer, maar hij hoort niets.

Diamanten of geldstukken zitten er dus niet in.

Hij herinnert zich niet het busje ooit ergens in huis gezien te hebben.

„Waar heb je dat ding gevonden?" vraagt hij Lukas.

„Dit het hier uitgeval," zegt deze en wijst op een uitgebeitelde holte in het gespleten voorpaneel.

Albert is geen kind meer, — hij is achttien jaar, bijna negentien, en student aan de universiteit van Pretoria —, en hij voelt heel goed, dat hier een of ander verborgen geheim aan het licht komt.

Hij laat het busje in de verborgen ruimte zakken; het past er precies in. Geen wonder, dat hij het nooit ergens gezien heeft. Wie weet hoeveel jaren het daar verborgen heeft gelegen. En niemand, die ooit vermoed heeft, dat de kist een geheim bevatte.

Wat zou er inzitten?

Maar dat zal zijn vader wel onderzoeken. Als hij vanmiddag naar het vacantiehuis aan zee gaat zal hij het hem overhandigen. Vader zal ook vreemd opkijken.

„Zet de zakken en kisten op den vrachtwagen en roep Tikkie en Oulap om je te helpen!" schreeuwt hij tot Lukas, die in het voorhuis rondscharrelt, en met het geheimzinnige gevonden voorwerp in de hand verdwijnt hij in de koele rondavel, zijn slaapkamer en tegelijk zijn studeercel.

Daar plaatst hij het boven op zijn boekenrek en treedt weer naar buiten, om toe te zien, dat de drie kafferjongens de zakken en kisten doelmatig op de vrachtauto zetten.

Met veel zuchten als ze hun vracht naar den wagen toe

sjouwen, en onder grappen en gegrinnik als ze terugkeeren om een nieuwe te halen, komen ze eindelijk klaar.

„En nu naar het strand en gauw terug!" kommandeert Albert.

Lukas zit trotsch als een pauw achter het stuurrad en de auto schiet met een ruk vooruit.

Het scheelt maar een haartje of Oulap ligt er onder.

Met een geweldigen sprong, waarbij zijn beentjes kraken en zijn knieën boven zijn kop komen, springt hij op zij en bonst met een vaart tegen Fikkie aan.

Die twee kijken elkaar een oogenblik met uitpuilende schrikoogen aan, maar dan verbreeden zich hun dikke lippen en staan ze krom van den lach.

Lukas keert nog even zijn zonnig gelaat grijnslachend om en laat zijn prachtige, witte tanden schitteren.

De wagen draait een eindje verder om een boschje gomboomen heen en is aan het gezicht onttrokken.

Albert hoort het snorren en brommen, maar meer en meer dempt het geluid en het gerucht sterft geheel en al weg.

Mieta, de hottentotmeid, de rechterhand van mevrouw Minnaar, komt uit het voorhuis op de stoep en staat met de bruine handen op de breede heupen bazig naar het gebroken familiestuk te kijken.

Haar kopdoek, felblauw, hangt scheef, wat een bewijs is, dat ze niet stil heeft gezeten.

„Basie Albert," zegt ze, „die bokkenees van een Lukas lê strakkies nog op die naad van sij rug. Eers het hij die mooi kissie gebreek en nou jaag hij so vinnig dat die wa sonder voorwiele bij die oubaas sal kom."

Albert is gewend aan de wonderlijke zegswijzen van de trouwe meid. Lachend keert hij het hoofd om en merkt op, dat ze nog al de kopjes en schoteltjes en het andere gerei moet inpakken.

„Glo vir mij, basie, die ou Lukas het vanmôre tiermelk (bier) gedrink! Kriskras, gelijkgras, bierkas, lê bij die vat en suip jou nat! So is hij, glo vir mij!"

En kopschuddend waggelt ze naar binnen.

Albert vreest, dat het eikenhout zal scheuren als hij spijkers gebruikt. Daarom gaat hij naar zijn rondavel terug en komt met schroevendraaier en de noodige schroeven weer naar buiten.

Het is een vroege zomerdag, begin December.

De zon staat nog niet hoog boven de zware, begroeide duinen, maar toch schitteren de naakte randplekken al tusschen de schilderachtige bosschen, die op en langs de hellingen groeien. Die schittering voorspelt een heete dag.

Een koele adem zweeft over den Indischen Oceaan en over de oneindige groene prachtwereld rondom Vergesig.

Naar welken kant het oog ook staart: golvende weidevelden vol Friesche melkkoeien en grazende trekossen; vierkante akkers ananasplanten, omzoomd door sierlijke banaanstruiken; in de kloven en dalen de euphorbia's, de zonderlinge rubberboomen met hun stug, blauwgroen loof.

In het westen, waar ver achter de lichtpaarse heuvelen de welvarende handelsstad Oost-London ligt, kronkelt een riviertje tusschen de groene bulten door. Een riviertje, — maar vallen in het binnenland en aan de kust zware regens, dan zwelt het aan tot een driftig bruischenden stroom, die in woeste vaart over de rotsen tuimelt en breed en geweldig zich voortspoedt naar den Oceaan, over het bed, dat hij zelf door de duinen uitgraaft.

Vóór het die duinen bereikt laat het aan zijn oevers slechts een smal reepje zand liggen en rijzen naakte rotsen omhoog, die fel kleuren in het scherpe zonlicht.

Breed is de monding en onvermoeid en onafgebroken stuwt de Oceaan het zand van zijn bodem voorwaarts, zoodat menigmaal de riviermond verstopt is. Maar is het laagwatergetijde, dan schuurt het riviertje steelsgewijze een pad door het zand en stroomt in smalle, ondiepe voortjes diefachtig over het vlakke strand naar de groote wereldzee.

Achter het woonhuis golft de zacht afgeronde groene wereld naar het noorden, waar, ver weg, gedoken achter de doorzichtig paarse bergen aan den horizon, het kleine stadje Kingwilliamstown ligt. King, zooals men kortweg zegt.

Dat vroolijke, geelbruine paadje, dat daar door de groene velden slingert en ginds door een hooge heuvelrij voor een poosje aan het gezicht wordt onttrokken, om straks weer omhoog te rijzen en over een ronden bult te klimmen, dat is het pad naar King.

Voor het den heuvel beklimt splitst het zich en het andere pad kronkelt naar rechts, naar Oost-London, dan eens in de diepte, waar bergbeekjes er gemoedelijk over heenstroomen, zonder eenig gevaar voor de voortjagende auto, dan weer statig omhoog, om de heuvelruggen heen en soms er maar vrijmoedig over, als het er niet al te steil is.

Waar de beide paden uiteengaan schittert een brutaal rood dak als een papaver in het jonge, groene koorn.

Daar kan de dorstige auto benzine drinken.

Vergesig ligt zóó hoog in het landschap, dat men op de voorstoep, over heuvels en duinen heen, den Oceaan ziet blinken.

Er is een breede inzinking tusschen de duinen daar en tientallen huisjes en een groot hotel op een bult liggen er als helgekleurde blokjes uit een bouwdoos.

Dat is Kidd's Beach, een zomerbadplaatsje.

Brandt de zon op de groenfluweelen wereld en willen er geen verkoelende regens vallen, dan is het in King en er omheen smoorheet. De thermometer stijgt ver over de 100° F. en tientallen auto's snellen in de naweek naar het frissche strand. Daar hebben de eigenaars dier voertuigen hun eigen gemeubileerde zeehuis en ze verademen er in de levenwekkende koelte der zee.

Waar het riviertje in zee stroomt, of liever tracht te stroomen, daar is het strand breed en vlak en de afgematte stedelingen laten er de koele golven over hoofd en schouders slaan.

Nauwelijks is de zomervacantie aangebroken, of hotels en huizen zijn propvol volwassenen en kinderen.

Over de houten hekken, vóór de huizen, hangen veelkleurige badcostuums, en de blauwe lucht, het gele zand, de blauwgroene zee, de donkere bosschen, het groene gras, de roode daken, de witte muren, het parelmoeren riviertje en de verre, teere paarse heuvels vormen in het gouden zonlicht een schilderij van ongekende pracht.

Charles Minnaar, Alberts vader, bezit hier zijn vacantiehuis.

Vroeg in dezen morgen is hij er met zijn vrouw heengetrokken, want het is December, het is zomer, en Albert, de jongste der kinderen, die nog thuis is, alle andere zijn getrouwd, moet nu genieten van de koele zeelucht en het frissche water, wat Pretoria niet kan schenken.

„Onze jongen schijnt hard te studeeren; de kat komt een graatje toe," redeneert Minnaar tot zijn vrouw, „laten we maar gauw naar het zeehuis gaan."

Maar hij zelf en tante Marie ook verlangen om weg te komen uit de dagelijksche beslommeringen van de groote boerderij.

Eén van de getrouwde dochters zal over eenige dagen ook met haar twee kinderen komen en dan zal er leven en gezelligheid in het huis heerschen.

Tante Marie, zooals mevrouw Minnaar in den omgang genoemd wordt, is dol op haar vacantiehuis.

Staat ze op de achterstoep en staart haar oog op al die velden, wegglijdend naar de doorzichtig paarse verte, dan murmelen haar lippen: o hoe liefelijk, hoe liefelijk!

Zit ze in haar gemakkelijken stoel op de voorstoep en rusten haar blikken op den oneindigen Oceaan, dan glijdt er iets weemoedig ernstigs over haar lief gelaat; haar biddende handen rusten in haar schoot, en ze zegt niets.

Oom Charles heeft de noodige maatregelen getroffen, dat in zijn afwezigheid de zaken op Vergesig niet zullen lijden.

Eén van de bijwoners, — boeren zonder grondbezit, die met hun gezin op de boerderij wonen en voor hun arbeid een

gedeelte van den oogst, van de melkopbrengst, enz. ontvangen —, zorgt er voor, dat het werk geregeld zijn gang gaat en dat de boter en de vruchten op tijd op de markt van King en Oost-London arriveeren.

Een hoofd moet er op de boerderij wezen, want de arbeiders, de zwartjes, zijn echte natuurmenschen en hebben in den regel aan hard werken een broertje dood.

Ze wonen op het land van den boer; ze bezitten een flink stuk grond voor henzelf, dat ze kunnen bebouwen en waarvan de opbrengst voor hen is; ze ontvangen loon en voor dat alles moeten ze werken, dat spreekt van zelf.

Alberts vader kan, als het moet, binnen het half uur zijn huis bereiken; zijn auto staat in de garage, die op het achtererf van het zeehuis is gebouwd. Hij is gewoon toch tweemaal per week eens te gaan kijken hoe de zaken er staan, want hij weet, dat alleen het oog van den meester het paard vet maakt.

Tante Marie heeft twee kaffermeisjes medegenomen.

Die slapen in het buitenhuisje op het achtererf, waar ook de garage staat, en ze zorgen voor het werk in keuken en kamer.

Eens per week gaan ze, de manden met de zware wasch op haar hoofd, naar het kleine zoetwatermeertje aan den voet der duinen. Daar brengen ze den halven dag door en brengen in den middag het schoone goed kurkdroog mede terug.

Tuinen zijn er zoo goed als niet in Kidd's Beach.

De omwonende boeren verkoopen groenten, vruchten, gevogelte, schapevleesch, eieren en melk langs de huizen en er is bij het hotel een winkel, waar men het ontbrekende kan aanvullen.

Geheel en al van de buitenwereld afgesloten is men er niet, want er is een postkantoortje met telegraaf en telefoon en driemaal per week zwoegt de zware postbus uit Oost-London den hellenden weg naar het hotel op en brengt de brieven en couranten met het nieuws van buiten.

Laat in den middag is Albert met zijn werk klaar.

De kist is gerepareerd en staat in de rondavel; de kaffers drijven de koeien naar de kraal om ze te melken; de vrachtauto is beladen met boter, kaas, eieren, geslachte hoenders en vruchten en Lukas zal voor dag en dauw naar Oost-London vertrekken, om de producten daar aan den marktmeester af te leveren.

Oulap vangt Alberts paard en zadelt het. De jonge meester haalt het busje uit de rondavel en stopt het in den binnenzak van zijn jasje. Hij sluit de deur van zijn studeervertrek achter zich dicht en overpeinst, of hij ook iets vergeten heeft, van hetgeen zijn vader hem opdroeg.

Hij geeft den bijwoner de hand, groet Mieta met een vriendelijk hoofdknikje, werpt zich in het zadel en galoppeert het dalende wegje af, nagestaard door de moederlijke oogen van de oude hottentotmeid.

De zon is nog niet onder als hij Kidd's Beach bereikt.

Zijn vader en moeder zitten op de voorveranda.

Vroolijk roept hij hun goeden middag toe en springt van zijn paard, dat hij kniehalstert en met een klap op de schoft de vrijheid geeft om te gaan grazen, waar het wil.

Ver weg kan het niet afdwalen, dat belet de riem, waarmee de nek aan één der voorpooten is gekoppeld.

Minnaar leest de courant, die dien middag is gekomen en Albert is van kindsbeen af gewend hem dan niet te storen.

Met het groote nieuws zal hij dan ook maar wachten tot na den avondmaaltijd, al kost het hem moeite.

Hij werpt het brandende eindje cigaret over het houten hekje en gaat, met de armen om de opgetrokken knieën gevouwen en met den rug heerlijk tegen den zijmuur van de veranda geleund, boven op het breede cementen muurtje zitten, dat de veranda van het voorste smalle grasveldje scheidt.

Daar ademt hij met volle teugen de bolle zeelucht in.

Vóór hem spatten de golven van den groenblauwen Oceaan uiteen op de lage, grijsbruine rotsen. De doorzichtige, ijle, lichtblauwe hemel is boven den horizon gevuld met witte

wolkjes, waarvan de randen heel lichtpaars overvloeien in het effen blauw.

Naar de kust toe smelt het donkerpaars aan den horizon samen met het groen van de zee en aan het strand glanzen de golven in het stervende avondlicht met roodgouden gloed.

Schijnbaar is de Oceaan in de verte onbeweeglijk, maar nader aan het land zwellen de wateren in schuimende golven omhoog en als de witte manen van een voortstuivenden schimmel wuiven de fonteinen schuim woest de hoogte in. Onder zware dreuning breken de machtige, voorovertuimelende baren op de ijzeren bazaltrotsen, die, uitgevreten door water, zon en wind, als reusachtige skeletten van voorwereldlijke dieren met donkere oogholten zwijgend staren naar de groene hellingen, die het oostelijk deel van de uitgestrekte Kaapprovincie zoo verliefelijken.

2

ALLE MINNAARS HEBBEN BLAUWE OOGEN: EEN SPELING DER NATUUR. ER ZIT EEN MET EEN KOORD TOEGEBONDEN VERZEGELD PAKJE IN, EN EEN OPGEVOUWEN BLAD PAPIER. DIEP IN ZIJN HART IS DE BARON EEN HUGENOOT. HET HEIL ZIJNER ZIEL WOOG HEM ONEINDIG VEEL ZWAARDER DAN DE GUNST DES KONINGS.

Het gouden licht van de petroleumlamp — op Kidd's Beach heeft alleen het hotel electrisch licht — straalt vredig op de gedekte tafel in de woonkamer van het zeehuis.

Het avondmaal werd genoten en de stemming, die er tijdens het dankgebed heerschte, hangt nog in het vertrek.

Albert neemt den zwaren, ouden statenbijbel met koperen sloten op en geeft het trouwe Boek weer zijn eereplaats op het kastje tegen den muur.

Minnaar grijpt in zijn jaszak naar het zakje tabak en is van plan, voor hij naar kooi gaat, nog een paar pijpjes te rooken.

Mevrouw zoekt haar handwerkje op en hoopt er nog een heel eind aan op te schieten.

Zachtjes komen de twee zwarte meidjes binnen en stapelen bijna onhoorbaar de borden op elkander, leggen er de messen en vorken op en gaan er mede naar de kombuis, zooals men in Zuid-Afrika de keuken noemt.

Een oogenblik later komen ze weer terug en verdwijnen met het restje van de dingen, die op tafel staan en met het sneeuwwitte tafellaken, maar niet alvorens zij netjes het wolfluweelen kleed over de tafel hebben gespreid.

De pijp is gestopt en aangestoken en Charles Minnaar

tuurt zwijgend in het zachte licht der vlam, peinzend over hetgeen hij zooeven las.

Het is stil in het zeehuis.

Alleen het gedreun van den Oceaan dringt gedempt tot in de kamer door.

De boer van Vergesig is een afstammeling van de Hugenooten, dat kan men zoo wel aan hem zien.

Zijn haar, waar al verscheiden zilveren draadjes doorloopen, is donkerbruin, dik en golvend. Het niet te hooge voorhoofd is met denkrimpels gesierd. De fijne wenkbrauwen zijn even donker als het hoofdhaar en de geestig gebogen neus is smal, met gevoelige vleugels. De donkere snor en het spitse kinbaardje — een zoogenaamde Henri Quatre — draagt hij, zooals hij het van zijn vader en grootvader heeft gezien en zooals een verre voorvader, wiens verweerd olieverfportretje in Vergesig tegen den gangmuur prijkt, het ook draagt.

In tegenstelling met den forschen Transvaalschen boer van Germaansche afkomst is Minnaar tengerder gebouwd, al kan hij over lichaamszwakte niet klagen, want hij is, Goddank, kerngezond.

Men zou verwachten dat de oogen, die zoo peinzend in het licht der lamp staren, ook donker zijn, maar dat zijn ze juist niet.

Alle Minnaars hebben blauwe oogen: een speling der natuur.

Maar niet alleen in uiterlijke kenmerken is de boer een Hugenoot, ook in manieren en wijze van spreken, altijd hoffelijk en ongekunsteld.

Eeuwen van omgang met onbeschaafde, ruwe heidenen hebben niet vermocht de aangeboren beschaving der Minnaars te vernietigen.

Zijn vrouw is ook van Fransche afkomst. De naam alleen zegt het al: Malherbe.

Tante Marie is de liefste verstandigste vrouw en moeder, die er kan wezen. Haar getrouwde kinderen voelen altijd nog

een heimwee naar het ouderhuis, waar moeder het zonnetje was en is.

Ze is een vrouw van stille wegen; ze zegt nooit zoo heel veel, maar de lieve trekken op het verstandige gelaat nemen terstond iedereen voor haar in. Mieta, de hottentotmeid, zou voor haar „missies" willen sterven, als het noodig was, en Lukas, Tikkie en Oulap, die bijna altijd in en om het huis zwerven, hebben blind respect voor haar. De missies is de dokter, die dag en nacht voor iedereen klaar staat met haar medicijnen en de raadgeefster in alle mogelijke, moeilijke gevallen.

Hoewel van afkomst Fransch, kunnen Minnaar en zijn vrouw de taal alleen maar lezen. Spreken gaat erg onbeholpen.

De Heeren Zeventien van de Vereenigde O. I. Compagnie bepaalden, dat de Fransche immigranten niet bij elkander mochten wonen, maar onder de reeds aanwezige Nederlandsche familiën verspreid moesten leven, een maatregel, die er op berekend was om te voorkomen, dat er in een Nederlandsche nederzetting een Fransch staatje zou geboren worden en die doeltreffend is gebleken. Doch binnenshuis beoefenden de Hugenooten hun moedertaal. Nu is het Fransch als omgangstaal geheel verdwenen, al wordt het hier en daar nog gelezen.

Albert is in al zijn doen en laten een loot van den ouden stam. Menigmaal schudt Charles Minnaar even meewarig het hoofd, als hij dezen zoon in diens dagelijksch werk gadeslaat.

Niet, omdat hij zich bekommert over diens levenswijze, maar omdat hij zijn eigen jeugd en eigen beeld in den jongen man weerspiegeld ziet, en de heerlijke jonge dagen komen immers nimmer weder.

Tante Marie richt o zoo dikwijls den blik van haar man op haar zoon en dan warmt een zachte gloed van groote liefde haar oogen.

„Moeder," zegt de boer, „van al dat werken en sjouwen van vandaag zal je wel zoo moe als een hond wezen. Hoe denk je er over, zullen we maar gaan slapen?"

„Zóó moe ben ik niet, Charles. Het is hier heerlijk rustig en Albert wil misschien nog een halfuurtje blijven zitten lezen," en zich tot haar jongsten keerende zegt ze:

„Is het zoo niet, Albert?"

„Neen moeder. Vanavond ga ik niet lezen, want ik heb iets gewichtigs voor vader," — Minnaar neemt zijn pijp uit zijn mond en kijkt zijn zoon onderzoekend aan — „maar u mag er bij blijven, als u lief bent," voegt hij er bij, en hij treedt op haar toe en drukt haar even zacht tegen zich aan.

„Wat valt er te bespreken, jongen?" vraagt Minnaar rustig, maar inwendig wel een beetje nieuwsgierig.

Als antwoord haalt Albert het tinnen busje uit zijn binnenzak en legt het vóór zijn vader op tafel.

„Hebt u dit al eens vroeger gezien, vader?" vraagt hij.

Charles Minnaar neemt het ding in de hand en bekijkt het van alle kanten. Mevrouw licht het hoofd op en slaat mede een blik op het onbekende voorwerp.

„Dat ding ken ik niet. Wat is het?" vraagt de boer.

In plaats van zijn vader onmiddellijk in te lichten, vraagt Albert: „Heeft Lukas u niet gezegd, dat hij een ongeluk had met de familiekist?"

„Daar weet ik niets van. Wat is er gebeurd?" informeert Minnaar en gaat overeind zitten; nu er iets aan de hand is met het erfstuk toont hij dadelijk zijn belangstelling.

„Het is gelukkig zoo erg niet. Ik heb de kist al weer gerepareerd en ze staat in de rondavel. Maar de voorplank was gespleten en daar viel dit ding uit. Het zat er in verborgen."

„Hoe kan dat!" roept de boer en opnieuw bekijkt hij de vondst.

„Het busje past precies in een holte, die in den voorwand uitgebeiteld is. We hebben er vroeger nooit op gelet dat er in den bovenkant twee stukjes hout ingelascht waren."

„Twee stukjes? Heb je het andere opgelicht?"

„Daar heb ik heelemaal niet aan gedacht, maar als ik op Vergesig kom ga ik het onderzoeken. Maar er zat niets in, anders was het er ook wel uitgevallen, vader."

Minnaar heeft er zich intusschen van overtuigd, dat het dekseltje goed vastgesoldeerd zit en zegt daarom:

„Het zal moeilijk gaan om het vanavond nog open te maken. Zonder vijl gaat het niet en waar nu zoo'n ding te vinden," terwijl geeft hij zijn vrouw een knipoogje, „beter, dat we het morgenochtend probeeren open te maken, jongen."

Maar dat is iets, wat Albert nu juist niet wil.

Zijn moeder voelt, hoe teleurgesteld hij bij de woorden van haar man is en daarom zegt ze:

„Je gereedschap ligt in de lade van je kast, in je kamer, Albert, Er is een vijltje bij. Ga het maar halen, je vader vindt het goed."

In een wip is Albert de kamer uit.

„Je bent nieuwsgierig, Marie," plaagt Minnaar.

„En jij verlangt zeker niet te weten wat er in zit, Charles? Ik ken je beter."

Albert komt met de vijl terug en wil maar dadelijk beginnen, doch zijn moeder schuift eerst het tafelkleed weg en legt een dubbelgevouwen courant op het hout.

Niet zonder eenige spanning slaan Minnaar en zijn vrouw het werk gade. Het duurt echter een geruimen tijd vóór Albert het dekseltje kan opwippen en het open busje aan zijn vader geeft.

Er zit een met een koord toegebonden verzegeld pakje in, en een opgevouwen blad papier.

Charles Minnaar opent het laatste.

Aandachtig tuurt hij, wat er op geschreven staat, terwijl moeder en zoon even nieuwsgierig ook een blik slaan op het beschreven papier, dat een soort brief schijnt te zijn.

De boer vouwt het weer dicht en legt het op de tafel. Nu opent hij het verzegelde pakketje.

Er komen drie oude perkamenten uit. Een voor een worden ze door de drie personen aandachtig bekeken.

„Kan jij ze lezen?" vraagt Minnaar aan zijn zoon.

„Ik kan er geen touw aan vastmaken," bromt deze teleurgesteld.

„Staat daar geen jaartal, vader?" vraagt mevrouw Minnaar en ze wijst op een plaats van het document, waar een zegel hangt.

„Daar staat 1461, maar dat is ook alles wat ik er van lezen kan."

„Het is oud-Fransch vader, met Gothische letters geschreven; ik kan er niet uit wijs worden. Misschien kunnen ze het in de bibliotheek in King ontcijferen," meent Albert.

„Daar zal het wel op uitdraaien," denkt Charles Minnaar en hij neemt opnieuw het opgevouwen papier in handen.

„Daar versta ik tenminste iets van," zegt hij luid, als hij een paar regels heeft gespeld, „hier, help een handje mee."

Moeder en zoon schuiven hun stoelen naast Minnaar en met vereende krachten lukt het den ouden brief te lezen.

Nu probeeren ze er hedendaagsch Fransch van te maken, dat Albert op een blad papier schrijft.

Het is een heel werk en eerst na veel vijven en zessen is het gelukt.

De oude brief luidt nu:

Peyrieux, Aïn.
den veertienden dag van bloeimaand
van het jaar onzes Heeren 1717.

Mijn beste, oude vriend Charles,

Wat zal je vreemd opkijken van mij, op zoo'n zonderlinge plaats, een brief te vinden. Ik hoop, dat je hem in gezondheid en gemoedsrust mag ontvangen.

Het is nu al meer dan twintig jaren geleden, dat je afscheid van ons nam en nimmer heb je iets van je laten hooren, maar ik begrijp, dat briefwisseling uit zoo'n ver land bijna onmogelijk is. Ook was je vertrek voor ons allen en voor jezelf zóó pijnlijk, dat ik best begrijpen kan, dat je met het leven hier geheel hebt willen breken.

Charles, ik ben nu advocaat en heb mij in Peyrieux gevestigd. Mijn vrouw en mijn twee opgeschoten jongens zijn de vreugd van mijn leven. Ik heb een drukken werkkring en ben, Gode zij dank, een welgesteld man geworden en ook een gelukkig man.

Dikwijls, als ik zoo 's avonds een kwartiertje zit te mijmeren, denk ik aan onze jonge dagen. Die heerlijke ritjes te paard langs de oevers van het meer Bourget en naar het Rhônedal, ik zal ze nooit vergeten. Denk jij er nog wel eens aan?

Mijn bejaarde vader, die nog altijd rentmeester op het kasteel is, zie ik maar zelden.

Verbeeld je dus mijn verbazing, toen hij gistermorgen plotseling voor mij stond en nog vóór hij ging zitten mij toevoegde:

„Victor, als je je ouden speelmakker Charles iets van jou en van ons wil laten hooren, schrijf hem dan vanmorgen of vanmiddag nog, want de brief moet voor den avond weg."

Verbaasd keek ik op en riep:

„Is de oude baron dan met zijn zoon verzoend en komt Charles terug?"

Vader vertelde me, wat er de laatste weken op het kasteel is voorgevallen en verzocht me, je dat te schrijven. Ofschoon hij niet gelooft, dat je vader het hem euvel zou duiden als hijzelf schreef, doet hij het toch liever niet, want het is hem vroeger verboden.

In de eerste plaats dan, Charles, moet ik je meedeelen, dat je vader den geheelen strengen winter bedlegerig is geweest. Er ging geen dag voorbij of mijn vader zat een paar uren aan zijn bed.

Je weet, vader was altijd een oude getrouwe.

Het zijn niet altijd zaken van administratie en beheer geweest, die de oude baron met mijn vader besprak; dikwijls hadden zij het over het geloof en de kerk. Vader zei me: „diep in zijn hart is de baron ook een Hugenoot."

Eenige jaren geleden al werd de kapelaan van dit kasteel naar Chambery verplaatst, en je vader stelde geen ander aan, al woonde hij Zondags geregeld de diensten in de kathedraal hier bij.

Nu heeft uw vader, die wat beter is, den mijnen opgedragen één der oude familiekisten, je weet wel, zoo'n eikenhouten met het familiewapen op het deksel, naar jou toe te zenden.

In één der geheime bergplaatsjes moet vader een gesloten busje sluiten, dat de baron hem gaf. Mijn brief gaat daar ook in, om je te verrassen. Ik zal niet verklappen, wat er al zoo in de kist gepakt moet worden, maar je zal er blij mee wezen.

Vader heeft een brief aan den Gouverneur van de Kaap moeten schrijven met het verzoek de kist, en de sleuteltjes in den brief te laten overhandigen aan Charles du Mesnard, een Franschen nederzetter.

In den brief aan den Gouverneur zit ook een eigenhandig geschreven brief van je vader aan jou. Wat daar in staat, weet ik niet.

Morgenochtend brengt vader alles zelf naar Marseille. Het is een lange reis voor den ouden man, maar de baron wil hebben, dat niemand anders dan vader het zal doen. Gelukkig is het weer de laatste dagen zacht; de amandelboomen bloeien.

Een Hollandsch koopman in Marseille, zijn naam is Van Deventer, zal zorg dragen, dat alles in de Kaap komt.

Vader zei nog:

„De oude baron heeft er bitter spijt van, dat hij met zijn eenigsten zoon niet geduldiger is geweest, en dat die nu een balling is zonder vaderland. Maar gelukkig is hij niet meer onterfd en zal nu wel terugkeeren."

Uw vader is bevreesd, dat hij dat niet meer zal beleven, maar wij hopen, dat dit wel het geval zal zijn, dat je zal terugkeeren.

De toestanden zijn hier nu heel anders dan twintig jaar geleden. Geen Hugenoot, die zich rustig gedraagt, behoeft meer iets te vreezen en je laatste uitroep: „eerst mijn ziel, dan mijn koning!" zou je nu niet meer behoeven te zeggen.

Het kasteel, Charles, eischt een jonger meester. Dat is voor de rust en orde onder de vele onderhoorige boeren hard

noodig, want je vader vertoont zich nooit meer buiten. Daar wordt op ongeoorloofde wijze veel hout in de bosschen gekapt en de karpers in den vijver worden zeldzaam. Kom dus terug.

Het is nu voorjaar. Als het winter wordt hoop ik je, misschien met vrouw en kinders, hier te zien.

Met de bede tot God, dat Hij je veilig in het land van je vaderen mag terugvoeren, en met de allerhartelijkste groeten, blijf ik je oude en trouwe vriend

Victor Montgomery.

Het wordt stil in de woonkamer van het zeehuis, als Albert den geheelen brief heeft voorgelezen.

Charles Minnaar blaast nadenkend de blauwe rookwolkjes voor zich heen.

Tante Marie zit met voorovergebogen hoofd en zwijgt.

„Daar zit iets weemoedigs in zoo'n ouden brief," zegt Minnaar zacht. „De schrijver en een lange reeks van zijn nakomelingen rusten reeds in hun graf."

„Mijn hart doet zeer, als ik aan dien armen verjaagden jongen denk," zucht mevrouw Minnaar, terwijl ze meewarig het lieve hoofd schudt.

„Die jongen was de eerste Afrikaansche Minnaar. Wij zijn de afstammelingen van dien balling," zegt de boer en hij kijkt zijn zoon ernstig aan.

„Nu weet ik, waarom oom Jacques altijd schrijft „De Minnaar". Daar heb ik vroeger nooit aan gedacht," roept Albert.

„Voor die eenvoudige boeren van 1700 was die naam Du Mesnard een naam zonder beteekenis. Ze maakten er De Minnaar of alleen Minnaar van. Dit was hun duidelijker," verklaart zijn vader en met een fijn glimlachje om den mond.

„Vader, die perkamenten zijn zeker eigendomsbewijzen en een testament of zoo iets, denkt u ook niet?"

„Mogelijk wel. We moeten de hulp van iemand in King

inroepen, misschien komen we het te weten," is Minnaars oordeel.

„Ik hoop dat dat kasteel in Frankrijk met zijn landerijen van ons is. Dan gaan we er naar toe!" klinkt Alberts uitroep, tamelijk egoïstisch.

Mevrouw Minnaar kijkt haar zoon eens aan.

„En als er nu andere menschen wonen, Albert, moeten we die dan maar verjagen?" vraagt ze.

„Dat nu niet, maar ze moeten dan maar met ons deelen," is Alberts praktische oplossing van de moeilijkheid.

Minnaar zegt niets en luistert. Hij vouwt brief en documenten op en bergt ze in het busje.

Tante Marie rolt haar handwerkje ineen en kijkt op de klok.

„Ja, moeder, het wordt bedtijd," zegt Minnaar, die haar beweging volgde. Hij legt zijn pijp op het aschbakje en keert zich tot zijn zoon.

„Niet te laat blijven lezen, Albert! Wel te rusten!"

„Nacht vader! nacht moeder!" roept de jonge man en als zijn ouders in hun slaapkamer zijn blaast hij de lamp uit en gaat met een brandende kaars naar zijn eigen kamertje.

Het raam staat er wijd open.

De witgekuifde golven van den Oceaan zijn duidelijk in het sterreschemerlicht te zien.

Door het huis klinkt halfgedempt het avondgebed van den boer. Albert ligt in zijn bed en probeert bij het licht der kaars het verdere van het verhaal, waaraan hij bezig is, te lezen. Maar zijn gedachten dwalen af naar dien brief en dat kasteel in Frankrijk.

„Ik behoor dus tot die menschen, die, zooals men zegt, blauw bloed in hun aderen hebben. Baron du Mesnard! Dat klinkt nog zoo slecht niet. Maar och, wat een nonsens. Wij Afrikaners zijn allen gelijk, alleen maar Afrikaners, niets meer. En toch is het leuk om te weten, dat je voorouders edelen waren, ridders, in harnas en met een helm met pluimen op. Als je dit tegen vader zegt krijg je zeker ten antwoord, dat je je dan altijd ook ridderlijk en edel moet gedragen.

Vader was stil vanavond, dat heb ik gemerkt.

Wat is moeder toch altijd eenvoudig en lief. Nu tobt ze er al over, dat er menschen in dat kasteel wonen, die er uit moeten."

Zoo doorkruisen allerlei gedachten dat jonge hoofd. Gedachten, die alle verband houden met dien eersten voorvader, Charles du Mesnard, die, verjaagd en onterfd, omdat het heil zijner ziel hem oneindig veel zwaarder woog dan de gunst des konings, een rustplaats had gevonden aan den voet van den Tafelberg.

3

ALBERT WORDT WAKKER, DOORDAT HIJ DE DEUREN DER GARAGE HOORT PIEPEN EN KNARSEN. DE DAME FLUISTERT SCHIER ONHOORBAAR. DIE BRIEF MOET VERLOREN ZIJN GERAAKT.

Kingwilliamstown is een echt, Engelsch stadje: op elken hoek eener breede straat verrijst een kerkje.

Het heeft ook een kathedraal, een standbeeld van koningin Victoria, een plantentuin met echte Hollandsche ooievaars, die hier, net als daar, de omgeving onder hen rijk bemesten, een zwembad, een museum, waarin de collectie's sprinkhanen en mollen bijzonder rijk zijn, en het bezit nog een paar handelsbanken.

King heeft een schoenenfabriek en een millionair.

Het oorlogsmonument is in den avond ontroerend.

Een eenzame schildwacht, ver van huis, staat daar, geweer op schouder, stalen helm op het hoofd en achter hem rijst een hooge, granieten basilisk, die de namen der gevallenen draagt.

Menig oud moedertje legt haar kransje aan de voeten van den zwijgenden wachter neer en richt het bedauwde oog op één dier vele namen van de lijst.

Aan den overkant der straat hangt een electrisch ballonnetje aan een paal, en 's avonds valt het zachte licht op den krijgsman en een breede schaduw valt tegen het in het stervende avondrood verteederde graniet.

Rondom is het stil, want als het daglicht is heengegaan lijkt King wel uitgestorven. Over de breede straat en hoog monument welft de vredige avondlucht met haar stille sterren, en ernstige, zwarte cypressen wuiven zacht weemoedig hun toppen om het schreiende mausoleum van zooveel vernielde hoop.

King heeft, behalve veel kerken, veel scholen, want het district is groot en vele kinderen van veraf gelegen gehuchten en boerderijen moeten in het stadje hun schoolopvoeding ontvangen.

Daar is een Afrikaansche lagere en een dito Engelsche school; daar is een groote industrieschool voor misdeelde landszonen en een kweekschool voor onderwijzeressen, en daar is ook het beroemde Dale's College, een verbinding van lagere en middelbare school.

Men kan de jongens van Dale herkennen aan hun langen, grijzen broek, — zelfs zevenjarige kereltjes sukkelen er in rond — aan hun jasje van loodrechte zwarte en roode banen en aan hun heel leelijk petje, een akelig plat ding van evenzoo gekleurde lapjes met een onmogelijk smal, sikkelvormig klepje.

De school gaat niet met haar tijd mee, want vijftig jaar geleden kon zoo'n petje er nog mee door, toen droegen alle jongens kortgeknipte haren. Maar vandaag pronken ze met sierlijke, dichte haarbossen en het petje loopt elk uur van den dag gevaar om in het stoffige zand te rollen. Het gebruik van hoedenspelden zal noodzakelijk weer in de mode moeten komen, maar nu uitsluitend voor het mannelijke deel der jeugd.

King heeft een bibliotheek.

En die mag er wezen.

Vele, nu overleden Engelsche geestelijken, vermaakten hun boekenschatten aan deze bibliotheek, waardoor er een soort klassiek cachet op gedrukt is.

Er hangt in gangen en leeszalen een geleerde lucht.

De oude boeken, eertijds door vrome vingers geliefkoosd, zijn belangwekkender dan de nieuwe, want er zijn in het hedendaagsche Engeland zoovele honderden, die zich geroepen voelen te trachten hun naam onsterfelijk te maken door boeken te schrijven, zonder dat het onmisbaar talent aanwezig is, dat het grootste deel der rijke voorraad oppervlakkig en onbeteekenend is.

In de bibliotheek van King is het altijd doodstil.

Spreken is er absoluut verboden en zwijgend zitten de lezers aan lange tafels en bladeren in hun boeken.

De dame achter de toonbank bij den ingang, die boeken ontvangt en nieuwe boeken uitgeeft, fluistert, en de dorstende naar kennis fluistert terug. De bezoeker komt zoo onder den indruk van de stilte en van het fluisteren, dat hij, buiten gekomen, een passeerenden vriend fluisterend goeden dag toewenscht en als hij op den hoek der straat bijna door een voortjagende auto in stukken getrokken wordt, den waakzamen politieman fluisterend vraagt, hoe groot de snelheid is, waarmee in King gereden mag worden.

In de bibliotheek van King loopt men op de teenen en men heeft het gevoel of men in een grafkelder van Pharao rondwaart.

Stoot je bij ongeluk tegen een stoel of een bankje, je hart staat stil van schrik en angstig kijk je omzichtig rond of iemand van je euveldaad bewust is.

Wie op wetenschappelijk gebied een inlichting wenscht, die is in de bibliotheek op de rechte plaats.

Dat weet Charles Minnaar ook.

Albert ontwaakt door het gepiep en geknars der garagedeuren.

In één sprong is hij uit bed en schuift het ringetjesgordijn op zij, waardoor hij in staat is om te zien, wat er op het achtererf gebeurt.

Zijn vader heeft de auto uit de garage gehaald.

Hij opent het venster en roept:

„Goeden morgen, vader! Gaat u naar King?"

„Haast je maar een beetje!" krijgt hij ten antwoord.

„Gaat moeder mee?"

„Moeder blijft thuis, maak wat voort," roept Minnaar terug.

Haastig schiet de jonge man zijn zwempak aan en holt door de voordeur naar buiten om nog gauw eerst zijn morgenonderdompeling te genieten.

Als hij terugkomt staat het ontbijt op tafel.

Veel tijd om zich te kleeden heeft hij niet noodig. Een

khaki-hemd, een korte broek, bloote voeten in schoenen en een hoed met breeden rand voltooien zijn toilet.

Mevrouw Minnaar heeft een lijstje opgesteld van allerlei verschillende boodschappen, die op de markt te King gekocht moeten worden: een kistje sinaasappelen, bosjes radijs, een dozijn ananassen, tien pond aardappels, een kwart schaap, vijf pond boter, vijf dozijn eieren, eenige dozijnen bananen, en, als ze er zijn, wat perziken.

Over de documenten wordt er aan tafel niet gesproken, hoe graag Albert ook wat meer van de plannen van zijn vader wenscht te weten.

Dat zijn vader over die dingen denkt, dat gelooft hij zeker, maar boeren zijn over het algemeen zwijgzame menschen, behalve als het over regeerings- en landzaken gaat, en Alberts vader maakt op dien regel geen uitzondering.

Het ontbijt is afgeloopen; de klok slaat zeven en Minnaar staat op.

„Als we nog op tijd op de markt willen wezen, moeten we gaan," zegt hij tot zijn zoon.

Een boer verzuimt zoo'n bezoek niet graag, want de markt is voor hem een levende courant en bovendien ziet hij er altijd oude kennissen, zoo raar kan het niet loopen.

Mevrouw Minnaar doet man en zoon uitgeleide en staat in het open achterhek als vader en zoon instappen.

„We zijn vóór donker thuis!" roept Minnaar zijn vrouw toe.

Hij gaat achter het stuurrad zitten en klapt het deurtje toe.

„Jij moet voor je moeder maar al die dingen koopen," zegt Minnaar, „ik heb nog een paar zaken met vrienden te bespreken."

Het is Alberts taak de hekken te openen. Ze beletten, dat de koeien en ossen van den eenen boer op het land van den ander komen. Slooten langs wegen en weilanden zijn hier niet; daarvoor in de plaats staan mijlenlange heiningen van staaldraad.

Het lange pad naar King, 50 K.M., daalt en stijgt om beurten. Waar het over kleine verheffingen gaat, knikken, zooals

men in Zuid-Afrika zegt, daar buigt en verheft de auto zich gracieus.

Dat telkens uitklimmen bij een hek is een vervelend werkje, maar het gebeurt gelukkig nog al eens dat een kaffertje bijtijds de snorrende auto ziet of hoort en dan loopt het mannetje, zoo snel als zijn zwarte voetjes hem kunnen dragen naar het hek en maakt het open. Zijn belooning is een pennie en die steekt hij meestal niet in zijn zak, om de doodeenvoudige reden, dat hij moedernaakt is.

Soms staat er bij zoo'n hek een heel groepje van die vroolijke kleuters. Valt de pennie ergens neer, dan stormen al die jongens en meisjes er op af en er wordt gevochten, wie de pennie krijgt. De hekopenaar is meestal het kind van de rekening en weet bij ondervinding, dat hij den eigenaar niet kan overtuigen, dat het muntstuk hem niet toebehoort. Maar hij schikt zich gelaten in zijn lot.

Paarden, die de haver verdienen, krijgen die meestal niet.

Het pad naar King slingert en golft door bosschen en langs weidevelden, over bulten en door waterrijke dalen.

Op het hoogste punt van den weg stopt Minnaar even, want van hier af ligt de wereld aan zijn voeten, ziet hij ver weg Vergesig en den Oceaan.

Het is één groote prachtwereld van levend groen, waarboven zich de klare hemel welft.

In de vruchtenplantages werken de kaffermeiden.

Ze dragen lange, roodbruine rokken, aan de onderzijde met horizontale zwarte banden versierd. Het bovenlijf is geheel naakt en over de korrelkoppen hebben ze een doek van dezelfde kleur gebonden; de slippen hangen in den nek af.

Zijn ze met het schoffelen klaar, of is het etenstijd, dan slaan ze een roode deken over de bruinbronzen schouders en ze keeren met haar veldgereedschappen vroolijk lachend, schertsend en altijd babbelend naar de ronde kleihuisjes met rieten dak, die er heel netjes uitzien en waarnaast de mieliepot boven het houtvuur pruttelt.

Het gebeurt wel eens dat een nieuwsgierige geit, een kake-

lende kip of een knorrend vet varken een kijkje in het kafferhuisje komt nemen, maar dan is er gauw zoo'n zwart duiveltje bij de hand, die onder veel misbaar den overtreder met een stok van het verboden terrein drijft.

De weg naar King eischt van den chauffeur veel bedachtzaamheid. Albert weet dat en daarom praat hij niet tegen zijn vader, maar houdt wijselijk zijn mond.

Vlak bij King wordt de weg breed en is er geen gevaar te duchten.

Daarom waagt hij het te vragen:

„Gaat u naar de bibliotheek, vader?"

„Dat ben ik van plan," geeft Minnaar ten antwoord.

„Als dat landgoed in Frankrijk u toebehoort, vader, gaat u er dan naar toe?" vraagt Albert, die zijn nieuwsgierigheid moeilijk langer bedwingen kan.

„Ho, ho!" lacht Minnaar, „zoo ver zijn we nog niet. Je praat al van een landgoed, maar wat weten we er van? En wie zegt je, dat alles niet verjaard is! Neen jongen, ik stel alleen belang in de familiegeschiedenis. Er gaat een groote bekoring van uit te weten, wie je voorouders waren, wat ze deden, en bovenal of ze nuttige menschen zijn geweest. En denk er om, Albert, je moeder en ik willen over deze zaak het stilzwijgen bewaren, tegenover iedereen en dat verlang ik van jou ook. Voorloopig wensch ik alleen te weten, wat die documenten behelzen en dat mag jij ook weten."

In zijn hart is Albert bevreesd, dat zijn vader echter te weinig ondernemingsgeest bezit. Voor hem is die brief van Victor Montgomery genoeg. Je kunt er duidelijk uit lezen, dat de geheele erfenis aan de Minnaars toekomt. Maar hij zal zich wel wachten zijn vader te zeggen, hoe hij er over denkt, en daarom maar niet spreken over het kasteel. Doch dat zijn vader alleen in de geschiedenis van de familie belang stelt, dat bevredigt hem in het geheel niet.

De auto is over een hooge brug het stadje ingereden en arriveert op het uitgestrekte marktplein.

Zoo'n plein is zeker wel honderdmaal grooter dan een

markt in Europeesche steden, waar geen tientallen ossewagens, elk bespannen met zestien ossen, plaats behoeven in te nemen.

Waarom zooveel ossen voor één wagen? Denk je, dat vier of zes van deze dieren een zwaarbeladen wagen tegen een steile helling naar boven kunnen trekken? De weg van de boerderij naar de markt gaat zeker wel over vijftig kromme heuvelruggen, als het nog niet veel meer is en daarom gebruikt de boer zooveel van die sterke dieren.

De marktmeester van King laat zich al in zijn huisje op vier wielen van den eenen stapel producten naar den anderen rijden en verkoopt de waren bij opbod. Het is al half negen en de grootste drukte is al voorbij.

„Ga jij nu hier je gang maar," zegt Minnaar. „Ik moet iets met oom Piet daar ginder bespreken en daarna ga ik de stad in. Om twaalf uur vertrekken we weer en laten we afspreken, dat ik je dan hier vind."

Hij begeeft zich naar een groep boeren, die rondom een voorraad zakken mielie staat. Met kennersblik laten ze de rijke zaden door de vingers glijden.

Tegen tien stapt hij de bibliotheek binnen.

Voorzichtig veegt hij zijn voeten op de mat in het voorportaal af en treedt bedachtzaam naar de toonbank, waarachter een dame bezig is met nieuwe boeken te nummeren.

Beleefd neemt Minnaar den hoed af en legt hem op een stoel.

„Wat is er van uw verlangen?" fluistert de dame, bijna onhoorbaar.

Zijn stem zooveel mogelijk dempend antwoordt Minnaar: „Mevrouw, ik ben in het bezit van een paar oude papieren, die in middeleeuwsch Fransch zijn geschreven en nu wenschte ik van u te vernemen, of u ook iemand weet, die ze voor mij zou kunnen vertalen."

De dame luistert aandachtig en trekt haar wenkbrauwen hoog op. Haar oogen kijken achter die wenkbrauwen naar haar schedeldak, zoodat Minnaar er een beetje akelig van

wordt als hij de ronde, witte ballen ziet en niets meer.

Geduldig wacht hij tot de inzichzelfgekeerde dame weer tot het buitenleven terugkeert en als dat gebeurt bemerkt hij, dat ze haar rechterarm heeft uitgestrekt en door de openstaande deur van een zaal naar een eenzamen, aandachtigen lezer wijst, een man, waarvan alleen het spierwitte hoofdhaar, één zwarte schouder en een neus met een bril zichtbaar zijn.

Charles Minnaar begrijpt haar volkomen.

Hij grijpt naar zijn hoed, dankt met het hoofd en schuift op zijn teenen naar de leeszaal, waar de eenzame lezer in een ouden foliant verdiept schijnt te zijn.

Gelukkig dempt het kokoskleed op den vloer elk geluid van verplaatst wordende stoelenpooten, zoodat de boer ongemerkt een plaatsje aan de rechterzijde van den lezer kan innemen.

Hij tast naar de documenten in den binnenzak, spreidt ze voor zich op tafel, en . . . wacht.

De oude heer, een Engelsche geestelijke, wat dadelijk te zien is aan het hooge, stijve boord met de platte, zwarte das, die geen enkel wit plekje van het overhemd overlaat, hangt letterlijk met zijn neus op zijn boek en is zichzelf er niet bewust van, dat hij om de minuut een geweldigen luchtstroom door zijn meer dan normaal ontwikkeld reukorgaan drijft, iets, wat Charles Minnaar doet denken aan een nijlpaard, dat boven water komt. Maar dit luchtgetril is dan ook absoluut het eenige geluid dat, en dan nog maar om de minuut, in de leeszaal hoorbaar is.

Eindelijk komt er beweging in de voorovergebogen gestalte. Deze rijst op en, onbewust van de tegenwoordigheid van een tweeden bezoeker, schrijdt ze naar een boekenkast en haalt er een anderen foliant uit.

Snel legt de boer één der documenten op het open boek en wacht, wat er nu zal volgen.

De oude heer komt terug en legt het nieuwe boek naast het oude. Voorzichtig gaat hij zitten.

Plotseling schuift hij met een ruk zijn bril op het uiterste puntje van zijn voorgevel en schijnt stomverwonderd.

Telkens richt hij het eerwaardige witte hoofd op en staart rondom zich in het ledige.

Minnaar vindt den moed hem zachtjes op de zwarte mouw te tikken. Het witte hoofd keert zich naar den boer.

Deze wijst uitnoodigend en met een beleefd vragend iets in de oogen op het document.

De eerwaardige man knikt eenige malen bevestigend met het hoofd en verandert dan de bevestiging in een ontkennend hoofdschudden, alsof hij wilde zeggen: ja, ja, ik zie het, dat is oud-Fransch, maar... 't is onmogelijk om er hier over te praten.

Hij vouwt het document voorzichtig toe, slaat onhoorbaar het open boek dicht, pakt beide boeken op, plaatst ze in de kast en stapt, het toegevouwen document in de hand, naar den uitgang, waar hij Minnaar wenkt hem te volgen, wat deze met de grootst mogelijke omzichtigheid doet.

Buiten gekomen kiest hij een plaatsje onder één der schaduwrijke boomen en vriendelijk lachend zegt hij, goed hoorbaar: „ja, ja, ik heb uw bedoeling begrepen. U wil weten, wat dit document behelst? Maar dat is zoo maar niet in vijf minuten te zeggen. Doch u komt mij bekend voor. Mag ik weten, wie mij de eer aandoet een dienst van mij te vragen?"

„Mijn naam is Charles Minnaar," haast zich de boer te zeggen.

„De boer van Vergesig? Ja, ja, nu herinner ik mij u. Charles Minnaar, niet Du Mesnard, zooals er op dat perkament staat. Ik ben Dean Shaw."

Albert vader is wel eenigszins verrast. Die oude heer is een slimmerd.

„Ik heb nog een paar oud-Fransche papieren. Ik zou u willen vragen ze voor mij te vertalen en wensch er de gevraagde vergoeding voor te geven," zegt hij.

„Van betalen is er geen sprake! Ik heb juist genoeg om er eenvoudig van te leven en wil de zorg over meer niet dragen. Maar, waarde heer Minnaar, onder mijn gemeenteleden zijn er, die juist niet genoeg hebben om er doodeenvoudig van te leven. Wilt u hun gedenken, dan zou ik dit aangenaam

vinden. Ik geloof, dat u goed zult doen mij naar mijn pastorie te volgen."

„Dean Shaw, doe ik niet beter als ik u de documenten geef en over een paar dagen terug kom om te hooren, hoe het er mee staat?" vraagt Minnaar beleefd.

„Ja, ja, dat zal beter zijn. Overmorgen, schikt u dat?"

„Heel gaarne, Dean," en de boer van Vergesig overhandigt hem de papieren.

Voorzichtig, alsof het kraakporcelein is, bergt het hoofd van de Kathedraalkerk de kostbare stukken in de zwarte jas en beleefd drukken de heeren elkaar de hand ten afscheid.

De Dean keert tot zijn folianten terug, de boer gaat zijn zoon opzoeken.

Hij vindt Albert, zooals afgesproken is, op de markt en deelt hem het verloop van zijn wederwaardigheden mede.

In den middag snelt de auto naar Kidd's Beach terug, maar doet even de boerderij aan.

Minnaar wijst zijn zoon het verweerde portret.

„Dat moet de oude baron zijn, Albert. Dat schilderstukje is zeker één van de dingen, die in de oude kist gepakt waren."

Met meer opmerkzaamheid dan ooit te voren beschouwt de boerenzoon zijn voorvader. Alle Minnaars hebben blauwe oogen. De oude baron ook.

„Ik geloof dat de eerste Minnaar nooit dien brief gekregen heeft, vader," merkt Albert op.

„Dat is juist, waar ik ook over gedacht heb. De Gouverneur moet beide wel ontvangen hebben, dat is zeker, anders was die kist nooit in onze familie gekomen. Misschien is bij de verzending de brief verloren geraakt," meent de boer.

„Ik ga nog eventjes kijken of er iets in dat tweede vak zit, vader," zegt Albert en stapt naar zijn rondavel.

Minnaar volgt hem en ziet, dat de kist goed gerepareerd is.

Maar het tweede vakje is ledig.

Vóór donker zijn beiden thuis en hoort tante Marie de luimige ontmoeting van haar man met Dean Shaw.

4

BOER MINNAAR LEEST. MET EEN MEEWARIG TREKJE OP HET GELAAT LEGT HIJ HET NEDER. WAT DAT BETEEKENT, MAG JOOST WETEN. EEN WELKOME KERSTGAVE VOOR DE ARMEN. GEKRAAKTE NOTEDOPPEN EN VERKREUKELDE ZILVERPAPIERTJES.

Het is Alberts beurt om thuis te blijven.

Zijn zuster Marie met haar twee kinderen is met de postbus van Oost-London gekomen en aan het hotel afgestapt, waar moeder, vader en broeder haar met ongeduld hebben staan afwachten.

Zes gelukkige menschen wandelen nu over het wegje naar het zeehuis, de grootmoeder met haar schattig kleindochtertje, de vader met zijn dochter en de achttienjarige oom Albert met zijn neefje van zeven.

Nu de boer toch naar King moet om zijn perkamenten te halen, gaat Mevrouw mede om Kerstpresenten te koopen. Die zijn in het badplaatsje niet te krijgen.

Albert gaat met zijn kleinen neef visschen in het Umcantiriviertje en zijn zuster Marie laat haar dochtertje in het zand spelen.

Terwijl Mevrouw Minnaar door de groote spiegelruiten van de winkels naar de fraai uitgestalde feestpresenten tuurt, zit haar man in de studeerkamer van Dean Shaw.

De Dean heeft zijn bezoeker uitgenoodigd naast hem te komen zitten.

„Ja, ja," begint de oude heer, „die documenten zijn al heel merkwaardig. Ze hebben mij heel wat moeite gebrouwen, want dit oudste, met het jaartal 1461, is in Latijn geschreven

en je weet, waarde heer Minnaar, dat wij, geestelijken, altijd met Grieksch opgescheept zitten. Daardoor hebben wij ons Latijn wel een beetje vergeten. Maar, het is mij toch gelukt. Ik schijn van Latijn meer te weten dan ik dacht."

Charles Minnaar heeft er eigenlijk nooit aan gedacht, dat de studie van Grieksch voor een bijbelkenner onmisbaar is, maar hij knikt toestemmend, in de hoop dat de eerwaardige heer geen ellenlange toespraak zal gaan houden, iets, waarvoor zulke geleerde heeren dikwijls een zwak hebben.

„Hier," vervolgt de Dean, en hij legt het oude perkament met het groote zegel open voor zich op tafel en strijkt er met de hand over, „hier heb je een oude schenkingsacte, een zeer merkwaardig document, zooals je ze tegenwoordig nog in musea aantreft."

Terwijl hij spreekt tikt hij bij elk woord, dat hij zegt, met den wijsvinger van de linkerhand op de tafel en het laatste woord van den zin gaat gepaard met een geduchten tik, alles zeker om de merkwaardigheid nog te vergrooten.

„Ik heb er," vervolgt hij, „zoo goed en zoo kwaad als het ging, deze vertaling van gemaakt," en hij grijpt naar een blad papier, dat op het midden van de tafel voor hem ligt en geeft het zijn bezoeker in handen.

„Lees die maar eens op je gemak."

Charles Minnaar leest:

Om reden dat onze trouwe vriend en helper, Ridder Jacques Renaud, ons in onze ballingschap aan het Hof van den Hertog van Bourgondië heeft gevolgd en hij daardoor al de ongenade van onzen zaligen vader Koning Karel den Zevenden heeft verduurd, zoo verheffen wij, Lodewijk de Elfde, bij de gratie Gods Koning van Frankrijk, genoemden trouwen Ridder Jacques Renaud tot Baron van het Fransche Koninkrijk en schenken wij hem en zijn wettige nakomelingen in vollen eigendom, met al de rechten daaraan verbonden, de heerlijkheid Mesnard, met kasteel, landerijen, bosschen en vischwaters.

Tevens belasten wij, Lodewijk de Elfde, Koning van Frankrijk, genoemden Ridder Renaud, van nu af aan geheeten Jacques, Baron du Mesnard, met de heerlijke rechtspraak in het Baljuwschap Mesnard.

Gedaan in het Kasteel van Bourges,
den twaalfden van Wintermaand van het jaar
onzes Heeren veertien honderd één en zestig.

(Onderteekening:)
Lodewijk de Elfde, Koning van Frankrijk.
François Gueslin, Aartsbisschop van Bourges.

Minnaar legt het papier, na het gelezen te hebben, rustig op tafel en kijkt den Dean aan.

„Ja, ja," zegt deze, „dat is een heel merkwaardig document. Ik ben altijd een groot liefhebber van oudheidkunde geweest, en ik verzeker je, Mijnheer Minnaar, dat dit perkament je een heel lief sommetje opbrengt als je het aan het Britsche Museum wil afstaan."

Maar de boer schudt ontkennend het hoofd.

„En het is echt, zoo echt als goud. Die Lodewijk de Elfde was in zijn jeugd een lastig heertje. Eigenlijk is hij het zijn leven lang gebleven. In zijn jongelingsjaren maakte hij het zoo bont, dat zijn vader, Karel de Zevende, van plan was om zijn zoontje binnen vier muren op te sluiten. Het kroonprinsje was hem echter te vlug af en nam de wijk naar den machtigsten vijand van zijn vader, den Hertog van Bourgondië. Daar bleef hij tot zijn vaders dood, in 1461, en werd toen tot Koning gekroond. Die Jacques Renaud was zeker een jeugdvriend, die zijn jongen meester niet in den steek had gelaten. Nu, hij is er voor beloond geworden, en spoedig ook.

Het is bekend, dat Koning Lodewijk het liefst vertoefde in zijn provinciën rondom de Loire. Daar ligt Bourges en zal ook het kasteel Mesnard wel liggen. Ik zal het voor u opzoeken, u komt toch wel weer spoedig in King."

„Wat verstaat u onder heerlijke rechtspraak?" vraagt Minnaar, als de oude heer even stopt.

„Ja, ja, beste heer Minnaar. Dat heb ik ook opgezocht. Heerlijke rechtspraak is de rechtspraak van den kasteelheer. Deze had het recht zijn boeren voor kleinere vergrijpen te straffen. Niet als het brandstichting, roof of moord betrof. Zóó'n zaak kwam voor het Koninklijke Hof. De groote Fransche Revolutie heeft aan dat recht van den edelman voor goed een einde gemaakt, en maar goed ook, want die boeren werden lang niet altijd rechtvaardig behandeld.

En hier is een tweede document, ook vertaald. Dat was niet zoo moeilijk, want het is in oud-Fransch geschreven. Het is waarschijnlijk tegelijkertijd met het eerste aan den nieuwen Baron overhandigd. Een datum draagt het niet, wel een onderteekening, die ik niet kan ontcijferen. Lees het maar eens."

Boer Minnaar leest:

Aangezien onzen geëerbiedigden Meester Lodewijk den Elfden, Koning van Frankrijk, van vele zijden klachten hebben bereikt over de meer en meer voorkomende onwilligheid der pacht- en eigengeërfde boeren om hun plichten aan hun wettigen beschermer, den kasteelheer, te vervullen, zoo heeft het Z. M. behaagd aan deze klachten een gunstig gehoor te verleenen en de volgende voorschriften vast te stellen.

Deze voorschriften zullen kracht van wet bezitten en door den kasteelheer aan zijn boeren medegedeeld worden.

In den Zomermaand moet het gras gemaaid en van het hooi een tiende gedeelte in Hooimaand aan het kasteel afgeleverd worden. In Oogstmaand zal het tiende gedeelte van het gewonnen graan afgestaan worden aan het klooster en indien het Baljuwschap zoo'n instelling niet rijk is, vervalt dit gedeelte aan de Kroon.

In Herfstmaand moet de kasteelheer één achtste van het getal varkens ontvangen.

In Wijnmaand betaalt de wijnboer den kasteelheer, voor

het persen van den wijn de som geld, die in elk Baljuwschap afzonderlijk, daarvoor vastgesteld is.

In Slachtmaand moet het daarvoor aangewezen hout geveld en gekapt en naar het kasteel vervoerd worden.

In Wintermaand ontvangt de kasteelheer zooveel vette hoenders, ganzen, eenden en kalkoenen als hij voor het heilige Kerstfeest meent noodig te hebben.

In Louw- en Sprokkelmaand heeft de kasteelheer aanspraak op tien dagen heerendiensten van elken mannelijken bewoner in zijn gebied.

In Lente-, Gras- en Bloeimaand moeten de velden geploegd en bezaaid worden.

Voor het heilige Paaschfeest moeten aan den kasteelheer zooveel lammeren en schapen afgestaan worden, als deze meent noodig te hebben.

Waar een eigengeërfde boer zijn land verkoopt zal één dertiende deel van de koopsom aan den landheer komen.

Indien een jonge dochter huwt met iemand buiten het Baljuwschap, zal den kasteelheer een boete betaald worden van tien livres.

Al deze bepalingen moeten getrouw nagekomen worden en zijn onafhankelijk van de belastingen aan Kroon en Kerk verschuldigd.

Namens Zijne Majesteit,

onleesbaar.

Met een meewarig trekje op het gelaat en hoofdschuddend legt Minnaar het papier neder.

„Ja, ja, het landbouwbedrijf was in die jaren geen baantje. Maar er hielp geen moedertjelieve aan en al waren er toen al enkelen, die zich in woord en geschrift het ongelukkige lot van de plattelandbewoners aantrokken, ze preekten voor doovemansooren. Eerst de Revolutie maakte een eind aan dien ongezonden toestand. Maar toen zat men ook in een moeilijk parket, want die eerste revolutiemannen waren alles-

behalve proletariërs. Ze hielden het recht van eigendom hoog. Daarom bepaalden ze, dat met documenten gestaafde rechten afgekocht zouden worden. De edelman, die in den loop der eeuwen zijn perkamenten verloren had, kwam er natuurlijk bekaaid af. Als ik deze bladen zie, geloof ik, dat de familie Mesnard destijds het kind van de rekening is geweest. En nu, waarde heer, het derde document. Dit gaf den baron het maal-, bak-, en persrecht. Lees het maar eens."

En Charles Minnaar overziet de derde vertaling.

De boer had dus zelfs geen recht zijn eigen koorn te malen! Geen eigen brood te bakken! Dat alles moest tegen betaling op het kasteel gebeuren! Dan hebben onze kaffers het tienmaal beter!" roept hij, als hij de vertaling weder aan den Dean overhandigt.

„Ja, ja, dat is volkomen waar, volkomen waar, beste heer. Vergeleken bij die oude Fransche boeren leven onze zwarten in een aardsch paradijs. Maar mijn beste mijnheer Minnaar, daar is nog iets. Kijk eens op den achterkant van den schenkingsbrief."

Minnaar neemt het bewuste perkament op en keert het om.

Het oude document is in vieren gevouwen en op het bovenste rechterdeel is nog duidelijk een soort ruwe schets van den plattegrond van een of ander gebouw te zien.

Een ongeoefende hand trok daar een bouwplan of zoo iets op.

Minnaar denkt, dat het wellicht den vorm van het kasteel Mesnard moet voorstellen, maar hij bewaart die gedachte voor zichzelven.

De Dean komt naast hem staan en wijst op het voorste gedeelte van de teekening.

„Ja, ja, dat is bepaald de voorzijde van een kasteel. Kijk, die twee lange streepen is de brug, van den weg naar den muur tusschen de twee torens. U moet goed verstaan, dat vele oude kasteelen in Frankrijk tegen een heuvel werden gebouwd. Rondom liep een gracht en over die gracht lag een brug. Kijk, die twee dingen zijn de torens. Ziet u dat kruisje

in dien cirkel? Die cirkel is een ronde hoektoren, maar wat dat kruisje beteekent mag Joost weten. Misschien wel een aanwijzing, bekend aan dengene aan wie die documenten toegezonden waren."

Minnaar volgt met aandacht de heldere verklaring van Dean Shaw. Ja, wat dat kruisje daar doet, dat begrijpt hij ook niet.

„En dat is alles," zegt de Dean. „Het verheugt me, dat ik u van dienst heb mogen zijn en — zijn nieuwsgierigheid of laten we liever hier zeggen zijn weetgierigheid leidt hem er toe te vragen — zijn dit familiepapieren, ja?"

„Ze waren al meer dan twee eeuwen in mijn familie," is Minnaars rustig antwoord.

„Maar man, het is een wettig eigendomsbewijs!" roept Dean Shaw uit, die het weinige enthusiasme van den boer niet begrijpt.

Charles Minnaar lacht eventjes witjes.

„Wij boeren, Dean, hebben een zwak. Wij pronken graag met onze afstamming, vooral als die een Hugenootsche is. Hebt u nooit in onze huizen een stamboom aan den wand zien prijken? U weet toch ook, dat wij in de oude Statenbijbels geboorten en sterfgevallen vermelden? Die papieren behooren mijn familie en daarom was ik nieuwsgierig te weten, wat ze behelsden."

„Stamboomen? Ik heb zelfs adellijke wapens in de huiskamers zien hangen!" merkt Dean Shaw op.

„Ja, ik erken, het is een zwak van ons. Elke boer wil graag van goede, van edele afkomst zijn. Wij hebben daarom ook altijd geweigerd, dat uw land van het onze een strafkolonie zou maken, zooals van Australië gemaakt werd. U kunt het toch niemand kwalijk nemen dat hij in zijn hart een beetje trotsch is op zijn voorgeslacht?"

„Zeker niet. Noblesse oblige!" roept de Dean uit.

Charles Minnaar verstaat die spreuk. Hij knikt en zegt ernstig: „Ja, dat doet het zeker."

„Verstaat u Fransch?" komt er verwonderd bij den Dean uit.

„Verstaan en verstaan is twee, Dean Shaw. Ik kan het behoorlijk lezen, maar spreken gaat slecht," merkt Minnaar op.

„Daar zijn jaren geweest, dat ik elke vacantie in Frankrijk doorbracht. Het land trekt en de taal is bekoorlijk," zucht de Dean.

Terwijl hij dit zegt wijst de geleerde op een zware, vierkante kast met glazen ruiten, vol boeken.

„Alle Fransch. Als ik u van dienst kan zijn, gaarne. Dan komt u maar eens aan," is de vriendelijke uitnoodiging.

„Dat hoop ik te doen, Dean. Beschouw dit als een kerstgave voor uw armen," zegt Minnaar, terwijl hij den ouden priester een gesloten enveloppe in de hand drukt.

De Dean draait ze om en om en weerstaat de verleiding om ze open te breken. Hij is nieuwsgierig om te weten, hoeveel er in zit. Boeren zijn over het algemeen niet scheutig, die ervaring heeft hij en deze bezoeker zal wel geen uitzondering op den regel zijn. Een pond, dat zal wel alles wezen.

Terwijl vouwt Minnaar zijn perkamenten in zijn zakboek en bergt dat zorgvuldig in zijn binnenzak.

Bij het afscheid nemen drukt hij den Dean warm de hand en wordt tot aan de voordeur uitgeleid.

Haastig keert de Dean naar zijn studeercel terug en opent de enveloppe.

Verrast kijkt hij op. Ze bevat een biljet van vijf pond.

„Een edele man," mompelt de priester. „Wat een heerlijke kerstgave! God zegene den braven gever! Dat hij van blauw bloed is, dat behoeven zijn papieren mij niet te zeggen!"

Albert is met zijn neefje Pierre naar Oost-London getoerd, om daar in de goedkoope bazaars een rijken voorraad gekleurd papier te koopen.

Pierre heeft een levendig gevoel voor kleurschakeeringen. Als Albert 's morgens wakker wordt, zit zijn neefje rechtop in bed en is bezig om met een jong, ernstig gelaat, prentjes te kleuren.

Oompje en neef zijn onafscheidelijke kameraden; het ge-

heim van het gekleurde papier blijft tusschen die twee.

Achter de gesloten deur van Alberts kamer knippen en plakken ze de schitterendste slingers en in de lade van de waschtafel liggen slappe, nog luchtlooze rubberballons naast acht opgevouwen papieren mutsjes.

Zoo breken de kerstdagen aan.

Hoewel strand en duinen schitteren in het felle zonnelicht, het blauw van den hemel door al dat licht doorzichtig is gekleurd en de wegen tusschen de landen broeien van de warmte, maakt de familie, op Albert en Pierre na, een toer met de auto.

Daar heeft grootmoeder voor gezorgd. Albert heeft haar in den arm genomen en zoo zitten hij en zijn neefje dien eersten kerstmorgen in het zeehuis alleen.

Ze werken daar dat het kraakt.

Prachtige slingers zweven van den bovenkant van de ketting, waaraan de lamp hangt, naar de vier hoeken der kamer en aan die slingers hangen gladde, bol opgeblazen ballons.

De stil uit Oost-London meegebrachte kerstboom staat in een hoek op een tafeltje. Het leege petroleumblik, waarin het boompje wortelt(?) is omwikkeld met fijngerimpeld rood papier, opdat de leelijkheid van het gedeukte ding niet in het oog zal springen. Het is een en al geglinster en geschitter van zilveren en gouden loovertjes en tusschen de spitse naalden hangen dunne glazen bolletjes en allerlei verrassingen.

Het tafeltje zelf is beladen met geheimzinnige pakjes.

De kaffermeidjes in de kombuis braden een vetten kalkoen en hebben de tafel in de woonkamer reeds gedekt. Naast elk der zes borden ligt een opgevouwen mutsje.

Pierre heeft een kleur van inspanning en overziet de versierde kamer met den blik van een generaal, die een parade kommandeert.

Tegen halféén komt de auto terug.

De geheele familie staat stomverbaasd over zoo'n prachtige versiering en het kleindochtertje, Martha, wordt bloedrood en haar blauwe oogen schitteren.

Pierre is de held van den kerstdag.

Allen zitten aan tafel. Grootvader Minnaar tikt met den rug van het mes tegen zijn bord.

Plotseling zweeft alle gerucht weg, en terwijl daar buiten de Oceaan zijn geweld uitdreunt in de zomerwarmte der schitterende schepping, vouwen zes menschenkinderen daarbinnen eerbiedig de handen.

Het kleine ding op haar vouwstoeltje, dat boven op een anderen is geplaatst, heeft haar oogjes stijf toegeknepen en de mollige handjes samengeklemd. Ze buigt haar kopje voorover.

De boer neigt het hoofd en spreekt met grooten eerbied zijn dank uit aan den Heer van leven en dood, die in Zijn groote barmhartigheid in den stillen kerstnacht den Heiland zond.

Niet zoodra klinkt het zachte „Amen" of de kamer is vol geluiden.

Vreugde neemt de plaats in van ernst. De papieren mutsjes worden opgezet en hoewel het voor den rustigen boer wel een beetje zot is om zoo'n dwaas ding op te zetten, gehoorzaamt hij terwille van de vreugde zijner kleinkinderen.

De meeste pret hebben die in het scheeve mutsje op grootmoeders haren.

Het kerstmaal duurt veel langer en is veel luidruchtiger dan een gewoon middagmaal en als het eindelijk genoten is, liggen tafelkleed en borden vol gekraakte notedoppen en verkreukelde zilverpapiertjes.

De twee zwartjes hebben ook haar gewone rust bij het afdekken verloren. Haar bemutste koppen grinniken van pret.

's Avonds brandt de kerstboom en zacht schitteren de brandende kaarsjes. De ontvangen presenten ontlokken kreten van verrassing en vreugde. De kleintjes zijn uitgelaten.

Ook de trouwe helpsters in de kombuis worden niet vergeten.

Maar aan alles komt een einde, ook aan de kerstvreugde. Pierre en zijn zusje slapen al.

De boer rookt op de voorstoep nog een pijpje. Albert neemt plaats tegenover zijn vader en begint al spoedig over die familiepapieren, die hij heeft mogen lezen.

„U hebt toch altijd verlangd om met moeder een reis naar Europa te maken. Waarom gaat u niet eens ons familiekasteel opzoeken?" vraagt hij.

„Daar zullen we eens over denken als jij je eksamen achter den rug hebt, en als je dan natuurlijk geslaagd bent," is de opmerking, die de boer er bijvoegt.

„Ik kan wel op Vergesig blijven, vader, en u en moeder kunnen dan gerust op reis gaan," oppert de jonge man, hoewel hij diep in zijn ziel de hoop voedt, dat hij, als het zoover is, mee zal mogen gaan.

„We zullen nog wel eens zien," zegt Charles Minnaar, en daarmee is het gesprek over documenten en reizen afgeloopen.

5

HET VLIEGTUIG STEEKT DEN NEUS OMLAAG EN SCHIET IN GLIJVLUCHT NAAR DE AARDE. LIEVER WIL IK NOG EEN PAAR JAARTJES ER VOOR BLIJVEN LEVEN. SPOEDIG DRAAIT HET DING EEN MEESLEEPEND DANSWIJSJE AF. JE LIEFHEBBENDE MOEDER.

Weg, familiepapieren! Weg, adellijk kasteel op vreemden bodem! Weg, akkers, bosschen en vischwaters!

Welke vliegenier, die hoog boven in het heelal in zijn slanke Wapiti zweeft, denkt er aan nietige, aardsche dingen, als de edele snelheid de trage wetten der zwaartekracht breekt.

Diep in de diepte op het geelgroene platte vlak daar beneden staat een groepje Pretoriaansche studenten, aardsche wezens, die met onafgebroken belangstelling omhoog turen naar hun vogelvrijen makker, die daar als beheerscher der lucht zijn eigen, zaligen weg volgt.

De vroege najaarsdag, het is April, is koel en zuiver. Een onverwachte, late regen voerde in den nacht alle stof mede en nu glanzen de vergeelde grasaren in den zachten, vroegen zonneschijn.

Boven de hooge observatiepost wappert de lange, groene wimpel en op het dak van één der vliegtuigschuren wijst de uitgerekte „worst" uit welken hoek de wind waait.

De „worst" is een ellenlange open katoenen cylinder, die met een touw boven aan een vlaggestok is gebonden. Is er wind, dan blaast deze door het worstevel en strekt het lang in de lengte uit.

Elke leerling-vliegenier zal, vóór hij gretig zijn ontbijt gaat nuttigen, eerst de worst bekijken en wee zijn gebeente als hij

straks, bij het neerstrijken niet met den neus in den wind neerkomt.

De vliegluitenant boven in den observatiepost slaat met scherpe oogen de evolutiën van de hooge Wapiti gade.

De vlugge tweedekker gehoorzaamt echter gewillig aan alle bevelen van zijn jongen meester, den student Albert Minnaar, die vandaag zijn laatste proef moet afleggen, en, loopt deze goed af, dan reserve-luitenant in de Zuid-Afrikaansche luchtmacht zal zijn.

Die kleine, uitgespreide vergulde vlerkjes op het vergulde wieltje, het insigne van de luchtmacht, wat vervullen ze menigen jongen man met een schier verterend verlangen en hoe schitteren ze als het glanspunt van aller hoop in de oogen der studenten, die na een allerellendigst lang doktersonderzoek en na het ondergaan van pijnbankfolteringen eindelijk tot het negental zullen behooren, dat de Universiteit van Pretoria jaarlijks aan de militaire luchtvaart afstaat.

Maar eerst na veel moed, na veel wilskracht, na veel gevaren en veel tegenwoordigheid van geest glanst het op de kinderborst van den stoeren, jongen kerel, die uiterlijk niet laat merken, hoe innerlijk trotsch hij is op zijn reserve-luitenantschap.

Waar er ergens anders een groep studenten bijeen is, daar klinkt doorgaans gelach en gejoel, maar hier op Zwartkop, op het uitgestrekte militaire vliegkamp aan den prachtigen hoofdweg van Pretoria naar Johannesburg, hier heerscht ernst.

Hoe jong de meesten ook nog zijn — heel veel ouder dan twintig jaar zijn ze niet en sommigen, zooals Albert Minnaar hebben dien leeftijd zelfs nog niet bereikt — er ligt bij allen iets ernstigs, iets mannelijks in hun gelaatstrekken.

Hoewel rooken op het terrein niet verboden is, bespeurt men geen enkel cigaretje.

Dan strijkt een kleine Wapiti, een éénmans tweedekkertje, volgens alle regelen van de kunst neer.

De vliegenier lijkt wel een figuur uit Jules Verne's „Twintig duizend mijlen onder zee", een man in een scaphander, in

een duikpak. Hij klimt uit zijn nauw stuurhokje, gespt zoo gauw mogelijk de leeren riemen los, die om beenen en borst waren gehaakt en werpt den bruin linnen zak, waarin de parachute ligt opgevouwen en die hem tijdens den vliegtocht tot zitkussen diende, over zijn schouder.

Met breede, vaste stappen treedt hij, terwijl hij de leeren luchtkap van zijn hoofd trekt, op het groepje studenten toe.

„Waar staan jullie allemaal zoo naar te kijken?" klinkt zijn zware stem, en één voor één drukt hij hun de leeren handschoen toe.

„Albert is in de lucht. Zijn hoogtevlucht heeft hij achter den rug en die heeft hij er goed afgebracht. Hij zal nu dadelijk wel zijn landingsproef doen," antwoordt er één uit het groepje.

„Zoo, zoo," bromt de nieuw aangekomene, en zonder iets meer te zeggen zoekt zijn oog het vliegtuig, waar de anderen naar turen.

De Wapiti van Albert, die daarboven op duizelingwekkende hoogte groote kringen rondom den witten cirkel beneden op het vliegveld heeft beschreven, verwijdert zich van die landingsplaats en begint te dalen.

„Hij gaat landen!" roept één der studenten.

Werkelijk steekt het vliegtuig den neus omlaag en schiet in glijvlucht naar de aarde.

Het brommende gedreun in de lucht houdt op.

De observeerende luitenant richt zijn verrekijker op het schouwspel en luistert slechts met een half oor naar hetgeen kapitein Van Zijl, die ongemerkt boven gekomen is, hem toeroept.

De gansche groep aanstaande geleerden holt een eind naar voren om te kunnen zien of het Albert zal gelukken in den witten cirkel te landen.

Snel nadert de Wapiti den grond en dicht aan haar landingsplaats genaderd richt ze haar neus op en schiet, horizontaal zakkend, omlaag. Wielen en staartsteun strijken gelijktijdig over het grasveld en met verminderde snelheid komt ze ten laatste midden in den cirkel tot stilstand.

„M'n kop van m'n romp als die geluksvogel geen driepuntlanding gemaakt heeft!" schreeuwt er één en allen hollen naar het vliegtuig.

Albert verlaat zijn Wapiti en ontdoet zich van zijn onhandig zitkussen. Al houdt hij zijn gelaat strikt in de plooi, daar straalt toch iets van den overwinnaar in zijn blijde, blauwe oogen.

„Kerel, dat heb je 'm netjes geflikt!" zegt één zijner makkers, en geeft hem tegelijkertijd een fermen klap op den schouder.

„Op zij, jongens, daar komt de „Baas"!" roept Albert en eerbiedig gaan de jonge mannen terzijde en salueeren den kapitein. Deze raakt even nonchalant met de punt van zijn wijsvinger de klep van zijn pet aan en klimt, zonder iets te zeggen, naar het stuurhok, waar hij zeker een inspectie houdt. Daarna wandelt hij rond romp en staart en kommandeert:

„Breng de kist naar voren!"

Vlug klimt Albert weer in zijn nauw hokje en de Wapiti, gewond door den vernederenden naam, huppelt als een manke, kale jonge ooievaar over het veld en staat dicht bij één der schuren uit te blazen.

Kapitein Van Zijl passeert de pratende jongelui en wendt zich tot Albert.

„Gehuwd?" vraagt hij kort.

„Nog niet, kapitein," zegt de jonge vliegenier, terwijl hij zich in militaire houding uitrekt.

„Doe het nooit, kindje," luidt de galgenhumor van den „Baas", „anders zal het corps jonge weduwen gauw versterkt worden!"

„De ouwe is in zijn hum," zegt een student. „Als hij zoo praat is hij van binnen opgeruimd."

Maar Albert is lang niet gerust, al weet hij, dat hij geen groote fouten heeft begaan en dat zijn landing zeker goed was.

Een ordonnans nadert hem.

„Onmiddellijk bij den kapitein komen!" zegt hij stroef.

De vrienden volgen Albert naar het kantoor en wachten daarbuiten het vonnis af.

Kapitein Van Zijl zit achter zijn met inkt bemorste schrijftafel. Zijn gelaat staat strak.

Albert nadert hem, of liever de tafel, tot op twee schreden afstands, slaat de hakken tegen elkaar, salueert, en wacht.

Stilte.

„Dus jij bent van plan om voor je schoone vaderland, onze Unie van Zuid-Afrika, spoedig te sterven!" klinkt de geruststellende ontboezeming van den kapitein.

„Liever wil ik er nog een paar jaartjes voor blijven leven," komt er een beetje onbeholpen bij Albert uit.

„Zoo, kindje, wensch jij dat. Maar een vliegenier weet soms morgen niet meer, dat hij vandaag leefde. Hoe oud ben je?"

„Negentien jaar, kapitein."

„Wel een beetje te jong voor luitenant-vliegenier, vind je zelf niet?"

Wat zal Albert hierop antwoorden? Een kort oogenblikje denkt hij na en zegt dan:

„Guynemer was op zijn twee en twintigste jaar al kapitein, kapitein."

„Hoor me dat jongetje!" barst de kapitein los. „Guynemer, de dapperste van de dapperen, drager van het Legioen van Eer en overwinnaar in drie en vijftig luchtgevechten! Maar weet je, dat hij acht maal neergeschoten is! Kindje, kindje, jongetje, wat haal je in je hoofd!"

Albert zwijgt.

Kapitein Van Zijl richt zich achter zijn lessenaar op.

„Albert Minnaar! Mijn beste gelukwenschen! Jongste luitenant-vliegenier van Z. M. Zuid-Afrikaansche Luchtmacht!"

En met deze woorden strekt hij zijn rechterhand uitnoodigend over het tafelvlak naar Albert uit, die merkbaar rood in het gelaat wordt.

De jonge luitenant drukt stevig die gul uitgestoken hand van den uiterlijk gemelijken, ouderen officier en bedankt hem.

„Vanavond komt de kolonel om de stukken te teekenen, luitenant Minnaar. Morgenochtend zes uur op het appèl, dan

kan je je brevet ontvangen. En nu naar je makkers, jongetje!"

Albert maakt salueerend rechtsomkeert en als hij buiten gekomen zijn vreugde en het kloppen van zijn hart niet langer bedwingen kan, stormen zijn medestudenten op hem toe, verbrijzelen zoo ongeveer al zijn vingerkootjes en heffen hem op hun schouders.

De ernst in het vliegpark is verdwenen.

Vroolijke, jonge stemmen, waarvan de eigenaars glad vergeten zijn, dat zij geen Engelschen zijn, brullen:

„He is a jolly good fellow
And so are all of us!"

(Hij is een vroolijke jonge kerel en we zijn zoo allemaal!)

In een oogwenk worden alle vliegtuigschuren verlaten en stormen vliegeniers en werklieden op de uitgelaten studenten af. Het heele kamp, de kaffers inclusis, brult in koor mede, en de auto's op den grooten weg verminderen hun vaart, opdat de nieuwsgierige dametjes er in te weten mogen komen, wat dat heidensche lawaai toch mag beduiden.

Eerst buiten het toegangshek zetten de studenten Albert weer op zijn beenen en stormt de heele bende naar de auto's, die aan den overkant in het gras onder de boomen staan te wachten.

En nu gaat het in halsbrekende vaart op Halfweghuis los, de groote uitspanning halverwege Pretoria en Johannesburg.

Verschillende oudere en jonge dames, in luchtige, kleurrijke toiletjes, zitten daar rondom tafeltjes te genieten van de heerlijke, frissche omgeving en het geurige kopje thee.

De jonge kerels, allen in de uniform van de Luchtmacht, stormen op de lentekinderen af, al is het herfst, en stellen zich buigend voor, met de mededeeling dat hun vriend Albert, de beroemde luchtacrobaat van Zwartkop, dezen morgen bevorderd is tot luitenant-generaal-vliegenier!

De beroemde luchtacrobaat wordt letterlijk met de haren naar de schoonen gesleept en buigt telkens als een knipmes.

De talrijke toegestoken lieve handjes en de guitige oogen, waarin hij blikt, ontroeren onzen held zonderling.

In een wip worden alle tafeltjes opzij geschoven. De zwarte kellner zeult met een gramophoon en spoedig draait het ding een meesleepend danswijsje af.

Jong Afrika danst in den zonneschijn!

De eigenaar van Halfweghuis is in zijn knollentuin, want aansnellende auto's stoppen en leveren nieuwe danseresjes en dansers, die nieuwe verteringen maken.

De ouderen zitten terzijde en slaan met jolig genoegen het dartele gedraai der jongeren gade: een tooneel, dat de donkerste schuilhoekjes van een menschenhart verwarmt.

Van het oogenblik dat de gramophoon even zwijgt maakt een vriend van Albert gebruik om met zijn dun wandelstokje een paar klinkende slagen op een ijzeren tafelblad te geven, waardoor het vroolijke gezelschap gewaar wordt, dat er iets nieuws op til is.

Op een afgesproken teeken hijscht men Albert omhoog en zet hem op de tafel.

„Dames en Heeren, de heer Albert Minnaar zal als vliegenier zijn maidenspeech houden!" schreeuwt de vriend.

Dozijnen lieve rose gezichtjes keeren zich tot den jongen held, die even met een zuurzoet gezicht zijn „vriend" aanziet, maar dan de militaire houding aanneemt en salueert.

„Dames en Heeren! Jullie denken, dat een vliegenier het zaligste lot op aarde bezit als hij daarboven in de blauwe lucht zoo los, zoo vrij, als een vogel rondzwiert! Maar bij ondervinding weet ik, dat een vliegenier op aarde gelukkiger is dan een vliegenier in de lucht. Wandelt hij op aarde, dan ontmoet hij overal witte, paarse, groene en roode dameshoedjes, waaronder lieve blauwe of donkere oogen hem verlangend aanstaren. Maar zweeft hij hoog in de lucht en staart hij naar beneden, dan ziet hij overal platte witte, paarse, groene en roode cirkeltjes en voelt hij zich moederziel alleen en verlaten."

Hier valt een vriend den spreker in de rede, door met een klagende stem te zuchten:

„Arm ou-siel!"

„Ja, dames en heeren, hij voelt zich eenzaam en verlaten, maar de gedachte, dat hij in dienst van zijn vaderland is en dat dat vaderland hem in de ure des gevaars noodig heeft, doet hem vaster staren op zijn hoogtemeter en met den moed van een leeuw klemt zijn hand den stuurknuppel vast, als hij de motor stopgezet heeft en in een gladde vlucht naar de aarde terugplaneert, naar zijn land,

waar die heide groei
en die tulpe bloei
en die varkblomme prijk in die vogtige vlei,
waar die vissies dartel
in die water spartel,
waar die mossies tjilp en die donders baklei,
die land, wat die Trekkerskind dra —
die land, ons groot Suid-Afrika!"

Met verbazing bezien de vrienden den geestdriftigen redenaar. Rondom Albert wemelt het van verrukte lieve snoetjes.

„Nog meer, nog meer!" klinken vele stemmen.

„'k Weet niet meer!" roept hij en springt van de tafel onder kletterend handgeklap.

De zwartjes hebben inmiddels de tafeltjes weer behoorlijk op haar plaats gezet en de gasten zoeken er hun stoelen op, al zit er hier en daar een student-vliegeniertje aan een vreemde tafel, waar hij in een geestig gesprek met een lief meisje is gewikkeld.

Een half uurtje later snellen de auto's in beide richtingen weg, Albert en zijn vrienden naar Pretoria.

Vóór zijn Universiteitswaarts gaan stoppen ze even aan het Postkantoor en Albert stuurt een telegram naar Vergesig.

's Avonds heerscht er dolle vreugde in de tuinen en op de verandah's van het groote studentenkosthuis Sonop, waar Albert zijn verblijf heeft.

Aan het einde van de week, 's Zaterdagsmorgens, wacht hem altijd een brief van zijn moeder. Mevrouw Minnaar voert de familiecorrespondentie, Alberts vader is wat men noemt een lui schrijver. Het is in de meeste families maar zoo. Ook dezen Zaterdagmorgen is er een brief.

Zaterdag, 16 April 1932,
Vergesig.

Beste jongen!

We hebben je telegram ontvangen en je vader en ik zijn wel blij, dat je het er zoo goed heb afgebracht, maar toch houd ik mijn hart vast als ik aan dat vliegen denk. Je zegt wel, dat er met auto's en spoortreinen meer ongelukken gebeuren dan met vliegmachines, maar vrede heb ik er nog niet mee.

Het gaat met ons op Vergesig nog heel goed. Alleen oude Judas heeft een leelijk ongeluk opgeloopen. Hij is zeker bij zijn houtvuurtje in slaap gevallen en zou levend verbrand zijn, als toevallig Lukas niet in zijn pondokkie was gekropen en den ouden stumper er dadelijk uitgesleept had. Zijn linkerschouder is vreeselijk verbrand. Ik heb er dadelijk een verband met lijnolie en kalkwater op gelegd en dat schijnt goed te helpen. Hij loopt tenminste weer over de werf.

Tweemaal in de week gaan je vader en ik naar King, naar Dean Shaw. Je vader hield niet op of we moesten bij dien man Fransch leeren spreken. Wel, ik moet eerlijk zeggen, ik vind het wel plezierig en we gaan hard vooruit en oefenen ons elken avond. Als je vader hardop een Fransch boek leest, moet ik op de fouten letten, die hij maakt. Maar ik laat hem maar stilletjes zijn gang gaan, want ik weet nooit met zekerheid of het goed is of fout.

Je begrijpt het zeker wel, dat je vader van plan is om een reis naar Europa te maken en dan Frankrijk en het kasteel te gaan bezoeken. Je weet, hoe je vader is, hij zegt nooit veel, maar een paar weken geleden vroeg hij me, of ik het niet prettig zou vinden de lang overdachte en steeds uitgestelde

reis over zee te gaan maken, als jij je eerste eksamen achter den rug heb. Natuurlijk vind ik het heerlijk.

Ik heb er zoo'n vermoeden van, dat jij mee mag gaan, maar alleen als je door je eksamen komt. Dus jongen, werk, want zoo'n kans krijg je je leven lang nooit meer.

Wat zou het heerlijk zijn als wij met ons drietjes op reis konden gaan. Ik heb er altijd zoo vreeselijk naar verlangd en er zijn tegenwoordig zooveel families, die Europa bezoeken. Ook de Marais zijn er verleden jaar geweest.

De prijs van de boter en eieren is gelukkig omhoog gegaan en ook de late vruchten zijn wat duurder, zoodat de zaken op Vergesig heel goed gaan en je vader tevreden is.

Mieta, die zooeven op de stoep kwam en mij zag schrijven, vroeg, of ik je haar groeten wilde overbrengen.

Jij ben altijd zoo nieuwsgierig naar die familiepapieren en daarom schrijf ik je, dat je vader tegenwoordig correspondeert met het Fransche Consulaat in Johannesburg. Maar ik weet er maar weinig van; je weet, hoe je vader is, van nature weinig mededeelzaam. Doch als er werkelijk iets van belang gebeurt, zal hij het me wel zeggen.

Je zuster Marie zond een kiekje van de kinderen. Die groeien, geloof ik, bij den dag.

En, beste jongen, wees toch voorzichtig met dat vliegen. Gelukkig behoef je nu niet meer zoovele malen op te stijgen. Als er zoo'n vliegmachine uit Oost-London over onze velden gonst houd ik mijn hart vast van schrik. Verleden week moest maj. Miller een noodlanding doen. Er zaten acht passagiers in; gelukkig liep alles zonder ongelukken af.

Kidd's Beach ligt nu verlaten; de luiken zijn voor onze ramen getimmerd.

Over een paar maanden is het wintervakantie en dan hopen we je weer in gezondheid op Vergesig te zien.

Nu, Albert, weet je het weinige nieuws van ons. Studeer nu maar vlijtig. Met veel groeten, je liefhebbende moeder,

M. Minnaar – Malherbe.

6

DE BAKERMAT VAN ZIJN VOORGESLACHT. HET GRAF VAN DEN EERSTEN BARON DU MESNARD. HIJ IS EEN MAN, AAN WIEN IK MET EEN GERUST GEWETEN MIJN DIERSTE GEHEIMEN ZOU DURVEN TOEVERTROUWEN. MINNAAR RIMPELT HET VOORHOOFD. „NOOIT," ROEPT ZE UIT.

Peyrieux, in het arrondissement Aïn, is een klein, welvarend, oud-Fransch stadje met honderden Gothische, ja zelfs Romaansche geveltjes; met nauwe, hellende straatjes en een groot, vierkant marktplein, waar het Stadhuis en de oude Kathedraalkerk op uitzien.

Het stadje leeft van den wijnhandel en de omwoners van wijnbouw, groente- en vruchtenteelt. Ook zijn er enkele riviervisschers.

Lyon, de groote nabuur in het westen is met zijn dichte bevolking een prachtige afzetmarkt voor de produkten van de nijvere boerenbevolking en de visschers.

Zes dagen van elke week gaan in Peyrieux doodkalm voorbij, maar de Vrijdag, de marktdag, brengt leven en rumoer. Dan krioelt het in het stadje van de menschen en de hotelhouder van het hotel De la Harpe is vóór het kraaien van den haan al in de weer, want reeds in de vroegte komen boeren, handelaars en marktagenten, de een na den ander, in het hotel hun zaken afwikkelen.

Als het regent heeft de eigenaar van het hotel een marktdag, die de zes andere dagen van de week goedmaakt.

Logeerkasten heeft hij in den regel niet veel. Zoo af en toe, in het reisseizoen, vertoeft er een enkele familie voor een paar weken, maar overigens zijn het alleen kooplieden en

handelsreizigers, die er een paar dagen of een weekje logeeren, en dat is ook al.

De afgeloopen winter was guur.

Nu is het vroege lente. Allerwegen steken de ontluikende bloemknoppen in tuinen en hagen en in de aarden potjes op de kozijnen de hoofdjes omhoog. 't Jonge gebladerte kleeft weer aan de takken en twijgen.

Het ware reisseizoen is nog lang niet aangebroken en daarom kijkt Monsieur Leblanc, de eigenaar van het hotel „De la Harpe", een beetje verwonderd op, als er van het spoorwegstationnetje getelefoneerd wordt om de bagagekar. Er zijn gasten gearriveerd.

Nieuwsgierig staat hij hen onder het voorbalcon af te wachten.

Daar komt eindelijk het karretje aan en steekt dwars het marktplein over. Het draagt drie leeren reiskoffers, een groote, ronde hoedendoos en een koffer met koperen banden en dito sloten.

„Eén dame en twee heeren," denkt M. Leblanc, bij ervaring er van bewust, dat als er een vrouw meereist, er ook een bijzonder groote reiskoffer en de onmisbare hoedendoos meegezeuld moeten worden.

Hij heeft juist geoordeeld, want drie personen, waarvan één een dame is, volgen van verre het karretje.

„Vader, moeder en zoon," denkt hij, en weer is hij juist, want mijnheer en mevrouw Minnaar, benevens Albert, naderen hem en vragen, of hij twee kamers beschikbaar heeft.

Met veel beleefde complimenten, met veel hoffelijkheid en onder levendige gebaren verzekert de hotelhouder, dat zijn gasten alle mogelijke geriefelijkheden in zijn hotel zullen vinden.

De knecht zet de bagage in den breeden corridor, terwijl M. Leblanc den Afrikaanschen boer het vreemdelingenboek aanbiedt.

Als deze de drie namen en de plaats van herkomst ingevuld heeft roept de hotelier verwonderd uit:

„Zuid-Afrika! Wat een geweldige reis hebt u achter den rug!" Gaarne zou hij ook gevraagd hebben: „wat komen jullie hier in dit afgelegen stadje doen?" maar hij is zoo verstandig om niet zoo onbescheiden te handelen.

„Ja, vlak bij de deur is het niet," zegt Charles Minnaar zoo langs zijn neus weg.

„Mijnheer spreekt Fransch!" prijst M. Leblanc zijn gast, die zich door den lof in den uitroep niet van de wijs laat brengen en rustig opmerkt, dat dat wel een beetje beter kon.

Onze Afrikaansche reizigers betrekken twee mooie kamers in het hotel, kamers, die uitzien op een tuin met oude moerbeiboomen, over welks kruinen een glinsterend brok Rhône en een wazig heuvellandschap is waar te nemen. Ver in de verte schemeren besneeuwde bergtoppen.

Met de handen op den rug staat de boer voor één der hooge vensters en zwijgend staart hij naar buiten.

Peyrieux! De bakermat van zijn voorgeslacht! Daar, in de grafgewelven van de oude, Romaansche Kathedraal, waar hij weinige minuten geleden langs stapte, rust, al weet Minnaar dit niet, de driftige baron, die zijn eenigsten zoon verstiet, omdat het heil zijner ziel dien jongen man oneindig meer waard was dan de gunst zijns konings, ja, de liefde zijns vaders te boven ging.

Hier, in dit stille stadje, schreef Victor Montgomery den brief aan den eenzamen banneling, den brief, die eerst na twee eeuwen door den naneef gelezen zou worden.

Minnaar's gelaat teekent diepen ernst; hij staat op heiligen grond.

Mevrouw Minnaar pakt voorzichtig de koffers uit; Albert is met den zijne bezig. Moeder en zoon gevoelen, wat er in het hart van vader omgaat en verrichten zwijgend hun taak.

Na een diepe ademhaling keert de boer zich om, zoekt naar zijn houten pijp, en als hij deze gestopt en aangestoken heeft, zegt hij:

„Als jullie klaar zijn moeten we eerst eens zien, of we iets te eten kunnen krijgen."

„Nog een half uurtje, Charles. Ga jij alvast naar beneden en bestel het noodige."

Minnaar daalt de trap af en komt in de groote eetzaal. Buigend verschijnt M. Leblanc.

Na hem opdracht voor een maaltijd gegeven te hebben vraagt Minnaar hem of de Kathedraal ook te bezichtigen is.

„Zeker, zeker. De pastoor woont er recht tegenover en hij weigert vreemdelingen nooit den toegang. Onze Magdalenakerk is één der oudste kerken van Frankrijk. Ik zal een bediende naar den pastoor zenden, dan weet hij, dat er bezoek komt."

„Is het niet beter, dat ik zelf ga vragen?" zegt Minnaar, die het zenden van een bediende niet erg beleefd vindt.

„Heelemaal onnoodig, Mijnheer. Het is zoo de gewoonte, als er hotelgasten de kerk wenschen te zien."

De boer antwoordt hier dus niet verder op en na den maaltijd stapt ons drietal naar buiten.

In het voorportaal der kerk staat een nog jonge priester in de open deur hen af te wachten.

„We hopen, dat we het u niet al te lastig maken," zegt vader Minnaar, nadat hij zich en de zijnen voorgesteld heeft.

„Integendeel. Het zal me een waar genoegen zijn u door onze schoone kerk rond te leiden. Volgt u mij maar," en de bereidwillige pastoor van de Magdalenakerk noodigt hen uit binnen te treden.

Daarbinnen hangt een zoete wierookgeur en het daglicht valt in tientallen gekleurde vlekken door de gebrande kerkraamglazen op de grijze grafzerken.

Met ontbloote hoofden volgen vader en zoon de verklaringen en aanwijzingen van den priester.

Geestdriftig wijst deze op de verftooneelen in de ramen, op het eeuwen- en eeuwenoude doopvont en de zilveren en ivoren crucifixen.

„Helaas, de groote revolutie heeft alle grafversieringen verminkt!" zucht hij.

Op Minnaars gelaat spiegelt zich teleurstelling af. Niet

alleen hij, maar ook zijn vrouw en Albert hebben tevergeefs op wanden en grafzerken gestaard om iets te ontwaren, dat aan den naam Du Mesnard herinnerde.

„Alleen de graven in de crypt zijn ongeschonden," vervolgt de pastoor.

Op hun gelaat ziet hij, dat zijn bezoekers hem niet begrijpen.

„De crypt is het groote gewelf onder het hoogaltaar. Een kerk onder een kerk. Niet alle kathedralen hebben er een, maar onze Magdalenakerk wel. Onze crypt is gelukkig aan het oog der geweldenaars ontgaan. In tijden van gevaar werd de godsdienstoefening daar gehouden," verklaart hij.

„Bevat de crypt óók graven?" informeert Minnaar, die den priester goed verstaan heeft, maar er naar verlangt, dat deze hier iets meer van zal zeggen. En zijn verlangen wordt bevredigd, want de pastoor van de Magdalenakerk vervolgt:

„In de crypt liggen de oude baronnen Du Mesnard begraven."

De boer schenkt vrouw en zoon een blik van verstandhouding en valt den gids niet in de rede.

„De eerste baron Du Mesnard heeft daar zijn praalgraf. Ik zal het u laten zien."

Achter het hoogaltaar gekomen haalt de priester een zwaren sleutel van onder zijn soutane te voorschijn en opent daarmede een smalle, lage eiken deur, die een steenen trap aan het oog van den kerkganger onttrekt.

In het trapgewelf en onder de oude kruisbogen der crypt hangt een halve duisternis. De lucht is muf en duf.

Het is er doodstil.

Van buiten dringt geen enkel gerucht tot deze onderaardsche gewelven door; de stilte is neerdrukkend en luistert elke beweging af.

De vloer is een inlegwerk van aan elkaar passende grafsteenen, die diepe inscriptie's en uitgebeitelde familiewapens vertoonen.

Aan het verste einde der crypt schemert een bouwwerk

en onder leiding van den pastoor begeven onze Afrikaners zich daar naar toe en blijven er eerbiedig vóór staan.

Vier ridders in vol harnas liggen daar geknield en torschen op hun schouders een zware bronzen plaat.

Op die plaat liggen twee figuren naast elkaar uitgestrekt: een man, geheel gewapend en een vrouw, in de zonderlinge kleedij der middeleeuwen.

Beiden hebben de handen eerbiedig op de borst gevouwen en aan de voeten van den ridder ligt zijn helm en zijn zwaard.

De stem van den priester klinkt half gedempt.

„Het graf van den eersten baron Du Mesnard en zijn vrouw. Dit praalgraf is een geschenk van koning Lodewijk XI aan zijn jeugdvriend Jacques, die met den vorst diens ballingschap deelde. Het Latijnsche randschrift vermeldt dit. Hier staat het jaartal van overlijden, 1493 en 1499."

Het gelaat van Charles Minnaar teekent ontroering. Met stillen eerbied staart hij op het prachtige monument van zijn voorvader en luistert hij naar de woorden van den pastoor.

Deze wandelt verder en blijft bij een grafzerk staan.

„Hieronder rust ook een ridder Jacques Du Mesnard, overleden 31 Mei 1717. Hij was de laatste afstammeling in rechte lijn van den eersten baron. Na den dood van dezen, die geen zoon naliet, kwam het riddergoed aan een zijtak der familie. De latere baronnen werden niet meer in deze kerk ter aarde besteld, maar rusten op het kerkhof van het dorpje Mesnard.

Het gewelf waarin wij vertoeven is een der weinige plaatsen, die de groote revolutie spaarde."

De Minnaars denken aan dien brief van Victor Montgomery.

De oude baron, die wroeging gevoelde over zijn overhaastige handelingen! Die zijn jongen zoon verstiet, er berouw over gevoelde en hem helaas in zijn leven niet meer terugzag.

„Wat moet de oude man een moeilijk sterfbed gehad hebben," peinst Minnaar.

Lang staart hij nog op de zerk, tot de priester naar de uitgangsdeur terug gaat, waar een gebeeldhouwde offerbus sinds eeuwen de gaven der geloovigen ontvangt.

Voor het geestesoog van den boer trekt een gansche schaar trotsche ridders, avontuurlijke jonge edellieden en stemmige jonge edelmeisjes voorbij, die hier allen over dezen drempel zijn geschreden en nu tot stof zijn vergaan.

„Telt uw kerk vele armen?" vraagt Charles Minnaar den jongen pastoor.

„Onze kerk verloor al haar bezittingen en al doen de gegoede leden alles wat ze kunnen, het valt ons moeilijk onze armen behoorlijk te kunnen verzorgen," zegt de priester zacht.

„Mag ik u 'n gave overhandigen?"

Zwijgend schudt de predikheer het hoofd en wijst op de sleuf in de steenen offerbus.

De heldere klank van eenige neervallende muntstukjes leert den priester, dat de kerk een welkome gave heeft ontvangen en iets verblijdends schittert er een oogenblik in zijn oogen.

Vriendelijk noodigt hij de vreemdelingen in zijn huis en Mevrouw Minnaar, die gevoelt, dat haar man misschien liever eenige minuten met hem alleen wenscht te zijn, stelt voor met Albert eens het stadje door te wandelen. Minnaar treedt met den priester de pastorie binnen.

„U zei daar straks, dat de latere baronnen niet meer hun grafplaats in uw kerk vinden. Zijn er dan vandaag nog baronnen Du Mesnard?"

„Ja zeker. De jonge baron Albert du Mesnard is kapitein in het vreemdelingenlegioen. Zijn vader is in den oorlog gesneuveld; hij is de laatste van zijn stam."

„Is hij getrouwd?" vraagt Minnaar met belangstelling.

„Nog niet. Zijn aanstaande woont met haar moeder, de weduwe van generaal Du Plessis, die ook in den oorlog sneuvelde, op het kasteel. Maar meer weet ik ook niet. Ik heb den jongen baron nooit gezien, want ik ben nog geen jaar in Peyrieux."

„Ik heb nog nimmer een middeleeuwsch kasteel bezocht. Zou het mogelijk zijn het kasteel Mesnard te bezoeken? Ligt het ver van hier?" vraagt de gast.

„Aan den rijweg naar Lyon, een half uurtje van hier. Of u het kasteel kunt bezoeken, waarom niet? Maar zooals ik u zei, ik weet er zelf niet veel van en ben er nog slechts eenmaal geweest. Doch notaris Cerfontain, die hier een paar huizen verder woont, en die de raadsman van de familie is, zal u geheel kunnen inlichten."

„Is die notaris nog een jonge man?" vraagt Minnaar.

„Ik schat hem een goede zestiger. Zooals ik hoor was hij gedurende het leven van den overleden baron altijd daar de vertrouwbare raadsman. Als ik u was, zou ik mij tot hem wenden."

„U zegt daar, dat hij een vertrouwbare man is," zegt Minnaar na een oogenblik peinzens, „kent u hem persoonlijk?"

„Wel, ik ben nog niet zoo heel lang hier, doch er gaat geen week voorbij of hij en ik zien elkander. Notaris Cerfontain is een man, aan wien ik met een gerust geweten mijn dierste geheimen zou durven toevertrouwen. De man is een voorbeeld van nauwgezetheid en plichtsbetrachting. Als zoodanig heb ik hem al goed leeren kennen. Wipt u vanavond na achten maar even bij hem aan, hij is op dien tijd zeker thuis."

Charles Minnaar neemt zich voor dat bezoek te brengen. Beide mannen praten nog een goed half uurtje over allerlei zaken en noch de priester, noch de boer worden veel wijzer. De eerste weet eigenlijk maar heel weinig van de familie Du Mesnard af en de laatste laat, zooals gewoonlijk, uit wijze bedachtzaamheid niet veel los.

Bij het vertrek wijst de pastoor zijn gast het huis van den notaris aan.

Minnaar steekt het marktplein over en vindt vrouw en zoon in den moerbeituin, waar beiden een heerlijk zitplekje hebben uitgekozen.

Rustig zet hij zich tusschen hen neder.

„Bent u veel te weten gekomen, vader?" vraagt Albert, die brandend nieuwsgierig is.

Minnaar vertelt het weinige, dat hij weet.

„Ik zal vanavond dien notaris opzoeken, en als het kan brengen wij morgenochtend een bezoek aan het kasteel," is het slot van zijn inlichting.

„Die eigendomsbewijzen zullen wel verjaard zijn, denkt u niet, vader?"

„Dat zou ik ook haast denken. Maar dat doet er niet toe, ik wensch het kasteel te zien en wat meer van onzen naneef te hooren. Die zit ook in Afrika, al is het in een gedeelte, waar ik niet graag zou willen wonen. Is het niet wonderlijk, jongen, dat hij ook Albert heet?"

„Die namen Albert en Jacques schijnen echte familienamen te wezen. Maar dien naam Antoine, die op één der zerken stond, heb ik nooit gehoord. U?"

„Neen, maar wel Toon. Grootvader heette zoo," merkt Minnaar op en om van het onderwerp af te stappen richt hij zich tot zijn vrouw en zegt:

„En hoe vind jij nu alles hier, Marie?"

„Alles is hier wonderlijk oud. Wat een verschil met Zuid-Afrika. Een mensch wandelt hier in de middeleeuwen en die oude kerk, ik ben er een beetje verschrikt van. Wat was het somber in die crypt. Ik was blij, toen ik weer de blauwe lucht boven mij zag. Ik geloof niet, dat ik hier ooit zou kunnen wennen, Charles."

„Wonen zou ik hier ook niet willen," vult Minnaar aan.

„Maar, vader, als die stukken niet verjaard zijn, behoort het kasteel met zijn omgeving toch aan ons? Verkoopt u het dan aan den jongen baron?" roept Albert uit.

Minnaar rimpelt het voorhoofd.

„We hebben het nog niet eens gezien en wie praat er nu al van verkoopen. Weet je, dat er hier een vliegpark is?"

Albert springt op.

„Een vliegpark? Hoe weet u dat?" vraagt hij driftig.

„Dat vertelde de pastoor mij. Je ziet, vrouw, zoo heel erg middeleeuwsch is het hier toch niet."

„Daar ga ik naar toe, zoodra we van het kasteel komen," beslist de Afrikaansche vliegenier.

„Als we soms heimwee naar Vergesig mochten krijgen

kunnen we nu in een wip terug. We behoeven slechts een driepersoonsvliegtuigje te koopen en weg zijn we, de Middellandsche zee over, de Sahara, de Congo, Vergesig. Jij kommandant en wij passagiers," plaagt Minnaar luchthartig.

Maar Albert snapt de plagerij niet en neemt vaders woorden in ernst op.

„Lang niet onmogelijk, vader," roept hij uit. „Ik weet zeker, dat ik u en moeder binnen acht dagen thuis zou brengen."

„Mij zou je nooit meekrijgen," verzekert zijn moeder met klem.

Charles Minnaar kijkt zijn vrouw schelmsch aan en zegt doodleuk: „Ik zou toch wel eens een tochtje met zoo'n vliegmachine willen maken."

„Charles, meen je dat?" roept Mevrouw verschrikt uit.

„Ja, dat meen ik, Marie. Ik weet wel, dat er eenig gevaar aan verbonden is, maar waar is nu geen gevaar?"

„Een vliegtocht is veiliger dan zoo'n lange bootreis, moeder!" werpt Albert in het midden, „en bovendien veel gezonder; men spaart er ook veel kostbaren tijd mee uit. Misschien is er hier wel kans, dat u eens een tochtje kunt maken."

„Nooit," roept Mevrouw Minnaar op stelligen toon uit.

En deze besliste uitroep maakt een einde aan het vliegtuiggesprek.

Na het avondmaal stapt Charles Minnaar op om een bezoek aan notaris Cerfontain te gaan brengen.

7

WAT VOERT U UIT HET VERRE ZUIDEN NAAR ONS KLEINE PEYRIEUX? DE GROOTE FRANSCHE REVOLUTIE IS ER DE OORZAAK VAN. WAAROM HEEFT UW VOORVADER DIT IN ZIJN BEZIT GEHOUDEN? DEZE AFRIKANER HEEFT GEEN ENKELEN DRUPPEL BLAUW BLOED MEER IN ZIJN ADEREN.

Als de avondschemering gevallen is steekt de Afrikaansche boer het stille marktplein van het kleine Peyrieux over en heeft weinig moeite om het huis van notaris Cerfontain te vinden.

Ware hij een man geweest, die in Europa zijn opvoeding had genoten, dan zou hij zeer zeker den hem opendoenden bediende zijn naamkaartje overhandigd hebben, maar in de verre Unie van Zuid-Afrika is deze gewoonte zoo goed als geheel onbekend.

Daar wordt de bezoeker, of hij rijk of arm is, dadelijk gastvrij ontvangen, als men meent, dat hij een fatsoenlijk en eerlijk man is. Men vraagt er niet naar de maatschappelijke positie.

Minnaar deelt den huisknecht dan ook alleen maar mede, dat hij een vreemdeling is, die in het hotel De la Harpe logeert, en dat hij gaarne den notaris wenscht te spreken.

De man laat hem binnen en wijst hem op een rustbank, die in het marmeren voorportaal tegen den muur staat. De boer hangt zijn hoed op den kapstok en wacht.

Weinige oogenblikken verstrijken; de huisknecht komt terug en verzoekt hem te volgen.

Over den zachten wollen looper van een lange gang voert zijn geleider hem naar het verste gedeelte en klopt op een breede, eiken deur.

„Binnen," klinkt daar achter een stem.

De huisknecht opent voorzichtig de deur en boer Minnaar staat in de ruime werkkamer van notaris Cerfontain.

Het heldere licht van een zware hanglamp valt midden op een groote werktafel en op de grijze haren van den man, die daar achter in een ruime leuningstoel zit te lezen.

De notaris schijnt het voorzichtig openen van de deur wel gehoord te hebben, want hij slaat zijn boek dicht, staat op en schuift zijn bril op zijn voorhoofd.

„Wilt u maar nader komen en plaats nemen," verzoekt hij den binnengetredene.

Minnaar komt naar voren.

„Waarmee kan ik u....?"

Maar voltooien doet notaris Cerfontain zijn vraag niet.

Alsof hij schrikt treedt hij snel een stap achteruit en kijkt den Afrikaner scherp aan.

„Pardon, pardon," zegt hij. „Gaat u zitten. U hebt me een oogenblik van de wijs gebracht door uw sprekende gelijkenis op den overleden baron. Dezelfde blauwe oogen, alleen wat donkerder gelaatskleur."

Minnaar schuift zijn stoel wat naar voren en neemt plaats.

„Mijn naam is Charles Minnaar, mijnheer de notaris. Ik kom uit Zuid-Afrika en wensch een onderhoud met u te hebben."

Over de tafel heen reiken de mannen elkaar de hand ter kennismaking.

„Uw verre reis moet wel een ernstige reden hebben. Waarmede kan ik u van dienst zijn?" vraagt de notaris, terwijl hij zijn oogen niet van den bezoeker afhoudt.

„De pastoor van de Magdalenakerk heeft mij verzekerd, dat u een man is, aan wien hij zijn gewichtigste geheimen gerust zou durven toevertrouwen, en in dit geloof kom ik tot u om enkele zaken te weten te komen, die nu nog voor mij verborgen zijn," zegt Minnaar rustig.

„Ik ben den pastoor hoogst dankbaar voor zijn vleiende opinie. Een notaris, die zijn geheimen niet kan bewaren, wel, dat is een man, die in onze maatschappij niet op zijn plaats is, dunkt u ook niet?"

„Dat behoort ten minste niet zoo te wezen," merkt Minnaar toestemmend op.

„Wat voert u, mijnheer Minnaar, uit het verre zuiden naar ons kleine Peyrieux?" vervolgt M. Cerfontain.

„Voor en aleer ik u dit mededeel vraag ik u of u bereid is mij op uw eerewoord te beloven dat, wat wij hier bespreken, tusschen u en mij een geheim zal blijven, zoolang ik u niet van uw belofte ontsla," klinkt het ernstig.

„Als het een zaak is, die mijn geweten niet bezwaart," merkt de notaris voorzichtig op, „dan ben ik bereid u dat te beloven."

„De zaak is zoo eerlijk als goud," verzekert Minnaar.

„Dan kunt u op geheimhouding rekenen," klinkt het waardig.

„Mijnheer Cerfontain, bestaat er in Frankrijk een verjaringsrecht?"

„Zeer zeker. Voor verschillende crimineele feiten, maar niet voor alle burgerlijke gebeurtenissen."

„Als, zeg vijf eeuwen geleden, een uwer Fransche koningen de een of andere bezitting aan een vriend schonk en als deze of zijn erfgenaam die bezitting verliet en de zijfamilie er later beslag op legde, is dan het eigendomsrecht van den wettigen erfgenaam van den eerste verjaard?"

„Dat hangt van de bewoording van de schenkingsacte af, mijnheer Minnaar. Ik zou die akte eerst moeten zien om een zuiver oordeel te kunnen uitspreken. Wel kan ik zeggen, dat in het algemeen wettig eigendomsrecht niet verjaart."

Minnaar neemt nu uit zijn portefeuille het bekende document en de vertaling van Dean Shaw. Beide overhandigt hij aan den notaris.

„Hier hebt u een oorspronkelijke schenkingsbrief van koning Lodewijk XI en de vertaling ervan. Wilt u ze eens inzien?" vraagt hij.

De notaris schuift den bril weer op den neus en begint te lezen.

Minnaar slaat hem gade en ziet, hoe het oude papier in de hand van den lezer begint te trillen. Hij ziet, hoe het toch al ernstige gelaat van den notaris strakker trekt en, als deze eindelijk de beide documenten voor zich neer op tafel legt, hoe een pijnlijke trek zich om 's mans mondhoeken teekent.

Er heerscht een onrustige stilte in het vertrek.

Notaris Cerfontain kijkt zijn bezoeker lang en ernstig aan en zegt dan:

„Hoe komt dit document in uw bezit? Het behoort den jongen baron."

Minnaar geeft hierop geen antwoord, maar haalt den brief van Victor Montgomery voor den dag en overhandigt hem dien.

De notaris leest ook dit geschrift opmerkzaam door en legt het, na vooral de onderteekening nauwkeurig bekeken te hebben, bij de andere documenten op tafel.

Scherp kijkt hij den Afrikaanschen boer aan en zegt zuchtend: „Dat zijn verschrikkelijke documenten!"

„Waarom verschrikkelijk?" klinkt Minnaars kalme stem.

„Omdat ze den jongen baron berooven van zijn bezittingen! Tenminste, als er nog een afstammeling in de rechte lijn leeft!" klinkt het scherp, en in die scherpte trilt angst, een angst, die door Minnaar gevoeld wordt.

„Zoo'n afstammeling leeft er," zegt hij met nadruk.

„Waar? Wie is het? Kan hij het bewijzen!" roept de notaris.

„Die afstammeling ben ik en ik kan het u bewijzen. Ik heb in Zuid-Afrika door een zeer bekwaam en bekend rechtsgeleerde een onderzoek in verschillende kerkregisters laten instellen en ik kan u de geauthoriseerde bewijzen overleggen, die u onomstootelijk aantoonen, dat ik in rechte lijn afstam van dien eersten baron Du Mesnard en dat de tegenwoordige baron, dien ik niet ken, uit een zijlinie stamt."

„Als dat zoo is, dan is de ongelukkige Albert verloren," roept de notaris hoofdschuddend en meewarig uit.

„Wat verloren? Ik begrijp u niet, mijnheer Cerfontain. De baronnen Du Mesnard moeten rijke mannen zijn, in het bezit

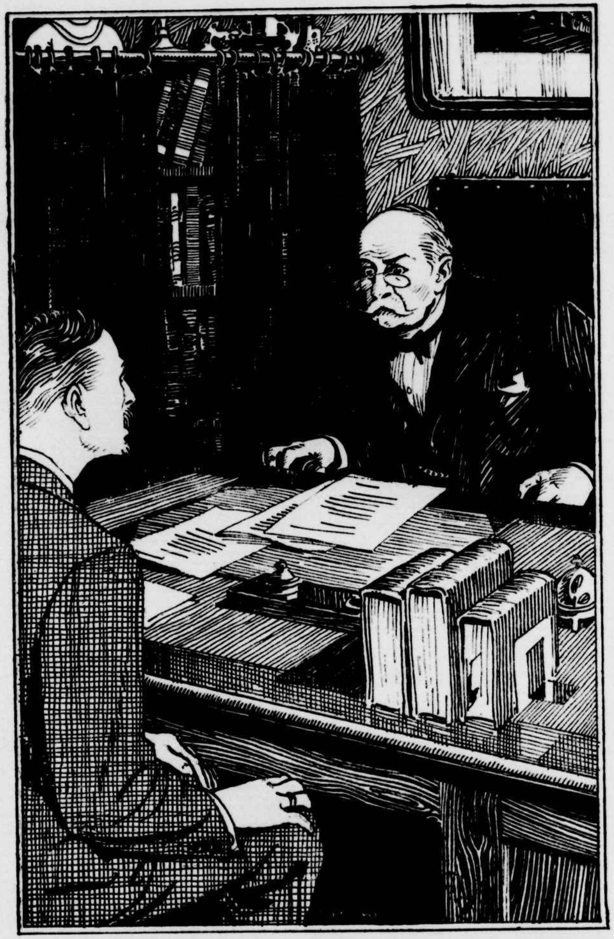

„Dat zijn verschrikkelijke documenten!" Bladz. 70

van kasteel, akkers, bosschen en vischwaters en als de wet mij in het bezit van mijn wettig eigendom stelt, wie zegt u, dat ik niet bereid ben om met mijn naneef te onderhandelen en tot een minnelijke schikking te komen?"

„De Du Mesnards rijke lieden! Wie heeft u dit verteld?" roept de notaris geagiteerd uit.

„Mijnheer Cerfontain, zoudt u mij niet alles van deze familie willen mededeelen, wat ik wensch te weten? Ik ben daarvoor hier gekomen. Nu ik weet, dat mijn recht op mijn wettig erfdeel vaststaat, nu wensch ik volledige inlichtingen. Noch mijn vrouw, noch ik of mijn zoon koesteren het verlangen hier te komen wonen, maar afstand doen van mijn erfrecht, welke dwaas zou dit in zijn hoofd halen? Heeft die broeders zoon van den ouden baron Jacques, die, zooals de papieren uitwijzen, de plaats innam van den verdreven banneling, ooit een onderzoek ingesteld naar het lot van zijn neef? Heeft hij geen bedrog gepleegd, tenzij hij toestemming gekregen heeft om het landgoed in bezit te nemen? Ik heb zorgvuldig in het afgeloopen jaar alle familiepapieren geraadpleegd en niets van dien aard gevonden. Hoezeer het mij voor mijn naneef spijt, maar onrecht blijft onrecht, al is het meer dan twee eeuwen oud. Weet gij of er ooit zoo'n onderzoek heeft plaats gevonden?"

Gedurende deze, voor Charles Minnaar zeer ongewone lange redevoering houdt de notaris geen oog van den spreker af. Niet alleen in uiterlijk, maar in woord en gebaar ziet hij zijn vriend, den gesneuvelden kolonel Du Mesnard, voor zich. Al spraken die documenten geen waarheid, dat hier een echte Du Mesnard in levenden lijve voor hem staat, daaraan behoeft hij niet te twijfelen. Zelfs ontbreken de blauwe oogen niet, dat rasechte familiekenmerk. Maar hij, die zoovele jaren plichtsgetrouw en met warme vriendschap de belangen, eerst van den vader, nu van den zoon, behartigd heeft, hij, die door de plotselinge onthullingen van dezen vreemdeling dien zoon beroofd ziet van zijn erf, hij voelt zich verward en onthutst.

Welk onheil zal nu weer boven het hoofd van zijn jongen

vriend hangen? Kan hij den slag niet afweren? Zoo niet, is het dan niet zijn plicht de felheid ervan met al zijn krachten te verminderen? Laat hij niet driftig worden, maar zich intoomen.

Zichzelf bedwingend vouwt de notaris de noodlottige documenten samen.

„Ziehier uw papieren terug, mijnheer Minnaar. Ge kunt met deze documenten in de hand uw eigendom opvorderen. Ik besef, dat er een grof onrecht is gepleegd. Ik ken de familiepapieren in het kasteel en ze spreken van geen onderzoek. Maar diep in mijn hart gevoel ik een groot medelijden met den jongen baron en de arme Antoinette."

„Wie is Antoinette?" is Minnaars belangstellende vraag.

„De verloofde van baron Albert. Ze is de eenigste dochter van den gesneuvelden generaal Du Plessis. Deze, en Alberts vader, verheugden er zich in, dat de beide jonge menschen elkander lief hadden. Doch de jonge baron is trotsch en omdat hij arm en Antoinette Du Plessis rijk is, trad hij in dienst van het vreemdelingenlegioen, in de Sahara, waar de dood snelle promotie waarborgt. Ofschoon pas vier en twintig is hij reeds kapitein en drager van het ridderkruis. Over twee jaar is zijn tijd om en heeft hij recht op een pensioen en hem wacht een goede post aan het ministerie van oorlog. Eerst dan acht hij zich gerechtigd de hand van de vriendin zijner jeugd te vragen."

Vol aandacht luistert Minnaar naar dit brokje levensgeschiedenis van zijn onbekenden naneef en als de notaris zwijgt, uit hij zijn verwondering:

„Hoe kan baron Albert arm zijn? De goederen van het huis Du Mesnard zijn toch vele en uitgestrekte?"

„Daar is de groote Fransche Revolutie de oorzaak van. Laat ik u dit even uitleggen. Velen gelooven oppervlakkig, dat deze revolutie een verzet van de nietsbezitters, van de proletariërs, tegen de rijken was. Dit is ze later geworden, maar oorspronkelijk was ze het hevige verzet van de rijke middelklasse tegen de absolute macht van koning, adel en geestelijkheid. Wie dit inziet kan ook begrijpen, dat de omwenteling niet gericht was

tegen het bezit, den eigendom, integendeel, angstvallig waakten de machtige afgevaardigden van den burgerstand, die de eigenlijke regeerders waren, dat het bezit niet aangerand werd.

Getrouw in principe, maar gedreven door de noodzaak om een einde te maken aan de macht van den adel, bepaalden dezen, dat de adel zijn rechten moest afstaan aan den staat tegen een groote, geldelijke vergoeding. De edelman, die de documentaire bewijzen van zijn rechten toonde, verruilde deze tegen goud. Wie dit niet kon doen kreeg niets. En hoe vreemd het ook moge klinken, de familie Du Mesnard bezat geen documenten. Landerijen en vischwaters, alles ging verloren . . . ."

Hier valt Minnaar den notaris in de rede:

„Wat voor documenten bedoelt u?"

„Wel, het gezegelde recht van den edelman op een gedeelte van den arbeid der boeren, op een gedeelte van den oogst en den veestapel. Dan nog het recht van korenmalen, wijnpersen, broodbakken en geldelijk voordeel bij verkoop van landerijen en bosschen, benevens vele andere, kleinere rechten. Die alle te zamen vormden een bron van groote inkomsten."

Minnaar haalt, terwijl de notaris deze uitlegging geeft, het tweede perkament te voorschijn.

„Bedoelt u dit?" vraagt hij.

Met driftige handbeweging grijpt de notaris het document aan en slaat er een blik in.

„Als de familie dit in 1793 bezeten had, was ze nu niet zoo arm!" roept hij uit. „Waarom heeft uw voorvader dit in zijn bezit gehouden?"

De boer geeft de verlangde toelichting en verhaalt de geschiedenis van de vondst. Als zijn verhaal uit is heerscht er eenige oogenblikken stilte.

„Daar is nu niets meer aan te doen. Deze rechten zijn verjaard," jammert de notaris. „Vindt u het onbescheiden," vervolgt hij na eenig aarzelen, „als ik u vraag of u een rijk man

is, al moet dat wel zoo wezen, daar u anders niet zoo'n lange, kostbare reis zou kunnen bekostigen."

„Ik weet niet, wat u onder rijk verstaat. Ik ben, wat men in Afrika een bemiddeld man noemt," klinkt het eenvoudig.

„U hebt dus meer dan noodig is. Zou u dan niet tevreden kunnen zijn met een matige afkoopsom voor uw eigendom hier, mijnheer Minnaar?"

„Een dwaas, die zijn recht verkoopt!" zegt de Afrikaner met nadruk.

„Dus het is uw plan op alles beslag te leggen?"

De notaris vraagt dit op zachten, voorzichtigen toon en spreekt woord voor woord duidelijk uit.

Minnaar wacht een poosje vóór hij antwoord geeft.

„Daar kan ik u nog geen stellig antwoord op geven. Maar ik wensch met mijn vrouw en zoon ons kasteel te bezoeken en verzoek u een introductiebrief aan Mevr. Du Plessis te schrijven."

Dit kan de notaris niet weigeren. Het is van het allerhoogste belang voor den jongen baron den Afrikaanschen boer te vriend te houden. Deze schijnt zijn rechten te willen handhaven, hoewel hij zelf ongetwijfeld rijk is. Maar het leven leert, dat wie alreeds veel heeft, nog meer wil hebben.

De notaris grijpt een vel papier en schrijft de verlangde uitnoodiging. Hij verzoekt Mevr. Du Plessis de gasten royaal en hartelijk te ontvangen. Wie weet, als de boer ziet welk onheil hij aanricht en hoeveel geluk hij zal breken, of hij zijn verhard hart niet wil verzachten.

Minnaar bergt de opgevouwen introductie in zijn portefeuille.

„Ik zal u nog veel meer noodig hebben, mijnheer Cerfontain. U kent alle zaken op mijn kasteel en ik hoop, dat ik aan u de behartiging van de belangen van mijn bezitting kan opdragen. Als rechtsgeleerde hebt u natuurlijk een zuiver begrip van wet en recht. Ik dank u voor het toegestane onderhoud en reken op uw stilzwijgen. Na mijn bezoek aan Mevr. Du Plessis hoop ik u weer te zien."

Hij staat op en reikt den notaris de hand.

Deze zou gaarne die hand voorbijzien, maar hij drukt ze, al is het flauwtjes. Hij moet dien vreemdeling, het kost wat het kost, ontzien, ter wille van baron Albert, terwille van Antoinette.

Beleefd geleidt hij Minnaar naar de voordeur.

In zijn werkkamer teruggekomen drukt hij de deur met forscher kracht achter zich dicht dan zijn gewoonte is en luid, zonder dat hij er zich van bewust is, zegt hij:

„Deze Afrikaner, die zich een afstammeling noemt van de edele Du Mesnards, heeft geen enkelen druppel blauw bloed meer in zijn aderen! De kerel is bezeten van landhonger, dat voel ik. Een echte boer, altijd maar haken naar meer grondbezit. Arme baron Albert! Maar ik zal doen, wat ik kan, al kost het mezelf een deel van mijn vermogen!"

Vol bekommernis gaat hij in zijn stoel zitten en somber zwijgend tuurt hij voor zich uit.

Zijn beide gebalde vuisten rusten op de leuningen van den stoel.

8

ER ZIT KARAKTER IN MIJN NANEEF. ONRECHT BLIJFT ONRECHT, AL GESCHIEDDE HET MEER DAN TWEE EEUWEN GELEDEN. VOORUIT, EEND! HET BEKOORLIJKE GELAAT VAN ANTOINETTE BLOOST. ONZE JONGEN ZIT IN DE SAHARA. MET GROOTE OPMERKZAAMHEID BESCHOUWT MINNAAR DE GRANIETEN PLATEN.

Het bezoek aan den notaris heeft langer geduurd dan Minnaar wel dacht. Als hij de groote zaal van het hotel binnentreedt ontdekt hij noch zijn vrouw, noch Albert. Hij klimt de trap op en begeeft zich naar zijn kamer. Ook die is ledig. Maar hij hoort stemmen daarnaast en opent de deur. Mevrouw Minnaar en Albert zitten beiden druk te redeneeren. Als de boer binnenkomt wendt ze haar hoofd om.

„Dat is een latertje geworden, Charles," merkt ze op.

„Is alles in orde en behoort het kasteel aan ons?" haast Albert zich te vragen.

Minnaar schuift een stoel aan, strekt de beenen recht uit en stopt eerst zijn pijpje. Zonder een direct antwoord op Alberts vraag te geven zegt hij:

„Als jullie er zin in hebben gaan we morgenochtend een bezoek op het kasteel afleggen. Het ligt slechts een half uurtje hier vandaan. Er wonen twee dames op, Mevrouw Du Plessis en haar dochter Antoinette, de verloofde van den jongen baron Albert Du Mesnard, je naamgenoot, Albert. De jonge man is er niet, die is officier in het leger in Noord-Afrika en zij wonen er in zijn afwezigheid. De notaris gaf mij een aanbeveling mede."

„Wat zei hij van de documenten, vader?" roept Albert, die brandt van verlangen om te weten te komen of zij nu de rijke erfenis zullen bekomen.

„Alles is echt, jongen, natuurlijk. Maar veel is verjaard.

„Ook het recht op het bezit van kasteel, weiden, bosschen en vischwaters?"

Er trilt eenige angst in Alberts stem.

Minnaar wacht een oogenblik met antwoorden. Hij denkt er over na of hij zijn jongen de volle waarheid wel zal zeggen of dat hij de vraag maar onbeantwoord zal laten. Maar het eerste komt hem het verstandigst voor en hij verhaalt op zijn eigen, rustige manier, hoe velden, bosschen en vischwaters verloren zijn geraakt.

„Het recht op het kasteelbezit is niet verjaard," eindigt hij.

„Hoera! Dan worden we nog baronnen! Maar ..... daar hebben we eigenlijk niet veel aan. In Afrika telt men geen adel en ridderkruisen. Hier in Frankrijk is u nu baron Charles Du Mesnard en ik ben Jonkheer. Fijn," en lachend maakt hij een buiging voor zijn moeder en zegt deftig:

„Uw dienaar, mevrouw de barones."

Doch Alberts jeugdige avontuurzucht vermag niet zijn vaders gewone rust te verdrijven.

Minnaar gaat voort te vertellen, hoe zijn naneef een arm edelman is en behalve het kasteel slechts weinig bezittingen heeft.

„Het is ongelukkig, dat die documenten in de kist zaten. Zonde en jammer dat er zooveel eigendommen door verloren zijn geraakt," merkt hij op.

„De jonge baron is een moedige kerel!" is Alberts opmerking.

„Dat moet wel. In allen gevalle is hij geen fortuinzoeker, anders zou hij wel dat rijke meisje getrouwd hebben. Er zit karakter in mijn naneef en ik zou hem wel eens willen ontmoeten," en in dit zeggen openbaart Minnaar zijn verborgen familietrots.

„Makkelijk genoeg, vader!" roept Albert, „we huren een

vliegmachine en ik breng u binnen vier en twintig uren bij hem."

„Wie weet, maar het is de groote vraag of hij ons wel zou willen ontvangen als hij weet, dat we hem van zijn erfgoed kunnen berooven."

„Ja, dat is beroerd," merkt Albert peinzend op.

Mevrouw Minnaar kijkt haar man onderzoekend aan. Ze zegt echter niets.

Minnaar vervolgt:

„Die neef van den ouden baron Jacques nam wederrechtelijk bezit van het erf van den banneling. De notaris deelde mij mede, dat hij goed de familiearchieven kent, die op het kasteel bewaard worden, en dat ze met geen woord reppen van een afstand ten behoeve van den zoon van den broeder van den baron. De banneling is dus beroofd geworden."

„Was die brief niet verloren geraakt, dan waren wij nu geen Afrikaners!" is Alberts uitroep.

„Dan is het maar goed, dat dat gebeurd is, jongen."

„Zou u geen Franschman willen wezen?" vraagt Albert verwonderd.

„Wel," klinkt het leuke antwoord, „als ik geen Afrikaner was, dan . . . dan zou ik een . . . Afrikaner willen wezen."

Tante Marie glimlacht fijntjes. Ze kent haar man en ze weet, dat onder die kalme rust de fiere vrijheid van een oneindige wereld gloeit.

„Als mijn naamgenoot zoo ellendig arm is, moet u hem dien geheelen rommel maar cadeau doen!" denkt de edelmoedige Albert hardop.

„Als je naamgenoot weet, dat hij geen recht op dien „rommel" heeft, zal hij ze nooit langer in zijn bezit willen houden, al kost hem dit vooreerst een groot brok levensgeluk. Van alles wat ik gehoord heb is hij een man van eer, een man, die blauw bloed in zijn aderen heeft. En bovendien, waarom afstand doen? Onrecht blijft onrecht, al geschiedde het meer dan twee eeuwen geleden. Het kasteel behoort ons en ik wensch het te zien."

En hiermede sluit de boer de conversatie.

Nog lang hoort Albert, als hij in bed ligt, zijn vader en moeder praten.

„Wat is moeder toch eenvoudig," denkt hij, vóór hij slaapt, „zoo vele Malherbes speelden een edele rol in de geschiedenis van Frankrijk en Zuid-Afrika en je hoort er haar nooit over spreken."

. . . .

De groote weg van Peyrieux naar Lyon loopt ten noorden van en evenwijdig aan de kronkelingen van de Rhône, en waar de verst vooruitspringende bocht tegen de lage, met wijnstokken beplante heuvels stuit, daar verheffen de twee hoektorens van het slot Mesnard, de westelijke vierkant, de oostelijke rond, zich boven het groene loof van moerbeiboomen en cypressen.

Van den straatweg af is er niet zoo heel veel van het eigenlijke kasteel te bespeuren, want tusschen het zware, middeleeuwsche hek van geslagen ijzer en den voormuur van het kasteel loopt een lange, langzaam hellende steenen brug, waaronder eertijds water stroomde, maar waar nu allerhande struiken welig tieren en zelfs boomen groeien.

Aan weerszijden is het hek ingemetseld in twee vierkante, steenen gevaartes, plompe, lage pilaren, elk bekroond met een gebeeldhouwden adelaar, die de vleugels wijd uitstrekken en den kop laag voorover steken, alsof ze gereed waren op hun prooi los te schieten. De eeuwen zijn hier niet over gevlogen zonder sporen achter te laten, want één der vlerken is half afgeslagen en de familiewapens op de voorzijden der zijstukken zijn versleten en geschonden. Wie echter het ingekorven wapen op de familiekist in Vergesig nauwkeurig heeft bestudeerd, ziet terstond dat deze hier er geheel mede overeenkomen.

Ter rechterzijde van de oploopende brug ligt een schilderachtig huisje van gelen zandsteen en een dak van riet. Het is bewoond, want een rookpluim kringelt uit den schoorsteen omhoog. Waarschijnlijk woont daar de poortwachter.

Aan het einde der brug is de ruimte tusschen de twee torens geplaveid en verheft zich de grauwe, gekanteelde voormuur, in wiens midden de met ijzeren banden versterkte hoofddeur prijkt. Een lager, veel nietiger deurtje vertoont zich vlak bij den ronden toren. Kan de eerste, als hij open staat, wel een met hooi beladen vrachtwagen doorlaten, de laatste geeft slechts toegang aan personen.

Het is niet moeilijk te ontdekken, dat het deurtje van veel jongeren datum is dan de hoofdpoort, want van ijzeren beslagwerk is geen sprake en een moderne, koperen deurknop schittert in het morgenzonnetje.

Van afstand tot afstand en op onregelmatige hoogten van elkaar verwijderd vertoonen beide torens smalle, lange vensters. De vierkante toren is van boven van kanteelen voorzien, de ronde eindigt in een kegelvormige spits.

Meer is er van buiten van het kasteel niet te zien. Van den kant van Peyrieux nadert een auto, die stilhoudt bij het monumentale hek.

De chauffeur springt van zijn plaats achter het wiel, opent het deurtje voor zijn passagiers en helpt mevrouw Minnaar met Fransche hoffelijkheid uitstappen.

Als onze reizigers voor het hek staan klapt hij het portier dicht en trekt aan de ijzeren stang, die rechts aan het hek hangt.

Een zwaar belgeklingel stoort de stilte in de omgeving. De chauffeur neemt zijn plaats in de auto weer in en steekt een cigaretje aan, misschien gaat hij straks een uiltje knappen; uit het portiershuisje strompelt een slungel van een jongen lijzig langzaam naar het hek.

Met een nuchter gezicht tuurt hij tusschen de staven van het hek door naar de drie vreemdelingen en maakt niet de minste haast om dit te openen.

Dit schijnt den chauffeur te ergeren, want hij neemt het cigaretje tusschen de lippen vandaan en brult:

„Vooruit eend! Doe als de blikskater het hek open. Het zijn gasten!"

Deze allervriendelijkste uitnoodiging schijnt een beetje te helpen, want de lummel trekt het halve hek langzaam naar zich toe.

„Ben jij de portier?" vraagt Minnaar, die met zijn vrouw en zoon binnen het hek getreden is.

De jongen staart hem met zijn waterige oogen half onnoozel aan en hakkelt: „dat's me vader."

„Breng dit briefje aan mevr. Du Plessis en als de wind terug!" is het kommando, doch in plaats van te gehoorzamen wijst de lomperd op het kleine deurtje en zegt:

„Geef het daar maar af."

Zonder te wachten of de bezoeker dit zal doen sluipt hij achter den boer om en sluit het hek.

Lijzig sukkelt hij weer naar huis terug.

„Zoo'n uil zou ik graag een paar opstoppers willen verkoopen! Onze kaffers zijn er heilige boontjes bij!" roept Albert.

„Het kind is misschien ondervoed en is zeker uit zijn krachten gegroeid," is de lieve opmerking van mevrouw, „wie weet is het geen stiefkind en heeft hij een ruwen vader, van wien hij meer slaag dan eten krijgt."

Minnaar is voortgewandeld en blijft midden op de brug staan. Hij richt zijn blikken op de omgeving en wendt ze op torens en voormuur. In het gesprek van vrouw en zoon mengt hij zich niet.

Terzijde van het deurtje is een electrisch-belknopje zichtbaar. Als hij er op drukt klinkt daarbinnen het driftig ratelend schelletje en kort daarop wordt de deur geopend.

In de opening vertoont zich een gezond, jong boerenmeisje, in de schilderachtige kleeding der landstreek.

Ze maakt zoowaar een lichte kniebuiging voor de vreemde dame en noodigt de bezoekers vriendelijk uit om binnen te treden.

Met den uitnoodigingsbrief van den notaris in de hand spoedt ze zich heen en laat de bezoekers in de ruime vestibule achter.

„Wat een vriendelijk ding!" roept mevrouw Minnaar uit.

„Zeg jij er ook eens wat van," plaagt Minnaar zijn zoon, die wel degelijk hoorde, hoe Albert over den portiersjongen oordeelde.

Albert is echter zoo wijs om zijn mond te houden. Wat hij er van denkt zal elke gezonde lezer wel begrijpen.

De vestibule is door het licht, dat door een hoog boograam valt, in al haar deelen zichtbaar en dat raam schenkt uitzicht op een zeer groote binnenplaats, ingesloten door zware, oude muren.

Een breed pad, dat achter de hoofdpoort begint en een voortzetting is van de lange brug, verdeelt deze ongeveer vierkante plaats in twee deelen, twee grasvelden, het achterste vol bloeiende rozen, die den ouderdom verjeugdigen, het naastaanliggende gladgeschoren en effen.

Een oude magnoliaboom werpt een donkere schaduw in het midden op het voorste grasveld en in die schaduw schuilt een rustieke bank, waar kleurige strengeltjes wol en een wit kleedje op liggen.

Het hupsche boerenmeisje komt terug en vraagt of de vreemdelingen haar maar willen volgen.

Door een hooge, breede gang, met deuren ter weerszijden, geleidt ze de Minnaars naar een kamer, die zulke geweldige afmetingen bezit, dat Minnaar, in Zuid-Afrika waarlijk wel gewend aan ruime vertrekken, een oogenblik versteld staat van de kolossale ruimte.

De buitendeuren staan wijd open, waardoor het groenfluweelen gras, de donkere schaduw en het onderste gebladerte van den magnolia, en het schitterende kleurenspel der rozen aan de overzijde van het pad van uit de kamer bewonderd kunnen worden.

De lucht in deze huiskamer is vervuld met rozengeur.

Mevr. Minnaar treedt het eerst binnen, gevolgd door man en zoon.

Twee dames, dicht bij de open deuren gezeten, rijzen op en één van haar komt de binnentredenden tegemoet.

Zij is een rijzige vrouw. Het zilverwitte kapsel glinstert als de bepoeierde lokken van een der Françaises op een schilderijtje van Watteau. Haar gelaat is echter nog jeugdig.

Eén oogenblik glijdt er een golfje van verwondering over haar gelaat als zij den blik van Minnaar op den jongsten vreemdeling vestigt, doch ook maar één oogenblik.

Moge ze ook al één seconde verrast geweest zijn, ze weet zich dadelijk volkomen te beheerschen en treedt de bezoekers vriendelijk verwelkomend verder tegemoet.

De gemoedsbeweging van Mevr. Du Plessis kan niet grooter geweest zijn dan die van de dochter, een blondine, met een huidskleur zóó blank, dat men die in dit gedeelte van Frankrijk nooit zou meenen te kunnen aantreffen.

Op het zien van de beide mannen voelt Antoinette een zonderlinge ontroering en onwillekeurig drukte ze beide handen tegen haar borst, waarin haar hart even vreemd opbonst.

Doch ook zij weet zich snel te bedwingen.

De kennismaking vindt spoedig plaats.

Het dienstmeisje heeft drie stoelen aangeschoven en het gesprek is begonnen.

„Antoinette, zorg jij nu even voor de thee," zegt mevr. Du Plessis, en de dochter rijst vlug op, verontschuldigt zich even en verlaat de kamer.

Weinige oogenblikken later keert ze terug en neemt haar plaats weer in.

„En hoe bevalt u ons Frankrijk?" klinkt mevr. Du Plessis' vraag.

„Wat ik er van gezien heb is lieflijk, maar we hebben nog niet veel in Frankrijk gereisd. Onze boot kwam in Marseille aan en vandaar zijn we met den trein naar hier gekomen. We vertoeven nog maar een paar dagen in Peyrieux. Daar is alles oud. Wel mooi, maar akelig oud," is mevr. Minnaars oordeel.

„Ja, dat moet wel zijn voor reizigers, die uit zoo'n jong land komen als Zuid-Afrika. Ons kasteel hier dateert uit de

13e eeuw en de Kathedraal in Peyrieux ook. Hebt u die gezien?"

„Wij bewonderden het grafmonument van den eersten baron Du Mesnard in de crypt. Mijn man en zoon wenschten ook het kasteel te zien en uw notaris was zoo goed ons een aanbeveling aan u mede te geven," zegt mevrouw Minnaar.

„Mijnheer Cerfontain is niet onze notaris, mevrouw. Ons verblijf is hier maar tijdelijk, zoo lang baron Albert in het leger in Afrika is."

„Is baron Albert familie van u, mevr. Du Plessis?" vraagt Minnaar.

„Nog niet," geeft de oudere dame ten antwoord en ze legt een bijzonderen nadruk op dat „nog".

Minnaar ziet hoe Antoinette bloost en hij haast zich het gesprek over een anderen boeg te wenden. Gelukkig brengt het meisje het theegoed binnen. Albert springt op en haast zich het van haar over te nemen en op de tafel te plaatsen. Deze hoffelijkheid wordt beloond met een vriendelijken blik uit Antoinette's oogen.

Onder het genieten van het geurige kopje thee luisteren de gasten naar de vele merkwaardige zaken, die mevrouw Du Plessis van het kasteel en zijn geschiedenis vertelt.

„Waar nu de binnenplaats eindigt stond vroeger het hoofdgebouw, dat in de Revolutie in vlammen opging. Gelukkig bevonden zich de boekerij en de archieven in den zijvleugel, waar wij nu in wonen en die door een der vroegere baronnen geheel werd gerestaureerd," vertelt de oudere dame.

„De stallen, de schuren, de smidse, die eertijds binnen de muren waren, werden opgeruimd en de geheele ruimte daar binnen in een tuin veranderd. Waar eens de ridders zich in zwaard- en lansspel oefenden, bloeien nu de theerozen en zitten we in den zomeravond onder den magnolia te genieten van de stilte en vrede."

„Het kasteel heeft heel weinig grondbezit, daarom waren die stallen en schuren overbodig en is er heel wat ruimte gewonnen," verhaalt mevr. Du Plessis; „baron Albert dweept

met dit oude kasteel en als hij met verlof thuis is, is hij moeilijk te bewegen een daagje naar Lyon of Genève te gaan."

„Houdt u ook van het slot, mejonkvrouw?" vraagt Minnaar.

Het bekoorlijke gelaat van Antoinette bloost. Ze knikt eenige malen snel achtereen van ja en haar oogen schitteren.

En Albert èn zijn vader bemerken haar verrassing.

„Als u nu het weinig merkwaardige van het kasteel wilt zien, dan zal ik u rondleiden," zegt mevr. Du Plessis en ze rijst op. Alberts moeder gaat aan haar zijde, zijn vader en hijzelf voegen zich bij de dochter.

Ze steken de gang over en komen in een kamer, waarin een gedeelte van den ronden hoektoren is ingebouwd.

In breede kasten langs de wanden staan rijen, in kalfsleder gebonden boeken, het huisarchief van de familie Du Mesnard.

In den ronden muur is een deur, die toegang verschaft tot de torenkamer, die gelijkvloers met het archief ligt.

Een smalle steenen wenteltrap voert naar hoogere vertrekken, maar Minnaar stelt voor deze maar niet te bezoeken.

„Heeft het kasteel nog kelders en cellen, mevrouw?" vraagt hij.

„De cellen waren onder het hoofdgebouw en zijn nu allen met puin gevuld. Onder dezen zijvleugel ligt echter de groote wijnkelder, vanwaar men in een kamer onder deze kan komen," geeft mevrouw hem ten antwoord.

„Dien kelder zou ik gaarne zien, mevrouw. Kelders onder de huizen zijn in Afrika onbekend."

De deur, die toegang verleent tot de keldertrap, bevindt zich midden in de gang. Daarheen begeeft zich het geheele gezelschap.

Op de eerste trede staat een koperen kandelaar, waarin een eindje kaars steekt.

Albert steekt ze op verzoek van mevr. Du Plessis aan, want in de keldergewelven is het donker.

Alles is hier van steen, de groote kruisgewelven, de banken, en de rakken, waar wijnvaten op liggen.

„De meeste zijn leeg," zegt mevrouw met een glimlachje,

„onze jongen zit in de Sahara en daarom verkoopen wij den wijn, die onze heuvels ons oplevert."

Uit de kelders komen zij in den ondersten torenkamer. De vloer bestaat uit vierkante, granieten platen.

Met groote opmerkzaamheid beschouwt Minnaar de wijze, waarop ze aaneengevoegd zijn. Is hier te vinden, wat het kruisje in de teekening achter op het perkament aanwijst?

Albert begrijpt heel goed, wat er in het hoofd zijns vaders omgaat, maar zelf stelt hij er op dit oogenblik niet zoo heel veel belang in, want hij en zijn jonge begeleidster hebben het over vliegmachines.

Hij heeft zich laten ontvallen, dat hij luitenant-vliegenier is in de Z. A. luchtmacht en Antoinette bekent, dat ze dol is op vliegen. Meermalen heeft ze een tochtje gedaan, want de familie is bevriend met den kommandant van het vliegpark Peyrieux.

„Ik ga daar vanmiddag naar toe," deelt hij haar mede.

„Breng dan onze groeten over," zegt het meisje. „Dan is u meteen geïntroduceerd."

Vanuit de keldergewelven voert mevr. Du Plessis haar bezoekers naar den tuin en naar den vierkanten toren, dien ze niet binnentreden, want hij wordt voor rommelkamer gebruikt.

„De meeste dier kamers daar boven," zegt mevrouw, — en ze wijst op de ramen der verdieping — „zijn slaapkamers."

Hiermede duidt ze aan, dat er niet veel meer bezienswaardigs is, wat de Minnaars doet besluiten naar Peyrieux weder te keeren.

Hartelijk dankend voor de welwillendheid van moeder en dochter nemen zij afscheid en het dienstmeisje doet hen uitgeleide.

De chauffeur wordt wakker door het knarsen van het hek, dat Albert zelf opent, want van het stiefkind is geen spoor te ontdekken.

„Het is nog vroeg, vrouw. Wat denk je er van om naar Bourget te rijden en een wandelingetje te maken langs de oevers van het meer?" stelt Minnaar voor.

„Heerlijk!" stemt Mevrouw in.

De chauffeur krijgt de noodige orders, de auto draait om en spoedt zich over den slingerenden weg tusschen de heuvels naar het oude, oude Bourget en naar het meer, waar de banneling en zijn vriend Victor Montgomery, twee eeuwen geleden, zoo dikwijls te paard naar toe reden.

„Die man is het sprekend evenbeeld van Alberts vader. Ik was er een beetje onthutst van," zegt Mevr. Du Plessis tot haar dochter, zoodra de bezoekers verdwenen zijn.

„En die jonge man heeft Alberts oogen. Wat zonderling, dat ze beiden ook Albert heeten," antwoordt Antoinette.

„Die moeder is een lieve dame, kind. Ik weet niet hoe het komt, maar ik houd van haar."

9

DE JONGE FRANSCHE EN DE AFRIKANER ZIJN DE BESTE MAATJES VAN DE WERELD GEWORDEN. EEN PRACHTIGE BEKER VAN GEDREVEN GOUD. ARME BARON, ARME ANTOINETTE! VERJAAGD, MAAR GELUKKIG NIET ONTERFD.

Het is Juni, het is zomer.

De laatste week van de vriendelijke lentemaand brengen Charles Minnaar en zijn vrouw in Nederland door en over Brussel keeren ze naar Parijs terug.

Albert is in Peyrieux achtergebleven.

Na het bezoek op het kasteel trekt hij naar het vliegveld en het lukt hem, na veel gepraat en na het vertoonen van zijn brevet van luitenant in de Afrikaansche luchtmacht, tot den kolonel-kommandant toegelaten te worden, die echter ontoegankelijk blijft voor zijn verzoek, maar wat toeschietelijker wordt, omdat Albert hem handig de groeten van de kasteeldames overbrengt.

Van vliegen echter komt niets, tenminste voorloopig niet. Hij mag blij wezen, dat hij alles in oogenschouw mag nemen.

„Zonder speciale vergunning van den minister kunt u aan geen enkele vliegdemonstratie deelnemen. Vergeet niet, dat het hier een militair vliegkamp is!" voegt kolonel Terreblanche hem toe.

Albert voelt zich bitter teleurgesteld.

Gelukkig kent hij het adres van zijn ouders in Parijs en hij weet zijn vader te bewegen om de diplomatieke machine in werking te stellen. Charles Minnaar gaat ter audiëntie bij den minister, er worden telegrammen gewisseld met den Afrikaanschen gezant in Den Haag en omdat het al zeer onwaar-

schijnlijk is dat het machtige Frankrijk ooit in oorlog zal komen met Zuid-Afrika krijgt de zoon toestemming een cursus van drie maanden te volgen in het militaire vliegpark van Peyrieux.

Niemand gelukkiger dan de jonge Afrikaner.

Mevrouw Minnaar heeft met een benauwd hart moeten toezien, dat haar man Albert geholpen heeft, om die toestemming te verkrijgen.

Sedert hij in Frankrijk is schijnt haar echtgenoot geheel veranderd. Had hij vroeger tegen den edelen vliegdienst altijd allerlei bezwaren, nu betrapt mevrouw Minnaar hem er op, dat hij zich hoe langer hoe meer voor het vliegen interesseert. Hij wilde zelfs van Parijs naar Brussel door de lucht. Maar dat nooit!

Albert gaat met de verblijdende toestemming naar den kommandant en krijgt onderdak in één van de gebouwen van de vliegschool.

Met een Franschen kameraad deelt hij een bespottelijk klein kamertje en amuseert zich kostelijk.

Van de eerste gelegenheid de beste maakt hij gebruik om Antoinette uit te noodigen en samen scheren ze over het oude meer van Bourget en genieten volop van de heerlijke vrijheid boven bergen en wateren.

Het eerste tochtje wordt door meerdere gevolgd en de jonge Fransche en de jonge Afrikaner zijn spoedig de beste maatjes van de wereld geworden.

Charles Minnaar is geen liefhebber van het slenteren in groote, drukke steden en van het draven van het eene museum naar het andere. Maar in Amsterdam bezoekt hij toch het Rijksmuseum om Rembrandts glorie te kunnen bewonderen en hij verbaast zich over de geweldige drukte. Op één dag passeeren daar meer menschen de hoofdstraten dan er in een jaar in de Oxfordstraat in Oost-London loopen.

Aan Parijs heeft hij een broertje dood, maar zijn vrouw heeft geen oogen genoeg voor de prachtige winkels en fraaie uitstallingen.

Voor geen geld van de wereld zou hij de rustige rust van

Vergesig willen ruilen voor alle schatten van Frankrijks hoofdstad. Peyrieux is hem een vriendelijk paradijsje, vergeleken met deze groote metropolis. Hij is dankbaar, dat ze naar het stadje terugkeeren.

Albert is aan het stationnetje. Het vliegen heeft hem geen kwaad gedaan, dat is het eerste, wat mevrouw Minnaar opmerkt.

Ze nemen weer hun intrek in het hotel De la Harpe.

Na het koffiedrinken zoekt Alberts moeder haar geliefkoosd plekje onder de moerbeiboomen op, want Minnaar is het marktplein overgestoken naar het huis van notaris Cerfontain.

Deze is op zijn kantoor en beide mannen zitten spoedig druk te praten.

„Wat baron Albert betreft ontsla ik u van uw stilzwijgen en ik acht het wenschelijk, dat u hem op de hoogte brengt, maar laat de dames Du Plessis buiten de geheele zaak. Waartoe dient het haar te verontrusten," klinkt het uit Minnaars mond.

De notaris rimpelt het voorhoofd.

„Is er dan niets wat u bewegen kan om van uw erfrecht afstand te doen?" vraagt hij, en in den toon, waarop hij deze woorden tot den Afrikaner richt, schuilt bezorgdheid.

„Niets," is het korte, afdoende antwoord.

Op dat stroeve „niets" volgt een langdurig stilzwijgen.

In nadenken verzonken staart notaris Cerfontain naar het plafond van zijn werkkamer.

„Als uw baron Albert de geheele geschiedenis wist, zou hij het kasteel geen oogenblik langer als het zijne beschouwen. Hij is een man van eer," merkt Minnaar ten slotte op.

„Maar hij weet er niets van, heeft er geen flauw vermoeden van. Waarom zou er geen uitweg gevonden kunnen worden?" betoogt de notaris.

„Omdat bedrog niet mag blijven bestaan!"

„Het is dus uw wil, dat ik deze onaangename zaak in al zijn onderdeelen aan den baron meedeel?"

„Dat wensch ik. Waar vertoeft de baron?"

„In Dakar, aan de westkust, de hoofdstad van Senegambië."

„Binnen welken tijd kan hij uw brief ontvangen?"

„Binnen drie dagen. De brieven gaan met de luchtpost."

„Breng hem geheel op de hoogte, mijnheer Cerfontain. Vergeet niets en laat duidelijk uitkomen, dat de perkamenten en de wet mijn recht onomstootbaar vaststellen. Mijn vrouw heeft van mevr. Du Plessis een uitnoodiging ontvangen om een poosje in Mentone te komen doorbrengen. Ze vertrekt over eenige dagen en dan wensch ik met mijn zoon onze familiepapieren in ons kasteel te raadplegen. U hebt de sleutels? Ja? Wees zoo vriendelijk ze aan het hotel te bezorgen."

„U hebt mij daarstraks gevraagd uw zaken te behartigen, mijnheer Minnaar. Voelt u wel hoe moeilijk dit voor mij is? Eerlijk gezegd, ik doe het veel liever niet. Er zijn nog meer notarissen in Peyrieux. Maar het is beter voor den baron, dat ik het wel doe. Ik heb nog altijd hoop, dat ik u tot een beter, een rechtvaardiger inzicht kan brengen. U neemt me niet kwalijk, dat ik dit zeg?"

„Volstrekt niet. Maar versta mij wel, het is geen quaestie van rechvaardigheid of onrechtvaardigheid. Daar is een onrecht geschied en baron Albert wil daar niet in berusten en ik ook niet. Mijn geweten verbiedt mij deze zaak verborgen te houden!"

Notaris Cerfontain voelt, dat het den boer heilige ernst is, al gelooft hij dat er nog wel een nevenbedoeling achter schuilt.

Verdere onderhandelingen, denkt hij, baten op dit oogenblik niet. Daarom zegt hij:

„Wanneer wilt u de sleutels hebben?"

„Dat zal ik u laten weten, mijnheer Cerfontain," antwoordt Minnaar en staat op.

De beide mannen reiken elkaar niet de hand.

De notaris hoort de buitendeur dichtslaan; zijn bezoeker is vertrokken.

Peinzend zet hij zich weer op zijn stoel neer en heeft blijkbaar groote moeite zijn gedachten te verzamelen.

Dat hij den jongen baron de ellendige geschiedenis moet schrijven, daar ontkomt hij niet aan en hij besluit, om het maar onmiddellijk te gaan doen.

Twee-, driemaal begint hij en vult eindelijk een half blaadje, dat hem echter nog niet schijnt te bevredigen, want hij verscheurt het en werpt de snippers in de papiermand onder de tafel.

Een nieuw velletje spreidt hij vóór zich.

Nu schijnt het beter te lukken, want de eene gevulde bladzijde volgt op de andere en als de schemering het schrijven al te moeilijk gaat maken is hij juist klaar.

Hij plakt den dikken brief toe en zoekt zijn huiskamer op.

. . . .

Terwijl de notaris zich zoo afsloofT zitten Minnaar en zijn vrouw in een rustig hoekje van de groote eetzaal van het hotel, want de buitenlucht is tamelijk guur, al is het zomer. Daar waait een koude oostenwind, die over de gletschers van de Alpen streek, vóór hij hier kwam.

Met aandacht luistert tante Marie naar hetgeen ze hoort en telkens knikt ze, als een bewijs, dat ze geheel instemt met wat Charles Minnaar betoogt.

Minnaar schijnt klaar te wezen, want na een kleine pauze zegt zijn vrouw:

„Maar dan is het beter, Charles, dat ik morgenochtend al naar mevr. Du Plessis ga. Hoe eerder jij en Albert alles onderzoeken, hoe beter. En wat moet ik hier alleen doen? Denk je ook niet, dat ik maar zal gaan?"

„Je vindt het prettig, niet waar Marie?" vraagt Minnaar.

„Wel, ik ga graag. Ik houd van mevr. Du Plessis en haar dochter en jullie komen me toch halen, dan genieten we nog met zijn drietjes van die heerlijke Riviera."

„Goed. Dan ga ik even Albert telefoneeren," antwoordt Minnaar. Hij staat op en gaat naar de telefooncel. Spoedig heeft hij aansluiting met het vliegpark. Ze zullen Albert roepen.

„Hallo! vader, toch niets bezwarends?" klinkt het.

„Heelemaal niet, maar je moeder is van plan morgenochtend op reis te gaan naar mevr. Du Plessis. Kom daarom vanavond nog hier. Ik heb ook nog iets belangrijks met je te bespreken."

„All right, ik kom!"

Minnaar hangt den hoorn aan het haakje en keert tot zijn vrouw weer.

Een uur later komt Albert aan.

Van het tweepersoonsautootje, dat hij van zijn ouders present heeft gekregen, heeft hij ontzaglijk veel plezier. Het brengt hem in tien minuten van het vliegpark naar het hotel.

Mevrouw Minnaar is boven druk bezig haar bagage in orde te brengen en vader en zoon zitten met elkaar te praten. Ze hebben het over het kasteel, want we hooren Albert zeggen:

„Laat dat kasteel maar varen, vader! Het zal onzen naneef ongelukkig maken en Antoinette ook. We hebben aan Vergesig genoeg."

„Dat kan niet, jongen. Baron Albert ontvangt over een paar dagen een brief van notaris Cerfontain, die hem alles zal schrijven. Hoe hard het ook voor hem is, hij zal verstaan, dat de zaak rechtvaardig is. Zou jij iets willen houden, wat je onrechtmatig toekomt?"

„Natuurlijk niet, vader."

„Zoo zal onze naneef er ook over denken."

Maar niettegenstaande Albert heel goed voelt, dat er van onrechtvaardigheid geen sprake is en dat werkelijk zijn vader geheel in zijn recht is, kriebelt er in zijn gemoed iets ontevredens over den loop, dien de zaken nu nemen. Tegenspreken durft hij niet, vader is zijn vader, tegen wien hij niet zonder reden hoog opziet.

Of het komt, omdat hij zijn nieuwe aanstaande nichtje zoo razend graag mag lijden of dat dat niet het geval is, als hij in bed ligt heeft hij aan de heele geschiedenis het land, wat niet wegneemt, dat hij al heel gauw indommelt.

Minnaar en zijn zoon brengen mevrouw Minnaar den volgenden morgen bijtijds naar het station.

„Over acht dagen komen we, Marie!" roept haar man opgewekt.

„Ik kom u met een jager halen, moeder!" plaagt Albert, maar hij heeft er al heel weinig voldoening van, want lachend zegt zijn moeder:

„Dat is nu werkelijk een goed idee."

De trein naar Lyon stoomt binnen en Minnaar zoekt voor zijn vrouw een geriefelijk plaatsje op.

„Schrijf je gauw, Charles?" roept ze door het open raampje als de trein al langzaam voortbeweegt.

„Vanavond nog!" roept de boer en vader en zoon wachten, tot het wuivende witte zakdoekje aan het oog onttrokken wordt.

Op den terugweg koopt Minnaar een pak kaarsen, een koevoet, een beitel en een hamer.

„We lijken wel een paar inbrekers!" lacht Albert.

Minnaar smokkelt als een dief de inbrekerswerktuigen het hotel binnen en vraagt Albert de sleutels bij den notaris te gaan halen.

Zijn zoon komt met een kistje en een brief terug, een boodschap aan den portier om de twee vreemdelingen toe te laten, zeer attent van mijnheer Cerfontain.

Als Minnaar en zijn zoon bij het kasteelhek komen is er echter in velden en wegen geen portier of portiersjongen te ontdekken. Als de kat van huis is, dansen de muizen.

Aangezien de lijzebet van een jongen hier of daar ligt te slapen of ergens kattekwaad uitvoert, is Albert wel verplicht om om het hek heen te klimmen om het te kunnen openen. Daarna stuurt hij zijn auto op de brug en sluit het hek weer dicht.

Niemand, die hen moeit.

Ze openen de kleine deur en staan in de vestibule.

„Laten we eerst de torenkamer onderzoeken," stelt Minnaar voor en Albert zeult den zak met werktuigen naar de kelderdeur.

Ze kennen den weg en spoedig heeft de jonge boer twee

kaarsen ontstoken, die hij in de onderaardsche kamer op den vloer zet.

Bij het licht der kaarsen bestudeert Minnaar de teekening op de achterzijde van den schenkingsbrief, terwijl Albert, over zijn vaders schouder gebogen de uitlegging volgt, die de boer geeft. De vloer van deze torenkamer is rond.

„Het kruisje staat op driekwart van den straal van het middelpunt af en die straal loopt evenwijdig met de deur, dan moet die vierkante plaat dáár het geheim bevatten, als er tenminste een geheim is," zegt Minnaar, terwijl hij op de bewuste plaat wijst.

„Ik zal maar beginnen met de kalk weg te hakken," zegt Albert, meer dan zijn vader onder den indruk van het avontuur.

Hij trekt zijn jasje uit en spreidt den zak, waaruit hij de werktuigen genomen heeft, naast de plaat over den vloer om de knieën van zijn pantalon te sparen.

De eerste hamerslag klinkt op den beitel en laat hooren, dat de eeuwenoude kalk zoo hard is als graniet. Het zal een langdurig en moeizaam werkje worden en Albert geeft zijn vader dan ook den raad om maar een uurtje in de bibliotheek te gaan zitten lezen, een raad, dien zijn vader opvolgt.

Met een kaars in de hand zoekt hij tastend den weg naar de trap.

Albert, gedreven door lust tot avontuur, werkt als een postpaard. Af en toe legt hij beitel en hamer neer om eens uit te blazen en wat rond te loopen. Maar veel rust gunt hij zich niet. Hij hoopt maar dat zijn vader niet terug zal keeren voor de plaat los is en hij kan zien, wat er onder ligt.

Eindelijk, eindelijk is hij aan het laatste randje en neemt hij den koevoet op om dien tusschen de voegen te wringen.

Maar niettegenstaande zijn jonge krachten gelukt het hem niet den steen op te lichten. Hij zal zijn vader wel moeten gaan halen.

Verdiept in een opengeslagen, zwaar boek, hoort Minnaar hem aankomen.

„U moet helpen, vader. Alleen kan ik ze niet er uit krijgen."

Minnaar volgt zijn zoon en met vereende krachten gelukt het hun de plaat op te lichten en op zijde te schuiven.

Bij het onzekere licht eener walmende kaars zien beiden een kist, zooals er een op Vergesig staat, in de donkere opening staan.

„Net onze familiekist, vader," fluistert Albert.

Hoewel de kist zwaar is gelukt het hun ze uit de diepte te lichten.

Vader en zoon zien elkander aan.

„Leg de steen weer op zijn plaats en stamp de losse kalk in de voegen. Boven in het licht zullen we deze kist onderzoeken, Albert," zegt Minnaar.

Zooveel als het hem doenlijk is volgt Albert het verzoek van zijn vader op en wischt de sporen van het onderzoek uit. Daarna pakken beiden de kist op en dragen ze naar de keldertrap.

Albert keert terug om zak en gereedschappen te halen en sluit de deur van de torenkamer achter zich dicht.

Het kost vrij wat moeite de kist de trap op te sleuren, ook, omdat de walmende kaarsen slechts een onzeker licht verspreiden.

Maar ten slotte schuiven ze de vondst de gang in.

Ja, de kist is volkomen gelijk aan de familiekist op Vergesig. Alleen is ze nieuwer, ongeschondener.

Het wapen der Du Mesnards is hier niet afgesleten en vertoont duidelijk zijn vier kwartieren. In de twee bovenste staan twee adelaars met uitgespreide vlerken, met de koppen naar elkaar toe. De onderste links bevat een bundel korenaren, die rechts een helm, met pluimbos en open vizier.

Minnaar probeert het deksel op te lichten, maar de kist is gesloten.

„Het beste is ze mee te nemen naar het hotel en een smid te halen," oordeelt Albert.

Minnaar is dit met zijn zoon eens.

Zonder dat iemand het ziet dragen ze beiden de kist naar de auto en plaatsen ze in den „kattebak".

„Daar schijnt hier geen sterveling te wezen," zegt Albert, die rondkijkt of hij niet iemand ziet, die het hek kan sluiten.

„Er zal niets anders op over schieten dan maar weer om te klimmen," meent Minnaar.

Dat doet Albert dan ook, twee keeren.

Op weg naar het hotel jaagt hij zóó dat zijn vader hem moet aanmanen een beetje voorzichtiger te wezen. Minnaar begrijpt de oorzaak van dat snelle rijden wel; hijzelf is net zoo begeerig te weten, wat de kist inhoudt, maar hij weet zijn nieuwsgierigheid beter te bedwingen.

Twee hotelbedienden worden geroepen om het zware voorwerp naar Alberts kamer te sjouwen.

„Wat hebben die vreemdelingen er toch veel geld voor over om zoo'n oude kist met boeken te koopen," denken ze.

Albert zelf gaat den smid halen en keert met hem naar het hotel terug.

Het kost nog al eenige moeite voor deze er in slaagt het deksel te openen. Maar het lukt. De inhoud der kist is bedekt met een bruin wollen kleed.

Dit neemt een pak van het hart van Charles Minnaar, die niet gaarne zou gezien hebben, dat een vreemde een blik sloeg op den inhoud.

De smid ontvangt de opdracht om twee passende sleutels te maken en vertrekt.

„Schuif je tafel aan, Albert, dan kunnen we alles er op leggen," verzoekt Minnaar.

Voorzichtig neemt hij het wollen kleed af en terwijl zijn bevende handen dit opvouwen staart hij met verbazing naar wat zich aan zijn oog vertoont.

Het grootste voorwerp is een prachtige beker van gedreven goud. Geen verblijf in een onderaardschen kelder heeft er den glans aan kunnen ontnemen. Met bewondering zien zij de heerlijke versieringen rondom voet en rand.

„Vader, wat prachtig!" roept Albert, die het niet voor-

komen kan dat zijn lippen trillen, zoo zenuwachtig is hij.

Eén voor één worden de andere kostbare voorwerpen uit de kist gehaald en op de tafel geplaatst. Zes kleinere bekers en evenveel platte schaaltjes van hetzelfde edele metaal volgen den grooten beker. In een kistje van gesneden ivoor ligt een parelsnoer, in een ander een platte gouden band met juweelen versierd. Een groot, zilveren crucifix verbaast de beide Afrikaners door zijn zwaarte.

Op den bodem van de kist liggen acht zware lederen zakken naast elkander.

Albert licht de eerste er uit en roept:

„Daar zit geld in!"

Dat is ook zoo. De zakken zijn gevuld met gouden en zilveren muntstukken, met dubloenen, gouden rijders, dukaten, daalders en kronen. Vele vertoonen het misdrijf van de middeleeuwen: het geldsnoeien. Aan alle kanten zijn er stukken afgesneden, voornamelijk van de gouden munten.

Minnaar zegt heel weinig. Albert is opgetogen en zenuwachtig.

„Vader, die geweldige schat behoort aan u!" roept hij uit, nadat zijn eerste verbazing wat verdwenen is.

„Dat alles is rechtens het mijne," klinkt het rustig uit Minnaars mond. Hij is weer meester geworden van zichzelf en zegt dit met zekere plechtigheid. Albert ontdekt niet het minste teeken van eenige vroolijkheid in zijn vaders stem.

„Hoeveel zou dit alles wel waard zijn, vader?"

„Dat zou ik met geen mogelijkheid kunnen zeggen, jongen."

Eén voor één worden de kostbare voorwerpen nog eens van alle kanten bekeken en bewonderd; één voor één worden de verschillende muntstukken nog eens bestudeerd.

Daarna bergen ze alles weer zorgvuldig op de oude plaats. Minnaar spreidt de wollen doek over de schatten en klapt het deksel toe.

„We zullen ze onder in mijn kleerkast zetten. Die kan ik op slot doen. Daar staat ze veilig," en beiden dragen de kist naar haar nieuwe bergplaats.

„Vader, die geweldige schat hoort aan U!" roept hij uit. Bladz. 100

„Vader, die oude baron Jacques vertrouwde zeker zijn broer en zijn neef niet. Hij heeft bepaald gedacht dat als hij kwam te sterven, vóór de balling terug was uit Afrika, die schatten in de handen van de anderen niet veilig waren en daarom heeft hij ze verstopt, zeker met behulp van Victors vader," meent Albert.

„Dat schijnt wel zoo, jongen. Ik denk echter dat zijn rentmeester dat zaakje alleen heeft opgeknapt. Eerst de kist in het hol en voorwerp voor voorwerp er in gelegd. De banneling wist zeer goed welke familiekostbaarheden er waren en zou ze bij zijn terugkomst zeker trachten op te sporen. Net zoo goed als wij zou hij in het kruisje op de teekening een aanwijzing gevonden hebben, denk je ook niet?"

Terwijl zijn vader spreekt schijnt Albert over iets na te denken. Hij legt zijn rechterhand op zijn vaders schouder en zegt: „Vader, sta de helft dier schatten aan onzen naneef af."

„Hij zou het niet aannemen, Albert, want hij heeft er geen recht op. Een edelman wil geen aalmoes ontvangen. Liever sterft hij van den honger."

Albert kijkt zijn vader aan. Meent zijn vader dit?

Eén oogenblik twijfelt hij, één oogenblik gelooft hij, dat zijn vader onder de betoovering van het oude kasteel en de gevonden kostbaarheden verkeert, maar hij werpt het van zich af. Zijn vader is in zijn recht.

Maar arme baron Albert, arme Antoinette!

De smid brengt reeds een dag later twee passende sleutels en Minnaar voert de kist naar de handelsbank, waar ze in een brandvrije kluis gèpakt wordt. Het deponeeringsbewijs en de tweede sleutel bergt hij in een ijzeren kistje, dat in den grooten koffer zit, en waarin ook de documenten geborgen zijn.

Nu wil hij nog het familiearchief onderzoeken.

Albert voelt bitter weinig voor al die oude boeken en laat zijn vader in de boekerij achter. Hij jaagt liever wat in de omgeving rond.

Het is een bekwame hand geweest, die al die boeken en acten in chronologische volgorde heeft gerangschikt. De

eerste documenten spreken al van vóór Lodewijk XI, wat aan de jaartallen te zien is. De koopbrieven en contracten zijn echter voor Minnaar onleesbaar.

Hij zoekt naar papieren uit den tijd van baron Jacques, die in 1717 overleed.

Stuk voor stuk neemt hij in de handen en vindt notariëele bescheiden, waarop de handteekening van den baron voorkomt. Maar geen der documenten, dat licht werpt op de verhouding van vader en zoon.

Het toeteren van den hoorn van Alberts kar dringt tot de rustige boekerij door en weinige oogenblikken later verschijnt Albert zelf.

„Iets gevonden, vader?" vraagt hij.

„Tot heden nog niets, maar ik ga vanmiddag verder zoeken. Misschien vind ik nog een of ander dagboek," zegt Minnaar.

Na het middagmaal brengt Albert hem weer naar het kasteel. Maar al het zoeken is tevergeefs. Daar is geen bewijs van onterving te vinden.

Minnaar is de rechtmatige erfgenaam van kasteel en kostbaarheden.

De brief van Victor Montgomery behelst de waarheid: „verjaagd, maar niet onterfd."

10

ALS DIE ERFENIS JE MAAR GEEN ONGELUK AANBRENGT. EEN ABSOLUTE VOLMACHT. ALS HET VOOR MIJ EN VOOR NOG EEN ANDER NIET ZOO IN-DROEVIG WAS. MININAAR LEEST EN HERLEEST DEN BRIEF.

„Charles, is het waar? Heb je in een vliegmachine gezeten?"

„Dat is nog het ergste niet, vrouw. Ik heb er mee rondgevlogen!"

„Hoe is het mogelijk! Charles, Charles, wat ben jij veranderd! Het wordt tijd dat we naar Vergesig terugkeeren."

Minnaar is juist van het vliegveld in het hotel weergekeerd en brengt zijn vrouw het nieuwtje, dat hij niet alleen het vliegpark heeft mogen zien, maar dat hij door zijn zoon in het luchtruim werd rondgevoerd.

„De kommandant was vol lof over Alberts prestaties. Die vliegschool in Zuid-Afrika moet goed zijn. Als ze daar zulke vliegeniers als uw zoon kweeken, dan wordt die school nog beroemd," zei hij. Ik verbaas me over de kalmte van onzen jongen. Zoo beweeglijk als hij op aarde is, zoo rustig is hij in de lucht. Heusch, Marie, je moest eens meegaan. Zoo'n reis in de hoogte geeft je een heel anderen kijk op de aardsche dingen."

„Dat kan wel wezen, maar ik blijf liever op aarde. Het is mij te gevaarlijk," beweert tante Marie.

„Wat gevaarlijk," roept Minnaar uit. „Als er dan gevaar is, is het voor den man op straat precies net zoo gevaarlijk als voor den man in de vliegmachine. Valt ze neer, dan is de

wandelaar misschien dood en de vliegenier ook; valt ze niet neer, dan zijn beide springlevend. De kansen staan volkomen gelijk."

En tevreden over zijn eigen logische redeneering schiet Minnaar in den lach.

„Charles, ik ken je niet meer," zucht Mevrouw.

„Ik ken mezelven ook niet meer, vrouw. Of het door de lucht hier is, die als champagne werkt of dat er iets van den overmoed van den Franschen ridder in mij gevaren is, weet ik niet, maar dat vliegtochtje is me wonderwel bevallen, en ik hoop er meer te doen."

„Charles, je hebt daar een bedoeling mee. Ik ken je veel te goed om niet te weten dat het genot van zoo'n tochtje alleen je niet zooveel waard is. Zeg me, wat gaat er toch in je hoofd om?"

Boer Minnaar kijkt zijn vrouw vol en diep in de oogen. Hij wil iets zeggen, maar grijpt eerst naar zijn pijp en als de eerste blauwe rookwolk wegkringelt schuift hij zijn stoel wat dichter naar zijn vrouw toe en zegt:

„Marie, vóór we naar Zuid-Afrika terugkeeren zou ik mijn naneef willen zien."

Mevrouw Minnaar knikt met haar hoofd, ten teeken dat dit verlangen haar geheel gewettigd voorkomt.

„Waar ergens leeft baron Albert?"

„Die zit in Dakar."

„Waar ligt die stad?"

„In Senegambië."

„Maar waar ligt Senegambië, Charles?" vraagt mevrouw, die nu juist niet zoo heel sterk in aardrijkskunde is.

„Dat zal ik je wijzen," zegt Minnaar en haalt zijn veel gebruikte reisgids uit zijn kamer.

„Van Marseille volgen we de oostkust van Spanje en gaan door de Straat van Gibraltar. Nu langs de westkust van Afrika. Eerst Marokko, dan Rio de Oro, dat Spaansch gebied is, vervolgens langs de kust van het Fransche Mauretania en dan kom je in Senegal of Senegambië. Zie je hier Kaap Verde?

Juist een eindje ten zuiden en je hebt Dakar, waar de groote spoorweg naar het oosten begint en waar een der hoofdkwartieren van het gevreesde vreemdelingenlegioen is gevestigd."

Mevrouw Minnaar volgt aandachtig de uitlegging van haar man en vraagt, hoe lang zoo'n reis wel zal duren.

„Daar is een boot, die elke maand uit Marseille vertrekt en alle voorname plaatsen langs de kust, tot in de Fransche Congo toe, bezoekt. De reis van Marseille naar Dakar zal, denk ik, een dag of zeven duren."

„Dat is nog al lang, vind je niet. We moeten toch zeker ook weer terug," meent mevrouw Minnaar.

„Dat zou nog het ergste niet wezen. Maar hoe lang moet je niet wachten op een terugkeerende boot. Er is misschien wel zes weken mee gemoeid. Gelukkig is er een kortere weg."

„Een kortere weg. Hoe kan dat?"

„Zie maar hier. Van Peyrieux naar Marseille. Recht de Middellandsche zee over naar Oran, in Algiers, en nu in een rechte lijn door de Sahara naar het zuidwesten tot Dakar."

„Meen je per spoor?"

„Neen. Hoewel het zoovele jaren niet meer zal duren of Frankrijk heeft zoo'n spoor door de Sahara, vandaag zijn we zoover nog niet."

„Dan met de auto?"

„Dat zou kunnen. De kameel heeft als schip der woestijn afgedaan. Waar dat dier twee maanden voor noodig had om door de Sahara van het noorden naar het zuiden te trekken, daar rijdt de auto en de auto-vrachtwagen de geheele afstand in één week. Maar met een auto door de Sahara is niet bijzonder veilig, tenzij je een militair geleide hebt. Doch er is een zoo goed als geheel veilige weg, waarlangs je binnen tweemaal vier en twintig uur Dakar kunt bereiken. Je gaat doodeenvoudig met een vliegmachine.

„Met een vliegmachine!" gaapt mevr. Minnaar van verbazing. „Wat zeg je, met een vliegmachine! Man, wie heeft je die gekheid in het hoofd geblazen!"

„Je eigen zoon Albert, Marie. Al meer dan een maand geleden schreef hij me over de veiligheid van luchtreizen. En nu weet ik bij ondervinding hoe plezierig het is. Als je zoo over de wolken rijdt — de Afrikaner gebruikt dit woord rijden graag. Als wij zeggen: „het schip vaart over de golven," dan zegt hij: „die skip rij oor die golve" — dan voel je, dat je van alle aardsche dingen los bent. Zorg heb je niet. Zeeziek word je niet. Je zit rustig achter je windschermpje een uiltje te knappen. Geloof me, Marie, een luchtreis is het ideaal van reizen. Nu eerst zie ik, wat een onbeholpen ding zoo'n middeleeuwsche Ford is. En bovendien, een mensch behoort met zijn tijd mede te gaan."

„Mij krijg je er met geen stok in! Goeie hemel, wat halen jullie mannen je in je hoofd!" zucht tante Marie.

„Nu ja, vrouw, het is nog maar een los plan. Alles zal nu niet zoo gauw van een leien dakje gaan. Je begrijpt, ik ga niet over ijs van één nacht en zal wel degelijk informatie's inwinnen. Maar Alberts kommandant zag er niet het minste bezwaar in. Alleen, de minister van luchtvaart moet zijn toestemming verleenen. We zullen er nog een nachtje over slapen," klinkt het en Minnaar laat de luchthartigheid varen en wordt weer ernstig.

„Ik weet, wat dat beteekent; natuurlijk dat je plan al vaststaat. En waar moet ik blijven, als de tocht wat langer duurt dan jullie berekening?"

„Alberts cursus is overmorgen afgeloopen. Zullen we met zijn drietjes dan naar Mentone gaan? Je hebt daar mevrouw Du Plessis en Antoinette. Die paar dagen zullen voor je omvliegen, Marie."

„Als die erfenis je maar geen ongeluk aanbrengt, Charles."

„Dat kan onmogelijk," zegt Minnaar beslist.

De cursus van drie maanden is afgeloopen. Alberts kennis en ervaring van de luchtvaart is zeer verrijkt. Natuurlijk, zoo'n machtig rijk als Frankrijk biedt op het gebied van het vliegwezen veel meer verscheidenheid aan dan het dun bevolkte

Zuid-Afrika, al is het een feit, dat de vliegeniers daar heel wat presteeren en hun naam een goeden klank heeft in de vliegwereld.

Charles Minnaar is zijn zoon den laatsten dag van diens dienst komen halen. De rustige, eenvoudige boer en de vroolijke, hartelijke zoon hebben de vriendschap van den ietwat norschen vliegkommandant verworven.

Hij zit nu in het nauwe kommandantskantoortje. Albert staat in militaire houding naast zijn vader.

„Uw plan, mijnheer Minnaar, is heel goed uitvoerbaar, maar het zal noodig zijn de toestemming van den betrokken minister te krijgen. Wat mij betreft, ik heb er geen bezwaar tegen. Doch de regeering zal van u een borgstelling verlangen, zeker één van honderdduizend francs. Als u hier geen bezwaar tegen hebt, zou ik u aanraden naar Parijs te gaan en een persoonlijk onderhoud met den minister aan te vragen," zegt kolonel Terreblanche.

„Dat zal ik doen, kolonel. Ik zal u den afloop melden. Mijn zoon en ik zijn u dankbaar voor uw bereidwilligheid."

De Minnaars groeten den kommandant en verlaten het kantoor.

Minnaar neemt naast zijn zoon plaats en voort gaat het naar Peyrieux.

„Weet moeder van uw plan?" vraagt Albert.

„Ik heb er haar op voorbereid, jongen. Als jij met haar naar Mentone gaat, ga ik naar Parijs, doch eerst moet ik den notaris spreken. Van dat bezoek hangt veel af."

In het hotel gekomen belt hij mijnheer Cerfontain op. Deze is thuis en het schikt hem den boer te ontvangen.

Notaris Cerfontain deelt hem mede van den jongen baron een antwoord op zijn brief te hebben ontvangen.

„U kunt hem lezen," zegt de notaris, „alhoewel er enkele dingen in staan, die u wellicht zullen hinderen."

Minnaar opent den brief.

De notaris slaat hem, terwijl de Afrikaner met groote opmerkzaamheid langzaam de regels doorloopt, ernstig gade.

Militair Hoofdkwartier, Dakar. Senegambië.
12 Juli 1932.

Beste mijnheer Cerfontain.

Het zou een onwaarheid zijn als ik u zei, dat uw uitvoerig schrijven mij niet diep ontroerd heeft.

Wat u mij schreef scheen mij eerst ongeloofelijk toe, maar denkende aan uw nauwgezetheid in zaken moet ik wel tot de slotsom komen, dat het kasteel Mesnard, waar ik geboren en opgevoed ben en waaraan ik met heel mijn ziel hang, voor mij verloren is. Het is een verpletterende slag en, helaas, niet alleen voor mij.

Zooals u weet bevat ons familiearchief voor mij weinig geheimen. Door uw schrijven is mij nu een onverklaarbare zaak duidelijk geworden. De koopbrieven en contracten van baron Jacques Du Mesnard, die in 1717 stierf, zijn het bewijs, dat deze voorvader, ik geloof mijn bet-overgrootvaders oom, een zeer rijk man geweest moet zijn. En zijn neef en opvolger was betrekkelijk arm. Dat blijkt uit de boeken.

Ook heeft het mij altijd verwonderd waar de familiekostbaarheden, die in de inventarislijst van baron Jacques voorkomen, gebleven zijn. In latere inventarissen komen ze niet meer voor. Nu is het mij duidelijk, dat geld en kostbaarheden naar den verbannen zoon zijn gezonden. En ook de documenten, die in de Fransche Revolutie van zoo'n waarde voor mijn betovergrootvader hadden kunnen zijn, gingen mede. Dit alles levert mij het bewijs, dat baron Jacques zijn zoon niet onterfd heeft en dat hij zijn rijkdommen in den koffer verzond, waarvan u mij geschreven hebt.

Recht is recht en ik geef u volmacht, absolute volmacht, om over te gaan tot den afstand van mijn ouderlijk erf aan den man, die, waarschijnlijk door hebzucht gedreven, een verre reis ondernam om een nazaat te berooven, — ten minste zoo voel ik dit, — van hetgeen hem lief en dierbaar is. Die man moet rijk zijn, anders kon hij met vrouw en zoon niet zoo lang van zijn bezittingen in Zuid-Afrika verwijderd blijven en de groote kosten van zoo'n reis dragen. Noodzaak bestond er voor hem dus niet. Maar, hoe dit ook zij, ik moet erkennen, dat het recht aan zijn kant is.

Ik verzoek u, beste vriend, niets van dit alles aan de familie Du Plessis te melden. Als deze pijnlijke zaak achter den rug is, zal ik zulks zelf doen.

Over een kleine twee jaar, en als er voor mij geen heuveltje van rotsblokken is opgestapeld met het opschrift: „mort pour La France", hoop ik het legioen te verlaten.

Niettegenstaande het afmattende van het wreede klimaat, voel ik mij nog goed gezond en ik hoop dat dit met u, oude vriend mijns vaders, ook het geval moge zijn.

Kom ik in Frankrijk terug dan zal ik de dagen, die het ministerie mij vrij schenkt, niet meer op Mesnard kunnen doorbrengen.

Versta mij goed, oude vriend, het is mijn wensch, neen, mijn wil, dat ge met dien boer geen enkele onderhandeling aanknoopt met het doel de oude, lieve bezitting voor mij te behouden.

Zooals ik van u versta, is deze man in zijn recht.

Hoe eerder deze ellendige geschiedenis en die menschen vergeten worden, hoe beter.

Leef in voorspoed en in de hoop, dat we elkaar weer mogen zien.

Ik blijf, oude vriend,

uw toegenegene
Albert Du Mesnard.

Dit laatste is nu een titel zonder bezit. Als het voor mij en nog voor een ander niet zoo indroevig was, zou ik om die lompe boeren kunnen lachen.

A.

Minnaar toont onder het lezen geen enkele aandoening, hoe sommige plaatsen hem ook kwetsen.

De notaris, die hem beloert, kan geen teeken van beroering,

geen bewijs van vreugde, maar ook geen bewijs van spijt op dat gelaat lezen.

Hadden mevrouw Minnaar of haar zoon hem gadegeslagen, ze zouden opgemerkt hebben, dat dat gelaat zichtbaar bleeker was.

Alvorens het schrijven terug te geven, leest de boer het nog eens over, alsof hij het wil memoriseeren.

„Zooals u ziet erkent de baron mijn recht," zegt hij kalm en overhandigt mijnheer Cerfontain den brief.

„Niemand, die het niet erkent," volgt er koud en stroef.

Minnaar houdt, of hij het schampere antwoord niet hoort, en vervolgt onbewogen:

„Ik ga nu op reis en hoop u later weer te zien. In dien tusschentijd kan alles onveranderd blijven. De documenten liggen in de Fransche bank, hier in Peyrieux, behalve nog meer kostbare zaken. Ik ontsla u niet van uw belofte tot stilzwijgen in zooverre dit mevrouw Du Plessis betreft en haar dochter, en u heeft ook gezien, dat dit de wensch van uw jongen baron is."

Hij staat op en verlaat groetend het vertrek.

Een bediende van het hotel brengt weinige minuten later het kistje sleutels terug.

Twee dagen later vergezelt Albert zijn moeder naar de Riviera; Minnaar vertrekt alleen naar Parijs.

11

GLIMLACHEND BEKIJKT HIJ ZIJN VERLAKTE SCHOENEN. OM U TE DIENEN. HOE KUNT U DAAR MET EEN GERUST GEWETEN GAAN LOGEEREN? DE REIS OVER DEN ATLAS EN DE SAHARA IS GEVAARLIJK. HIJ MOET ZIJN NANEEF ZIEN.

Daar aangekomen is een van zijn eerste werkjes zich met een huurauto naar het ministerie van binnenlandsche zaken te laten rijden.

Hij vervoegt zich bij den ambtenaar, die belast is met het geven van inlichtingen en hoort tot zijn inwendig plezier, dat hij zich een zwarten zwaluwstaart, een zgn. rok, en een donker gestreepten pantalon moet laten maken en een hoogen hoed, een kachelpijp, moet koopen, want wie bij den minister op audiëntie komt, moet in costuum verschijnen.

„Wat gaat dat toch in Zuid-Afrika eenvoudiger," denkt hij. „Ben je in Kaapstad of in Pretoria en je moet den een of anderen minister spreken, als die in een van die steden aanwezig is, dan stap je maar zoo als je bent naar zijn kantoor en een van de ambtenaren informeert of het mogelijk is den minister te zien. Meestal word je binnen een kwartier toegelaten en een eenvoudige man achter een werktafel vraagt je vriendelijk: „wel oom, hoe gaan dit met jou en wat kan ek voor jou doen?"

Maar hier in Parijs?

Daar moet je eerst een gedrukt formulier invullen wie je bent, wat je bent en wat je komt doen. En dan mag je morgen eens komen hooren of er binnen een week een kans bestaat om den grooten man te zien. En is die kans er, dan moet je in

groot tenue je op het vastgestelde uur komen aanmelden en meestal wordt je aangekeken of je een groot misdadiger bent. Het ontbreekt er nog maar aan dat ze vingerafdrukken van je nemen.

Charles Minnaar laat zich een zwart pak aanmeten. Reeds den volgenden dag moet hij het komen passen en den tweeden wordt het kant en klaar aan zijn hotel afgeleverd.

Den morgen, — drie dagen heeft hij moeten wachten, — dat hij zich te tien uren moet aanmelden, ziet hij er uit om door een ringetje te halen, tirer à quatre épingles, zooals de Franschman zegt.

Hij bekijkt zich nog eens in den grooten spiegel van de kleerkast en staat over zichzelf verbaasd.

Is dat Charles Minnaar, de eenvoudige boer van Vergesig?

Glimlachend bekijkt hij zijn verlakte schoenen en stapt in de auto.

Werkelijk, hij gevoelt zich een heel klein beetje voornaam. Ja, de kleeren maken den man.

Kwart voor tienen is hij, waar hij wezen moet en een bediende leidt hem naar de wachtkamer, waar enkele andere deftig uitgedoste heeren hem nieuwsgierig aanstaren.

Als het zijn beurt is brengt een andere bediende, het lijkt wel de tweelingsbroeder van den eerste, zoo statig loopt hij en zoo effen strak is zijn gezicht, hem naar een andere kamer, waar hij even plaats moet nemen.

Een oud heertje kijkt hem scherp aan en vraagt: „uw naam?"

„Charles Minnaar, om u te dienen."

„Uw woonplaats?"

„District Kingwilliamstown, Unie van Zuid-Afrika."

„Uw leeftijd?"

„Zes en veertig jaar, om u te dienen."

„Gehuwd?"

„Gehuwd, om u te dienen."

„Sinds wanneer in Frankrijk?"

„Sinds begin April, om u te dienen."

„Waarom wenscht u den minister te spreken?"

„Over het recht van eigendom van een oud-adellijke, Fransche bezitting, om u te dienen."

Het oude heertje vergelijkt de antwoorden met de ingevulde vragen op het gedrukte formulier en wenkt een derde bediende. Deze lijkt wel een drielingsbroer van den tweelingsbroer van den eersten bediende, zoo statig loopt hij en zoo effen strak is zijn gezicht.

De derde bediende brengt den Afrikaner naar de derde kamer, waar twee lakeien voor een hooge, dubbele deur, op wacht staan.

Als men het niet beter wist, zou men denken, dat het wassen beelden waren, zoo onbeweeglijk staan ze, zoo doodstrak zijn hun gelaatstrekken.

Het humoristische van de geheele beweging ontgaat Charles Minnaar niet.

Plotseling staat een vierde bediende voor hem. Het lijkt wel of de kerel uit den grond is opgekomen.

Beleefd knoopt hij Minnaars nieuwe zwaluwstaartje open en voelt in zij- en binnenzakken. Hij betast daarna de zakken in de donker gestreepte pantalon en als hij er van overtuigd is, dat de Afrikaansche boer geen sluipmoordenaar is, die met een geladen revolver of geslepen puntdolk ronddoolt, treedt hij terzijde en wenkt een jonge man, die aan een tafel zit te schrijven.

De jonge man treedt Minnaar tegemoet.

„Uw naam?"

„Minnaar, om u te dienen."

„Uw voornaam?"

„Charles, om u te dienen."

De boer krijgt nu zelf plezier in het zaakje en bereidt er zich snel op voor om nog een half dozijntje „om u te dienen" op te dreunen. Maar dit is ditmaal niet noodig.

De jonge man ziet de spotachtige lichtjes in de donkerblauwe oogen en met een glimlachje op het gelaat zegt hij:

„Mijnheer Charles Minnaar, als het belletje gaat zal ik u

aandienen." En zachtjes fluistert hij: „als u klaar is, moet u achterwaarts de ministerskamer verlaten."

Minnaar wordt niet gevraagd om te gaan zitten, dus blijft hij onbewogen staan, waar hij staat. De wachters staan ook onbewogen, waar zij staan. De jonge man zit, waar hij zit en de vierde bediende schijnt door de aarde verzwolgen te zijn.

Juist als hij bijna geen weerstand meer kan bieden aan het verlangen om op boerenmanier op één been gehurkt te gaan zitten wachten, luidt er op de tafel van den jongen man een electrisch belletje. Als een veertje springt de raadgever omhoog.

De wachters openen plechtstatig de deuren zóó ver, dat juist de jonge kerel er door kan, die Minnaar wenkt hem te volgen.

„Charles Minnaar!" klinkt een stem.

Zonder dat Minnaar er zich rekenschap van kan geven waar de jonge man gebleven is, ziet hij zich alleen. Hij hoort, hoe de deuren achter hem gesloten worden.

Midden in de zaal, mogen we wel zeggen, zit, achter een werktafel, waarop men haast wel tennis zou kunnen spelen, een man, wiens donkere bos haren geniaal achterover zijn gestreken. Een eindje van hem af zit iemand te schrijven, zeker de private secretaris van Zijne Excellentie.

Minnaar stapt naar de tafel toe en maakt de gebruikelijke buiging voor den minister, één van Frankrijks beroemdheden.

„Gaat u zitten, mijnheer Minnaar," klinkt het wel wat stroef, maar niet onvriendelijk.

„U is uit Zuid-Afrika naar Frankrijk gekomen voor een erfeniskwestie. Vertel mij eens, wat dit eigenlijk is," vervolgt de minister.

Kort en duidelijk en in het minst niet in zijn wiek geschoten door die totaal vreemde omgeving en vreemde gewoonten vertelt Minnaar de geschiedenis van de vondst en zijn ervaringen in Peyrieux.

De minister luistert met groote aandacht, wat voor iemand, die Z. Exc. kent duidelijk is, doordat hij met de vijf vingers

van zijn rechterhand voortdurend zijn haarbos harkt.

Af en toe werpt hij een vraag in het midden, meestal over iets, wat zuiver Zuidafrikaansch is.

Als Minnaar ten einde is volgt de eene vraag op de andere, zoodat ten laatste zich een gesprek ontspint, dat werkelijk den minister ten hoogste interesseert. Z. Exc. is van zijn zetel achter het tennisveld opgestaan en staat nu in het midden van de zaal naast den boer, op wiens schouder zijn hand rust.

„Niet noodig een audiëntie bij den minister van luchtvaart aan te vragen, waarde heer Minnaar. Ik ga met u naar hem toe. Zijn kantoren zijn aan het einde der gang. Volgt u me," zegt de minister ten laatste.

Verrast volgt Minnaar den driftigen man.

De boer loopt haast op een drafje achter den hoogen heer aan, zulke groote, snelle stappen neemt deze.

't Scheelt maar weinig of de standbeelden rollen om, de jonge man valt achterover van zijn stoel en de uit de aarde opgekomen vierling zinkt daar weder in weg.

In elke kamer, die de beide stormende mannen doorgieren, ontwaakt de bevroren schepping in gapende verbazing en zakt opnieuw ademloos ineen, als het verschijnsel voorbij is.

Zooals de waterdroppels aan twee zijden wegstuiven als een voortsnellende auto door een plas rijdt, zoo vliegen de levende wezens in de breede gang tegen de twee zijmuren aan en staren bewusteloos naar het voortstuivende tweetal. De zwaluwstaart van Minnaar wappert horizontaal.

„U even wachten!" zegt de minister tot den Afrikaner, en Z. Exc. klopt op een deur, wacht niet tot hij een teeken van leven daar achter hoort, maar opent ze en verdwijnt.

Minnaar staat voor de gesloten deur te hijgen.

Doch niet lang.

„Of u maar binnen wilt komen!" hoort hij en ziet de deur geopend.

„Mijnheer Minnaar," klinkt een hem onbekende stem uit een onbekend gelaat, „mijn collega dringt er op aan, dat ik u de toestemming zal verleenen tot het gebruik van een mili-

tair vliegtuig voor een tocht naar Dakar. Dat is iets zeer buitengewoons. De minister van binnenlandsche zaken is gewillig mij vanavond in de Sociëteit tekst en uitleg te geven. Hoewel ik gaarne aanneem, dat mijn collega juist is, waar hij verzekert dat, als ik alles weet, ik die toestemming niet zal weigeren, zal ik toch voorzichtigheidshalve nu nog geen besluit - nemen. Wees zoo goed mij morgen een schriftelijk verzoek te zenden met opgaaf van redenen en met uw adres."

Uit is het.

Minnaar kan alleen nog een buiging maken en achterwaarts de zaal verlaten op gevaar af van een schedelbreuk op te loopen. Gelukkig zeilt hij zonder averij uit de laatste kamer weer in de gang.

„Dat spaart u heel wat tijd en heel wat moeite, waarde heer. Adieu! Ik hoop nog eens van u te hooren!" hoort hij haastig zeggen. Hij ziet een uitgestoken hand en drukt ze. De eigenaar ervan stuift in een oogenblik weg.

De Afrikaner staat alleen in de hooge gang.

Daar schiet het hem te binnen dat zijn hooge, zijden hoed nog naast zijn stoel in de kamer van den minister van binnenlandsche zaken staat.

„Zal ik hem daar maar laten staan," denkt hij. Maar dat zou toch zonde en jammer zijn. Die op Vergesig achter gebleven is, is tamelijk roestkleurig en de leden mijner kerk zullen het waardeeren, als hun diaken onder edeler hoofddeksel zich naar de kerk begeeft.

Hij wandelt dus maar weer naar de wachtkamer en fluistert den bediende zijn verzoek in het oor.

Uiterst gewillig om zoo'n aanzienlijken vreemdeling te helpen, voor wien zelfs een minister op een drafje loopt, gaat het verzoek om den hoed den hiërarchischen ladder op en komt de hooge zijden denzelfden ladder af en glanst in al de pracht van zijn fonkelnieuwheid op het hoofd van den boer, als deze in de huurauto springt en den chauffeur opdraagt hem naar zijn hotel te rijden.

Daar stelt Minnaar het verzoekschrift op en schrijft een langen brief aan zijn vrouw. Hij besluit om beide stukken zelf te gaan posten, want hij moet toch de straat op, omdat hij besloten heeft een zekeren bekenden notaris in Parijs te gaan raadplegen en hem een opdracht te geven, die hij liever niet aan notaris Cerfontain meedeelt.

De eene collega schijnt den anderen zeker spoedig op de Sociëteit overtuigd te hebben van het gegronde van Minnaars verzoek, want in den middag van den volgenden dag verschijnt een brief van het ministerie: Den Hoogedelen Heer Charles Minnaar, Hotel de Ville, Parijs.

Z.Exc. de minister van luchtvaart deelt den heer C. Minnaar mede, dat zijn verzoek om een militair vliegtuig te mogen gebruiken voor een tocht naar Dakar toegestaan is, en dat aan den kommandant van het vliegpark van Peyrieux overgelaten wordt deze zaak naar wederzijdsch genoegen te regelen.

Waarlijk, Minnaar heeft niet te klagen over gebrek aan bereidwilligheid.

Met het nieuwe zwarte pak in zijn reiskoffer en den hoogen hoed in een lederen étui in zijn hand, verlaat hij denzelfden avond Parijs. 's Middags om vier uur is hij in Lyon en weinige uren later in Peyrieux.

Het is te laat geworden om den kommandant nog te kunnen bezoeken; dit stelt hij dus tot morgenochtend uit.

De wandeling naar het vliegpark in den heerlijk koelen zomermorgen is een en al genot. Minnaar heeft geen oogen genoeg om al de lieflijkheden van het kleurrijke landschap te bewonderen.

De jonge vliegenier, die bij het ijzeren toegangshek op wacht staat, kent hem en ongemoeid stapt hij naar het kantoor van den kommandant.

Op het vliegveld en in de lucht zijn de oefeningen al in vollen gang. Als zilveren libellen zweven de een- en tweedekkers in de zonnige, hooge blauwe lucht en dikkoppige, gonzende insecten schieten met den neus omlaag naar beneden en huppelen over het veld, vóór ze stil houden.

„De kommandant verwacht u," deelt een militair hem mede, en Minnaar stapt het kantoortje binnen.

Beide mannen wisselen beleefde morgengroeten en Minnaar overhandigt den kolonel zijn toegestane verzoek.

„Dat is goed, en nu, waarde heer, de borgstelling. Als uw zoon een kleinen, tweepersoons militairen jager wil gebruiken, wat ik hem zal aanraden, dan zal ik de borgstelling op honderdduizend franc (± 850 Afr. ponden) stellen."

„Ik zal dit met de handelsbank in orde brengen, als u dit goed vindt," antwoordt Minnaar.

De kommandant knikt toestemmend en vervolgt:

„En wanneer wenscht u te vertrekken?"

„Vandaag over een week, als het u schikt. Mijn zoon is nu bij zijn moeder in Mentone. Ik wensch er ook een paar dagen heen te gaan. Dan komen wij beiden hier terug."

„Bij uw vertrek zal ik de tusschenstations en ook Dakar telegrafisch van uw tocht verwittigen. De onkosten, het spijt me, komen op uw rekening, dat is de regulatie. Maar ik acht het noodig, dat uw zoon den dag te voren hier is; ik zal hem examineeren over den weg en de behandeling van het radiotoestel."

„Daar zal ik u dankbaar voor blijven, kolonel. Wat de onkosten betreft, dit zal ik met de bank regelen?"

„Dat is wel het gemakkelijkste. Dus dan zie ik u en uw zoon over zes dagen terug."

Minnaar neemt afscheid en wandelt naar Peyrieux terug. Vóór hij naar het hotel De la Harpe gaat brengt hij een bezoek aan de handelsbank, waar hij alles regelt.

En nu is hij vrij.

Twee dagen later vinden wij hem wandelende over de zeestraat met vrouw en zoon.

Mevrouw Minnaar en mevrouw Du Plessis zijn dikke vriendinnen geworden, iets, wat Minnaar veel rust schenkt. Ze hebben afgesproken, dat, als vader en zoon naar Peyrieux terug keeren, zij allen mede zullen gaan. Gedurende de afwezigheid van die twee blijft mevrouw Minnaar dan op het kasteel.

Als Albert dit plan verneemt, voelt hij zich bezwaard.

„Moeder, als vader nu toch van plan is om op het kasteel beslag te leggen, hoe kunt u daar dan met een gerust geweten gaan logeeren?"

„Jongen," antwoordde zij, „je vader is strikt rechtvaardig. Wat er ook gebeure, mijn geweten zal mij nooit aanklagen."

Albert zelf voelt zich niet geheel en al gerust, maar hij bewondert toch het vaste vertrouwen, dat zijn moeder in zijn vader stelt. Zelf praat hij nooit meer met zijn vader over de familie-eigendommen. Telkens wanneer hij meent de belangen van den jongen baron of liever nog die van Antoinette te moeten bepleiten, krijgt hij ernstig ten antwoord: „recht is recht, Albert!"

De voorgestelde vliegtocht verheft hem boven de wolken. Hij droomt er 's nachts van.

De kommandant behoeft hem niet te raden een militairen jager te kiezen.

Zoo'n vlugge, kleine tweedekker is zijn ideaal.

De paar dagen, die ze nog in Mentone vertoeven, kruipen hem voorbij en zijn gesprekken met de aanstaande van zijn naneef loopen over niets anders dan over vliegmachines, motoren, één- en tweedekkers, over radio's, enz. enz.

Antoinette luistert glimlachend toe.

„Albert, wat zou ik dolgraag met jullie meegaan!" is haar verzuchting.

Plotseling zwijgt hij. Hij gevoelt, wat er in het hart van het lieve meisje omgaat. Om haar te troosten, zegt hij:

„Misschien komt dat later nog, Antoinette."

„Nooit," zegt ze, „Albert in Dakar schreef, dat ik zoo iets niet in mijn hoofd behoefde te halen. Hij zegt, de reis over den Atlas en de Sahara is te gevaarlijk."

„Gevaarlijk?" roept Albert. „Een vliegtocht is niet half zoo gevaarlijk als een ritje met een auto. Zelfs een wandeling is gevaarlijker. Elk oogenblik loop je gevaar om overreden te worden of om een dakpan of een schoorsteen op je hoofd te krijgen."

„Marie," zegt Minnaar den avond voor den terugkeer naar Peyrieux, „je weet nooit, wat er gebeuren kan. Voor alle zekerheid heb ik met den bestuurder van de bank een regeling getroffen dat je geld kunt trekken."

„Charles, je weet, dat ik tegen je vertrek opzie. Maar mijn voorgevoel zegt me, dat jullie veilig weer zullen terugkeeren. En ik voel, dat je dien naneef moet zien."

Tante Marie drukt op dat woord „moet".

12

DAT IS OOK HONDERMAAL BETER DAN AL DIE HANDDRUKKEN EN KUSSEN. DOOR EEN HEELAL VAN KLEUREN. MINNAAR IS BLIJ, DAT HIJ ZIJN BEENEN KAN UITSTREKKEN. ZE ZIJN IN DE EIGENLIJKE SAHARA.

Minnaar en zijn zoon zitten beiden in het kantoor van den kommandant van het vliegpark Peyrieux.

Deze heeft een landkaart over de tafel uitgespreid en de wijsvinger van zijn rechterhand rust op Peyrieux, die van de linker op Oran, de bekende handelsstad aan de noordkust van Afrika, in Algiers.

„Als we het vertrek uit Peyrieux vaststellen op Maandagmorgen 5 uur, zweven jullie om 9 uur al over Marseille en kan je 's middags om 3 uur in Oran zijn. Dat is een prachtige niet vermoeiende dagreis over Zuid-Frankrijk en de Middellandsche Zee. Overnacht in Oran, in het vliegpark als je wil. De kapitein-kommandant heeft de noodige orders reeds ontvangen.

Dinsdags leg je het traject Oran-Tamentit af. Dat is ongeveer 1000 K.M. Dat kun je op je dooie gemak in tien uren doen. Vertrek je dus 's morgens om zes uur, dan ben je daar in de oase 's middags vier uur. Er is een goed vliegveld en je kunt er zeker van zijn, dat je in den militairen post welkom zal zijn.

Blijf er overnachten. Daar is geen enkele reden om overhaast te werk te gaan en met het oog op u, mijnheer Minnaar, die het vliegen niet gewoon is, heb ik deze route vastgesteld. Dan mist u in geen geval uw nachtrust.

Woensdags komt het eentonigste deel van de reis, dwars

over het meest waterlooze deel van de Sahara, van Tamentit naar het westen, naar de oase Tamareikat. Ook hier is een militaire post en een goede gelegenheid om te landen. Je kunt daar, als je 's morgens bijtijds vertrekt nog voor den avond aankomen.

Donderdag vlieg je van Tamareikat naar de Fransche militaire post Atar, in de oase van Usheft, op de grens van het Spaansche Rio de Ora. Daar is een zeer goed vliegveld. Die vervloekte Mooren in Rio maken het ons eeuwig lastig, vandaar die sterke post op hun grenzen. Als je 's morgens om vijf uur uit Tamareikat vertrekt kan je om twaalf uur in Atar wezen. Neem er een uur rust en vertrek naar St. Louis, aan de kust. Dan kom je daar 's avonds aan. Het is volle maan, gevaar is er dus niet en je wordt verwacht.

Vrijdags van St. Louis naar Dakar is een peulschilletje. In den morgen kun je je al aanmelden bij kolonel Le Roux, in het hoofdkwartier."

Minnaar kijkt zijn zoon even beteekenisvol aan.

„Binnen vier en twintig uur breng ik u in Dakar, vader." Heeft Albert hem dit niet eens verzekerd. En hier hoort hij, dat de reis meer dan vier volle dagen zal duren.

De kommandant schijnt zijn gedachten te lezen, want hij zegt: „In tijden van militair gevaar, wanneer er dag en nacht gevlogen wordt met volle snelheid en er van een omweg geen sprake is zou men het traject misschien in veertig uren kunnen afleggen. Dit was echter gelukkig nog nooit noodig."

Albert ontvangt van den welwillenden kommandant nog enkele belangrijke raadgevingen omtrent het volgen van den weg.

„En denk er om, luitenant, dat de wind je uit je weg kan voeren. Om dezen tijd van het jaar kan je in de Sahara soms een vrij sterken oostenwind verwachten, die je „kist" naar het westen doet afdrijven. Verlies je den weg en kan je de herkenningsteekenen niet meer vinden, kijk op je kompas en zoek in het oosten. Je kaart is duidelijk genoeg, zie dus goed uit."

Den Zondag vóór hun vertrek brengen de Minnaars op het kasteel door. Mevrouw is niet van haar plan af te brengen: ze wil bij het vertrek tegenwoordig zijn, evenals Antoinette. Diep in zijn borstzak bewaart Albert haar brief voor den jongen baron.

Het is nog schemering als ze met hun vieren in een auto het kasteel verlaten en als ze het vliegterrein binnenrijden vinden ze alles nog verlaten.

Eerst gaan vader en zoon zich verkleeden en als ze in hun zonderlinge uniformen, met den valhoed op, de kleedkamer verlaten, zien ze, dat een paar geeuwende jonge kerels de deuren van de hangar, waar hun jager staat, wijd opengeworpen hebben. De blokken worden voor de wielen weggetrokken en de jager huppelt in het gras.

Mevrouw Minnaar houdt zich goed. Zij en haar jonge vriendin wandelen om het vliegtuig heen en bezien het met opmerkzaamheid.

„Waarvoor dient dat zonderlinge ding, Albert?" en ze wijst op een lijstje van ronde, ijzeren staafjes.

„Dat is de antenne, moeder, om radioberichten te kunnen opvangen."

Terwijl hij nog meerdere uitleggingen geeft komt de kommandant op het terrein.

Hij kijkt op zijn horloge en op den windwijzer en nadert de reizigers, hen opgewekt groetend.

„Alles in orde? Voor water en levensmiddelen gezorgd? Ja? Dan instappen, heeren!"

Het afscheid is kort. Dat is ook honderdmaal beter dan al die handdrukken en kussen.

Albert zit achter het wiel, zijn vader in het hokje daar achter.

De vliegmachine steekt den neus in den wind.

Nog even een handgezwaai. De machine neemt haar aanloop, eerst langzaam, dan sneller en sneller en daar is ze los van den grond en stijgt als een vogel schuin omhoog.

De dames beneden wuiven met haar zakdoeken.

Spoedig is de jager in den grijzen morgennevel opgenomen en aan het oog onttrokken. Wel kan men nog lang het gedreun in de lucht hooren, maar dit vermindert ook en zwijgt ten slotte.

Mevr. Minnaar en Antoinette keeren stil in de auto terug.

Ver naar het oosten, boven de ijsvelden der Alpen, is de hemel zachtrood gekleurd.

Er tintelen nog enkele sterren, maar haar licht zal spoedig door het sterkere daglicht verwonnen worden.

De gansche hemel is doorzichtig, heel lichtblauw, en leuke wolkjes, aan de eene zijde half rose, aan de andere half bruin of donkergrijs gekleurd, zweven, los van elkander, met den jager mede.

Voor hem uit buigt de effen, groengeelopalen lucht naar den horizon, die een uitgestrekt wit wolkengebergte draagt, waarvan de afgeronde toppen verguld rood zijn, terwijl in de wolkendalen duisternis heerscht.

Het oosten staat in gouden brand; over de heuvelen in het westen hangt een melkwitte mist.

Het is één kleur, al kleur!

Door dit heelal van blauw, rood, geel, groen, wit, paars, grijs en oranje snelt de jager naar het zuiden.

De wonderlijke verscheidenheid van teere morgentinten leeft en wisselt van vorm en diepte.

Het bergland op den horizon heeft zich verlengd, is lager geworden en heeft de kim losgelaten. Toppen en kloven zijn doorzichtig fijn en luchtig geworden.

En al die harmonische kleurenplekken wachten op de toovermacht der zon.

De roode brand in het oosten is verdwenen. Een bron van smeltend goud vloeit over de ijstoppen en de wijde hemel straalt in schitterende lichtbundels.

De heuvels steken hun kammen boven den morgennevel: een archipel van bruingroene eilanden in een zee van melk.

De nevels scheuren aan flarden; donkere boomtoppen en daken van huizen vormen een verdronken land.

De zon schittert boven de bergen en in de laagte, op aarde, daar schieten snelle flikkerlichtjes, zooals diamanten afwerpen in een hel verlichte zaal. Het zijn de vlugge zonnespiegelingen in vensterruiten, kleine lichtduiveltjes, die een misleidend, schelmsch spel spelen.

Daar ver beneden ligt de plattegrond van een stad. Die donkere streepjes over het smalle, zilversatijnen lintje, zijn de bruggen over de Vervonne, een zijrivier van de Rhône.

De jager vliegt over Grenoble.

Zijwind is er dus niet, anders zou de stad rechts of links van de vliegmachine gelegen hebben. Deze is dus niet uit haar koers geweken.

De morgennevel verdwijnt geheel; de jager schiet hoog voort boven een tapijt van veelvervige blokken.

Minnaar geniet.

Alhoewel hij de onder hem liggende wereld niet kan waarnemen — de onderste vleugel belet dit — kan hij toch rechts en links en, als hij het hoofd wat terzijde buigt, ook vooruit zien.

Wonderlijk, hij mist zijn pijpje niet. Gelukkig ook maar, want rooken daarboven gaat niet.

De jager stijgt hooger; de groote wereld zakt dieper weg.

Albert spant zich in om de verre zee te zien, de Middellandsche Zee, maar in de verte schemeren heuvels, niets dan heuvels.

Eindelijk, het loopt tegen acht uur, ontdekt hij een wazige, horizontale wolkenbank achter die verre bergen. Maar wolken hebben bochtige kammen en de massa daar ver weg is van boven als een horizon zoo gelijk. Kan het de zee zijn?

Hoe nader ze komt, hoe duidelijker het blijkt, dat ze het is.

Precies te negen uur ligt Marseille onder hen. Een lange, kronkelende, sneeuwwitte lijn teekent het golvengebruis over de rotsen van Zuid-Frankrijk.

Vóór onze reizigers ligt de donkergroene, onafzienbare zee, die Europa van Afrika scheidt.

Wat onmogelijk klein zijn de trotsche Oceaanstoomers diep

beneden hen, die de vruchten van den arbeid van vijf werelddeelen over de aarde verdeelen.

Albert verandert zijn richting. De jager wendt den neus naar het zuidwesten. Vijf honderd vijf en dertig K.M. moet hij afleggen om Oran te bereiken.

De Fransche kust verdwijnt al meer en meer. Daar blijft slechts lucht en water over.

Hoe koel ook de wind, hoe zuiver de lucht, de overtocht is eentonig. Het regelmatig gedreun van de motor wekt slaperigheid op. Uur na uur verstrijkt langzaam.

Daar moet een vrij stevige oostenwind gewaaid hebben, want Albert bemerkt, dat Oran een tamelijk eindje links ligt.

Hij zwenkt en precies te half drie dreunt de jager boven de half oostersche, half westersche stad.

Het vliegveld ligt buiten de huizenkommen en is duidelijk te onderscheiden aan de daken van de hangars en de wapperende driekleur.

Zonder eenige moeite heeft de landing plaats.

Verscheidene militairen komen nader. Allen rooken hun cigaretjes en slaan de vreemdelingen gade, die tot hun verwondering geen militairen zijn, ofschoon ze een oorlogstweedekker gebruiken.

Tusschen de officieren, onderofficieren en minderen door baant zich een ordonnans een pad.

„Heeren Minnaar?" vraagt hij onderzoekend.

„Om u te dienen," antwoordt Minnaar.

„De majoor verzoekt u bij hem te komen."

Ze volgen den boodschapper en betreden spoedig een groot, militair wachthuis.

De majoor, de kommandant hier, treedt hen tegemoet.

De heeren maken kennis en de officier deelt hun mede, dat hij hen op last van den minister als gasten moet beschouwen, iets, wat hij volgaarne doet, voegt hij er beleefd bij.

Minnaar is blij, dat hij zijn beenen eens goed kan uitstrekken en dat hij zijn pijp kan rooken. Cigaretten rookt hij nooit.

Nadat de reizigers zich opgefrischt hebben nemen ze het

vliegtuigpark in oogenschouw. Wat hebben die Franschen alles toch keurig netjes achter elkander!

Albert maakt kennis met een vliegeniertje van zijn eigen leeftijd, die hem uitnoodigt Oran te gaan zien. Minnaar blijft liever bij den majoor, die den wensch te kennen heeft gegeven om den gast door de omstreken van de stad te voeren. Deze, gewend aan landelijke ruimte, doet dit liever dan in een half moderne, half barbaarsche oostersche stad rond te slenteren, hoe belangwekkend dit ook moge zijn.

's Avonds vertelt Albert zijn vader, als ze zich beiden in een groote kamer ontkleeden, dat hij er versteld van staat zooveel baliekluivers als er in Oran zijn. Aan de havens, aan de dokken, overal luieren die gemakzuchtige heeren rond.

Minnaar beschrijft met bewondering de prachtige ontwikkeling van den landbouw. Algiers moet zeer vruchtbaar en waterrijk zijn. De majoor had hem ook medegedeeld, dat het land rijk is aan allerlei bekende metalen, dat men er naar petroleum heeft geboord en dat dit resultaat heeft opgeleverd.

Geen wonder dus, dat de stad groeit. Reeds nu telt ze 180.000 inwoners.

Vroeg in den morgen, na het nuttigen van een krachtig ontbijt, vertrekken de Afrikaners. De kommandant is er bij tegenwoordig.

„Ik zal voor de telegrammen zorgen, daar kunt u gerust op zijn," zegt de hoffelijke Franschman.

Minnaar heeft zich voorgenomen, waar dit mogelijk is, zijn vrouw op de hoogte te houden van de vorderingen der reis.

Nog een laatste handdruk, nog wat gesalueer van omstanders, en de jager schiet vooruit, verheft zich en laat spoedig de stad ver achter zich liggen.

Hooger en hooger verheft zich het vliegtuig. De toppen van het Kleine Atlasgebergte liggen diep onder hen.

Albert weet, dat hij de spoorlijn naar het zuiden moet volgen over Mascara, Saïda, over het prachtige meer Shott el Shengui, over Aïn Seira tot Colomb Bechar.

De weg is dus gemakkelijk te vinden.

Bij Aïn Seira trekken ze over den Grooten Atlas. Tot heden gaat alles voorspoedig.

Wel liggen er beneden hier en daar groote, groene vlekken, bosschen en bouwvelden, maar reeds verschijnen er uitgestrekte zand- en rotsvelden. Het is duidelijk te bemerken, dat men op de grenzen van de Sahara is.

Ook riviertjes en meren verminderen sterk in aantal. Als de zon op haar hoogste punt staat en de hitte zelfs in den jager afmattend werkt, snelt het voertuig over Karsas, een tentenstad met een groote moskee.

Nog slechts een paar uur en de oase van Tamentit zal aan den horizon opdoemen.

Tegen drie uur komt de militaire post in zicht.

De jager snelt recht op zijn doel aan en een half uurtje later begroet luitenant Belmont de vrienden van zijn minister.

Minnaar en zijn zoon zijn in de eigenlijke Sahara, al zijn ze voorloopig voor eenige uren niet zonder schaduw. Weinige meters van hen verwijderd drinkt een geheele kudde kameelen en geiten van het frissche welwater, dat eenige slecht gekleede Arabieren in leeren emmers uitstorten in een langgerekte geul.

Dit oostersche tooneel leert hen duidelijk, dat het land van Allah voor hen ligt!

13

DE WATERLOOZE, WREEDE WOESTIJN. MET PLEZIER HAKT HIJ HEM DEN KOP AF. DE TOEAREGS VOLGEN HET SPOOR. FRANKRIJK MAG NIET ZWAK ZIJN.

De koele avondwind beeft in de gevederde bladeren van de palmboomen, die een zwakke schaduw werpen op den mullen oasisbodem. De smeltende hitte van den dag verzwond in de hemelruimte en mensch, dier en plant herademt.

Onder het zachte licht van het halve maantje en van de fonkelende sterren, gedoken in de schemering onder een der grootste palmboomen, zitten luitenant Belmont en zijn twee gasten al een geruimen tijd te genieten van de groote verkoeling en van de rust. Zwijgend luisteren ze naar de klagende tonen, die ginder ver een inlandsche soldaat of misschien de een of andere kameeldrijver aan zijn rieten fluit ontlokt.

Hier en daar tusschen de stammen flikkeren de roode vlammen van de houtvuurtjes, waarboven de koes-koes wordt gekookt, de bekende en geliefde Saharahutspot. Donkere gestalten glijden langs die vuurtjes voorbij en lossen zich in de schaduwen op.

Charles Minnaar geniet van zijn pijp, wel een bewijs, dat de tweede luchtdag hem goed bekomen is.

„Morgen hebt u de echte Sahara onder u, de waterlooze, wreede woestijn; één onbewoonde, heete, golvende zandwereld. De tocht zal eentonig zijn, maar, als alles goed gaat, zijt ge al in den vooravond in Tamareikat," zegt de jonge officier en voegt er bij: „zoodra ge wegzeilt zend ik een draadloos bericht af. Dat zijn mijn orders."

„Uw minister van luchtvaart is een model van behulpzaam-

heid. Hij zorgt voor ons of we familieleden van hem zijn," voegt Albert hem toe.

Luitenant Belmont knikt hem even toe en wendt zich dan tot Minnaar:

„U is zeker bijzonder met hem bevriend?"

„Ik heb Z. Exc. slechts tien minuten in mijn leven gezien," merkt deze komiek op.

Het zou van den luitenant onbescheiden geweest zijn naar verdere bijzonderheden te vragen en daarom zwijgt hij.

Charles Minnaar voelt, wat er in het hoofd van zijn gastheer omgaat en niet willende, dat deze een of ander somber en zwaar geheim zal vermoeden, vervolgt hij:

„Wij zijn op weg naar Dakar, om daar baron Albert du Mesnard te ontmoeten. De weg over zee is lang, en daar mijn zoon hier vliegluitenant is, is het ons gelukt, tegen een zware borgstelling het gebruik van een militairen jager te krijgen."

„Kapitein du Mesnard!" roept de Franschman levendig uit, „dat is mijn oude studiemakker!"

„Kent u hem?" vragen vader en zoon gelijktijdig.

„Of ik hem ken? We zaten in de militaire school in dezelfde klasse en we zijn op denzelfden dag officier geworden. Ja, dezelfde boot voerde ons naar Algiers. Hij maakte sneller promotie dan ik, maar verdiende het eerlijk. En het zou me ook niets verwonderen als hij, voor zijn vijf jaren om zijn, het gouden kraagje draagt," geeft Belmont de Minnaars ten antwoord.

„Wat bedoelt u met het gouden kraagje?" vraagt Minnaar, die geheel buiten den militairen stand staat.

„Dat hij majoor wordt, hoofdofficier. De subalterne officieren hebben een lakenschen kraag op hun uniformjas, de hoofdofficieren één van gouddraad."

„Zoo jong en dan al majoor!" roept Charles uit.

„Ja, blijf je dienen in Frankrijk, dan ben je voor je veertigste jaar waarschijnlijk nog geen majoor. Maar in de Sahara gaat de promotie snel. In de eerste plaats, er sneuvelen nog al wat officieren, en in de tweede plaats, de gelegenheid om je te onderscheiden doet zich hier tienmaal meer voor dan daar ginds. Luitenant du Mesnard werd, na twee jaar dienst, kapitein, en officier van het Legioen van Eer tegelijkertijd. Hij kreeg nog wel het ridderkruis met den palm."

Geen spoor van jaloerschheid klinkt er in de stem van den luitenant, integendeel, daar dringt iets van trots op zijn wapenbroeder in de ooren der vreemdelingen.

„Wat deed hij, om zoo'n hooge onderscheiding machtig te worden?" is Alberts gretige vraag.

Hij ontsloeg Frankrijk van een lastigen en wreeden vijand. Wist u dat niet? De man, dien ge gaat bezoeken, is één der verdienstelijkste officieren van het zooveel gesmade vreemdelingenlegioen. Jammer genoeg, hij dient ons legioen niet direct meer, want vandaag behoort hij tot den geheimen dienst, het intelligentiedepartement. Daarom is hij ook bij het hoofdkwartier, in Dakar."

Terwijl de Franschman spreekt, slaat Minnaar hem weetgierig gade en hoopt meer omtrent zijn naneef te weten te komen.

„Vader en ik hebben hem nooit ontmoet. Wel hebben we zijn kasteel bezocht en weten we, dat hij vier en twintig jaar oud is. Maar dat is ook alles. Gaarne zouden we van u wat meer over hem hooren," vraagt Albert.

„Luitenant," klinkt de ernstige stem van Charles Minnaar, „een dringende familiezaak voert ons naar den kapitein. De minister van luchtvaart draagt er kennis van en is ons daarom zoo behulpzaam. Graag zouden we alles hooren wat u van baron Albert weet."

De luitenant, geprest van twee zijden, knikt, ten teeken van toestemming.

„Dat u familie van hem is zag ik al bij den eersten oogopslag. Het is een lange geschiedenis, die gevangenneming van Sidi Lamine, den rooverhoofdman van de Rigueibats. Kom-aan, heeren, het wordt al te koel hier buiten. Weet u wel, dat het 's nachts in Sahara vriest? Laten we naar binnen gaan en

ik zal u alles van baron Albert vertellen, wat ik weet."

Hij staat op en wenkt de Afrikaners hem naar de gapende hoofdpoort in den dikken aarden voormuur van het zware, vierkante fort te volgen.

Twee Senegaleezen staan daar op wacht. Ze zetten, bij de nadering van hun kommandant, hun geweren aan den voet en staan stokstijf, als luitenant Belmont en de beide vreemdelingen hen passeeren.

„Breng de stoelen binnen!" kommandeert de luitenant den salueerenden, voorbijgaanden soldaat toe.

In zijn kamer gekomen ontsteekt hij de acetyleenlamp en schuift voor zijn gasten twee zetels aan.

„Alcoholische dranken zijn de pest voor onze mannen in de Sahara. Maar toch verzwelgen ze stroomen van den zoogenaamden lichten rooden wijn, dien de regeering hun verstrekt. Het is alleen op ernstigen raad van den dokter, dat ik 's avonds een glas whisky met water neem. Kan ik de heeren ook dienen?" is Belmonts vriendelijke uitnoodiging.

Albert bedankt. Hij is geheelonthouder, zooals gelukkig zoovele jonge mannen van vandaag. Met een glas van het koele water, dat in een grof linnen zak aan een der zijkanten van het open venster hangt, is hij geheel tevreden.

Minnaar voelt geen bezwaar en neemt de gulle uitnoodiging aan. Waarom zou hij weigeren? Matig als hij is zal hij nooit misbruik van opwindende dranken maken. Dat weet zijn zoon ook wel.

„Weten de heeren, waar Rio de Oro ligt? Ja? Het is een Spaansche kolonie, maar behalve in een paar ellendige stranddorpjes is er in het geheele land geen Spanjaard te vinden. Rio de Oro, dat beteekent goudrivier. Hoe iemand dat land zoo heeft kunnen noemen is me een raadsel, want rivieren zijn er niet en er is ook geen goud, geen korrel. In heel Rio de Oro is geen enkele politieman te vinden. Ieder doet daar, wat hij wil. Het grootste deel der bevolking bestaat uit echte, woeste afstammelingen van de uit Spanje verdreven Mooren. De Sahara is wreed en kent geen genade en zoo zijn haar

bewoners. Wij, Westerlingen, spreken van menschenliefde en barmhartigheid voor gevangenen en zelfs voor vijanden. De woestijnbewoner kent geen barmhartigheid en rust niet, voor hij zijn vijand heeft verslagen of voor hij zelf het hachje er bij inschiet. Geen Moor, geen Toeareg laat een gevangen vijand leven. Met plezier hakt hij hem den kop af. De leer van den Koran, oog om oog en tand om tand, is de leer van de Sahara, waar het recht van den sterkste het eenige recht is. Het zal eeuwen duren, voor hier sprake is van de mildere gevoelens van de Christenen.

Woestijnroof is voor de Mooren in Rio de Oro het middel van bestaan. Voor hen is het de natuurlijkste zaak van de wereld. Vechten van den morgen tot den avond is hun ideaal.

Het is nu een paar jaar geleden dat de beruchte Sidi Lamine aan het hoofd van zijn kameelruiters, van de woeste Rigueibats, dood, verderf en roof om zich heen verspreidde. Geen karavaan in Mauretanië was veilig voor hem. Rijke kooplieden hield hij gevangen en liet ze alleen los tegen hooge losprijzen.

Wat hij in Rio de Oro deed, dat was een zaak voor Spanje, maar dat hij de grenzen overschreed en in Mauretanië kwam stelen en moorden, dat was een Fransche zaak.

Expeditie op expeditie werd uitgezonden, zonder succes. Daar liggen in Mauretanië honderden heuvels van bijeengegaarde rotsblokken. „Mort pour la France" kunt ge op zoo'n brok rots lezen. Gansche karavanen verdwenen, niet door de zandstormen, maar geplunderd en uitgemoord door Sidi Lamine.

De Fransche regeering stelde een hoogen prijs op het hoofd van den bandietenaanvoerder, maar niets hielp.

Het zal nu ongeveer anderhalf jaar geleden zijn, dat op zekeren avond twee doodvermoeide, uitgehongerde en van dorst versmachte kameeldrijvers op hun uitgeputte mehari's de militaire post Atar, in de prachtige oase van Usheft, bereikten. Die oase ligt 150 K.M. ten zuiden van Rio de Oro.

De bevelhebber in Atar was luitenant Du Mesnard. Toen

deze hoorde, dat de stumperds de eenige overlevenden waren van een aangevallen karavaan, liet hij ze voor zich komen.

Ze deelden hem mede, dat hun karavaan, die uit meer dan honderd rijk beladen kameelen bestond, in den vroegen morgen van den vorigen dag aangevallen was door een groote bende bandieten.

„Waar was de karavaan toen?" vroeg de luitenant hun.

„Ze had juist Shingit verlaten, op weg naar Usheft."

„Waar waren jullie?"

„Wij waren geheel in de achterhoede en konden nog snel terugkeeren."

„Heb je de roovers herkend?"

„Wij gelooven, dat het Mooren uit Rio de Oro waren, maar zeker weten we het niet."

„Hoe zag de aanvoerder er uit? Heb je hem gezien?"

Ze hadden hem gezien, maar evenals zijn bandieten was hij in een witte boernoe gehuld, die hem geheel bedekte.

„Heb je iets bijzonders aan zijn mehari ontdekt?"

Ja, zijn rijdier was een wonderlijk groote kameel, forscher dan eenige andere mehari.

Luitenant Du Mesnard wist nu genoeg.

Het was hem bekend, dat Sidi Lamine een kameel bereed, die zijns gelijke in geheel Mauretanië niet bezat.

Hij liet de arme duivels gaan en gaf bevel hen te voeden.

Onmiddellijk liet hij zijn sergeant bij zich komen en deelde hem mede, dat het zijn plan was met zijn geheele gewapende macht den rooverhoofdman achterna te zetten.

„U blijft hier, sergeant. Ik ga zelf."

De sergeant keek zijn meerdere ongeloovig aan, want, mislukte de tocht, het zou den luitenant zijn sterren kosten.

In korten tijd waren de ongeveer vijftig kameelen, die het korps telde, gezadeld en moedig beklommen de gewapende Singaleezen hun geknielde dieren. Een peleton tirailleurs stond aangetreden en dertig bereden spoorzoekers, allen Toearegs, wachtten op het bevel van Du Mesnard om te vertrekken. De

machinegeweren werden opgeladen, levensmiddelen en water voor tien dagen medegenomen, de beide geredde kameeldrijvers kregen een nieuw rijdier en onder aanvoering van den luitenant zelf vertrok de gewapende macht naar het tooneel, waar de rezzou had plaats gevonden.

Daar waren sporen van de bandieten in overvloed, maar Du Mesnard wist, dat de roovers een voorsprong hadden van twee dagen.

Hij riep al zijn mannen om zich heen.

„Mannen, dit is een zaak van overwinnen of sterven. Wij gaan niet terug of Sidi Lamine moet in onze macht zijn. Overwinnen wij, een rijke buit zal u ten deel vallen. Ik eisch strikte gehoorzaamheid aan mijn bevelen en zal ongehoorzaamheid zonder mededoogen streng straffen."

Nu werden de Toearegs uitgezonden.

Zij zijn de meester-spoorzoekers in de woestijn. Niets ontgaat hun aandacht. Na korten tijd deelden ze Du Mesnard mede, dat ze de sporen van honderd negen en veertig kameelen hadden gevonden en onder dat getal was er één van een bijzondere grootte. De roovers hadden de lijken van de gevallenen medegevoerd. De ongelukkigen waren aan de staarten der kameelen medegesleept.

Du Mesnard berekende uit deze gegevens, dat het aantal roovers een kleine honderd moest bedragen. Rekende hij de ongeveer honderd geroofde kameelen niet mede, dan bleven er ongeveer vijftig over en daar de Rigueibats de gewoonte hebben elken kameel twee ruiters te laten dragen, zoo kwam hij tot de slotsom, dat de bende ongeveer honderd man sterk was. Voorwaar geen kleine macht, temeer, daar de roovers bekend stonden als doodelijke scherpschutters. De aanvoerder, Sidi Lamine, was, volgens zijn mannen, onkwetsbaar en een man van weergaloozen moed. Dat wist men in Mauretanië.

De Toearegs volgden nu het spoor; het kameelkorps en de tirailleurs kwamen achter hen.

Gedurende den dag werd geen rust gehouden. Op hun

kameelen gezeten aten de mannen hun brood van kafferkoren en dronken uit hun waterzakken van geitenleer.

Droge rivierbeddingen werden overgetrokken, zandvlakten doorkruist. Tegen donker kwamen de vervolgers aan een waterwel, waar de roovers hadden vertoefd. De wel was grof verwaarloosd en ineengestort.

Du Mesnard besloot hier zijn mannen en dieren een korte rust te schenken, doch slechts een korte rust, slechts weinige uren. Zijn kameelen waren sterk en goed gevoed, dus mocht hij wel iets meer van hen vergen.

Midden in den nacht liet hij weer opzadelen en voort ging het weer, gedurende twee lange dagen.

Ze waren nu in een uitgestrekt duinlandschap gekomen, waar voortgaan uiterst vermoeiend was voor mensch en dier.

De onbarmhartige zonnewarmte en het verblindende licht waren schier ondraaglijk. Toch ging het voorwaarts.

In den namiddag van den derden dag kwamen er een paar Toeareggidsen terug en deelden hun kommandant mede, dat ze de roovers ontdekt hadden. De bende van Sidi Lamine was recht vooruit en worstelde om door het mulle zand te komen.

Op dit bericht verzamelde Du Mesnard opnieuw zijn mannen om zich heen; opnieuw beloofde hij hun rijken buit en moedigde hij hen aan vol te houden en gehoorzaam te zijn.

In de oogen zijner manschappen las hij de hunkering om zich met de roovers te meten.

Weder voorwaarts.

Spoedig ontdekten de roovers nu, dat ze achterna gezeten werden. Ze verlieten de zandduinen en spoedden zich meer in oostelijke richting naar de rotsheuvels.

Als bloedhonden volgden hen de Toearegs en achter dezen de geheele Fransche macht.

De roovers bereikten de heuvels, stegen af en stelden zich verdekt achter hooge rotsklompen op. Hun kameelen dwaalden her en der.

Ook de achtervolgers stegen af. Elk hunner klemde zijn

geweer in de vuist en kroop voorwaarts. De machinegeweren en de tirailleurs met hun mitrailleurs, hun snelvuurgeweren, volgden.

De eerste schoten vielen van den kant der vijanden, maar troffen geen doel. De afstand was nog te groot.

De mannen van Du Mesnard bleven voorwaarts gaan, van elk rotsblok gebruik makend om zich te dekken.

Hier en daar en overal sprongen fonteintjes zand omhoog, waar kogels hun doel misten.

Daar begonnen de Fransche geweren te fluiten en te zingen en hun doel te treffen. Soldaten verlieten hun beschermend rotsblok en vlogen haastig naar een ander, meer naar voren gelegen, waarachter zij zich neerploften.

Meer en meer werden de bandieten van alle zijden ingesloten. De machinegeweren ratelden en reeds zeeg hier en daar een roover neder.

Sidi Lamine was overal tegelijk. Telkens verscheen zijn machtige figuur tusschen de rotsen en trok hij zijn lang geweer af. Hij scheen in werkelijkheid onkwetsbaar, maar zijn geweer trof doel.

Voorwaarts ging het, zonder te rusten.

De tirailleurs bereikten het eigenlijke heuvelterrein en de vijand werd nu ook van achteren en vanuit de hoogte aangevallen. De machinegeweren maaiden de roovers weg en hun tegenstand verflauwde.

Du Mesnard was een der eersten, die tusschen de gedunde roovers sprong en zijn weg naar Sidi Lamine vond.

Deze bracht zijn lang geweer aan den schouder en drukte het af, maar de luitenant, die zich snel had laten vallen, was ongedeerd, sprong op en sloeg met het plat van zijn sabel het wapen uit de hand van zijn tegenstander.

In een ommezien sprongen Toearegs en tirailleurs op den ontwapenden bandiet af en bonden hem handen en voeten. Du Mesnard had de grootste moeite zijn Toearegs te weerhouden hun vijand den kop af te kappen, hun geliefde gewoonte.

Nu de hoofdman gevangen was boden de nog overlevende roovers geen verderen tegenstand. Allen werden gebonden en waren dus machteloos.

Zoo groot was de achting, die de Toearegs luitenant Du Mesnard toedroegen, dat ze zich onthielden van barbaarschheden, wat hun ontzaglijk zwaar moet gevallen zijn. Wel liepen ze te murmureeren.

„Als deze Rigueibats hen gevangen genomen hadden, zouden zij dan niet gemarteld en onthalsd geworden zijn? En waarom werd het hun nu verboden?"

„Waarom ontnam de jonge kommandant hun dit genoegen?"

„Luidt de wet van de woestijn niet: oog om oog en tand om tand en buile om buile?"

Maar hun ontstemdheid hielp hen niets.

Luitenant Du Mesnard liet hen weten, dat hij elke poging om een der gevangenen te verminken zou straffen met verlies van aandeel in den buit.

Dit hielp. Dorst naar bezit bleek sterker dan dorst naar wraak.

De verstrooide kameelen werden verzameld en de dooden begraven.

Ook enkele mehari's waren in den strijd gevallen, maar reeds streken de ongure gieren geluidloos over de lijken en begonnen ze de oogen uit te pikken. Verschrikkelijke vogels, die den moeden reiziger achterna hippen en hem met hun groote, ronde, koude oogen gadeslaan, in de hoop, dat de man spoedig van vermoeienis zal ineenzakken.

Het aantal gevangenen was twee en twintig.

De luitenant gaf bevel hen streng te bewaken en liet dit niet aan de Toearegs over. Hij wilde hen niet in de verleiding brengen.

Nadat de gewonden verzorgd en de overwinnaars uitgerust waren, werd de terugtocht aanvaard. Onderweg trof men nog vele lijken aan. Luitenant Du Mesnard zorgde er voor, dat de omgekomenen een eerlijke begrafenis kregen.

Vijf dagen lang duurde de terugtocht. Of de achtervolging ook buitengewoon snel in zijn werk was gegaan.

De geheele oase vierde feest. Een buit van honderd vijf en twintig kameelen, zakken graan, zakken vol kostbaar zout, balen groen kameelvoeder en vele geweren!

De draadlooze telegraaf verspreidde het bericht van den ondergang van de Rigueibats, hun gevangenneming en die van hun hoofdman Sidi Lamine, over de geheele Sahara en over Frankrijk.

Reeds den volgenden dag ontving Du Mesnard uit Dakar het bericht, dat de minister van oorlog in Parijs hem bevorderd had tot kapitein, en de President van La belle France hem het ridderkruis van het Legioen van Eer had geschonken en nog wel het ridderkruis met den palm.

Ook de amenokal, het hoofd van de Toearegs, kreeg dat kruis.

U ziet, het is een lang verhaal," zoo besluit luitenant Belmont zijn beschrijving van de verdiensten van zijn krijgsmakker.

„Is hij nog lang in Atar gebleven?" vraagt Charles Minnaar.

„Hij werd dadelijk afgelost. Daar hij vloeiend Arabisch spreekt, ja zelfs verschillende tongvallen in Mauretanië machtig is en bovendien bewijzen heeft gegeven, dat hij grondig op de hoogte is van de zeden en toestanden van de Saharabewoners, werd hij in den geheimen dienst opgenomen. Men zal wel alles in het werk stellen om hem na zijn vijf jaar dienst te houden."

„Hoe lang moet kapitein Du Mesnard nog dienen?" is Minnaars vraag.

„Nog een kleine anderhalf jaar."

„Wat gebeurde er met Sidi Lamine en zijn mannen?" vraagt Albert.

„Die kwamen voor den krijgsraad. Allen werden zonder genade in het openbaar gefusileerd. U begrijpt, dat het noodig was het rechtsgevoel van de Mauritaniërs te bevredigen. En bovendien, allen waren roovers en moordenaars. Genade

schenken zou in de oogen van de Saharabewoners een teeken van zwakheid geweest zijn en Frankrijk mag niet zwak zijn. Het heeft in dit wreede land een edele taak te vervullen."

Na dit verhaal begint het gesprek te verflauwen, en zoeken de Minnaars vroegtijdig hun kemelsharen matrassen op.

Morgen is het voor hen weer vroeg dag en ze hebben den langen tocht naar Tamareikat nog voor den boeg, elf honderd K.M. boven een waterlooze zandwereld.

14

DE AGILAM GALAMA, DE HUILEBALK. ZURE KAMEELMELK. EEN SLACHTOFFER VAN DE EENZAAMHEID. EEN LEK IN DE BENZINETANK. MINNAAR HEEFT GEEN TREK IN ZIJN PIJPJE.

Hoog in de witte lucht schiet de gonzende libel met zilveren vlerken voort.

Geen enkel wolkje drijft er in het oneindige uitspansel: één onmetelijke koepel van verblindend licht en trillende hitte.

Onbarmhartig brandt de zon op de zandzee en de naakte rotsen, die rood en geel glanzen in haar gloed.

Zelfs geen droge doornstruik, die de eentonige schepping een oogenblik verlevendigt, geen spoor van plantengroei, maar wel van karavanen; verbleekte beenderen van menschen en kameelen, de afgrijselijke vertolking van de woestijntragedie.

De Sahara spreekt hier haar wreede taal zonder haar geheimen prijs te geven.

De brandende zandzee verstopt diepe, rijke waterwellen, roeit karavanen uit, laat reizigers van dorst versmachten en bedekt eeuwenoude steden met hun beschaving.

In één schriknacht verdwijnt een uitgestrekte, vruchtbare oase met haar welvarende bevolking.

Het zand blijft zich vermenigvuldigen, schrikbarend. Zon en wind verteren staalharde kwartsrotsen, onuitputtelijke zandbronnen.

De schrik van de zandwereld wekt in den geloovigsten Arabier de voorvaderlijke vrees voor booze geesten.

Hier heerschen de schimmen van het verderf, de tarakeft en kel açouf.

In de stilte van den avond ruischt van verre een wonderlijke, zachte muziek. Het zand zingt.

Fluisterend verhalen dansende, rondomwarende geesten, de geheimen van waterwellen en groene weiden en doen den reiziger verteren van verlangen naar de plaats, waar het zoet is te droomen.

De lokkende tonen sterven weg en het wordt plotseling geheimzinnig stil om hem heen.

De lucht drukt zwaar; parelende droppen glinsteren op voorhoofd en handen.

Hij schrikt op van een diepen zucht en rondom hem blazen en sissen venijnige reptielen.

Een angstig voorgevoel beklemt zijn borst; zijn adem stokt.

Zijn rijdier strekt zich in volle lengte op den zandvloer uit en drukt den kop recht naar voren. Het sluit de oogen en klapt de oorschelpen plat tegen den hals. Met hoofd en handen door een kemelsharen deken beschut tegen de fel striemende steeniging van venijnig hoekige kwartskorrels, zoekt de reiziger beschutting naast het lichaam van zijn mehari.

De „tarakeft en kel açouf", de karavaan der demonen, zwaait zijn scepter; de „agilam galama", de huilebalk, grijpt met verkromde nagels naar zijn prooi en gebiedt de zandzee met haar baren al wat leeft voor eeuwig te bedekken.

Krijschende, woedende furiën zweepen de zandgolven over de levenden.

Houdt de storm te lang aan en verandert hij niet van richting, reiziger en rijdier zijn reddeloos verloren.

Over deze troostelooze, elfhonderd K.M. uitgestrekte zandprovincie, tusschen de oasen Tamentit en Tamareikat, stuurt Albert Minnaar met vaste hand zijn jager naar het doel van den dag.

Van uit de vliegmachine gezien vertoont de wereld zich als één, onafzienbare, grauwgele vlakte, waar grijze vegen de doodelijke eentonigheid van trachten te breken.

Niet het kleinste vlekje groen, niet het flauwste streepje zilver, dat op een oase of riviertje wijst.

Albert wendt even vlug het hoofd om.

Zijn vader slaapt, tenminste hij schijnt te slapen.

Ook Albert voelt zijn oogleden zwaar drukken, maar hij bedwingt zich en legt vol wilskracht den jager recht op den horizon.

Zijn linkerhand rust op het lemier, zijn rechter klemt het stuurrad vast.

Zoo gaat het voort, uren en uren achter elkander. Geen afwijkende geluiden storen den jongen vliegenier in zijn veilige zekerheid.

De grootste warmte is al voorbij.

Albert tuurt strak naar den horizon. Eindelijk bespeurt hij iets, wat onmiddellijk zijn slaaplust wegneemt. Daar, ver, ver weg is iets, wat geen heuvel, geen zandgolf kan zijn. Daar beweegt zich iets, een ruiter? een palmboom?

Het ding nadert, het nadert meer en meer, nu nadert het snel. Hoera! De Fransche vlag, de verticale banen, blauw, wit en rood!

Dat moet de oase van Tamareikat zijn!

De groene vlek wordt grooter en grooter. Duidelijk is het loof der palmboomen al te onderscheiden.

De jager zweeft boven de uitgestrekte oase. Hij zakt, maar blijft in groote kringen, met onverminderde snelheid, boven het nooit volprezen groen zweven.

Het roode dak van een huis springt in het oog. Daarachter ligt een cirkel van groote, witte rotsblokken.

Albert weet, dat hij daar moet landen.

Nog één blik op de driekleur om zeker te wezen van de windrichting en hij zet de motor af.

Glijdend naar de aarde bereikt de jager de landingsplaats.

In een ommezien haken Minnaar en zijn zoon de lederen riemen los, waarmee ze vastgebonden waren en klimmen uit hun voertuig.

Beiden staan weer op vasten, veiligen bodem.

Uit het huis komt een lange, eenigszins voorovergebogen man te voorschijn, geheel in het wit gekleed.

De beide Afrikaners gaan hem tegemoet.

De lange man salueert even en steekt dan een slappe hand uit. „Aangenaam u te ontmoeten, heeren Minnaar," klinkt zijn piepende stem. „Luitenant Doumier," zoo stelt hij zich voor.

Even blijven de drie mannen in de nog altijd heete zon staan, maar ze zoeken al gauw een toevlucht onder het roode dak. Een pikzwarte jonge neger verschijnt en draagt op een schenkblaadje twee glazen, met melk gevuld.

„Geen beter middel om op te frisschen dan zure kameelmelk," zegt de kommandant van Tamareikat.

Met heldenmoed grijpt de dorstige Minnaar en der glazen en drinkt met gesloten oogen.

Maar waarlijk, de drank is een godendrank en beiden drinken de glazen tot den bodem leeg.

Charles Minnaar steekt zijn onafscheidelijk pijpje op. Daar boven was rooken onmogelijk.

Nadat de luitenant eenige vragen heeft gedaan, die òf door den vader òf door den zoon werden beantwoord, klinkt zijn zwakke stem:

„Ik raad de heeren aan eerst een stortbad te nemen."

De Minnaars kijken hem verwonderd aan.

Een stortbad in de Sahara! Kan er grooter ongerijmdheid bestaan?"

De luitenant ziet hun verrassing.

„De oase telt vier sterke wellen en het gouvernement was zoo welwillend hier zoo'n installatie op te richten," zegt hij.

De nikker verschijnt om de glazen weg te nemen en krijgt tevens bevel de vreemdelingen naar het badvertrek te voeren.

Het is wel niet een badkamer uit één der groote hotels in Kaapstad of Parijs, maar ze beantwoordt uitstekend aan haar doel.

Charles Minnaar en zijn zoon staan na een kwartiertje heerlijk opgefrischt, en ontdaan van hun vliegkleeding, in de koele gang.

„Ben je niet doodmoe, jongen?" klinkt het deelnemend.

„Zoo frisch als een hoentje, vader!" lacht Albert terug.

Het is in de Sahara vroeg donker; van schemering is maar weinig sprake. De luitenant stelt voor een kleine wandeling rondom zijn huis te maken.

De geheele oase is een bosch van dadelpalmboomen. Ze dragen juist vrucht. Duizenden bruine, gladde vruchten hangen aan goudgele trossen tusschen de breede, gedoornde bladsteelen. De ladders staan nog tegen de geschubde stammen, hoewel het plukken dien dag afgeloopen is.

Overal kruipen hutten van leem onder de donkere schaduwen weg en kleine, spiernaakte negertjes spelen hun grappige vermaken.

De grootste der waterwellen ligt aan den rand van een palmboschje. Het is een donker gat onder een geweldig rotsblok, waar diepe gleuven in zijn uitgesleten. Geslacht op geslacht heeft hier sinds eeuwen de leeren emmers aan taaie touwen omhoog gehaald. Een diepe geul langs den boschrand wordt vol water gegoten als het tijd is om de kameelen, geiten en varkens te laven. Deze dieren liggen nu, hier en daar verspreid, te slapen.

„Een tooneel uit het Oude Testament," zegt Minnaar tot zijn zoon.

Bij hun terugkomst van de wandeling vinden ze de tafel gedekt. De nikker, nu met een niet al te helder wit voorschoot om, draagt voorzichtig de spijzen binnen.

Charles Minnaar vouwt eerbiedig de handen en sluit de oogen. Albert volgt het voorbeeld van zijn vader en buigt het hoofd.

De luitenant kijkt met koude oogen het zijn inziens zonderlinge tweetal aan.

De deuren en ramen staan wijd open en door het muskietengaas zuigt de koele avondwind naar binnen. Het zachte geruisch der palmboomkruinen fluistert rondom. Charles Minnaar bidt.

In de stilte van de Sahara ruischen de eerbiedige woorden van dank en bescherming naar omhoog.

De luitenant eet opmerkelijk weinig.

Zoo van terzijde slaat Minnaar hem gade. „Die man is niet gezond," denkt hij. „Dat gelaat zoo mager en grauw, die oogen zoo koud, die weinige eetlust en dat voorovergebogen loopen, alle teekenen van het sloopende leven der woestijn."

Nauwelijks is de maaltijd afgeloopen en heeft de boer zijn dankgebed uitgesproken of de luitenant grijpt naar zijn pakje cigaretten.

Het zwartje komt de tafel ontruimen en zet twee karaffen, een met whisky en een met water, en drie glazen op de tafel.

Minnaar en zijn zoon verontschuldigen zich, dat ze zoo vlak na het eten niet gewoon zijn iets te drinken.

De luitenant schenkt zich een sterke dosis in, slaat ze in één gulp naar binnen en vult het glas opnieuw.

Minnaar brengt het gesprek op kapitein Du Mesnard. De luitenant kent hem niet, heeft hem zelfs nooit gezien, kwam hier als zijn opvolger, toen Du Mesnard al naar Atar vertrokken was.

Albert vraagt den nog zeker jongen man uit welke streek van Frankrijk hij afkomstig is, in de hoop, dat het hem zal gelukken het gesprek wat levendiger te maken.

„Uit Luxemburg," is het antwoord en meer woorden volgen er niet. Wel verdwijnt het derde glas.

Onwillekeurig schudt Minnaar meewarig het hoofd. De gastheer schijnt niet eens op te merken, dat de bezoekers het vertrek verlaten.

„Een reddeloos slachtoffer van de eenzaamheid, Albert," zegt Minnaar.

„U moest hem eens ernstig vermanen, dat verschrikkelijke drinken te laten, vader,"

„Dat zou niet helpen, jongen. Hij drinkt om te vergeten. Dronk hij niet, hij zou gek worden."

„Verschrikkelijk!" mompelt Albert.

„In de bibliotheek van Peyrieux vond ik een boek met reisbeschrijvingen van West-Afrika. „Drank en waanzin wisselen elkaar in de Sahara af," stond er in te lezen.

„Maar vader, van baron Albert hebben we toch zoo iets nooit vernomen?"

„Baron Albert heeft een ideaal, waarnaar hij streeft. Dat doet hem het rechte spoor volgen. De ongelukkige daarbinnen heeft geen levensdoel. Waarschijnlijk heeft hij dienst genomen om te vergeten."

Van een onderhoudend gesprek komt dien avond niets. De luitenant is in geen velden of wegen te ontdekken en de eenige, die onze reizigers te zien krijgen, is de zwarte bediende, die hun hun slaapvertrek wijst.

Geen wonder, dat Minnaar blij is, als Albert in den morgen verklaart, dat de jager in de beste orde verkeert. De jonge vliegenier heeft zorgvuldig zijn machine geïnspecteerd.

De kommandant komt voor den dag.

Minnaar overhandigt hem de tekst voor een telegram. Hij belooft het onmiddellijk af te zenden.

Het afscheid is maar koud.

„Om je de waarheid te zeggen, ik zal blij zijn, als we veilig en wel in Dakar arriveeren," zegt Minnaar.

„Nog één dag, vader. Vanmiddag komen we in Atar. De maan is bijna vol en als u het goed vindt kunnen we doorvliegen, dan zijn we morgenochtend vroeg in Dakar."

„We zullen wel eens zien, Albert. Vier en twintig uren vliegen is misschien wel een beetje te veel gevergd. Wellicht is het in Atar wat gezelliger dan hier. Laten we instappen, jongen."

Beiden hernemen hun plaats.

Albert keert zich nog eens om.

„Doet u maar een slaapje, vader," zegt hij schelmsch.

Charles Minnaar voelt de waarde van het spreekwoord: de laatste loodjes wegen het zwaarst.

Alhoewel de wereld daar beneden niet meer zoo doodelijk eentonig is als gisteren, is de reis saai, en al heeft Minnaar niet slecht geslapen, zijn oogen vallen spoedig dicht.

Tegen den middag ontdekt Albert een spiegelende water-

oppervlakte, die hem vreemd voorkomt, want zijn reisroute van Tamareikat naar Atar wijst geen rivier of meer aan.

Kan het zijn, dat hij afgedwaald is?

Even raadpleegt hij de kaart.

Dat water, die groene vlek, dat moet de kleine oase Auij zijn, met het gelijknamige meertje. De oostenwind heeft hem uit zijn koers gedreven, dat kan niet anders.

Albert brengt zijn jager weder in de goede richting, wat ten gevolge heeft dat hij een uur later niet meer over Fransch, maar over Spaansch grondgebied, over Rio de Oro, vliegt.

Hij denkt aan het verhaal van luitenant Belmont, aan de snelle bevordering van zijn naneef.

Plotseling schrikt hij op.

Welk zonderling geluid hoorde hij daar?

Temidden van het regelmatige gestamp van de motor klonk daar een geluid, alsof er iets sprong.

Maar de machine blijft rustig doorwerken.

Toch is Albert klaar wakker. Zijn blik gaat over hoogte- en snelheidsmeter, over kompas en benzinewijzer.

Daar moet iets verkeerds zijn: de voorraad benzine vermindert snel.

„Die Mooren schieten, als ze kunnen, elke vliegmachine neer," hoort hij luitenant Belmont zeggen.

Scherp luistert hij naar de wentelingen van de schroef. Maar die werkt regelmatig. Weer een blik op den wijzer. Daar is geen twijfel aan, de voorraad benzine vermindert zienderoogen.

Zijn koel, klaar verstand zegt hem, dat het wijzer zal zijn om te landen. En de daad bij de gedachte voegende, zet hij de motor af. Met onverminderde vaart schiet de jager schuin naar beneden.

Minnaar is wakker geworden. Dat er iets ongewoons gebeurt, daar is hij zeker van. Maar voor hij het beseft voelt hij een schok. De jager heeft de aarde bereikt en heeft in het mulle zand niet veel tijd noodig om tot stilstand te komen.

„Een lek in de benzinetank, vader. Maak u niet ongerust,"

zegt Albert kalm, en in een oogenblik heeft hij zich los gemaakt en kruipt onder den jager.

Door een rond gat spuit de benzine naar buiten.

Zoo snel als hij maar kan weet hij de opening te stoppen en kruipt onder het toestel uit.

„Wat nu?" vraagt Minnaar, schijnbaar kalm.

„We kunnen niet zoo heel ver van Atar zijn, vader. Ik zal een radiotelegram afzenden."

Hij stelt het toestel terstond in werking, terwijl zijn vader, met den rug naar zijn zoon toe, bezorgd een blik werpt op de troostelooze, verlaten omgeving en aan zijn verre vrouw denkt.

Albert heeft zijn „save our souls", zijn „red onze zielen" verzonden.

„Gelukkig hebben we voorraad voor drie dagen, vader, en ze zullen ons uit Atar wel gauw vinden," zegt hij, zijn eigen onrust zooveel mogelijk verbergende.

„Maar hoe is het mogelijk, dat dat reservoir lekt, jongen. Je hebt vanmorgen alles nagezien!" roept Minnaar.

„Alles was ook in orde, vader. Het gat is er door een kogel ingeschoten!"

„Ingeschoten?" roept Minnaar uit.

„Ja vader. Het moet het werk van die vervloekte Rigueibats zijn."

„Maar die kunnen toch zoo hoog niet schieten?"

„Ik vloog laag, vader. De wind heeft ons afgedreven en ik zocht naar bekende bakens."

Minnaar vraagt niets meer. Groote bezorgdheid spreekt uit zijn oogen.

Albert loopt verslagen rondom den gestranden jager. Ellendiger ongeluk had hem niet kunnen overkomen, maar gelukkig is Atar nabij, en met het spoedig terugkeerende optimisme zijner jeugd begint hij alle bezwaren weg te redeneeren.

„Ze kunnen binnen drie uren hier zijn," troost hij zijn vader.

„Als we vóór dien tijd niet door die bandieten overvallen worden," vreest Minnaar.

Het ongeluk is niet te verhelpen; geduldig afwachten, dat is het eenigste, wat hun overschiet.

Zwijgend zitten vader en zoon in de schaduw onder één der vlerken.

Minnaar rookt niet.

15

HIJ IS EEN RIJZIGE, TROTSCHE MOOR, WIENS DONKER GELAAT SCHERP AFSTEEKT TEGEN DE WITTE KAP VAN ZIJN BOERNOE. ZIJN VOETEN GLOEIEN ALS KLOMPEN VUUR. GIJ VERACHT ONZEN PROFEET MOHAMMED? DE GANSCHE WREEDE NATUUR HEEFT HAAR KARAKTER VERLOREN.

Hoe geduldig hij anders ook is, Minnaar kan niet lang onder de beschuttende vlerken blijven zitten. Telkens rijst hij op en tuurt over de golvende zandvlakten.

„Als het waar is, dat die Mooren op de machine schoten, dan kunnen ze niet ver weg zijn en zullen den omtrek wel verkennen," dat is de gedachte, die hem verontrust.

Een gesprek met zijn zoon wil niet vlotten; beiden willen voor elkander niet weten, hoe ze inwendig tobben en over vrouw en moeder uiterst bezorgd zijn.

Hoe dikwijls Albert ook al met de grootste opmerkzaamheid den zuidelijken hemel bestudeert, geen stipje, geen gegons, dat op een vliegmachine wijst. En hij begint te vreezen, dat het reddende vliegtuig wel eens te laat kan komen.

Minnaar meent iets te bespeuren, dat zich in de verte beweegt en wijst er zijn zoon op.

Beide boeren, gewend aan het turen over verre afstanden, staan met de handen boven de oogen en slaan die beweging gade.

„Het zijn kameelruiters, vader," zegt Albert.

„Ik vrees het ook. Een karavaan is het niet, want er zijn geen beladen kameelen bij," zucht Minnaar.

De ruiters komen nader. Allen zijn in witte boernoes gehuld. Hun geelgrijze mehari's schijnen wel geen haast te maken, maar toch naderen ze.

Zwijgend en ernstig klemt elke ruiter een geweer in de vuist en laat dat met de kolf op de knie rusten.

De geheele rij in de verte lijkt wel een stoet ridders uit de middeleeuwen, die, met de lansen omhoog, het toernooiveld binnenrijden, alleen, voor paarden komen kameelen in de plaats.

Met groote ongerustheid beschouwen vader en zoon de naderende vijanden, want vrienden kunnen het niet zijn. Onbekenden in de Sahara zijn vijanden!

„Ze hebben ons bespeurd, Albert, ze komen hierheen. Laten ze vooral geen vrees bespeuren, dat is misschien ons behoud," maant Minnaar zijn zoon aan.

„Geen nood, vader," is de geruststelling van Albert.

„Die ruiters zijn Moslems, wij Christenen, dat zullen ze dadelijk bemerken en je weet, hoe die Mohammedanen ons haten. Gelukkig zijn we ongewapend, dat is ons voordeel," redeneert de boer tegen zijn zoon, die wel luistert, maar tegelijk de ruiters in het oog houdt en al hun bewegingen opmerkt.

De Mooren schijnen met elkaar iets te overleggen, want enkelen hebben hun Meharis' laten knielen en staan in een groep met elkander te praten, terwijl de anderen halt gehouden hebben.

Het duurt geruimen tijd voor de beraadslaging afgeloopen is, maar er komt een einde aan, want allen zitten weer in het zadel en de rij schrijdt voorwaarts.

„Ze verspreiden zich en gaan ons omsingelen," zegt Minnaar, als hij ziet hoe de afstand tusschen elke twee ruiters grooter wordt en de geheele lijn begint te krommen.

Hij merkt ook op, dat Albert naar het zuiden staart.

„Vóór er een vliegtuig is hebben ze ons gevangen. Verlies den moed niet, jongen. Vertelde luitenant Belmont niet, dat die kerels een losgeld vragen?"

De boer probeert zijn zoon gerust te stellen, al is hij zelf alles behalve rustig.

Intusschen hebben de ruiters de omsingeling voltrokken. Ze zijn nu duidelijk te onderscheiden.

Eén van hen is een rijzige, trotsche Moor, wiens donker gelaat scherp afsteekt tegen de witte kap van zijn boernoe.

„Dat is de sjeik," fluistert Albert, die, als men het hem gevraagd had, geen rekenschap had kunnen geven waarom hij zijn stem zoo laat dalen.

De boeren hooren, hoe de hoofdman een bevel geeft en zien, hoe alle ruiters hun kameelen laten knielen en naast hun rijdieren gaan staan.

De aanvoerder zelf blijft zitten.

Dit is het oogenblik, waarop Charles Minnaar heeft gewacht. Hij wenkt Albert en beiden treden den Sjeik tegemoet.

Geen der Mooren, die een poging doet hen te weerhouden.

Dicht bij den hoofdman gekomen blijft Minnaar staan.

„Sjeik," klinkt de stem van den boer, „wij zijn ongewapende, vredelievende reizigers, die verplicht waren in uw land een noodlanding te doen. Wij roepen uw hulp en gastvrijheid in, zooals wij ook u zouden verleenen als gij in ons geval waart!"

Onder het uitspreken dezer woorden kijkt hij den Moor onbevangen aan.

Deze slaat een scherpen blik op de „Christenen", die voor hem staan, maar òf hij verstaat hen niet, òf hij verwaardigt zich niet naar hen te luisteren; hij draait het hoofd terzijde en roept iets tot de mannen in zijn nabijheid.

Vier van hen verlaten hun plaats en treden op de gevangenen toe. Twee gaan er achter de Minnaars staan en de anderen betasten hun kleederen, om te onderzoeken, of de reizigers gewapend zijn. Dit zijn ze niet en dat deelen ze hun Sjeik mede.

Weer roept deze hun iets toe, waarop de betasters naar hun mehari's terugkeeren, uit de tasch, die tegen den nek

hangt, eenige lederen riemen te voorschijn halen en daarmede naar de weerlooze mannen terugkeeren.

„Geen verzet, Albert!" zegt Minnaar tegen zijn zoon, als hij de bedoeling zijner vijanden raadt.

Zonder veel omslag binden de kerels de handen van hun slachtoffers stijf bijeen.

Noch Minnaar, noch zijn zoon vertrekken een spier van hun gelaat, hoe vernederend de behandeling ook is.

„Heer," roept de boer, „wij zijn vrije mannen. Waarom vernedert ge ons? Wij zijn ongewapend en hebben uw hulp ingeroepen!"

Maar Minnaar had eerder een steen kunnen vermurwen, dan deze stugge Moor, die hem niet de minste aandacht schenkt.

De Sjeik dwingt zijn mehari om te keeren en schreeuwt een luid kommando. Alle ruiters stappen in het zadel en keeren zich om.

De Minnaars worden naar voren getrokken en met riemen aan de staarten van twee mehari's gebonden.

Even ziet Albert om, om te zien, wat er met den jager gebeurt. Twee Mooren hebben hun kameelen in de schaduw getrokken en er zelf ook een beschut plekje gezocht; meer ziet hij niet.

De marsch vangt aan, doodelijk vermoeiend voor de gevangenen, die in het gloeiende, mulle zand, achter de kameelen moeten aanstappen.

Alberts hart berst van medelijden, als hij de vernedering van zijn vader ziet. Een kafferkapitein heeft nog iets aristocratisch over zich en gedraagt zich waardig bij een onderhandeling, maar deze Moor. Hij is een ellendeling! Een ongevoelig, lafhartig beest!

Charles Minnaar klemt de tanden op elkaar, terwijl hij zich voortsleept. Zwakheid zal hij niet toonen. Dat de Mooren hem en zijn zoon zullen ombrengen, dat gelooft hij niet. Als dat in hun bedoeling had gelegen, hadden ze het al aanstonds kunnen doen. Maar ze weten, dat Frankrijks arm machtig is

en ver reikt. Wat hem echter pijnigt is de gedachte aan zijn vrouw, hoe angstig ze zal zijn als er geen telegrammen komen.

Zijn voeten gloeien als klompen vuur en heete zweetdruppels lekken in zijn brandende oogen.

In doffe berusting sleept hij zich werktuigelijk voort en slaat zelfs geen blik op zijn zoon.

Hoe verder het gaat, hoe zwaarder wordt het voortstrompelen.

Denken kan hij niet meer.

Voorovergebogen sleurt hij zich voort.

Wat een marteling en hoe lang nog!

Eindelijk, eindelijk schijnt er toch een einde aan te zullen komen, want de ruiters dalen in een droge rivierbedding af op welks tegenoverliggenden oever lage tenten van gelooide huiden liggen, als paddestoelen op een boschrand.

Wat het oog weldadig aandoet, is het donkere groen van een groep dadelpalmen.

Moorsche vrouwen en mannen zijn aan het water putten.

De komst van twee gevangenen wekt haar nieuwsgierigheid op en ze staken het vermoeiende ophalen van de emmers om te zien, wat er met die vervloekte giaurs zal gebeuren.

Minnaar houdt zich met geweldige inspanning op de been, al dreigt hij van vermoeienis ineen te zinken. Albert staat naast hem. Van afmatting kunnen ze geen van beiden spreken.

Een kameelruiter nadert hen en zonder iets te zeggen maakt hij de riemen los, die de handen zóó sterk omkneld hielden, dat ze letterlijk gevoelloos zijn. Met een norsch gebaar maakt hij de gevangenen duidelijk, dat ze in de schaduw der palmen mogen gaan zitten.

Dezelfde Moor komt na weinige minuten terug, schopt een troepje nieuwsgierige, vuile bengels uit elkander en smakt een bollen, lederen zak naast de beide mannen neer.

De zak is vol zure kameelmelk.

Minnaar, die te moe is om te spreken, beduidt Albert, dat deze maar eerst moet drinken, maar de jonge man weigert

beslist. Hij trekt de stop uit de ronde, houten opening en houdt den zak schuin omhoog.

Met lange, lange teugen zuigt de boer de milde lafenis in en biedt dan zijn zoon den zak aan.

De Mooren schijnen hen niet te willen laten omkomen.

De ongewone drank werkt wonderlijk opwekkend. Albert ziet met genoegen, hoe zijn vader armen en beenen uitstrekt, achteruit schuift en met den rug behaaglijk tegen den boomstam gaat leunen.

„Gaat het wat beter, vader?" vraagt hij belangstellend.

Een rechtstreeksch antwoord krijgt hij niet, want Minnaar, meer tot zichzelven dan tot zijn zoon sprekend, zegt:

„Dat ziet er met ons niet al te best uit."

„Ik geloof niet, dat ons leven gevaar loopt, vader. Anders zouden ze ons die melk niet gebracht hebben."

„Dat geloof ik ook niet. Die Moor zal een losgeld vragen, denk ik. Maar voor dat dat betaald is zullen er weken voorbijgaan en wat van je moeder?"

„We moeten maar moed houden. In Atar weten ze, dat we neergekomen zijn en ze zullen wel naar ons zoeken," denkt Albert hardop.

„Daar schuilt juist het gevaar, jongen. Als gewapende Franschen ons willen verlossen loopt ons leven gevaar, voel je dat niet!" zegt Minnaar.

„Kon ik dat gat in den jager maar repareeren, vader," zegt Albert, die in gedachten aan een middel om te onvluchten denkt.

„Zet dat maar uit je hoofd. Er is toch geen druppel benzine meer in. En ik vrees dat de Mooren hem wel zullen plunderen."

„Kunt u een losgeld betalen, vader?"

„Als de Fransche handelsbank een opdracht kreeg wèl. Maar wie weet hoeveel die kerels zullen vragen en dan nog, hoe lang zal het duren voor dat geld hier is."

„Daar zal in Dakar toch wel een bank zijn!"

„Natuurlijk, maar eer dat geld van daar naar hier toe gebracht is, verloopen er ook verscheidene dagen."

„Kon ik maar bij mijn radio!" is Alberts verzuchting.

„Kom jongen, we moeten maar moed houden. Het is ellendig, maar als we gaan wanhopen wordt het nog erger. Ze zullen ons leven wel sparen," en met deze hoop troosten ze zich beiden.

Onder het spreken door hebben Minnaar en zijn zoon wel degelijk gadegeslagen, wat er in het kamp gebeurt. Nadat de ruiters hun kameelen gedrenkt hebben verdwijnen ze een voor een in de tenten. De tent van den Sjeik is veel grooter dan die van zijn mannen en aan een hoogen paal er naast hangt een groene vlag. Daarstraks rimpelde een zachte windstroom het dundoek uiteen en een gele sikkel vertoonde zich op een groen veld: de halve maan, het symbool van de Korannieten. Groen is de kleur van den grooten Profeet, van Mahomed.

De vrouwen hebben het water putten gestaakt en zijn bezig een maal te bereiden, want overal stijgen blauwe rookwolkjes omhoog.

Af en toe komen er een paar brutale, bruine kleuters vlak voor de gevangenen staan, en gauw verdwijnen ze weer, want hun maag drijft hen naar hun moeders.

Uit een der lage tenten komt een vrouw en brengt de gevangenen ieder een aarden schotel met dampende spijs en een soort houten lepel.

Onvriendelijk is ze niet. Met haar donkere oogen kijkt ze even de twee mannen aan en zet naast elk een schotel neer.

Minnaar en zijn zoon bedanken haar. Ze antwoordt niets terug en begeeft zich weer naar haar tent.

„Ze zorgen voor ons; dat geeft moed," zegt de boer.

De hutspot der Sahara, de koes-koes, smaakt goed. Er blijft in de schotels geen kruimpje van over.

Albert staat op en wascht schotels en lepels in de voor, waaruit kort geleden de kameelen gedrenkt werden. Hij zet

de voorwerpen naast de tent, waaruit de vrouw te voorschijn trad en gaat weer naast zijn vader zitten.

Een ruiter werpt met beide armen het voorhangsel van de tent van den Sjeik open en treedt naar buiten. Als hij de beide gevangenen onder den dadelpalm ziet, komt hij naar hen toe en zegt iets tegen Minnaar. De boer verstaat geen Arabisch, maar uit de gebaren van den man maakt hij op, dat hij bij den Sjeik moet komen. Minnaar wijst op Albert, maar de man schudt van neen. Hij wordt dus alleen verwacht. Hij staat op, slaat het stof van jas en broek en volgt den boodschapper, die de tent opent en den boer binnen laat gaan; zelf blijft hij buiten.

Het is halfdonker in de ruime tent. Een spleet van de zonzijde af laat het daglicht door.

De vloer is bedekt met gekleurde, wollen matten en de lucht, die men inademt heeft een eigenaardigen reuk, veroorzaakt door de smeulende stukjes sandelhout en brokjes wierook in een koperen bak, die op een hoogen standaard staat. Achter in de tent, juist onder de daglichtspleet, zit de Sjeik. Doordat hij met zijn rug naar het licht gekeerd is, is er van zijn gelaat niet veel te zien, maar zooveel te meer valt de sneeuwwitte boernoe in het oog.

De Sjeik rookt. Een glazen vat, half gevuld met water, staat voor hem op den grond, een nargileh. De rook van de brandende tabak wordt door het water heen gezogen door middel van een lange buis met mondstuk.

Minnaar treedt eenige stappen naar voren, ontbloot het hoofd en groet den Sjeik in het Fransch.

Deze wijst met een voornaam gebaar op een stapel kussens en noodigt op dezelfde wijze den boer uit om voor hem te komen zitten.

Minnaar neemt het bovenste kussen van den stapel, legt het op de aangeduide plaats neder en gaat er op zitten. Hij vouwt de armen om de opgetrokken knieën.

„Ge zijt geen militairen?" klinkt de vraag in zuiver en beschaafd Fransch, tot Minnaars verrassing.

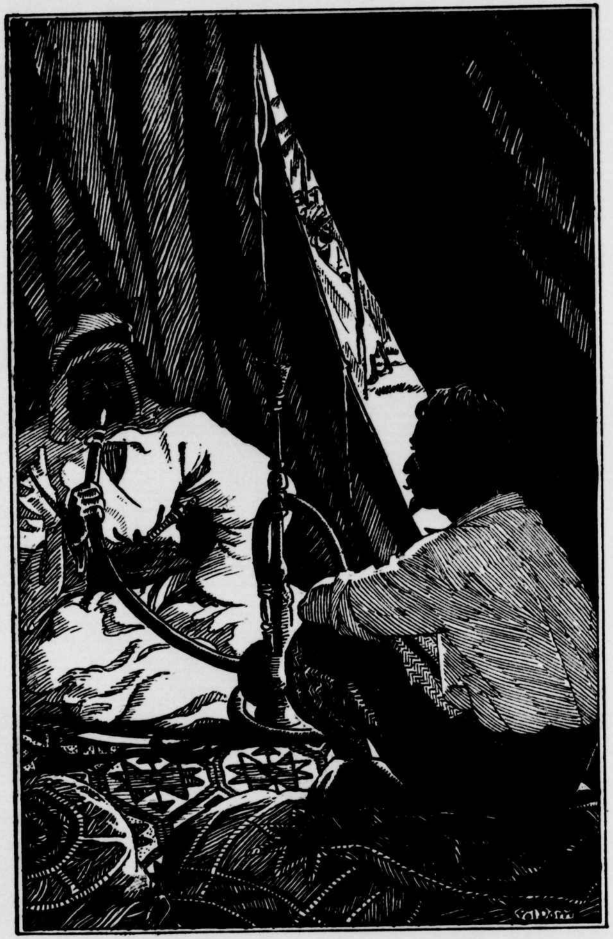

„Gij zijt geen militairen?" klinkt de vraag in beschaafd Fransch.
Bladz. 160

„Nee, Sjeik," antwoordt deze zeer rustig.

„Zijt ge Franschen?"

„Neen, Sjeik."

„Wat zijt ge dan?"

„Mijn zoon en ik zijn Zuid-Afrikaners, heer Sjeik."

„Waar woont ge dan?"

„In de Unie van Zuid-Afrika, Sjeik."

„Waar ligt dat land en wie regeert er over?"

De boer legt zoo duidelijk mogelijk uit, waar Zuid-Afrika ligt en zegt, dat de koning van Engeland ook koning van Zuid-Afrika is.

„Dus ge zijt Engelschen?" vraagt de Sjeik, na den uitleg van Minnaar met aandacht gevolgd te hebben.

„Neen, Sjeik. Wij zijn Zuid-Afrikaners."

„Uw koning is een Engelschman en ge zegt, dat gij het niet zijt. Dat komt me onbegrijpelijk voor."

Nu geeft Minnaar een verklaring van de eigenaardige samenstelling van de Britsche statenbond.

„Uw land is dus onafhankelijk?" vraagt de Sjeik.

„Wij zijn onafhankelijke boeren, heer. Ik heb de vernedering om gebonden achter een kameel te loopen diep gevoeld," komt er zeer ernstig uit.

„Als ik geweten had, dat ge geen Franschen waart, had dat niet gebeurd. Maar uw vliegtuig is Fransch."

„Wij zijn reizigers, die naar Dakar moeten. De Fransche minister van luchtvaart stond ons gebruik van een militairen jager af, maar tegen borgstelling."

„Zijt ge rijk?"

„Rijk ben ik niet. Ik ben echter een bemiddeld man," betuigt de waarheidlievende Afrikaner.

De Sjeik zit een oogenblik in gedachten verzonken en blaast langzaam een lange, fijne spiraal rook omhoog.

„Ge zijt Christenen, niet waar?"

„Ja, heer Sjeik."

„Gij veracht onzen profeet Mohammed?"

„Een Christen veracht geen enkel mensch, Sjeik."

„Ge gelooft, dat Christus grooter is dan Mohammed?"

„Ja, Sjeik," klinkt het zacht, maar vast.

„Dat is niet waar. Moslems helpen en steunen elkander, omdat de Koran dit voorschrijft, omdat onze groote Profeet dit geopenbaard heeft. Christenen vernietigen, vermoorden elkander, en uw bijbel schrijft voor, dat ge elkaar moet liefhebben. Op uw slagvelden in Europa rusten tien millioen jonge en krachtige mannen, die daar wreed hun dood vonden. Is Mohammed niet grooter!" roept de trotsche Sjeik.

Een blos van schaamte kleurt Minnaars wangen onder het hooren van deze striemende woorden. De harde waarheid, die deze Moor hem toebijt, wondt zijn ziel. Hij tracht zijn geloof te verdedigen door den Sjeik toe te voegen:

„Ook uw Muselmannen vechten onder elkander."

„Elke mensch heeft zijn zwakheden, ook de Moslem. Maar hun onderlinge krakeelen tellen niet het honderdste deel van de wreede oorlogen onder de Christenen, die elkaar met springende granaten en vergiftigde gassen uitroeien."

Minnaar geeft dezen keer geen antwoord.

„Wonen er Moslems in uw land?" vraagt de Sjeik op kalmer toon.

„Er wonen er velen, Sjeik."

„Verdragen uw Christenen daar hun godsdienst?"

„Ze hebben zelfs in de groote steden hun eigen moskeeën, heer."

„Nooit zal ik dulden, dat in mijn land een Christenkerk gebouwd wordt!" klinkt het met hevigheid. Onwillekeurig is de Sjeik gaan staan en heeft de pijp op den vloer geworpen. Zijn drift bedaart echter spoedig. Hij gaat weer zitten.

„Hoeveel goudstukken is uw bezitting in Zuid-Afrika waard?"

„De tijden zijn slecht, Sjeik. Als ik al mijn bezittingen verkocht zou ik er geen tienduizend gouden ponden voor krijgen."

Even kijkt de Moor den boer scherp aan, alsof hij op diens

gelaat wil lezen of het wel waar is, wat hij hoort. Maar Minnaars gelaat is geheel en al oprechtheid.

Na eenige oogenblikken van stilte voegt de Sjeik den boer toe: „Gij kunt uw vrijheid en die van uw zoon koopen voor tweeduizend gouden ponden. Schrijf een brief en één van mijn ruiters zal dien naar Atar brengen. Zoolang uw losgeld niet betaald is blijft ge hier. Uw leven is veilig, maar gij en uw zoon moeten werken voor den kost. Laat mij uw brief lezen en zeg den kommandant van Atar, dat hij niet moet probeeren u met geweld te bevrijden, want zoodra Fransche krijgslieden de grens van Rio de Oro oversteken zijt gij en uw zoon kinderen des doods."

Minnaar wil juist nog iets vragen over de vliegmachine, maar de Sjeik haalt onder zijn boernoe een zilveren fluitje vandaan en laat een schrillen toon hooren.

Oogenblikkelijk daarna komt de ruiter, die Minnaar naar den Sjeik bracht, binnen en wacht op de bevelen van zijn heer.

Wat de Sjeik hem toevoegt wordt door den boer niet verstaan, want het is Arabisch.

De ruiter geeft Minnaar een wenk hem te volgen. Deze verlaat zwijgend de tent, al vergeet hij niet den Sjeik te groeten.

De Moor wenkt Albert en voert beiden naar een leege tent, die in de onmiddellijke nabijheid van die van den hoofdman ligt. Met gebaren maakt hij hun duidelijk, dat deze tent voor hen opgeslagen is.

Hij verwijdert zich en een poosje later sjouwen een paar jonge Arabieren kussens, kemelsharen dekens, twee houten borden en lepels, een laag tafeltje, een gevulden waterzak en een tinnen beker naar binnen.

Albert luistert naar wat zijn vader hem mededeelt van diens onderhoud met den Sjeik. Het verhaal wordt onderbroken door de komst van een krijgsman, die zonder iets te zeggen schrijfmateriaal op het tafeltje legt en weer vertrekt.

„U moet den brief maar dadelijk schrijven, vader. Dan kan

hij morgenochtend al weg en zoodra hij in Atar is kunnen ze daar moeder telegrafeeren," zegt hij tot zijn vader.

„Als ik hem nu schrijf gaat hij misschien al dadelijk weg. De maan is vol en Arabieren houden er van dan in den nacht te reizen," meent Minnaar.

Albert begeeft zich naar buiten, om zijn vader niet te storen. Deze zoekt naar zijn pijp en tabak, een gunstig teeken. Gelukkig hebben de Mooren hem niets ontnomen. Op een stapel kussens gezeten grijpt hij pen en papier en is spoedig aan den arbeid:

Rio de Oro, 10 Augustus 1932.

Aan den kommandant van de militaire post Atar.

De vliegmachine, waarmede mijn zoon en ik hedenmorgen vroeg uit Tamareikat zijn vertrokken, heeft een noodlanding moeten doen en wij zijn door de Mooren gevangen genomen.

Ons leven loopt geen gevaar, maar de Sjeik eischt een losgeld van tweeduizend gouden ponden. Stuur een telegram aan Mevrouw Minnaar, kasteel Mesnard, Peyrieux, Aïn.

Meld haar gevangenneming en losprijs en vraag haar de handelsbank in Peyrieux te verzoeken, deze som telegrafisch over te maken aan de bank in Dakar.

Stel deze laatste bank hiervan op de hoogte, en als het geld aangekomen is, wil dan zoo vriendelijk zijn om te zorgen, dat het per vliegtuig naar Atar verzonden wordt.

Neem vooral geen militaire maatregelen om ons te bevrijden, daar onze levens daardoor het grootste gevaar zouden loopen.

Zooals u waarschijnlijk weet staan mijn zoon en ik onder de bescherming van de Fransche regeering.

De kameelruiter, die u dezen brief brengt, zal zoo lang wachten tot het geld aankomt. Wij staan met onze hoofden borg voor zijn leven.

Wil ons helpen zoo snel u kunt.

Hoogachtend,
Charles Minnaar.

„Lees eens wat ik geschreven heb, Albert," zegt de boer, als zijn zoon de tent binnenkomt.

„Waarom hebt u niet ronduit gezegd, dat wij neergeschoten zijn?" is Alberts verwonderde vraag, als hij den brief ten einde gelezen heeft.

„Als er een vliegmachine neergeschoten is moet de Fransche post, die er het eerst van op de hoogte is, onmiddellijk alle andere naburige posten waarschuwen en de euveldaders snel achtervolgen en zoo mogelijk onverbiddelijk straffen. Luitenant Belmont zeide, dat dit een order was van het hoofdkwartier. Je begrijpt, dat ik niet wensch, dat de kommandant in Atar met zijn soldaten hier komt."

Dat begrijpt Albert drommels goed.

Minnaar geeft den brief, ongesloten, aan den ruiter, die de vertrouwde boodschapper van den Sjeik schijnt te zijn.

Zijn veronderstelling, dat het schrijven wellicht nog dezen avond verzonden zal worden, blijkt juist geweest te zijn, want een kameelruiter verlaat na zonsondergang het kamp.

De volle maan giet haar vloeiend zilver op palmkruinen en tenten, over rotsblokken en zandgolven en de geheele wreede schepping heeft haar karakter verloren. Daar hangt iets onbeschrijfelijk teeders in de lucht en over de zachte kleuren strijkt een koele luchtstroom.

Het is nacht in het land van Allah.

16

JE SUIS FRANÇAIS. EEN KOUDE BLIK VAN VERACHTING UIT DONKERE HAATOOGEN. EEN ONGELOOVIGE, EEN GIAUR! HET IS VOORBIJ EN DAARBIJ BLIJFT HET!

Frankrijk heeft in Afrika een reusachtig rijk gesticht. Een derde deel van dit ontzaglijke werelddeel heeft het aan zich onderworpen en de jonge, krachtiggebouwde negers, geboren vechters, en nu gedrild tot gedisciplineerde soldaten, vormen een macht, zóó groot, zóó onuitputtelijk, zóó snel vervoerbaar naar de overzijde van de Middellandsche zee, dat men het hart van ontzetting voelt stilstaan bij de gedachte dat dit land, mocht het in worsteling komen met een andere Europeesche mogendheid, de blanke beschaving kan verpletteren onder het gewicht van tienduizenden horden woeste barbaren.

Alleen in het westen en zuiden van de Sahara bezit het machtige rijk negen groote, bevolkte koloniën: Senegambië, Mauretania, Soudan, Nigerkolonie, Togo, Dahomey, Ivoorkust, Guinea en Haute Volta, elke kolonie onder een luitenant-gouverneur, het geheel onder den gouverneur-generaal, die in zijn paleis te Dakar woont.

Dakar, op 14½° N.B. en 18° W.L. gelegen, is de hoofdstad van dit uitgestrekte gebied.

De stad telt 40.000 inwoners van allerlei geur en kleur: Europeanen, Syriërs, Grieken, Italianen, Arabieren, Mooren, Toearegs, Haussa's, enz. enz., allen Franschen, want Frankrijk erkent geen kleurslagboom.

Vraag een roetzwarten neger wie hij is en trotsch zal hij ten antwoord geven: „je suis français."

De oude stad is vlak aan zee op hooge zandheuvels gebouwd en is een warnet van nauwe, kronkelende straatjes en was eertijds een broeinest van gele koorts en malaria.

Een voortreffelijke medische en sanitaire dienst ontzag geen geld om een einde te maken aan de heerschappij dezer ellendige ziekten.

Stilstaande waterplassen worden niet gedoogd; vuile, vochtige rommel op straat of achterplaats moet verwijderd worden. Zelfs is het verboden leege flesschen en dito petroleumblikken te laten slingeren. En wee je arme beurs als je de genomen maatregelen niet in acht neemt. In dat geval heb je al heel gauw een gezondheidsinspecteur op je dak, die je op je vestje tikt.

Het gebruik van muskietengaas voor de ramen en een muskietennet rondom je bed is voorgeschreven en kosteloos mag je elken dag je vijf grein kinine slikken.

De nieuwe stad telt tal van prachtige gebouwen: het gerechtshof, het post- en telegraafkantoor, — er wordt beweerd dat dit het mooiste gebouw van dien aard in geheel Afrika is — het belastingkantoor, het paleis van den gouverneur-generaal, een R.K. kathedraal, vele andere kerken, de schitterende, beroemde moskee van Djournbel, een monument van oosterschen bouwstijl, een dozijn hotels en geen kroegjes en speelholen, zooals de oude stad die bij tientallen telt.

De overdekte markt, een paar honderd Meters lang en breed, levert in den vroegen morgen een echt oostersch schouwspel op. Rond de markt staan tenten en winkeltjes van slimme Syriërs, die hun meestal zeer mooie dochters exploiteeren om vruchten, katoenen en zijden stoffen aan den man te brengen. Maar geen Mohammedaan, geen Haussa of Europeaan, die zich met één dezer schoonen een ongepermitteerde vrijheid behoeft te veroorloven.

Een koude, verachtende blik uit fluweelen oogen, een minachtend optrekken der kersroode lippen, zou zijn belooning zijn. De jonge Syrischen zijn streng R.K. en bemoeien zich alleen met haar stamverwanten.

Tusschen de tenten en kraampjes en naast de uitstallingen van eieren, geslachte hoenders, spek, zout, boontjes, kafferkoren, watermeloen, enz. hurken inlandsche vrouwen neer en verdrijven de heete uren met rooken uit eigengemaakte, lange tinnen pijpen. Ze spuwen dat het een lieve lust is en rondom het stapeltje brandhout, dat ze trachten te verkoopen, is de grond zoo glad als spek.

Heilige marabouten zingen staande teksten uit den Koran; de vrome omstanders luisteren er naar en tasten naar een gave. Vrouwen spuiten de fijngekauwde kolaboontjes uit den mond om mee te kunnen zingen, en nauwelijks staakt het gezang of de mond wordt weer volgepropt met de heerlijke lekkernij.

De blanke, die zich tusschen al dit gejoel voortkronkelt en voortdurend op zijn hoede is voor straaltjes vocht en spatten kauwsels, vangt menigen kouden blik van verachting op uit die vele donkere haatoogen. Een ongeloovige, een giaur! Allah moge hem verlammen!

Dakar heeft zijn voorsteden.

Autobussen voeren u naar Medinah, zoo genoemd naar de heilige Arabische stad aan de Roode Zee, omdat er een Sjeik woont, die beweert regelrecht van Mohammed af te stammen.

Of ze brengen u door de donkere schaduwen van prachtige mangoboomen naar Wakam.

De spoortrein naar het oosten leidt naar het geheimzinnige, overbevolkte Timboektoe, aan de noordelijkste kniebocht van den Niger, het uitgangspunt van de karavanen naar Algiers en Tunis. De gulden droom der Franschen, een spoorlijn dwars door de Sahara naar Timboektoe, is nog niet verwezenlijkt, maar, droomen zijn niet altijd bedrog, en de Franschen zijn de beste wegenbouwers der wereld!

Ook loopt er een smalspoor naar het noorden, naar St. Louis, dat in één dag te bereiken is. Daar zijt ge op de grens van Senegambië en Mauretania.

Buiten de nieuwe stad strekt zich een groot vliegveld uit

met een dozijn hangars en met tientallen huizen voor vliegeniers en beambten.

In de onmiddellijke nabijheid van het veld staat het groote gebouw van het militaire hoofdkwartier, waar kolonel Le Roux zijn scepter zwaait en waar ook kapitein Du Mesnard zijn kwartieren heeft betrokken.

Baron Albert bezit daar een groote zitkamer, benevens een slaap- en badkamer.

Hij heeft de laatste juist verlaten en zich in witte uniform gestoken.

Zijn ontbijt staat op de tafel gereed.

Op het allereerste gezicht valt zijn gelijkenis met de Afrikaansche Minnaars sterk in het oog, al is het waar, dat zijn gelaat veel ernstiger staat, veel te ernstig voor een man van vier en twintig jaar.

In gedachten verdiept gaat hij zitten en geniet werktuigelijk zijn eenvoudig morgenmaal.

Hij kijkt even op als hij op de deur hoort kloppen en voor hij nog „binnen" roept gaat deze open en staat er in de opening een officier der Spahi's, in al de pracht van zijn kleurrijke uniform.

„Morgen, Albert," klinkt zijn sonore stem.

„Morgen, Etienne," is de rustige wedergroet.

De officier der Spahi's, Etienne de Villiers, evenals Albert kaptein, schijnt in de zitkamer volkomen thuis te zijn, want hij grijpt een stoel, draait dien een halven slag om en gaat er zonder veel complimenten op zitten, met de armen op de leuning.

„De ouwe is vandaag vroeg in de weer. Hij zit al op zijn kantoor en neust in de stukken, die de luchtpost zooeven aanbracht," zegt hij met iets vroolijks in zijn stem, en daar hij geen antwoord krijgt, roept hij uit:

„Kerel, wat mankeert jou toch den laatsten tijd! Je wordt met den dag ernstiger. Is er iets, wat je hindert? Kan ik je misschien helpen? Geldzorgen?"

Albert Du Mesnard schudt het hoofd.

„Neen, dank je. Je weet wel, dat ik nooit geld leen. Ik zou ook niet weten waarvoor."

„Economisch ben je aangelegd, dat weten we. Zijn er slechte berichten van huis?"

Dit laatste vraagt hij met bezorgdheid, uit trouwe vriendschap geboren.

Want als er ergens ter aarde van trouwe vriendschap sprake is, dan is het in het leger in de Sahara. Bijna elke man bezit daar zijn bloedvriend, wien hij al zijn zorgen en moeiten, wien hij zijn diepste gedachten mededeelt en voor wien hij gewillig is te sterven. De Sahara heeft de edelste zelfopofferingen aanschouwd en haar zand verbergt voor eeuwig de geheimen ervan.

„Mort pour La France!" Het leest zoo indroevig, maar in waarheid schiet het soms te kort, want er had dikwijls bijgevoegd moeten worden: „et pour son ami."

Etienne de Villiers, de kapitein der Spahi's, en Albert du Mesnard, de kapitein in geheimen dienst, zijn zoo'n vriendenpaar, vandaar de bezorgdheid van den eerste over de toenemende teruggetrokkenheid van zijn vriend.

„Als je meent of er minder goede berichten van Antoinette zijn, dan kan ik je verzekeren, dat het tegendeel het geval is. Maar ik heb een slag op mijn kop gekregen, die raak is aangekomen. Ik heb moeite om er overheen te komen, zoo geweldig hindert mij die zaak. Wil je gelooven, Etienne, dat ik er de eerste nachten niet van kon slapen?"

„Vooruit er mee. Biecht op en zeg of ik je kan helpen!"

Albert schuift zijn stoel achteruit, staat op en loopt naar het lederen reisvalies, dat in den hoek der kamer staat. Daar haalt hij een brief uit, dien hij Etienne over reikt.

Het is de brief van notaris Cerfontain.

Etienne draait zijn stoel om, vouwt den brief open, legt hem voor zich op tafel en leest:

Peyrieux, 12 Juli 1932.

Aan Albert, baron Du Mesnard.

Hooggeachte heer en vriend,

Verleden week bezocht ik het kasteel en mocht het genoegen smaken de beide dames in blakenden welstand aan te treffen. Ze hebben een heerlijke vacantie aan de Riviera doorgebracht en waren juist terug.

Het gesprek liep al gauw over u en ik mag u wel mededeelen, dat beiden sterk verlangen naar uw terugkomst.

In het hotel logeeren drie vreemdelingen, vader, moeder en volwassen zoon, afkomstig uit de Unie van Zuid-Afrika. De heer Minnaar, de vader, bracht mij een bezoek en wenschte vele inlichtingen aangaande uw familie.

De man overhandigde mij geauthoriseerde papieren, waaruit blijkt, dat hij in rechte lijn afstamt van den verbannen zoon van dien baron Jacques, die in 1717 stierf. Het schijnt, dat het dien verbannen zoon en zijn nakomelingen in dat verre land zeer goed is gegaan, want iemand, die met vrouw en zoon zoo'n dure reis kan bekostigen, moet over ruime middelen kunnen beschikken.

Ik bracht het gesprek hier op en de man, een boer, — maar vergeleken bij onze boeren meer een landedelman, — zeide, dat hij een bemiddeld man was. Boeren zijn geneigd om altijd te klagen, en als een boer erkent, dat hij bemiddeld is, dan mogen we veilig aannemen, dat hij rijk is, misschien wel schatrijk. Deze man moet rijk zijn, want de chef van de handelsbank deelde mij gisteren in vertrouwen mede, dat zijn bank aan een logeergast in het hotel een buitengewoon ruim krediet had verleend op een kredietbrief van de Nederlandsche bank voor Zuid-Afrika te Oost-London. Hij zei me, dat die credietbrief klonk als een klok.

Ik meen u hiermee duidelijk gemaakt te hebben, dat deze Minnaar, Charles geheeten, ongetwijfeld zeer gefortuneerd is.

Deze boer deelde mij een romantische geschiedenis mede over het vinden van documenten in een geheim vak van een oude familiekist. Hij toonde mij perkamenten, die de rechten van de baronnen uit uw geslacht vaststellen op pachtgelden en arbeid van de boeren. Ook het recht op maal-, bak- en persgeld.

In mijn jarenlange practijk heb ik meermalen dergelijke documenten onder de oogen gehad en aan de echtheid van deze behoeft niet getwijfeld te worden. Had uw voorvader Antoine tijdens de eerste jaren van de groote revolutie deze papieren bezeten, zijn nakomelingen hadden den ouden luister van uw kasteel kunnen behouden, want, zooals u weet, Frankrijk kocht ze af voor groote sommen.

Nu is u het geheim geopenbaard, waarover wij zoo dikwijls hebben zitten peinzen: baron Jacques zond deze documenten naar zijn zoon in Afrika. Dit is wel een overtuigend, maar niet een wettig bewijs, dat de zoon niet onterfd werd, wat wij altijd dachten, dat wel het geval was geweest.

Deze documenten hebben nu geen waarde meer.

Maar de Afrikaansche boer toonde mij een zeer oud document uit het jaar 1461. Dit document ontroerde mij, want het kan een ernstigen, ja tragischen nasleep met zich voeren. Het is de oorspronkelijke schenkingsakte van het kasteel Mesnard met toebehooren en rechten aan ridder Jacques Renaud en zijn wettige nakomelingen.

Het ongeluk wil, dat eigendomsrechten als deze, volgens de wet, niet verjaren.

Toen ik over de onterving van den jongen Hugenoot sprak toonde deze heer Minnaar mij een zeer ouden brief, waarin te lezen staat, dat deze onterving ingetrokken was en aangedrongen werd op de terugkomst van den verdreven zoon.

Natuurlijk is dit geen bewijs, maar „wij" missen dat, waaruit de onterving duidelijk blijkt. U weet hoe wij er vroeger naar gezocht hebben.

Deze Minnaar, die in den waan verkeerde, dat u schatrijk

is, zinspeelde op een minnelijke schikking. Het is den kerel dus om geld te doen. Ik deelde hem eerlijk mede, hoe het met de eigendommen van het kasteel stond en daarna sprak hij niet meer van eenige schikking, doch klemde zich vast aan zijn recht. Hij had zelfs de onbeschaamdheid om te spreken van „mijn" kasteel.

Dit is zeker, die boer bezit geen druppel van het blauwe bloed der Du Mesnards meer in zijn aderen. De man lijdt aan eigendomswaanzin en ofschoon hij niet van plan is in Frankrijk te wonen, zal hij geen afstand van het kasteel doen.

Nog altijd voed ik hoop, dat ik met zachtmoedigheid hem kan bewegen, voor een betrekkelijk kleine som afstand te doen van zijn rechten. Bekommer u niet over dit geld, want ik weet zeker, dat ik dit ergens kan vinden. Ik heb dien man mijn woord gegeven, dat ik deze tragische geschiedenis voor de dames op het kasteel zal verzwijgen. Een wonderlijk iets is, dat zij bijzonder gesteld zijn op mevrouw Minnaar, die een lieve, vriendelijke vrouw moet zijn. Hoe komt zoo'n gulzige geldwolf aan zoo'n engel. Het gaat in de wereld toch zonderling toe.

Nu wacht ik op uw antwoord, hoe ik moet handelen.

O ja, in de afwezigheid van de dames Du Plessis eischte de kerel de sleutels van „zijn" kasteel op. Hij en zijn zoon brachten er een paar morgens door.

En nu, hooggeachte heer en vriend, ik geloof, dat er nog wel kans is op het behoud van uw erfgoed. Het spijt mij innig, dat ik u heb moeten verontrusten.

Met beleefde groeten en in de hoop, dat ik u gezond en wel weder op Frankrijks bodem mag weerzien, blijf ik uw getrouwe dienaar

Edmund Cerfontain.

Onder het lezen wordt kapitein Etienne al ernstiger en ernstiger. Als de brief uit is gooit hij hem met een verachtelijk gebaar op tafel en roept:

„Wat een beroerde geschiedenis is dat! Als ik jou was ver-

trapte ik het het kasteel af te staan. Laat die kerel maar een proces beginnen, hij verliest het zoo zeker als twee maal twee vier is. Hij heeft immers geen wettig bewijs, dat die Hugenoot niet onterfd is!"

„Maar ik ben er van overtuigd, dat die boer in zijn recht is. Ik ken notaris Cerfontain door en door en lees uit zijn brief, dat hij ook dezelfde meening is toegedaan. Onrecht is onrecht, al is het twee eeuwen geleden gebeurd! Dat een geldwolf er bezit van neemt doet me koken, maar, hij handelt wettig. Ik," en de jonge kapitein drukt op dit woord, „ik zet geen poot meer in het kasteel!"

„Dat heb je toch zeker niet aan dien notaris van je geschreven?"

„Zoo ongeveer wel. Kijk, Etienne, het kasteel Mesnard is mijn geboorteplaats. Ik heb er mijn jeugd doorgebracht en ik ben er zeer aan gehecht. Doch niet alleen ik, maar ook Antoinette. Maar dit zeg ik je: als die Afrikaansche boer mij het kasteel met een millioen francs cadeau wilde geven, dan zou ik weigeren, nu ik weet, dat het onrechtmatig in het bezit van mijn voorzaten is gekomen. Als die vrekkige boer het wil verkoopen, ik zal er geen bod op doen. Dat heb ik mijnheer Cerfontain geschreven."

„Ik zie, dat je er onder geleden hebt, Albert."

„Of ik er onder geleden heb! Het heeft me nachten van mijn slaap beroofd. Ik ken elk hoekje en nokje van het oude huis en hier, in de harde Sahara, temidden van ontberingen en vermoeiingen, zag ik altijd dat eene glanspunt: Antoinette en ik onder de schaduw van den ouden magnolia, Antoinette en ik, wandelende langs de theerozen, Antoinette en ik, zittende voor de open deuren van de tuinkamer en starende naar het zachte maanlicht op het grasveld."

Tevergeefs wil Albert de smart verkroppen, die uit het trillen van zijn stem spreekt. Hij klemt de tanden op elkaar, geeft zijn hoofd één forschen ruk, en zegt vast:

„Het is alles voorbij, ik wil er niet meer over spreken!"

De officier van de Spahi's komt naar zijn bloedvriend toe

en drukt zijn schouder tegen dien van Albert aan, terwijl hij zijn rechterarm om diens hals slaat:

„Als ik het koop, wil je het dan van mij als huwelijkspresent aannemen?" vraagt hij zacht.

Albert rukt zich los en roept:

„Etienne, ik wil er niets meer over hooren. Ik heb je gezegd, het is voorbij en daarbij blijft het!"

Zijn stem is onwillend scherp en norsch en hij voelt hoe pijnlijk dit voor zijn vriend moet zijn.

Zachter vervolgt hij dan ook:

„Ik weet wel, Etienne, dat je alles voor mij over hebt. Ik ben er je dankbaar voor, maar ik zou niet gelukkig zijn als ik mijn erfgoed op deze wijze terug moest ontvangen."

Een geklop op de deur doet beide vrienden het hoofd wenden.

„Entrez!" roept kapitein Albert.

De deur gaat open en een ordonnans doet een stap naar binnen. Hij slaat de hakken tegen elkaar, salueert en zegt:

„Kapitein Du Mesnard, de kolonel wacht u in zijn kantoor."

„We zien mekaar vanmiddag aan tafel weer," roept Albert zijn vriend toe. Haastig knoopt hij zijn uniformjas toe, zet zijn képi op en spoedt zich naar het hoofdkantoor.

17

HONDERDDUIZEND FRANCS IS GEEN PEULSCHILLETJE. JE KAN ZEKER WEZEN VAN DEN GOUDEN KRAAG. OVER 'T GEWEER! SLAGEN WE, DAN KRIJG JE HET STERRETJE. KAPITEIN ALBERT DU MESNARD ZIT ACHTER HET WIEL.

Kolonel Le Roux zit aan een met papieren beladen schrijftafel.

De kortgeknipte witte kop, de tusschen duim en wijsvinger scherp gedraaide punten van den grijzen knevel, het zonverbrande gelaat, de vaste trekken om den gesloten mond en de blik van gezag in de heldere oogen teekenen den officier. Hier een officier, die zware campagnejaren achter den rug heeft, want de Sahara rijpt den jongeling snel tot man, en de man tot grijsaard.

Maar al is de held van den Senoessi-opstand uiterlijk reeds een bejaarde man, innerlijk beschikt hij nog over al de wils- en werkkracht van een veertigjarige.

Hoewel eerst kort geleden uit Agades naar Dakar overgeplaatst, *) is hij al volkomen op de hoogte van den toestand in Senegambië en Mauretania en elken kommandant, van welken militairen post ook in deze uitgestrekte koloniën, kent hij niet alleen bij naam, maar ook uit diens staat van dienst.

De ordonnans dient kapitein Du Mesnard aan.

Deze treedt binnen en salueert zijn chef.

„Goeden morgen, kapitein," klinkt het uit den mond van den kolonel, „neem plaats, want ik heb met u een lange geschiedenis te verhandelen."

*) Zie: „de Wraak van den Toeareg."

Albert schuift een stoel aan en gaat tegenover zijn meerdere zitten.

„Een paar weken geleden mocht ik van den minister van oorlog een schrijven ontvangen, waarin Z.Exc. mij mededeelt, dat twee reizigers onder bescherming der regeering, zich per vliegmachine naar Dakar zullen begeven.

Ik zal u een paar gedeelten uit den brief voorlezen, dan komt u op de hoogte van den stand van zaken.

„De kommandant van het vliegpark Peyrieux heeft bevel ontvangen een militair vliegtuig ter beschikking te stellen aan deze twee heeren Minnaar."

Op het hooren van dezen naam bijt de kapitein plotseling de tanden op elkaar en op zijn gelaat vertoont zich een norsche trek.

Dit gaat evenwel den kolonel voorbij. Hij leest verder door:

„Hij zal hun de te volgen route voorschrijven en alle militaire posten opdragen het uur van hun aankomst en vertrek telegrafisch aan hem te zenden. Ook moeten zij elken volgenden post waarschuwen van hun aankomst."

„Tusschen twee haakjes, kapitein, die twee reizigers moeten aanzienlijke lieden zijn, want kolonel Terreblanche zegt, dat de oudste een borg van honderdduizend francs heeft gesteld en dat is geen peulschilletje."

Kapitein Du Mesnard luistert opmerkzaam toe. Even denkt hij aan de woorden van notaris Cerfontain. Deze heeft dus gelijk: die Afrikaansche boer moet een rijk man zijn.

„Dan nog is er ook iets aan mijn adres," vervolgt de kolonel, terugkeerende tot den brief. „Aan u wordt verzocht deze twee reizigers behulpzaam te zijn en hun verzoek toe te staan."

„Wat die twee hooge heeren willen, daaraan kan ik geen touw vastmaken, jij?"

De kapitein schudt ontkennend het hoofd.

„Maar je ziet, dat het gunstelingen van de regeering zijn, hoe anders zouden ze over een militair vliegtuig mogen beschikken. Enfin, dat is mijn zaak niet. Tot zoover de brief van den minister. Nu wat anders."

Hij legt den brief terzijde en neemt een volgend papier in de hand.

„Hier een schrijven van Terreblanche. Luister. Ik heb de heeren Minnaar het gebruik toegestaan van een lichten tweedekker, een vluggen jager. De jongste dezer heeren is luitenant-vliegenier in de luchtmacht van de Unie van Zuid-Afrika en heeft met toestemming van onzen minister een cursus van drie maanden in ons vliegkamp gevolgd. Hij is een volkomen betrouwbaar, voorzichtig vliegenier."

De kolonel wacht hier even en legt het stuk op het vorige.

„Alles zal wel in verband staan met de hooge politiek, denk je ook niet?" vraagt hij.

Du Mesnard denkt er het zijne van. Een argwaan is in hem opgerezen, dat die twee verbasterde nazaten een poging zullen doen hem voor geld te bewegen afstand van het kasteel te doen. Maar dan zullen ze van een koude kermis thuiskomen. Hij wil de kerels niet zien. Ze kunnen het kasteel houden.

Hij wenscht echter zijn gedachten en vermoedens voor zichzelf te houden en antwoordt den kolonel:

„Ik kan daar werkelijk niet over oordeelen, kolonel."

„Hier heb ik telegrammen," zegt deze, en hij legt de hand op eenige opgevouwen papieren, „die melden, dat de reizigers Oran, Tamentit en Tamareikat verlaten hebben. Ik verwachtte er ook zoo een uit Atar, maar inplaats van het bericht eener veilige landing krijg ik daar straks dit: militaire post Atar radio S. O. S. opgevangen. Onmiddellijk vliegmachine uitgezonden om terrein Tamareikat-Atar te verkennen. Twee dagen gezocht. Op Spaansch grondgebied wrak jager ontdekt. Wacht op bevelen. Kommandant Marais.

Die Marais is een actieve kerel. Hij heeft dadelijk geprobeerd het zaakje op te knappen, maar nu zit hij met zijn handen in zijn haren. Vliegt hij de grens over, dan heb je kans, dat er internationale moeilijkheden ontstaan, die hem wel eens zijn sterretjes zouden kunnen kosten. Waarom die kerels zoo uit den koers gedwaald zijn kan ik niet begrijpen!"

„De oostenwind, kolonel," merkt Du Mesnard op.

„De oostenwind? Wat drommel heeft die er mee te maken. Die kerels hebben toch een kompas!"

„Al vliegen ze nauwkeurig op hun kompas, een zijwind drijft hen altijd af. En op den weg Tamareikat-Atar liggen geen herkenningsteekens, alles zand."

„Je kent die streek, Du Mesnard?"

„Op mijn duimpje, kolonel. Ik was negen maanden kommandant in Tamareikat en een jaar in Atar."

„Die telegrammen melden niets omtrent die menschen zelf!" zucht de kolonel. „Mogelijk hebben die Mooren ze vermoord."

„De Sjeik, een zusterszoon van Sidi Lamine, zal wel bemerkt hebben, dat zijn gevangenen geen arme menschen zijn. Hij zal wel een losgeld vragen. Zoo zijn ze, die Mooren," beweert Du Mesnard.

„Maar wie zegt je, dat ze niet bij de ramp zijn omgekomen?"

„Dat is mogelijk, kolonel."

De kolonel kijkt peinzend naar het plafond van zijn werkkamer; de kapitein wacht, tot zijn meerdere in rang het stilzwijgen zal verbreken.

De stilte wordt gestoord door het openen van de deur. De ordonnans komt binnen en overhandigt een telegram.

Haastig scheurt de kolonel het open.

„Het antwoord op mijn vraag, Du Mesnard. Marais meldt, dat de reizigers in leven zijn. Hoor: ruiter met brief van Minnaar. losgeld tweeduizend pond. militair optreden zal gevangenen dooden. telegrafeer bank Dakar. geld naar Atar. ruiter wacht."

„Is het geen vervloekte schande, dat we ons door die Mooren de wet laten stellen? Als ze dat in Parijs hooren is het lieve leven weer gaande. Maar wacht maar, we zullen het dat neefje van Lamine inpeperen."

„Vroeg of laat zal hij wel in onze handen vallen, kolonel."

Het schijnt echter, of de kolonel de troostwoorden van den

kapitein niet hoort, want deze zit met gefronste wenkbrauwen naar de zoldering te staren.

Du Mesnard wacht maar geduldig.

„Ik heb je eigenlijk laten roepen om je op te dragen je naar Atar te begeven en een uitvoerig, voorzichtig rapport op te stellen over het gebeurde. Zoo'n werk is aan jou het beste toevertrouwd. Ze moeten in Parijs goed weten, dat er van onzen kant geen enkel verzuim is voorgevallen. Maar die Sidi Lamine moeten wij te pakken zien te krijgen.

Nu die mannen echter gevangen zijn verandert dit de zaak. Kapitein," en hier gaat kolonel Le Roux staan en draait de punten van zijn knevel nog spitser, „probeer die mannen te bevrijden, vóór het losgeld betaald is. Lukt het je, je kan zeker wezen van de gouden kraag."

Onwillekeurig springt kapitein Du Mesnard op.

Heeft hij goed gehoord?

Moet hij die Minnaars gaan bevrijden, die inhalige geldwolven?

Dat is te veel van hem gevergd!

De kolonel heeft de ontroering in het gelaat van den kapitein gelezen, maar schrijft die toe aan een andere oorzaak: de gouden kraag.

„Niemand die het terrein beter kent dan u, kapitein. Onze eer staat op het spel. Ik draag u op al wat in uw vermogen is aan te wenden, deze mannen te bevrijden. Lukt het u, ik zal u aanbevelen voor den rang van majoor. Ik zal de militaire posten verwittigen, dat al hun macht u ten dienste staat."

Het gelaat van Du Mesnard is een masker geworden.

Terwijl de kolonel spreekt, staat hij in militaire houding met de rechterhand aan de klep van zijn képi.

„Ik geef u nu verlof de voorbereidende maatregelen voor uw tocht te gaan nemen," eindigt kolonel Le Roux. „Tot weerziens, kapitein."

Deze salueert opnieuw en maakt rechtsomkeert.

Bij de deur gekomen voelt hij plotseling een hand op zijn schouder en staart hij op de uitgestoken hand van den kolonel.

De hoogere en de lagere officier voelen beiden, dat ze menschen zijn en ze vergeten voor een oogenblik den afstand, die hen scheidt.

Ontroerd voelt Albert den warmen handdruk, die hem te kunnen geeft, dat zijn kolonel het gevaarlijke van de opdracht beseft en hem van ganscher harte toewenscht te slagen.

In zijn kamer teruggekomen legt hij zijn képi op tafel. Terwijl valt zijn oog op een kleine, zijden driekleur tegen den wand. Het was een lieve attentie van Antoinette dit fijne vlaggetje in een brief te sluiten.

De bittere trek om den mond verdwijnt en maakt plaats voor iets zeer vast beslotenens.

„Plicht bovenal," klinkt het in zijn binnenste, „ik zal die menschen verlossen, zij het ook, dat ze mij een groot leed berokkend hebben."

Over 't geweer!

De tweede lettergreep van dat eerste woord wordt buitengewoon lang uitgehaald en „'t geweer" klinkt als 'n snelle ontploffing, die de omstanders onmiddellijk klaar wakker maakt.

Op de groote achterplaats van het hoofdkwartier is een sergeant bezig om zijn mannetjes te drillen.

De zwarte kerels staan als uit brons gegoten; hun geweren liggen in een en hetzelfde hellende vlak en hellen volmaakt evenwijdig. Het is een uitgezocht peleton; alle manschappen zijn negers van zes voet, trotsch op hun uniform, trotsch op de roode fez met het zwarte kwastje, die bij alle mannen even schuin staat en waarvan de kwastjes allen loodrecht hangen.

Frankrijk heeft zijn blank vreemdelingenlegioen, en de blanken drillen de zwarten. Maar al erkent het geen onderscheid van kleur, de blanken blijven baas.

Kapitein Du Mesnard verschijnt op het exercitieterrein en stapt op den sergeant af.

„Wanneer kunnen de mannen inrukken, sergeant Fourié?" klinkt zijn vraag.

„Tien uur, kapitein."

„Kom na afloop direct op mijn kamer."

Sergeant Fourié salueert, ten teeken dat hij het bevel zal opvolgen en gaat met de driloefening voort.

Du Mesnard steekt de achterplaats over en begeeft zich naar het kantoor van den vliegkommandant, dat hij binnentreedt.

Precies twee minuten over tienen staat de sergeant voor den kapitein in diens kamer.

„Ik hoop, dat je je Arabisch nog niet hebt vergeten?" vraagt Du Mesnard en hij bedient zich van deze taal.

„Volstrekt niet, kapitein," klinkt het in dezelfde taal terug.

„Sergeant Fourié, daar is werk aan den winkel. Hoe lang heb je noodig om met mij naar het noorden te vertrekken?"

„Onmiddellijk tot uw dienst, kapitein."

„Elf uur dan. We vertrekken per vliegmachine."

„Ja, kapitein."

„Daar bestaat een groote kans, dat we beiden bij deze expeditie het hachje er bij zullen inschieten."

„Ja, kapitein."

„Maar slagen we, dan krijg je het sterretje."

„Ja, kapitein."

„En tegen niemand een woord. Tegen niemand. Je weet, de Sahara heeft ooren. We doen net of we een uitstapje naar St. Louis gaan maken."

„Ja, kapitein."

„Maak je dan klaar en neem je ouden Koran mede."

Sergeant Fourié verlaat glimlachend de kamer. Eindelijk dan eens ontslagen van dien geestdoodenden garnizoensdienst! Naar het noorden! Maar nu weet hij nog niet veel. Zouden de Mooren soms weer moeite brouwen? Met de gevangenneming van Sidi Lamine heeft hij de gouden strepen verdiend, zou hij nu het zilveren sterretje op de kraag winnen? En dan met verlof naar Frankrijk, en zijn moeder, en zijn

broers en zusters, en nog één, wat zullen ze trotsch zijn op hun luitenant Fourié.

Met echt Fransche verbeeldingskracht droomt hij gulden visioenen.

Een uitstapje naar St. Louis maken. Dat beteekent, dat hij niets behoeft mede te nemen. Die oude Koran? Hij kent den kapitein. Een ferme kerel, een genot om onder hem te dienen. Zoo jong nog en dan al kapitein en nog wel een met de palm op zijn ridderkruis.

Maar als hij het sterretje krijgt, krijgt de kapitein zeker den majoorsrang. Jongen, jongen, het is eigenlijk toch wel heerlijk in de Sahara te dienen! Maar die oude Koran? Toch geen grapje?

Kapitein Du Mesnard heeft zich inmiddels naar kolonel Le Roux begeven.

Beide mannen zijn in een ernstig gesprek gewikkeld.

„Een uitstekend plan, kapitein. Ik bewonder je doorzicht en ik geloof, dat je zal slagen. Dus je denkt, dat de bank dat losgeld niet moet zenden?"

„Mislukt mijn zending, dan kan dat altijd nog gebeuren, kolonel."

„Dat is zoo. En voor alle zekerheid heb ik een volledige volmacht voor je geschreven. Hier is ze. Maar ik denk, dat je ze niet noodig zal hebben. Hoe laat vertrek je?"

„Om elf uur, kolonel."

„Dan wensch ik je succes en hoop spoedig blij nieuws te ontvangen."

Kolonel Le Roux schudt den kapitein hartelijk de hand en doet hem uitgeleide.

Precies elf uur snelt een klein luchtschip naar het noorden. Kapitein Albert du Mesnard zit achter het wiel.

18

GEZEGEND ZIJ IBN BEN AZAR. DIE GROENE SCHELM EN ZIJN VRIENDJE KRIJGEN OOK NIETS. DE NACHT AL KADR. HET ZUIDERKRUIS WIJST DEN WEG.

De Sahara fluistert haar nieuws wondersnel over haar geheele lengte en breedte.

Het kamp der Mooren in het zuiden van Rio de Oro is in heftige beroering.

In den vroegen morgen van dezen eersten dag der maand Ramadan zijn twee kameelruiters haastig naar de tent van den Sjeik gereden en nu is het groote nieuws in elke tent vernomen: de heilige, blinde marabout der Senoessi's, Ibn ben Azar, is in aantocht.

Ibn ben Azar! Gezegend zij zijn naam! Afstammeling van Mohammed en bedevaartganger naar Mekka is hij bekend, beroemd, geëerd en.... gevreesd, want wee den laksen Moslem, die zijn vijf gebeden verzuimt, die niet alle acht en twintig dagen van de maand Ramadan van den morgen tot zonsondergang vast en bidt, en die karig is in het geven van aalmoezen aan armen en ongelukkigen.

De snijdende stem van den heiligen priester dreigt hem met Al Hawiyal, den zevenden en ondersten hellekring, waarin de huichelaars geworpen worden, die Allah wèl in den mond, maar niet in het hart dragen.

Waar Ibn ben Azar verschijnt, daar knielt elke Mohammedaan, 's morgens voor de opkomst der zon, 's middags nadat de zon haar zenith heeft verlaten, 's avonds vóór en na zonsondergang en vóór het ter ruste gaan, en raakt met het voorhoofd de aarde aan. Met het oog in de richting van Mekka, de stad van den grooten profeet, stamelt hij zijn gebeden.

Wat een gelukkig voorteeken voor de Mooren! Nauwelijks is de maand Ramadan aangebroken of Mohammeds afstammeling zelf zal onder hen verschijnen.

Hoevele malen hebben zij niet gewenscht, dat de heilige marabout ook hen eens zou bezoeken!

Hoeveel malen hebben zij niet met groote jaloerschheid vernomen, dat Ibn ben Azar dan hier, dan daar verscheen, en hen scheen te vergeten.

Waar de blinde marabout ook al kwam, altijd liet hij bij zijn vertrek het geluk achter.

Zeven jaren achtereen had het in de provincie Hamada niet geregend en viel na het vertrek van den heilige het hemelwater niet in stroomen neder?

Gezegend zij Ibn ben Azar! Zijn komst brengt geluk!

De Sjeik heeft, dadelijk na het vernemen van het nieuws, twee zijner kameelruiters op den uitkijk gezonden. Eén er van komt spoedig terug en deelt hem mede, dat er drie melkwitte mehari's in aantocht zijn. De voorste draagt een rijder in een witte boernoe, de tweede torscht een man in het groen en de derde is een beladen lastdier.

Dan moet het groote nieuws ook waar zijn, want het is overal bekend, dat Ibn ben Azar altijd door één zijner priesters geleid wordt en een lastdier met zich medevoert.

Het kamp krijgt het bevel om onmiddellijk op te zadelen en in korten tijd vangen de geknielde kameelen hun berijders op. In een statige rij schrijden de Mooren hun hooge bezoekers tgemoet, de Sjeik, op zijn edelen mehari, in hun midden.

De drie naderende kameelen stappen achter elkander aan. Het rijdier van den groenen marabout is aan den staart van zijn voorganger gebonden, want zijn ruiter is blind en moet geleid worden.

Het is niet op den voorsten priester, dat aller oog valt. Neen, de ruiters van den Sjeik en deze zelf ook, staren met

eerbied op den berijder van den middelsten kameel, op den man in groen.

Ibn ben Azar's boernoe is geheel en al de kleur van den grooten profeet. Zijn gelaat is bedekt met een breeden sluier, want hij, en ook zijn metgezel, behooren tot de gesluierde priesters van den grooten zawiah — kloosterschool — van Tibesti.

Geen sterveling, die ooit de gelaatstrekken van één dezer priesters gezien heeft. Dat zal alleen gebeuren op den dag der opstanding, wanneer Israfil, Gabriël en Michaël voor de derde maal op hun bazuinen zullen blazen en op de rots, achter den tempel van Jeruzalem, de verdroogde en verrotte beenderen, de schedels, tot de haren toe, tot nieuw leven zullen wekken, waarna het laatste oordeel geveld zal worden.

Zoo zegt de Koran, die een wederopstanding, een eeuwig leven en een laatst oordeel leert.

De beide priesters zijn nu van dichtbij de ruiterschaar genaderd.

Op bevel van den Sjeik laten alle Mooren hun kameelen knielen en stappen ze uit het zadel. Hijzelf ook.

De lange rij ruiters knielt en buigt het voorhoofd aan den grond.

Ibn ben Azar richt zich in zijn zadel op en spreidt beide armen over de hoofden zijner verwelkomers.

Met hooge, heldere stem roept hij:

„Benam yezaän bakshaishgher dadar!" (Gezegend in naam van den Allerhoogsten!")

„Bismillah! bismillah!" galmt het als uit één mond terug. („U zij dank, o Allah!")

Nu stijgen de ruiters weer op en keeren hun mehari's om.

Onder het gillen van „Insh'allah! Insh'allah!" snellen zij naar het kamp terug.

De Sjeik voegt zich vol eerbied aan de linkerzijde van den heiligen marabout.

Zoo komen ze in het kamp, dat verlaten schijnt. Iedereen

is in zijn tent; nergens een morsige kleuter, die in het stoffige zand speelt.

Voor de marabouten heeft de Sjeik onder de palmboomen een groote tent laten opslaan en hij geleidt zijn gasten daarheen.

Ibn ben Azar mompelt een woord van zegen en verdwijnt in de donkerte zijner schuilplaats. De andere marabout ontzadelt de mehari's, ontlast het vrachtdier en kniehalstert ze alle. Nu kunnen de dieren maar gaan, waarheen ze willen.

De Sjeik zoekt zijn tent op.

Minnaar en zijn zoon zijn bek-af.

Van een uur vóór zonsopkomst af tot twee uren daarna hebben ze water geput. Met eentonige regelmaat daalden en rezen de leeren emmers en hun aantal klom tot in het oneindige.

Vermoeid zit Charles Minnaar in zijn tent.

Tabak bezit hij niet meer, wat voor hem een groot gemis is, al is het waar, dat hij het niet meer zoo erg gevoelt als gedurende de eerste dagen.

Over een eigenlijke slechte behandeling hebben ze niet bepaald te klagen. In het eerst hebben ze wel last gehad van het brutale, rumoerige jonge volkje, waarvan er enkelen de vieze gewoonte hadden om naar de beide vreemdelingen te spuwen, maar nadat Albert er eentje greep en het vuilikje een paar stevige opstoppers had verkocht, die het kereltje een bek deden opzetten als een hooischuur en die de moeder naar het terrein van de rechtspraak dreven, waar ze het voorbeeld van haar lieveling volgde, wat door Albert beloond werd met een emmervol water over haar schouders, na dien tijd werden ze met rust gelaten.

De mannen slenterden in voorname onverschilligheid langs hun tent en langs de watervoor en namen van hen geen notitie. Het gebulk van den gestraften jongen en de verontwaardiging van de naar wraak dorstende moeder lieten hun koud.

Dezen morgen hebben de beide Afrikaners geen voedsel ontvangen, wat hun al heel vreemd voorkomt. Maar daar ze nergens koes-koes zien koken, begrijpen ze, dat het een of andere Mohammedaansche vastendag moet zijn.

„Of je Mohammedaan bent of niet, honger lijden moet je," moppert Albert, die met weemoed er zeker van is, dat er geen ontbijt zal aanrukken. Met weemoed, want zijn maag is uiterst gezond.

„Die groene schelm en zijn vriendje krijgen ook niets. Dat is tenminste een troost," zegt hij tot zijn vader.

„Dat is wel een beetje sterk. Groene schelm. We kennen die menschen niet. Mogelijk zijn ze heel goed."

„Mogelijk? Onmogelijk! Al die Moslems zijn aartsbedriegers, roovers, wreedaards. Ik zal den hemel danken, als het losgeld hier is."

„Ik ook, maar dat zal nog wel een paar dagen duren. En als ze ons dan maar vrij laten," zucht Charles Minnaar.

„Wat zegt u? Gelooft u, dat ze dan nog wat anders in hun schild voeren?" roept Albert verschrikt.

„Vertrouwen doe ik ze niet," zegt Minnaar.

Een oogenblik staat Albert in gedachten verdiept. Dat het met het betalen van het losgeld misschien nog niet afgeloopen is, daaraan heeft hij nooit gedacht. Hij zag zich al met zijn vader in de vliegmachine zitten.

„Ik ben benieuwd of onze jager er nog is!" roept hij.

„Stel dat maar uit je hoofd, jongen. Die zullen ze wel geplunderd hebben. Die Mooren verstaan de kunst van ijzer smeden en er zal wel geen stukje van over zijn."

„Maar dan is u die honderdduizend francs ook nog kwijt!" klaagt Albert.

„Kom jongen, laat den moed niet zinken. Ik denk aan geen verlies, als we maar veilig bij moeder terugkomen," en in Minnaars stem trilt onrust, want dat zijn vrouw misschien in de grootste vertwijfeling verkeert, al bestaat er een mogelijkheid, dat ze al ingelicht en niet zonder hoop is, dat verontrust hem.

Ook Albert denkt aan zijn moeder en blijft stil.

Later op den dag zijn vader en zoon er van overtuigd, dat de bezoekers voorname priesters moeten zijn, want bij het middaggebed is geen Moor afwezig. De groene marabout gaat voor in een lang gebed en geen Moslem, die zich verroert.

Minnaar en zijn zoon weten niet, dat de maand Ramadar is aangebroken en wat deze maand in het leven van de Islamieten beteekent.

Dat is aan den eenen kant ook maar gelukkig, want het vooruitzicht om alleen na zonsondergang voedsel te krijgen, acht en twintig dagen lang, is waarlijk niet aanlokkelijk.

Vasten, dat is een voornaam iets in het leven van den volgeling van Mohammed.

Khalief Omar ben Abdalazia heeft het eeuwen geleden kernachtig uitgedrukt:

„Het gebed draagt u halverwege tot Allah; het vasten opent u de deur van Zijn paleis: het schenken van aalmoezen verleent u den toegang."

De beide boeren weten ook niet, dat de vrome Moslem in de maand Ramadan, de echte vrome Moslem, eerst na middernacht een brokje brood en een teug water slikt, uit diepen eerbied voor de maand, waarin de engel Gabriël op een wolk verscheen en aan Mohammed den Koran schonk.

In zijn zeven en negentigste hoofdstuk staat:

„Waarlijk, wij hebben u den Koran in den nacht Al Kadr gezonden. Wat zal u leeren de glorie van dezen nacht, die schooner is als die van duizend maanden! In dien nacht daalde Gabriël met zijn engelen omlaag en gaf op last van Allah het boek van alle wijsheid en wetenschap. Totdat het dag werd was er vrede."

Zoo staat het er en de Moslems halen plaatsen uit den Talmud der Israëlieten en uit den Bijbel aan, die de komst van Mohammed voorspellen.

De nacht Al Kadr is de kerstnacht der Islamieten. Het is de een en twintigste nacht van de maand Ramadan en

niemand, die er in ter ruste gaat; elkeen waakt en bidt.

Maar wat voor de Mooren van Rio de Oro een glorie is, is voor de Minnaars één lange verveling.

De dag van aankomst der marabouts kruipt voor hen om en als bij het dalen der zon alle Moslems voorovergebukt hun gebeden stamelen, maken Minnaar en zijn zoon al aanstalten om ter ruste te gaan, al hebben ze geen bete genuttigd.

Albert is bezig om de kemelsharen deken voor zijn vader uit te spreiden, als hij een zacht geschuifel en gekrabbel achter in de tent hoort.

Eerst meent hij, dat een of ander dier daar bezig is een hol te graven, maar als zijn oog zich op de plek richt, waar het geluid vandaan komt, ziet hij met ontroering hoe de leeren lap in dien hoek opgelicht wordt en een arm iets naar binnen schuift.

In één sprong is Albert op de bewuste plaats en zijn vader, die er met den rug naar toe gekeerd zit en zat te peinzen, is plotseling klaar wakker en keert zich haastig om.

„Wat is er?" klinkt verontrust zijn stem.

„Een zak. Die werd zooeven naar binnen geschoven," krijgt hij fluisterend ten antwoord.

„Misschien voedsel," oppert Minnaar.

Met nieuwsgierige vingers peutert Albert het leeren riempje los, dat om den hals van den zak zit geknoopt, maar het werk gaat vrij onbeholpen, want het is al aardig donker in de tent.

„Vader, steek een lucifer aan," verzoekt de jonge man.

Bij het onzekere licht van het vlammende houtje gelukt het hem het riempje los te knoopen en hij gaapt van verbazing, als hij uit den zak twee zware revolvers tilt.

Ook Minnaar kan zijn oogen niet gelooven.

Onder in den zak liggen een dertigtal patronen en een vierkant, opgevouwen papiertje.

Als Albert ziet, dat de zak niets meer inhoudt, slaat hij den voorhang van de tent open en tuurt naar buiten. Maar geen levend wezen is in zijn nabijheid.

Hij stapt in de open nachtlucht en rondom de tent, maar geen sterveling is er te bespeuren. Alleen uit de verte dringt de stem van den groenen marabout tot hem door.

Nu komt hij weer binnen en sluit het voorhangsel zorgvuldig achter zich dicht.

„Niemand die ons hooren of zien kan, vader. Als u de lucifers aansteekt, zal ik probeeren te lezen, wat er op staat," fluistert hij tot zijn vader.

Het briefje is in het Fransch geschreven:

„Straks vangt het groote, vierde gebed aan. Verlaat in de duisternis het kamp en spoedt u naar het zuiden. De Mooren zullen met het losgeld niet tevreden zijn en u als slaven blijven behandelen of u dooden. Eenmaal over de grens en ge zijt in de bescherming der Franschen."

Meer staat er niet. Ook geen onderteekening.

„Wat zullen we doen, vader?" vraagt Albert zacht.

„Gaan. Onmiddellijk," fluistert deze, „vouw de dekens op, want de nacht is koud."

Als ze alle toebereidselen voor de vlucht gemaakt hebben zegt Albert haastig:

„Wacht even, vader. Over vijf minuten ben ik terug," en voordat Minnaar zijn zoon kan tegenhouden, is deze verdwenen.

Minnaar luistert naar zijn terugkomst. Albert laat niet lang op zich wachten.

„Een zak dadels en een zak water," fluistert hij, „de groene schooier moet vannacht maar vasten.

Vastberaden stappen vader en zoon onder de palmen voort, waar alle schaduwen en vormen ineenvloeien.

Waar in de onmiddellijke nabijheid van het kamp de zandvlakte in het zachte licht der sterren wegnevelt naar de verte, daar liggen rijen Mooren in hun witte boerno's geknield en luisteren naar de ernstige woorden van den blinden heilige.

Zijn stem klinkt helder en doordringend over de hoofden der menigte.

„Wat zegt het honderdveertigste hoofdstuk van den Koran, gij geloovigen?

Dit laatste hoofdstuk van het heilige boek wijst u den weg om te ontkomen aan de inblazingen van den booze. Daar staat: „Zie, ik vlucht naar Allah, opdat ik ontkome aan het kwaad van den fluisteraar, die, als ge Mij aanroept, diefachtig zal wegsluipen."

Roept Allah aan! Vlucht tot Hem in de ure der benauwdheid!

Looft Zijn naam!

Alles op aarde en in den hemel looft Hem, den machtige en den alwijze. Zoo staat het in het vier en vijftigste boek.

Bidt, vast en geeft, zoo zult ge in het paradijs komen, waar het water der rivieren witter is dan melk of zilver en zoeter dan muskus.

Maar wie de voorschriften van den Koran niet naleeft, wie zijn dagelijksche afwasschingen en gebeden veronachtzaamt, hij zal in den afgrond geworpen worden, waar Joden en Christenen krimpen van pijn en ellende!

Doet boete, bekeert u!

Straks, na het groote avondgebed, kunt ge u spijzigen, maar wacht tot middernacht en bidt in uw tenten. Verzadigt u eerst aan hemelsche spijze!"

Onder het spreken is de schemering in duisternis overgegaan.

Ibn ben Azar heeft zijn toespraak geëindigd en vangt met zachte stem het groote avondgebed aan.

Hij ligt geknield met het hoofd naar Mekka, de eeuwige stad, en zijn gevouwen handen wijzen naar den sterrenhemel omhoog.

Zoodra vader en zoon het palmbosch verlaten, richten zij zich naar het zuiden. Het zuiderkruis wijst hun den weg.

Zonder zich te haasten stappen ze stevig voort.

Ofschoon er niemand is, die hen kan hooren, spreken ze fluisterend met elkaar.

Van tijd tot tijd keert Albert zich om en tuurt in den nacht. Doch de Sahara ligt daar eenzaam en verlaten en geen geluiden storen de oneindige stilte, zelfs niet hun voetstappen, die in het droge zand lompe sporen achterlaten.

Wat een uitkomst, dat hij die dadels en dat water heeft weten te vinden, want de vluchtelingen zijn uitgerammeld van den honger en de droge lucht zou hen van dorst doen versmachten.

Uur aan uur gaat stil voorbij. Van de vliegmachine is niets te ontdekken, hoewel ze toch in haar nabijheid moeten zijn.

Het middernachtsuur is reeds lang voorbij. Op dringend verzoek van zijn zoon heeft Charles Minnaar een lange rust in het woestijnzand genomen. Terwijl zijn vader slaapt houdt Albert de wacht en verdrijft zijn vermoeidheid en slaap met nu eens heen en weer te stappen en dan weer den sterrenhemel te bestudeeren. Op den afgesproken tijd wekt hij zijn vader en neemt hij zelf rust.

Als de lucht in het oosten begint op te klaren en de woestijnvormen al duidelijker en duidelijker zijn waar te nemen, vervolgen ze hun weg.

Al meer en meer maken de zandgolven plaats voor rotsbeddingen en niet ver van hen af teekent zich een heuvellandschap tegen de bleeke lucht af.

Daarheen richten zij hun schreden.

Nauwelijks is het uur van middernacht voorbij, of overal in het kamp worden vuurtjes ontstoken en beginnen de Moorsche vrouwen de koes-koes te koken. Hunkerend naar de begeerde spijze en flauw van het vasten zitten de kinderen rondom de nachtelijke vlammen en watertanden van verlangen bij het insnuiven van de heerlijke geuren.

Handelend op bevel van den Sjeik zeult een ruiter met een pot koes-koes in de eene hand en een brandende flambouw in de andere naar de tent van de vluchtelingen, verwachtende de beide gevangenen daar slapende aan te treffen.

Maar de tent is ledig, zelfs ontbreken de nachtdekens.

Hierover verontrust brengt hij het voedsel weer terug en waagt het den Sjeik zijn ontdekking mede te deelen.

Deze is allesbehalve goed geluimd en snauwt hem toe:

„Zoek onder de palmen!"

Geen wonder, dat de aanvoerder der Mooren niet in zijn knollentuin is. Na het lange avondgebed, dat dezen eersten dag van Ramadan al buitengewoon lang duurde, ontving hij de tijding, dat de marabouten zich gereed maakten om te vertrekken.

En hij had er zoo vast op gerekend, dat dezen minstens een week zouden blijven. Het kamp zou dan overstroomd zijn geworden met naburige Mooren en er zou een levendige handel gedreven worden, waarbij hij aardig wat garen had kunnen spinnen.

Dat buitenkansje is hem nu ontgaan.

Zijn gasten verzoeken om wat langer te blijven, dat zou beneden zijn waardigheid zijn.

De blinde marabout met zijn geleider zijn dan ook afgereisd, al uren geleden.

Na een half uur zoekens komt de Moor met de brandende fakkel terug en deelt den Sjeik zijn vermoeden mede, dat de gevangenen ontvlucht zijn.

„Ze kunnen niet ontvlucht zijn, ezel!" brult de woedende man, „waaruit maak je dat op?"

„Er liggen geen dekens meer in de tent, heer."

„Ze kunnen niet ontvlucht zijn, het is onmogelijk. Ze hebben geen voedsel en water! Roep eenige makkers en doorzoek het heele kamp en den omtrek. Als je ze gevonden hebt zullen we hen afranselen, dat ze het nooit meer in hun kop halen om nachtelijke avontuurtjes te ondernemen!" dreigt de slecht gemutste hoofdman.

De man gaat heen en wekt enkele ruiters.

Spoedig flikkeren op verschillende plaatsen in het kamp brandende flambouwen. Geen tent wordt overgeslagen. Maar hoe ze zoeken, nergens, nergens een spoor van de Afrikaners.

Nu moet de Sjeik het wel aannemen, dat zijn gevangenen

hun vrijheid hernomen hebben en hij beveelt, dat er dadelijk twintig ruiters moeten opzadelen om de vluchtelingen in te halen.

In groote haast worden de waterzakken gevuld, voedsel opgeladen, de kameelen gezadeld en de geweren uit de tenten gehaald.

De Sjeik gaat ook mede.

In een lange lijn, op tamelijk grooten afstand van elkander, rijden de ruiters den nacht in, naar het zuiden, want dat de vluchtelingen dezen koers volgen is wel zeker.

De Saharabewoners zijn geboren spoorzoekers, evenals de roodhuiden.

Zoolang de duisternis over de woestijn hangt is het onmogelijk in het zand eenig spoor te ontdekken, maar nauwelijks heeft het vroege, nog waterige daglicht de overhand gekregen, of een der ruiters komt den Sjeik meedeelen, dat hij het spoor van de vluchtelingen heeft ontdekt.

Invloeiend zand heeft de indrukken der voeten gedeeltelijk gevuld, maar niettemin is het duidelijk, dat de gevangenen naar gindsche heuvels zijn getrokken.

„Fransch grondgebied," mompelt de Sjeik, en een trek van teleurstelling teekent zich op zijn gelaat.

Hij verzamelt zijn ruiters om zich heen en deelt hun zijn plannen mede, waarna de troep Mooren zich in gestrekten draf naar het heuvelland spoedt.

19

DE DOODGRAVERS VAN DE WOESTIJN. MINNAARS HAND TRILT, ALS HIJ DE TUIT VAN DEN WATERZAK AAN DEN MOND VAN DEN HEILIGE BRENGT. EN IK NOEMDE HEM EEN SCHURK. GEWOONWEG EEN MIRAKEL.

Ze zijn ontdekt!

Dit feit staat Minnaar en zijn zoon klaar voor oogen. De oudste der boeren bespeurt het eerst de aankomende kameelrijders, en hij en Albert zijn nog een aanmerkelijk einde van beschermende heuvels af.

Het terrein, waar ze nu vertoeven, is bezaaid met ruwe rotsblokken, waarvan verscheidene inscriptie's dragen, letters en woorden in het Tamachek, de taal der Toearegs.

De ruiters naderen snel.

„Daar zijn ze, Albert! Vooruit jongen, achter een rotsblok!" schreeuwt Minnaar zijn zoon toe.

Hij past de oude krijgstactiek der Afrikaansche boeren toe, die achter een rotsblok kruipen en na hun geweren afgevuurd te hebben snel een andere schuilplaats zoeken om zich te dekken en zoo, van rotsklomp tot rotsblok loopend, springend of kruipend, den vijand besluipen of ontkomen.

Hier is het hem vermijden en in het hooge heuvelland trachten te komen.

De ruiters hebben hen ontdekt!

De kerels moeten verbazend goede geweren bezitten, want niettegenstaande den nog grooten afstand, die hen van de vluchtelingen scheidt, ploffen er al kogels rondom dezen in het zand.

De revolvers zijn voor de boeren vooreerst nog van weinig nut; die dragen niet zoo ver.

Daar bemerkt Albert, tot zijn grooten schrik, dat hij den waterzak mist. In zijn agitatie heeft hij niet bemerkt, dat de zak hem van den schouder is gegleden.

Dit is het grootste ongeluk, dat hun kan overkomen, want de zon brandt alreeds op rots en zand en de lucht is droog.

Zonder water in de barre woestijn beteekent een gewisse en vreeselijke dood.

Van achter de rots, waar beiden schuiling zochten, tuurt Albert over het afgelegde pad en daar ginds, tamelijk ver weg, ziet hij het grauwe ding liggen.

„Vader, den waterzak!" roept hij waarschuwend, alsof hij de reden van het verlaten van de vooreerst veilige schuilplaats wil te kennen geven, en zonder antwoord van zijn vader af te wachten snelt hij bukkend weg.

Nu eens laat hij zich achter een donkere rots vallen, dan weer vliegt hij snel naar een andere; soms kruipt hij als een slang over den bodem en biedt den vijand slechts een geringe trefkans, dan weer rent hij een eind naar voren over de open vlakte. Ongedeerd bereikt hij zijn doel en tilt den zak over zijn schouder.

Van alle kanten ploffen kogels om hem heen. Minnaar hoort ze scherp tegen het harde graniet ketsen. Hij volgt met angst en beven het vreeselijke schouwspel en stamelt een stil gebed voor zijn moedigen jongen.

Deze is al op den terugweg.

Daar verlaten twee ruiters hun makkers en komen in vollen galop aangerend.

Minnaar voelt het gevaar en rent Albert tegemoet.

Een kreet, die hem tot in merg en been doorpriemt, snerpt in zijn ooren. Zijn zoon, zijn jongste, ligt ginds neergestort tusschen de rotsklompen.

Dien zoon moet hij bereiken, al kost het hem zijn leven!

De beide ruiters, hoog op hun kameelen gezeten, leggen hun geweren aan. Nog hebben ze niet losgetrokken of een

scherp revolverschot doet een van hen met uitgestrekte armen ruggelings achterover van zijn mehari storten. Met een zwaren smak ploft hij op den grond neer.

Zijn makker doet een poging hem te grijpen, en deze poging is hem noodlottig, want een wit rookpluimpje stijgt rechts boven een zwart blok op en een kogel fluit over Albert heen en treft de mehari.

Angstig jammerend zakt het dier op de knieën en werpt zijn ruiter uit het zadel.

Uit dezelfde schuilplaats klinkt een tweede schot.

De ruiter tuimelt over zijn stervend dier en blijft onbeweeglijk hangen.

Wie heeft die schoten gelost?

Is er hulp in de nabijheid?

Inmiddels naderen de Mooren in snellen draf; Minnaar voelt zijn knieën knikken. Hij zal te laat komen om zijn armen jongen te kunnen beschermen, maar toch rent hij voort, de revolver in de vuist.

Plotseling schiet van achter een zwaren klomp een menschelijke gedaante te voorschijn en schiet naar den jongen boer toe.

Die gedaante is groen, geheel en al groen!

Onder een regen van kogels snelt ze op den gewonden Albert toe, ze licht den jongen boer van den grond en draagt hem over het gevaarlijke terrein naar een reusachtig basaltbrok, waarachter ze verdwijnt.

Stomverwonderd staren de Mooren het wonderlijke schouwspel aan. Ze staken het vuren en met de geweren omhoog geheven gillen hun stemmen over de vlakte:

„Ibn ben Azar! Ibn ben Azar!"

Minnaar, die God in zijn hart dankt voor de opgedaagde redding, struikelt naar de plaats, waar zijn zoon moet zijn.

Ibn ben Azar?

Maar hoe kan een blinde marabout zijn weg vinden over een met rotsblokken bezaaide helling!

Daar moet bedrog in het spel zijn! Een of andere vijand, denken de Mooren, moet zich in de groene boernoe van den heilige gestoken hebben.

Ze laten hun kameelen knielen en zoeken beschutting achter hun rijdieren. Er moet verraad in het spel zijn en daarom is het hun geraden voorzichtig te zijn.

Ineens knetteren geweerschoten van alle kanten. Van achter elk rotsblok stijgt een rookpluimpje omhoog.

De schoten zijn op de Mooren gericht, want hier en daar spartelt een ongelukkige mehari met de lange pooten in de lucht en klinkt hun pijnlijk geschreeuw in het rond.

Salvo op salvo kraakt over de rotsen.

De Mooren verkeeren in een hopeloos geval. Hun vijanden liggen veilig verscholen achter ondoordringbare wallen, terwijl zij alleen door een veege beschutting, hun rijdieren, onvoldoende beveiligd worden.

Een paar zoeken er hun heil in de vlucht, maar ze zijn nog geen twintig schreden op weg, of onzichtbare kogels vellen hen neer.

Onafgebroken gaat het vuren van beide kanten voort, maar het is duidelijk, dat de verdediging van de zijde der woestijnroovers hopeloos is. Hun vuur verzwakt meer en meer en houdt eindelijk geheel op.

Vier Mooren richten zich achter hun levende of doode barricade op en steken de armen omhoog. Een van hen is de Sjeik, want een melkwitte mehari ligt voor hem.

Onmiddellijk houdt het vuren van achter de rotsen op; de plotselinge stilte doet vreemd aan.

Van achter de steenklompen komen soldaten te voorschijn, Fransche tirailleurs, zeker een geheel peleton.

Een kort kommando klinkt: de militairen gaan, op groote afstanden van elkander, op één rij staan.

Weer een bevel: de mannen marcheeren voorwaarts, hun officier voorop, de geweren geveld, gereed om bij het eerste alarmsein onmiddellijk klaar te staan om te schieten, want ze kennen hun fanatieke vijanden. Zelfs in zijn doodsstrijd zal zoo'n Moor het nog wagen zijn geweer op zoo'n gehaten giaur af te schieten.

Bij den vijand gekomen kromt de lijn militairen zich als een halve maan. Terwijl een paar soldaten zich uit het gelid naar boven begeven om zich meester te maken van de wapenen, kijken de anderen wantrouwig toe. Wee den Moor, die zich nog tracht te verdedigen!

In een ommezientje zijn de vier overlevenden de handen gebonden en worden ze een voor een achter elkander tusschen twee soldaten weggevoerd.

Twee der Mooren zijn gewond, de rest, vijftien bij elkaar, is dood.

Kaalnekkige gieren, de doodgravers en zuiveraars van de woestijn, vliegen hoog, in langzaam zwaaiende bochten, boven het slagveld.

Hebben ze met hun groote koude, ronde oogen daar boven op de ontoegankelijkste plaatsen van de stijle rotsen het gevecht gezien? Of is hun reukorgaan zoo buitengewoon fijn ontwikkeld, dat ze reeds op grooten afstand een rijk maal roken?

Misschien wel beide. Als straks de militairen vertrokken zijn, zullen ze geruischloos over de cadavers scheren en in hun vlucht met hun scherpe, gekromde snavels, hier een oog uitpikken, daar een lap vleesch afscheuren.

De twee gewonde vijanden worden weggedragen; de soldaten zwoegen de heuvelhelling op en verdwijnen in een ravijn.

Albert Minnaar zit met zijn rug tegen het zware rotsblok geleund. Eén been is omhoog getrokken, het andere naar voren gestrekt. De broekspijp is opengesneden en de groote bloedvlek, die op een eertijds witte doek, om de knie gewonden, zichtbaar is, verraadt, dat de jonge kerel in het been geschoten is en dat hijzelf of iemand anders, zoo goed en zoo kwaad als het ging, de wond verbonden heeft.

Naast hem leunt de ineengekrompen gestalte van den groenen marabout tegen zijn schouder.

Het is een ernstig, bleek gelaat, dat Charles Minnaar

tegenblinkt, als deze, hijgend en kuchend de schuilplaats bereikt en naast zijn zoon nederzinkt.

„Wees maar gerust, vader, alleen een schot boven mijn knie. Geen gevaar, maar ik geloof, dat mijn redder er slechter aan toe is. Spreken doet hij niet meer. Ik vrees, dat hij bewusteloos is."

Minnaar kan niet spreken. Hij bukt zich over zijn zoon heen en drukt hem een zachte kus op het voorhoofd.

„Vader, help dien man. Bekommer u maar niet over mij. De waterzak ligt achter mijn rug, maar ik kan er hem niet vandaan krijgen," en om zijn vader geheel gerust te stellen voegt hij er een grapje bij: „ik heb gezien, dat de Mooren verslagen zijn. We zijn gered en nu zal u weer gauw uw pijpje kunnen rooken."

Minnaar trekt zoo voorzichtig als hij maar kan den zak achter den rug van zijn zoon vandaan en ziet hoe elke beweging den jongen man hindert.

Hij knielt bij den groenen marabout neder en licht diens sluier op.

Een paar donkerblauwe oogen staren hem rustig aan.

Minnaars hand trilt als hij de tuit van den waterzak aan den mond van den heilige brengt, die met lange teugen drinkt. Op het zien van die oogen overvalt hem een zonderlinge gewaarwording. Dat zijn de oogen van het oude portret op Vergesig.

„Is u gewond?" vraagt hij met groote deelneming.

Ibn ben Azar wijst zwijgend met de rechterarm naar zijn schouder. Minnaar maakt voorzichtig de groene boernoe open en ontknoopt het wollen hemd, dat de marabout om de borst draagt. De schouder is een en al bloed.

„We hebben hier geen verbandlinnen, maar ik zal hulp halen. En o, ik dank u voor de redding van mijn zoon. Ik hoop, dat ik het u kan vergelden," snikt hij.

De marabout brengt met moeite den sluier weer voor het gelaat. Ineengedoken blijft hij tegen Albert hangen en bewaart het stilzwijgen.

De boer gaat staan en brengt de hand boven de oogen, om te zien, waar hij om hulp zal moeten gaan en tot zijn onuitsprekelijke blijdschap ziet hij eenige tirailleurs aankomen, aangevoerd door den gesluierden witten priester, den geleider van Ibn ben Azar. Zonderling genoeg draagt de man des vredes een geweer op den schouder.

Minnaar treedt de aankomenden tegemoet en vraagt aanstonds of zij verbandlinnen bij zich hebben. Hij deelt hun mede, dat niet alleen zijn zoon, maar ook de marabout gewond is.

Zonder er een woord bij te zeggen haalt de geleider een verbandzakje te voorschijn.

Handig en snel worden de twee gewonden door hem behandeld, terwijl de militairen van hun geweren en riemen twee draagbaren maken.

„Is er een levensgevaarlijk gewond!" vraagt Minnaar angstig aan den vriend van Ibn ben Azar.

Deze haalt de schouders op en zwijgt.

Een der soldaten geeft den beangstigden boer echter moed:

„Een schot in de knie en een in den schouder. Daar sterft men niet van," zegt hij.

Zoo voorzichtig als maar mogelijk is worden de gewonden op de draagbaar getild en vervoerd.

Minnaar loopt naast zijn zoon, die, om zijn vader gerust te stellen, een cigaret rookt, die een der soldaten hem heeft aangeboden.

„Ben je niet blij, vader, dat we uit de klauwen van dien Sjeik verlost zijn en nog wel zonder losgeld?"

„Och, jongen, dat geld is het minste. Als jij nu maar gauw beter bent en je moeder hoort, dat we vrij zijn," zegt Minnaar.

„Zonder dien groenen marabout had ik het hachje er bij ingeschoten. En in het kamp noemde ik hem nog wel een schurk."

„Ik ben dien man innig, innig dankbaar," zucht de boer.

„Toen hij mijn been verbonden had zakte hij naast me in mekaar. Ik begreep, dat hij zelf gewond was en ik kon hem niet helpen. Op al mijn vragen gaf hij me geen antwoord. Ik heb me naar den hoek van de rots gesleept en het gevecht gezien. Wat een geluk, vader, dat er soldaten in de nabijheid waren. En het was maar goed, dat ik een revolver had. Vader, wie zou ons die revolvers gegeven hebben?"

De boer talmt met het geven van een antwoord.

„Mogelijk is er onder de Mooren een of andere Fransche deserteur, die medelijden met ons had," veronderstelt hij.

Albert doet geen verdere vragen meer. Het spreken schijnt hem te gaan vermoeien. Hij laat het cigaretje slippen en sluit de oogen.

Minnaar loopt verdiept in gepeinzen.

De stoet bereikt den heuvelkam en daalt voorzichtig langs de helling naar beneden in een breed, dor ravijn, waar evenwel leven en beweging heerscht.

Boomen, varens, gras en planten, die zich doorgaans in rotsspleten nestelen, zijn er niet, evenmin als water. Het heele ravijn is één chaos van naakte rotsen en rotsblokken, in wier schaduwen menschen en kameelen koelte zoeken.

Liefderijk worden de twee gewonden op een rustige plek neergelegd. Ze liggen niet naast elkander, daarvoor zijn de schaduwstrookjes te smal. De bevelvoerende officier, luitenant Marais van de militaire post te Atar, overtuigt zich persoonlijk van hun gerief.

Minnaar, die bij Albert zit neergehurkt, is verheugd met den officier kennis te maken.

„Ik had gedacht u op een aangenamer wijze te kunnen ontvangen, heer Minnaar," zegt de beleefde Franschman. „Mijn regeering bracht mij van uw komst op de hoogte. Maar in plaats van vliegeniers hoorde ik van prisonniers, die na een noodlanding in handen der Mooren waren gevallen. Ik ontving het radio-telegram S. O. S. en twee dagen lang hebben we tusschen Atar en Tamareikat gezocht. Ten laatste zagen we op Spaansch grondbezit het wrak van uw jager. De oostenwind had hem nog al ver af doen drijven. Natuurlijk bracht ik

het hoofdkwartier op de hoogte van het geval en toen die boodschapper met uw brief kwam begreep ik, dat ge beiden in leven waart. Ja, uw vrouw weet, dat er geen gevaar is, alleen oponthoud. Op bevel van kapitein Du Mesnard moest ik de grenzen in het oog houden en dat was maar goed ook. Nu kan ik u tenminste gelukwenschen met uw ontsnapping en het behoud van het geld. Uw zoon is niet levensgevaarlijk gewond. Over een paar weken zal hij volkomen genezen zijn."

„Is kapitein Du Mesnard uw chef?" vraagt Minnaar met belangstelling.

„Dat nu eigenlijk niet, maar hij bezit een volmacht, die hem heer en meester doet zijn van alle militaire machten tusschen Dakar en Marokko. Kent u hem?"

„Neen, dat niet. Ik heb hem nooit gezien of gehoord. Is hij nu in Dakar?"

„Voor zoover ik weet, geloof ik van niet. Een man als Du Mesnard is dan hier, dan daar, maar altijd op de gevaarlijkste plaatsen. Ziet u, mijnheer Minnaar, wij hadden u wel in Rio de Oro kunnen gaan opzoeken, maar dit werd verboden. Zeker om verwikkelingen met Spanje te ontgaan. Alles wat we moesten doen was de grenzen in het oog te houden. De onderhandelaar van den Sjeik zit nog hoog en droog in Atar op de duiten te wachten, die hij nooit in zijn vieze vingers zal krijgen. Hij zal vreemd op zijn neus kijken als hij zijn Sjeik ziet."

„U weet, dat de groene marabout mijn zoon redde. Wat kan ik doen om hem mijn dankbaarheid te toonen?"

„Die marabout! Om u de waarheid te zeggen, ik haat die fanatieke geestdrijvers. Het is voor het eerst van mijn leven, zoolang als ik in de Sahara dien, dat ik zoo'n kerel liefderijk tegenover een Christenmensch zie. Dat is gewoon een mirakel. Maar hij gaat mee naar Atar en als uw geld aangekomen is, geef hem een paar goudstukken voor zijn klooster. Daarmee zal hij in zijn nopjes zijn. Wat hem aandreef om uw zoon te redden, kan ik niet verklaren."

„Weet u, wie dien anderen Moor doodschoot?"

„U bedoelt die kerels, die uw zoon aanvielen? Hij zelf legde er één neer, maar wie den ander raakte, ik zou het u niet kunnen vertellen."

„Hebt u Ibn ben Azar al meer ontmoet, luitenant?"

„Ja zeker. Drie jaar geleden kwam hij uit Marokko in Tamareikat en later heb ik hem nog eens ontmoet. Dezen morgen kwam hij met zijn geleider en de drie witte mehari's bij ons en deelde ons mede, dat er twee gevangenen van den Sjeik ontvlucht waren. Ik dacht dadelijk aan u en uw zoon en we lagen op den uitkijk. Maar dat het ons gelukt is den Sjeik levend in handen te krijgen, dat is gewoonweg een mirakel. Zoo'n buitenkansje, of laat ik maar gerust zeggen buitenkans, komt niet alle dagen voor en ik hoop er het derde sterretje mee verdiend te hebben."

„Dat hoop ik ook. Wat gaat u met den Sjeik en zijn mannen doen?"

„Die gaan mee naar Atar. Daar verwacht ik verdere bevelen."

„Hoe ver is het van hier naar uw post?"

„Een marsch van tien uren. Doch nu we gewonden bij ons hebben zal het wel wat langer duren. Vóór zonsondergang moeten we vertrekken."

„Is het voor mijn zoon niet gevaarlijk om al vervoerd te worden?" vraagt Minnaar verschrikt.

„Volstrekt niet, maar ik wil niet ontkennen, dat het vervoer ongerieflijk is. Gelukkig stappen kameelen rustig en gelijkmatig. De patiënten zullen wel een beetje schommelen, maar van eigenlijk schokken is geen sprake."

„Maar mijn jongen kan niet op een kameel zitten, luitenant."

„Dat zal ook niet gebeuren. De vier gewonden worden door twee kameelen in een velddeken, tusschen die dieren in, gedragen. En morgenochtend zijn we in Atar. Daar kunt u uw zoon zelf verzorgen en u zal eens zien hoe snel de droge lucht van de Sahara geneest. Dat is gewoonweg een mirakel."

En onder het uitspreken van zijn geliefkoosd stopwoord

knikt luitenant Marais den boer eventjes vriendelijk en bemoedigend toe en stapt naar de marabouten, die een heel eind verder in de schaduw van een rotsklomp zitten.

Trots de hitte slaapt Albert zoowat den heelen langen dag, wat hem veel van zijn jonge krachten teruggeeft. Zijn vader haalt ook de schade van den vorigen nacht in.

In den namiddag verlaten de militairen met hun gewonden en gevangenen in de stiptste orde de vallei. De gevangenen zijn in zekeren zin te beklagen, want hun armen zijn op den rug gebonden en rondom hun middel sluit een koord, dat aan den staart van een kameel is gebonden. Maar wie kaatst, die moet den bal verwachten en per slot van rekening worden ze met hun eigen sop overgoten.

Minnaar valt een groote eer te beurt.

Hij zit op den witten mehari van den gewonden marabout. Dat hij er het eerste halfuur niet tienmaal afslingert zou de luitenant gewoonweg een mirakel genoemd hebben. Zijn positie is allesbehalve benijdenswaardig.

Een kameel verplaatst onder zijn wandeling zijn zwaartepunt heel wat van links naar rechts en omgekeerd, waardoor zijn rug als de slinger van een klok werkt. De ongeoefende ruiter voelt al heel spoedig, dat zijn maag antiperistaltische bewegingen gaat maken. In plaats van zeeziek is hij kameelziek, maar de verschijnselen zijn bij beide ziekten dezelfde. Alleen komen er bij de kameelziekte nog een paar onaangenaamheden bij.

Helt de kameelrug naar rechts, de ruiter gaat links hangen om zijn evenwicht te bewaren en helt de rug naar links, de ruiter zoekt door een rechtsche zitting te voorkomen, dat hij een buiteling in het zand maakt. Die aanhoudende voorzorgsmaatregelen eischen zooveel van zijn nek- en rugspieren, dat hij behoefte gevoelt aan een duchtige massage.

Boer Minnaar heeft het dan ook erg te kwaad, maar als een stalen roodhuid tracht hij zijn leed te verbergen, wat hem, gezien de wormvormige bewegingen van zijn voedselbewaarder, niet altijd gelukt.

Gelukkig kan Albert niets van den heldenmoed zijns vaders zien.

Na een marsch van drie uren wordt halt gehouden.

Minnaar is dankbaar weer op den beganen grond te zijn en wrijft met beide handen zijn stijven nek.

Albert slaapt, en daarom loopt de boer in zijn eentje wat heen en weer.

„Is het ritje u goed gevallen?” hoort hij luitenant Marais vragen.

„Ik ben er letterlijk door ontroerd, luitenant,” merkt Minnaar leuk op.

Na een uur rust wordt de tocht voortgezet.

De nachtelijke koude doet zich al geducht voelen en de meeste ruiters hullen zich in hun velddekens. Die hebben de marcheerende gevangenen echter niet noodig.

Na de derde pauze begint het te dagen. Minnaar is al een beetje gewoon aan de bevallige schommelingen van zijn edel rijdier en durft af en toe een blik in het rond te slaan.

„La France,” zegt de soldaat die naast hem rijdt en zijn hand naar den horizon uitstrekt.

Daar ginds in de verte wappert in den koelen morgenwind de driekleur: blauw, wit en rood.

Daar ligt Atar in de groene oase van Usheft.

Daar is gelegenheid om een telegram te zenden naar mevrouw Minnaar, naar het kasteel Mesnard.

Daar kan Albert rustig herstel vinden.

Het duurt evenwel nog een goed uur, voor de karavaan onder de wuivende palmen halt houdt.

Minnaar staat naast zijn geknielden mehari. Hij is blootshoofds en vouwt de handen.

In zijn ziel ruischt een dankgebed aan zijn Schepper.

20

ZOO GING DAT OOMPJE SIDI LAMINE OOK. „ZIJN ER ARABIEREN MET BLAUWE OOGEN?" NOG NOOIT HEEFT MINNAAR ZICH ZOO GEHAAST. DE GROOTE VOGEL WIEKT NAAR HET ZUIDEN.

In het Fransche leger volgt elke officier een cursus in eerste hulp bij ongelukken.

Sommigen hebben het zoo ver in genees- en heelkunde gebracht, dat een werkelijke dokter hun werk moeilijk zou kunnen verbeteren.

Zoo'n man is luitenant Marais, de militaire bevelhebber van de post Atar.

Nauwelijks is hij thuis, of hij onderzoekt de vier gekwetsten. Hij peilt Alberts wonde, ontdekt waar de kogel zit en heeft dien in een ommezientje er uit.

En nu ligt de jonge boer tusschen koele, witte lakens in de met muskietengaas afgesloten ziekenkamer van het fort.

Minnaar zoekt hem dadelijk op en verbaast er zich over, dat hij daar den groenen marabout niet ziet, wel de twee Mooren.

Hij had zoo gaarne dien moedigen priester nog eens willen bedanken voor zijn zelfopoffering en hem, nu luitenant Marais hem vertelde van de aankomst van het losgeld, een milde som voor het klooster willen ter hand stellen.

De drie gewonden zijn uitgeput door bloedverlies en daarom toeft Minnaar niet lang. De boer legt liefkoozend zijn hand op Alberts voorhoofd. De jonge kerel probeert even tegen zijn vader te glimlachen, maar het gaat hem niet goed af, moe vallen zijn oogen dicht.

Op de teenen verlaat Minnaar de kamer en in de gang

klampt hij den pikzwarten ziekenverpleger aan en vraagt hem fluisterend of hij ook weet, waar Ibn ben Azar is.

De zwarte trekt wanhopend de schouders omhoog en schudt wel tienmaal van neen.

„Ibn ben Abar moet toch ergens toeven," denkt Minnaar, en hij waagt het het kommandantskantoor binnen te treden, waar luitenant Marais juist een overtreder den mantel heeft uitgeveegd.

De schuldige sluipt achter Minnaar om en snelt door de gang naar buiten.

„Wel, heer Minnaar, bevreesd voor uw zoon?" vraagt de luitenant, en zonder antwoord af te wachten, vervolgt hij: „daar is niet het minste gevaar. Zoek hem vanavond maar eens op, dan zult u zien, hoe goed hij vooruitgegaan is."

„Ik zou graag van u willen weten waar de marabout is?"

„De marabouten! Die zijn een kwartier geleden vertrokken."

„Vertrokken?" Minnaar kan zijn ooren niet gelooven en hij voelt wat een teleurstelling dit voor hem is.

„Ja, vertrokken. Er kwam een telegram van kolonel Le Roux met het bevel de twee heiligen onmiddellijk per vliegmachine naar Dakar te zenden."

„Weten ze daar dan al dat we gered zijn?"

„Dat heb ik direct na onze aankomst geseind."

„Maar luitenant, kan een gewonde man zoo'n reis ondernemen?"

„Ik heb het hem afgeraden, maar de kerel was vast besloten. Die vent is van ijzer, gewoonweg een mirakel," antwoordt Marais, die weer eens zijn geliefkoosd stopwoord kiest.

„Zou het lang duren, luitenant, voor mijn zoon genezen is?"

„Mijnheer Minnaar, ik heb het u al gezegd: de droge Saharalucht geneest wondersnel. Met zoo'n wonde als van uw zoon lig je in Parijs drie weken te bed. Let er op, wat ik zeg, over een week wandelt hij met een kruk door de oase."

„En zouden we dan kunnen vertrekken?"

„Dat hangt er van af met welk voertuig, waarde heer."

Minnaar wacht een oogenblikje voor hij voorzichtig verder vraagt:

„Bestaat de mogelijkheid, dat we met een vliegmachine naar Dakar kunnen gaan?"

„Die bestaat, als de kolonel één van de Junckers wil sturen," meent luitenant Marais.

„Eén van de Junckers," zegt Minnaar hem werktuigelijk na.

„Ze hebben in het hoofdkwartier twee Junckers, passagiersvliegtuigen," heldert Marais op.

„Denkt u, dat de kolonel er zoo één zal zenden?"

„Wat de kolonel doet of zal doen, weet ik niet. Maar we hebben hier dien Sjeik en als ik het niet mis heb zal kolonel Le Roux dien bandiet zoo gauw mogelijk voor den krijgsraad willen zien. We kunnen hem onder gewapend geleide met een karavaan vervoeren, maar dat kost een handvol geld en daar hebben ze in Parijs een broertje aan dood. De goedkoopste weg is per vliegmachine. Zoo ging dat oompje, Sidi Lamine ook.

Maar, u neemt het me niet kwalijk, ik moet met mijn werk opschieten. De kolonel wenscht een uitvoerig rapport van het gebeurde. Ik zal er uw wensch in opnemen om zoo spoedig het kan naar Dakar te komen. De Moor, die op de duiten wachtte, heb ik met leege handen naar zijn vrouw en kinderen teruggestuurd. Hij kan daarginds zijn makkers mededeelen, dat Frankrijk niet met zich laat spotten. De kerel viel op zijn rug toen hij zag, dat we zijn Sjeik in onze kluiven hadden," — hier schatert Marais van het lachen — „maar ik moet opschieten, mijnheer Minnaar, er ligt een stapel werk op me te wachten. Hoe ik er door moet komen mag Joost weten. Het is gewoonweg een mirakel!"

Hier eindigt de vroolijke Franschman.

Minnaar bedankt hem en uit zijn verontschuldiging voor het oponthoud.

„Vanmiddag aan tafel kan ik u misschien meer vertellen," zegt de luitenant hoopvol, en hij schudt zijn bezoeker de hand.

De boer verlaat het kantoor en hoopt door een wandeling in de oase den tijd te korten en wat meer regelmaat in zijn gedachten te brengen, want, eerlijk gezegd, de gebeurtenissen van de laatste dagen volgden elkaar zoo snel op, dat zijn kop ervan begint te rooken.

Tot zijn groote blijdschap ontmoet hij een Arabischen koopman, die onder zijn verscheidenheid van koopwaren ook tabak aanbiedt. Hij koopt hem den geheelen voorraad van het kostbare kruid af, een voorraad, die slechts uit twee halfpondzakjes bestaat, maar waarmee hij met de noodige zuinigheid ver kan komen.

Met welgevallen blaast hij de blauwe rookwolkjes voor zich uit.

„Dat briefje in het kamp, dat hij voor alle zekerheid verbrand heeft, dat moet door één der marabouten geschreven zijn of door een Franschen deserteur, die onder de Mooren opgenomen is. Een geheime raadgever fluistert hem in, dat het één der priesters is geweest. Zouden die heiligen misschien in dienst van Frankrijk staan? Dat zou verklaren waarom ze zoo snel naar Dakar moesten vertrekken. Maar het kan toch haast niet. Ibn ben Azar staat overal bekend als een fanatieke Moslem en zoo één zal Frankrijk niet dienen."

Deze en dergelijke gedachten vermoeien het brein van den Afrikaner.

Plotseling komt er een zonderling vermoeden in hem op, een vermoeden, dat hem half beangstigt, half verblijdt.

Juist passeert hem een onderofficier.

„Sergeant," zoo wendt hij zich tot den militair, „zijn er Arabieren met blauwe oogen?"

De aangesprokene kijkt wel is waar vreemd op bij de plotselinge, onverwachte vraag, maar antwoordt dadelijk:

„Duizenden, mijnheer."

„Het is dus geen zeldzaamheid, sergeant?"

„In het geheel niet. In den loop der eeuwen zijn er zoovelen met Syrische, Berbersche, ja zelfs met Toearegsche vrouwen gehuwd, dat het waarlijk geen wonder is."

„Dank u, sergeant."

De onderofficier salueert en vervolgt zijn weg. Minnaar peinst en vele vragen kwellen hem; zijn zonderlinge vermoeden geeft hij op.

's Middags aan tafel heeft luitenant Marais geen nieuws, tot teleurstelling van zijn gast, en de uren achter het maal kruipen voor Minnaar om.

Gelukkig is de toestand van Albert erg bevredigend. Hij heeft een honger als een leeuw, waarlijk een goed teeken, en is vroolijk en opgeruimd.

Langer dan een uur zit de vader aan het bed van zijn zoon en beiden spreken over moeder en „Vergesig".

„Wat gaan we doen, als we den jongen baron gezien hebben, vader?" vraagt Albert.

„Moeder halen en naar huis," is het zachte antwoord.

O zoo graag wil Albert weten, wat zijn vader met het kasteel en met de familiekostbaarheden zal doen, maar hij kent zijn vader en mist den moed om het te vragen. Dat zijn vader alles zal houden, dat kan hij niet gelooven. En toch......

Den vijfden dag na hun komst in de oase van Usheft blijft er in den morgen geen oud vrouwtje bij den pot koes-koes zitten.

De gansche oase stroomt naar het vliegveld, waar een groote tweedekker geland is.

De piloot is in het kantoor bij luitenant Marais.

De nieuwsgierigen worden door eenige soldaten op veiligen afstand gehouden, behalve Minnaar, die de groote vliegmachine wel schijnt te bestudeeren. Het komt hem voor, dat het werkelijk een uitgelezen genot moet zijn met zoo'n reuzevogel het luchtruim te doorklieven. Hij is brandend nieuwsgierig of de kolonel aan hem en zijn zoon toestemming heeft verleend met dit vaartuig naar Dakar te komen, en voortdurend kijkt hij naar het kantoor, of niemand dat verlaat om hem te komen roepen.

Het onderhoud tusschen den luitenant en den militairen

vliegenier duurt lang, maar eindelijk toch verlaat de laatste het kantoor en luitenant Marais roept Minnaar bij hem te komen. Nog nooit heeft onze boer zich zoo gehaast.

„Over twee uur vertrekt de kist. Maken jullie je klaar. Je zoon kan best mee!" zegt Marais.

„Dus we hebben toestemming!" roept hij verheugd uit.

„Natuurlijk. Maar ga je gereed maken. Jullie krijgen een gevangene mede, den Sjeik. Net zoo als ik dacht!"

Albert danst van pure blijdschap op één been door het ziekenvertrek, als zijn vader hem de blijde boodschap verteld heeft. De beide Mooren kijken onbewogen toe.

Zoo heel veel hebben de Minnaars niet voor het vertrek in orde te brengen en precies op tijd zijn ze op het vliegveld. Albert loopt met een kruk, maar hij is opgewekt en vroolijk.

De geboeide Sjeik krijgt in de kajuit een plekje en onmiddellijk naast hem komt een gewapende korporaal te zitten.

Ook Minnaar en zijn zoon vinden er een plaats.

Reeds hebben ze van den luitenant een hartelijk afscheid genomen en is deze in zijn kantoor wedergekeerd, als ze hem als een razende weer daar uit zien vliegen, met een fladderend papier in de hand. Hij snelt naar het vliegtuig toe en steekt hoofd en rechterarm in de kajuit.

„De drie sterren, heeren! De drie sterren! Juist bericht ontvangen van promotie!"

Beide boeren wenschen hem hartelijk geluk.

„Dat beteekent, dat ik van die verdraaide eenzame posten voor goed af ben!" roept hij vol vreugde uit.

En nogmaals drukt hij de beide gasten stevig de hand en trekt hoofd en schouder terug.

De machine begint te dreunen, allen wijken terug.

Luitenant Marais wuift met het papiertje in de lucht en duidelijk hooren de boeren hem vragen of het gewoonweg geen mirakel is.

Daar loopt de groote vogel snel over het veld, verheft zich, en wiekt naar het zuiden.

21

„GENERAAL, U TREKT DAT WOORD TERUG!" AFWACHTEN EN VERTROUWEN. ZE PAKT DE „LIEVERD" EVEN OM DEN HALS. TANTE MARIE VOELT, DAT ZE OP HAAR BEENEN STAAT TE BEVEN. DE FIJNSTE KEREL IN HET LEGIOEN.

De Minnaars arriveeren den volgenden dag, omstreeks elf uur in den morgen, in Dakar.

Een uur geleden liet generaal Le Roux een bezoeker uit, met wien hij zeker langer dan anderhalf uur heeft zitten praten.

We hooren hem zeggen:

„En wat die nazaten van je betreft, laat dat zaakje maar aan mij over. Die ellendige boeren hebben nu eenmaal geen ander ideaal dan geld, geld en nog eens geld! Trek je het verlies van je voorvaderlijk kasteel maar niet zoo aan. Het is beroerd, dat voel ik, maar je ben nog jong en heb een schitterende toekomst voor je liggen. Vergeet dit niet. En nogmaals hartelijk geluk gewenscht. Adieu! adieu! Ik hoop je spoedig in Parijs te zien!"

Hij sluit de deur van zijn groot werkvertrek achter den bezoeker dicht, maar gaat niet aanstonds zitten. Als een getergde leeuw loopt hij op en neer, van den eenen hoek van de kamer naar den anderen.

Generaal Le Roux? Generaal?

Ja, de vier sterren op den gouden kraag zijn verdiend. De man, die opnieuw de eer van Frankrijk hoog gehouden heeft, die met tact voorkwam, dat Spanje eindelooze klachten inbracht tegen schending van zijn grondgebied en op wiens last Frankrijk zich verzekerde van een brutalen en lastigen vijand, die man moest bevorderd worden.

Hij is nu generaal, wat een hooger pensioen en overplaatsing naar een ander garnizoen insluit. Mogelijk wel gaat hij naar Oran of Algiers, terug naar de beschaving en naar een milder klimaat.

Lang loopt hij nog in gedachten verdiept heen en weer tot hij, gekalmeerd, zich weer in zijn stoel aan zijn taak zet.

Nauwelijks heeft hij het eerste dienstrapport doorgelezen, of de ordonnans dient hem de heeren Minnaar aan.

Zijn gelaat neemt een onvriendelijke, ja, een norsche uitdrukking aan.

Charles Minnaar en zijn zoon treden buigend het vertrek binnen; Albert hinkt op zijn kruk.

De generaal salueert even. Een paar uur geleden bood hij persoonlijk zijn bezoeker een stoel aan, nu verwaardigt hij zich zelfs niet om den invalide uit te noodigen te gaan zitten.

Albert blijft, op zijn kruk geleund, naast zijn vader staan. De beide Afrikaners voelen de onsympathieke ontvangst terstond.

„U staat beiden onder de bescherming van mijn regeering, ik heb bevel ontvangen u te helpen, voor zoo ver dit in mijn macht ligt. Wat hebt u te verzoeken?" klinkt het koud, kortaf en stroef.

Minnaar gevoelt zich niet op zijn gemak, maar hij kijkt den generaal recht in de oogen en zegt:

„Wij wenschen voorgesteld te worden aan kapitein Du Mesnard."

„Er is in het heele vreemdelingenlegioen geen kapitein van dien naam," gromt de generaal stug.

Minnaar staat verbouwereerd. In het heele vreemdelingenlegioen geen kapitein Du Mesnard? Even ziet hij verbaasd zijn zoon aan, dan, zijn verrassing beheerschende, zegt hij bedaard:

„Ik vraag u om verschooning, generaal, maar de notaris van baron Du Mesnard deelde mij mede, dat zijn jonge meester kapitein was in het legioen."

„Juist, kapitein „was". Baron Du Mesnard is thans majoor

en toegevoegd aan den staf van Z. Exc. den minister van oorlog in Parijs."

„Dan zouden wij graag aan den majoor voorgesteld worden," is het correcte verzoek van den boer, die zich niet opnieuw uit het veld laat slaan.

„Waarom wenscht ge dit?" klinkt de korte vraag.

„De baron is één mijner naneven. Vóór wij naar Zuid-Afrika terugkeeren wenschte ik hem te zien en te spreken."

„Ge hebt hem reeds gezien!" roept generaal Le Roux driftig uit.

Op het hooren van dezen snijdenden uitroep kijken beide boeren den generaal hoogst verwonderd aan.

„Ge hebt hem gezien! Ibn ben Azar, die u, jonge man, met gevaar van zijn eigen leven uit het gevecht droeg. Die was kapitein Du Mesnard. Dien hebt ge toch gezien! Als ik geweten had, dat het zijn beroovers waren, die hij moest redden, ik had aan anderen dien last opgedragen. Het moet voor hem een loodzware plicht geweest zijn en hij aanvaardde zijn taak zonder morren of tegenspreken. Had ik alles toen maar geweten!"

Bij het hooren van het woord beroovers wordt Albert doodsbleek.

Generaal Le Roux ziet, hoe de bloedelooze lippen beginnen te trillen en kort voegt hij hem toe:

„Neem een stoel en ga zitten!"

Maar Albert neemt geen stoel en gaat niet zitten.

Minnaar blijft den generaal kalm aankijken en zegt ernstig en waardig:

„Noemt u iemand, die zijn recht eerlijk handhaaft, een beroover? Generaal, u trekt dat woord terug!"

Eén oogenblik voelt deze zich verrast. Die taal is geen taal van een lafaard. Daar klinkt eergevoel in, eergevoel, waar hij respect voor heeft. Hij voelt en weet ook, dat hij te ver gegaan is. Baron Albert heeft hem vanmorgen de ware toedracht van de zaak toevertrouwd.

„Dat woord trek ik terug. Maar ik zet er voor in de plaats

mannen, die den fijnsten kerel in het legioen onnoodig een grenzeloos leed berokkend hebben."

Minnaar denkt een geruimen tijd na vóór hij vraagt:

„Heeft baron Albert u ook medegedeeld of hij geneigd was het kasteel uit mijn handen te aanvaarden?"

„Hij het aanvaarden? Uit uw hand? „Laat het maar in de klauwen van mijn verbasterde nazaten blijven," riep hij uit."

„Generaal," snijdt Minnaar verdere beleedigingen af, „ik wensch dit gesprek te staken. U zegt, dat u gehouden is om ons te helpen, voor zoover dit in uw macht ligt?"

„Dat zal ik doen," is het onwillige antwoord.

„Zegt u mij dan wie die andere marabout was!"

„Sergeant Fourié. Nu luitenant. Hij doodde den Moor, die op het punt stond uw zoon te vermoorden."

„Generaal, ik wensch nog te weten, waar ik majoor Du Mesnard en luitenant Fourié kan vinden?"

Duidelijk bemerkt Albert, dat zijn vaders anders rustige stem nu trilt van ingehouden pijn.

„Majoor Du Mesnard vertrok vanmorgen naar Parijs. Luitenant Fourié zal in zijn kamer hier in het hoofdkwartier zijn. Als de heeren niets meer van mij verlangen heb ik mijn plicht gedaan," klinkt het droog.

„Ik dank u voor uw welwillendheid," zegt Minnaar min of meer sarcastisch; hij neemt Alberts arm en ze verlaten den generaal.

„Vader, waarom hebt u die ellendige papieren toch niet verbrand?" barst Albert uit als ze in de gang komen.

„Wie heeft kunnen voorzien dat alles zoo zou loopen!" geeft Minnaar hem ten antwoord.

„Als baron Albert het kasteel dan niet terug wil hebben, geef het dan aan Antoinette!" roept Albert wanhopig uit.

„Denk je, dat die het zou aanvaarden? Jongen, je kent de vrouwen niet."

„O, alles is ellendig. Die erfenis brengt ongeluk aan, vader. Den man, die mij redde, maken we rampzalig. Vader, wat moeten we toch doen?" jammert de jonge kerel.

„Afwachten en vertrouwen," zegt Minnaar, en alsof hij te veel gezegd heeft, zwijgt hij verder.

Luitenant Fourié is gauw gevonden. Het is juist het rustuur vóór het middagmaal en hij zit in zijn kamer te lezen.

Na een begroeting, die vooral van den kant van den officier bijzonder kort en stug is, zegt Minnaar:

„Generaal Le Roux heeft ons medegedeeld, dat gij het waart, die den Moor neerschoot, die het leven van mijn zoon bedreigde. Wij komen u onzen diepgevoelden dank betuigen."

„Volstrekt geen dank," antwoord Fourié ijskoud, „ik deed niets anders dan mijn plicht."

„Maar ik hoop toch, dat u van ons een bewijs van onze dankbaarheid wilt aannemen?" roept Charles Minnaar uit.

„Ik denk er niet aan. La France heeft mij al genoeg beloond!" klinkt het schamper terug.

„Luitenant," trilt Alberts ontroerde stem, „mijn arme moeder zit in Frankrijk. Als we terug zijn en ik heb haar alles verteld, zal ze u elken dag in haar gebed gedenken!"

Hiermede raakt hij een gevoelige snaar aan, dat ziet hij, want over het stugge gelaat van den officier strijkt een zachte adem.

Gulhartig steekt Fourié hem de hand toe en vraagt zacht: „Veel pijn gehad?"

Maar zich dadelijk tot Minnaar wendend herneemt zijn gelaat de vorige koude en vraagt hij kort:

„Is er nog iets, waarmee ik u van dienst kan zijn?"

Minnaar schudt het hoofd en wendt zich naar de deur.

Zwijgend groet Albert den officier en volgt zijn vader, met wien hij, diep in zijn hart, een groot medelijden voelt.

Ze nemen hun intrek in het Italiaansche hotel, waar hun eerste werk het raadplegen van de reisgidsen is.

Met een vliegmachine terug, dat is uitgesloten, daar wil Minnaar niet van hooren. Dan zou hij om de gunst van den generaal moeten bedelen en ook Albert voelt, dat dit voor zijn vader onmogelijk is.

De eerstvolgende boot, die de haven van Dakar aandoet is de „l'Etoile", en die komt pas over zes dagen, zoodat ze zeker nog een week in de heete stad moeten vertoeven, vóór ze naar Frankrijk kunnen terugkeeren.

Er schiet dus niets anders over dan maar geduldig te wachten en den tijd zoo nuttig en aangenaam mogelijk te besteden.

Terwijl Minnaar in den laten namiddag zich met een auto naar de haven laat rijden om daar in het kantoor van de scheepvaartlijn plaatsen te bespreken, schrijft Albert een langen brief aan zijn moeder.

„Schrijf maar niets van al die onaangenaamheden, Albert," verzocht Minnaar hem. De jonge man was echter niet van plan zijn moeder te verontrusten en schrijft een werkelijk vroolijken en opwekkenden brief.

Hij heeft in zijn vader een groote verandering bemerkt. In plaats van dat Minnaar gebukt gaat over de onwelwillende, zeg maar vijandelijke ontvangst zoowel bij den generaal als bij den luitenant, is hij opgeruimd en bijzonder actief.

„Nu we hier een week moeten blijven, moeten we ons maar zoo goed en zoo kwaad als het gaat amuseeren en bezig houden, Albert. Ik heb een auto gehuurd en we zullen de stad en de omstreken eens goed gaan bekijken," zegt hij op zijn oude rustige, maar opgewekte manier.

En zoo gaat er geen dag voorbij of niettegenstaande de brandende hitte rijden de Minnaars uit.

Vooral de overdekte markt trekt hun belangstelling en in de beroemde moskee Djournbel wandelen ze uren op hun kousen rond, want aan den ingang moeten ze hun schoenen uittrekken.

De prachtige lanen van hooge mangoboomen in het voorstadje Wakam zijn om nimmer meer te vergeten.

Eenmaal komen ze den generaal tegen.

Zoodra hij de boeren bemerkt wendt hij stug het gelaat af.

Albert voelt, dat hij bloedrood wordt, maar zijn vader blijft doodgewoon doorpraten, alsof hij niet eens bemerkt heeft, dat de generaal passeerde en een blik van minachting gaf.

Daar is iets in zijn vader, wat Albert raadselachtig voorkomt. Onbegrijpelijk genoeg heeft de oude Minnaar iets tevredens over zich. Zijn rustige opgewektheid oefent op den zoon een goeden invloed uit en nu diens been met het uur leniger wordt en de jonge man met eenige voorzichtigheid al zonder kruk door de kamer kan loopen, nu keert de oude vroolijkheid weer.

De eigenaar van het hotel, een Italiaan, is een gezellige baas, die in de koele avonduren het gezelschap van de Minnaars zoekt en met levendige belangstelling luistert naar de lotgevallen van zijn gerespecteerde gasten.

„Weten de heeren, dat de Sjeik vanochtend voor den krijgsraad komt?" valt hij Charles Minnaar met zijn gewone levendigheid in de rede, juist als deze bezig is een beschrijving van het kamp der Mooren te geven.

Minnaar is ineens den draad van zijn verhaal kwijt.

„Ze zullen wel korte metten met hem maken, en dat is goed ook," voegt de Italiaan bij zijn vraag.

„Duurt zoo'n krijgsraad lang?" informeert Albert.

„Gewoonlijk slechts een paar uren in een geval als dit. De rapporten worden voorgelezen, een paar getuigen gehoord, de beschuldigde wordt ondervraagd en klaar is Kees. De Sjeik wordt gefusilleerd of verbannen."

Het is begrijpelijk dat de Minnaars nieuwsgierig zijn naar den uitslag.

Die staat 's avonds in de Dakarsche courant.

De Sjeik is veroordeeld tot volledige vergoeding van de vernielde vliegmachine plus duizend Arabische gouden ponden boete of vier jaar verbanning naar Guiana. De vier ondergeschikten krijgen elk een jaar dwangarbeid.

Het vonnis is zoo mild, omdat er aan de zijde van de Franschen geen enkele doode is gevallen.

De Italiaan voelt zich teleurgesteld, dat ze zoo'n roover maar niet dadelijk van kant maken.

„Nu koopt hij zijn leven terug met gestolen duiten!" roept hij verontwaardigd uit.

„Ben je er zoo zeker van, dat hij liever zal betalen?" vraagt Minnaar.

„Natuurlijk. Uit Guiana komt nooit iemand terug!"

En dat hij juist oordeelt blijkt uit een later bericht.

Dit is ook voor Charles Minnaar van groot belang, want nu is hij zijn honderdduizend francs niet kwijt. Niemand, die het hem kwalijk neemt, dat hij in zijn knollentuin is.

Twee dagen langer dan ze gedacht hebben moeten de Afrikaners nog in Dakar blijven, omdat de „l'Etoile" een buitengewoon groote lading moet innemen. Maar aan alle wachten komt gelukkig een einde.

De hartelijke Italiaan komt nog even afscheid nemen voor de laatste loopplank is ingehaald en staat nog te wuiven als het groote schip reeds voorbij de pier is.

„Tante Marie, een brief!" galmt de frissche stem van Antoinette door de hooge gang van het kasteel Mesnard.

Haastig wordt een kamerdeur opengerukt en mevrouw Minnaar steekt haar hoofd naar buiten. Het schijnt waarlijk, of ze ouder geworden is, en dit zou ook geen wonder zijn, want dagen en nachten van angst heeft ze gekend en niet altijd gelukte het mevr. Du Plessis of Antoinette de rimpels van dat verontruste voorhoofd door zachte troostwoorden weg te strijken.

„Van Albert!" juicht de gelukkige moeder, zoodra ze het bekende schrift ziet.

Ze weet, dat haar man en zoon nu veilig in Dakar zijn en op scheepsgelegenheid wachten om terug te komen. Dat telegram heeft ze ontvangen. De laatste brief was uit Atar, van haar man, en die brief heeft haar doodelijk ongerust gemaakt. Al schreef Minnaar, dat er niet het minste gevaar

was met Alberts wonde, ze kon haar angst niet van zich af zetten, maar nu is er een brief van haar jongen zelf.

„Ga hem maar gauw lezen, tantetje," dringt Antoinette aan. Ze pakt de „lieverd" even om den hals en duwt haar zachtjes naar binnen.

De jongste van de kasteelbewoners voelt zich de laatste week in de wolken van blijdschap en haar vroolijke stem klinkt van den morgen tot den avond door het oude kasteel.

Eerst dat telegram van de snelle promotie en overplaatsing naar Parijs en toen die heerlijke drie dagen met hun vieren in de groote wereldstad. Wat zag de jeugdige majoor er kranig uit! Eerst was hij wel een beetje stug tegen die lieve tante Marie, maar dat ging gauw over. Wat jammer, dat hij al uit Dakar vertrokken was voor de Minnaars daar aankwamen. Best te begrijpen, dat de Afrikaners hun naneef wilden zien voor ze voor goed naar hun land terugkeerden. Ze had heelemaal niet vreemd opgekeken, toen tante Marie vertelde, dat ze familie van Albert waren. Dat had ze al aan de gelaatstrekken en de oogen gezien. Jammer dat haar verloofde, — het engagement is er door — het zoo druk heeft, dat hij geen dagje naar Mesnard kan komen. Ze zal in het voorjaar in Parijs trouwen en daar moeten wonen, het kan niet anders.

Met een gelukkigen glimlach op haar gelaat komt mevr. Minnaar de tuinkamer binnen, waar mevr. Du Plessis op haar oude plaatsje aan een nieuw handwerkje bezig is en Antoinette een dozijn prachteksemplaren van late najaarsrozen in een vaasje schikt.

Beiden wenden het hoofd om en zien de gelukkige oogen van de beminde gast.

„Antoinette, lees jij den brief eens aan je moeder voor, dan kan ik er ook nog eens naar luisteren," verzoekt ze.

Het jonge meisje schuift het vaasje met rozen op zij en wipt vlug op een stoel.

„Wat een lange brief! Tien volle zijdjes!" roept ze verbaasd uit, maar dadelijk daarop begint ze hardop te lezen.

Mevr. Minnaar vouwt oudergewoonte de handen in haar schoot en drinkt elk woord als muziek in. Antoinette's moeder laat haar handwerkje in den steek en luistert met verbazing naar het opgewekte relaas van de beleefde avonturen.

Albert beschrijft de noodlanding, — hij spreekt niet van neerschieten, — het leven in het kamp, het losgeld, — niet hoeveel, — de komst van Ibn ben Azar en zijn geleider, hun vlucht, de woede van den Sjeik, hun redding, hoe hij en zijn vader het bejammeren, dat de groene marabout zoo plotseling vertrokken was en dat ze hem ook niet in Dakar aangetroffen hadden en ten laatste, dat ze met de „l'Etoile" naar Marseille komen en daar den twintigsten September zullen landen.

„Heerlijk voor u, tante Marie. Maar nu gaat u misschien gauw weer naar Zuid-Afrika terug?" vraagt Antoinette, met iets van zacht verwijt in haar stem.

„Oom Charles zal naar Vergesig verlangen en ik ook, hoe lief ik het hier ook heb," zegt tante Marie zacht.

„Ik hoop dat uw man en zoon mijn aanstaanden schoonzoon in Parijs zullen opzoeken," wenscht mevr. Du Plessis.

„Dat zullen ze zeker wel doen, vooral nu ze hem in Dakar gemist hebben," meent tante Marie.

Mevrouw Minnaar is van plan alleen naar Marseille te gaan om haar man en zoon te verwelkomen, een verlangen, dat door de beide kasteeldames begrepen wordt.

Reeds uren voor de aankomst wacht ze op de kade op het binnenstoomen van de „l'Etoile" en als een vriendelijke zeeofficier, aan wien ze al een paar malen om inlichtingen vroeg, haar mededeelt, dat de bodem in het zicht is, begint haar hart luid te kloppen.

Het stipje in de blauwe verte, wordt al grooter en grooter maar het duurt zeker wel een uur, voordat de personen aan boord te onderscheiden zijn.

Minnaar en zijn zoon staan op de voorplecht en wuiven met hun hoeden.

Mevrouw Minnaar herkent de haren en wuift met haar zakdoek terug.

Maar o wat duurt dat lang eer de stoomer aan wal ligt en de loopplanken zijn uitgezet.

Haar man staat het eerste op de kade; achter hem komt Albert.

Tante Marie voelt, dat ze staat te beven op haar beenen, en als eerst Minnaar en dan haar zoon haar omhelzen en kussen, ziet ze zoo wit als een laken en de tranen stroomen haar uit de oogen.

Als Minnaar den vrachtjesdrager heeft betaald en ze alle drie in de rustige eetzaal van een groot hotel zitten, komen ze tot kalmte, al duurt het gevraag en geantwoord tot in het oneindige.

„En wanneer zullen we nu naar Zuid-Afrika terugkeeren, Marie?" vraagt Charles Minnaar.

„Zoo gauw als het kan, Charles," antwoordt zijn vrouw. „Op de boot heb ik gezien, dat er den 23en een stoomschip uit Marseille naar Mauritius en Madagascar vertrekt, om de oostkust heen. Albert en ik wenschen je voor te stellen om op deze boot plaats te bespreken. Op Mauritius kunnen we overstappen op één van de witte booten van de Java-Durbanlijn, op de „Houtman" of de „Tasman", die elke havenstad aandoet en ons in Oost-London brengt. Wat denk je er van?"

„Ik vind het heerlijk, Charles. Maar is er dan nog tijd genoeg om den baron in Parijs te bezoeken?"

„Dat is niet meer noodig, Marie. We hebben den majoor gezien," zegt Minnaar met nadruk.

„Heb je baron Albert gezien? Jullie hebben er niets van geschreven en de majoor heeft er geen woord van gerept, noch tegen mij, noch tegen de dames Du Plessis," roept mevr. Minnaar uit.

„Het is een lange geschiedenis, Marie. Ik zal ze je, als we in het kasteel zijn, vertellen. Maar alles is in orde," stelt Minnaar haar gerust.

Albert kijkt zijn vader opmerkzaam aan, omdat deze zoo verzekert, dat alles in orde is.

„Ik moet nog even bij notaris Cerfontain wezen, en als we dan van de dames Du Plessis afscheid genomen hebben kunnen we gaan. Ik zal de dames onze kennismaking met onzen naneef mededeelen," besluit Minnaar.

De nachttrein voert de Minnaars naar Lyon. In den morgen arriveeren ze in Peyrieux en moeder en zoon wachten in het hotel De la Harpe terwijl vader den notaris bezoekt. Dat bezoek duurt maar kort en als de klok van de kathedraal in Peyrieux elf slaat, verlaten de Afrikaners de huurauto en treden door het groote buitenhek op de brug van het kasteel.

Minnaar houdt woord. Ofschoon hij in den nachttrein, toen Albert sliep, zijn vrouw alles van Ibn ben Azar heeft verteld, deelt hij nu de volle geschiedenis van hun redding aan de dames Du Plessis mede.

Onder het luisteren naar het aangrijpende, sobere verhaal van den boer stroomen Antoinette de tranen over de wangen.

„Albert en ik hebben ons leven aan den jongen baron te danken. We hebben Ibn ben Azar gezien en het is nu niet noodig, dat we naar Parijs gaan."

Zoo besluit Minnaar het verhaal van den heldenmoed van zijn naneef. Waarom hij naar Dakar wilde en waarom zijn ontvangst daar zoo vijandig was, verzwijgt hij.

Langen tijd is het stil in de tuinkamer van het oude kasteel. Iedereen is onder den indruk van het gehoorde en het is alsof de gangen en muren de geheimen van de Sahara fluisteren.

Antoinette is de eerste, die de stilte breekt.

Met een stem, waaraan ze tevergeefs vastheid wil verleenen, zegt ze tot haar moeder:

„Nu weet ik, waaraan hij zijn snelle promotie heeft te danken. Hij wil nooit hebben, dat ik daarnaar vraag. O moeder, wat ben ik trotsch op Albert!"

„Nu weet je ook, waarom hij zeide, dat hij zijn schouder

bezeerd had. Hij is een edele man!" roept mevrouw Du Plessis uit.

„De fijnste kerel in het legioen noemde de generaal hem," vult Albert aan.

„Dat is hij zeker," beamen tante Marie en Antoinette tegelijk.

De Minnaars blijven nog één dag in Peyrieux. Charles bezoekt nog eens de crypt van de kathedraal en heeft een lang gesprek met den directeur van de handelsbank. Albert brengt een bezoek aan het vliegkamp, waar kolonel Terreblanche niet moede wordt naar den jongen vliegenier te luisteren. Tante Marie is thuis gebleven.

Het afscheid is allerhartelijkst en Antoinette houdt niet op of tante Marie moet beloven elke maand te schrijven.

Minnaar kijkt nog eens om als de auto bij de bocht komt. De oude torens van het slot schitteren in de herfstzon.

In Lyon stappen ze over in den trein, die hen naar het zuiden voert. Hoe blij ze ook zijn terug te keeren naar huis, allen voelen, dat ze iets dierbaars verliezen.

22

NOOIT GEEN SAHARA MEER! OP HET GELUK VAN IBN BEN AZAR EN ZIJN JONGE VROUW! JE KUNT HEM BLINDELINGS VERTROUWEN.

Lukas lacht.

En als hij lacht knijpen zijn oogen toe tot Japansche spleetkijkers en zijn mond scheurt van het linker oor tot het rechter open en vertoont een dubbele rij gezonde tanden, zoo wit als wit ivoor.

Een lentezonweelde glanst over zijn heele gelaat en zijn breede, dikke, vooruitspringende lippen verraden zooveel goedhartigheid en blijdschap, dat het geen wonder is, dat zijn vrouw in haar pondokkie volkomen de baas is.

Met zielsgenot ziet hij het aan hoe zijn „baas", zijn „missies" en zijn „kleinbaas" de loopplank van het groote, witte schip — de Houtman — afdalen en op hem toekomen. Nog nooit in zijn leven heeft hij hen zoo vroolijk goeden morgen gewenscht en zijn hart beeft van vreugde als Albert hem een flinken klap op den schouder geeft en vraagt, hoe alles op Vergesig gaat.

Het duurt nog een poosje voor alle bagage op de motorlorrie is geborgen, waar Oulap vandaag een tweelingbroeder van Lukas schijnt.

Albert is blij, dat hij nu eens achter het wiel mag zitten en stuurt de auto tusschen kisten, balen en pakhuizen door, en over de lange brug, die de oevers van de Buffalorivier, de haven van Oost-London, verbindt.

De vrachtauto sukkelt maar langzaam achterna.

Zoolang het over den oeverweg gaat is voorzichtigheid de boodschap, want de weg wordt druk bereden, maar nauwelijks heeft de auto de hoogte beklommen en draait

rechts het heerlijke paradijs van de Oost-Londonsche omgeving in, of de wijde wereld ligt over een prachtig, breed pad voor iedereen open.

Wat een schitterend gezicht, die groene lentevelden met hun bloemenschat, die glanzende ossen en runderen, die bosschen met roode daken er tusschen, die kalme geiten en zenuwachtige schapen.

Mevrouw Minnaar kijkt haar oogen uit nu ze al die heerlijke, bekende tooneeltjes ziet.

Het is einde October, de lentemaand in Zuid-Afrika.

Viooltjies in die voorhuis,
Viooltjies blauw en rooi,
Viooltjies orals op die veld
En orals ai so mooi!

De auto snort door een droomwereld van bultige, beboschte heuvels en waterrijke dalen.

Daar klimt ze omhoog in de blauwe lucht en daalt remmend naar de diepte over den cementen vloer, waarover het water van de Goeloerivier glijdt. Ze slingert om een heuvel, vanwaar de Indische Oceaan duidelijk te zien is, snijdt door de donkerte van een bosch en hijgt naar adem als ze het vereenigingspunt van de drie paden bereikt.

Dat linksche kronkelt naar Kidd's Beach. Kijk, het roode dak van het hotel ligt als een plat gekleurd schijfje op een zee van groen. De kleine vacantiehuizen schuilen gezellig en vredig bijeen en de schuimende golven, die haar kracht op de grauwe rotsen breken, glinsteren verblindend wit tusschen al dat groen en blauw.

Het weggetje voor hen is het pad naar King.

Nog een klein half uurtje, en ze zijn thuis.

Een paar zwarte kleuters met groote, nieuwsgierige oogen, openen het hek voor de „baas".

Daar draait de auto om het boschje gomboomen heen en Minnaar en zijn vrouw steken het hoofd naar buiten om hun heerlijke huis toch gauw te zien.

Mieta, de Hottentotsmeid, staat op de voorstoep en waggelt het trapje af om toch snel haar „missies" te begroeten.

De tranen staan haar in de oogen en verwijtend hakkelt ze: „Ek het . . . gedink . . . die missies . . . het ons . . . almal gevergeet."

Oom Jacques komt haastig uit Alberts rondavel aangeloopen en verwelkomt met vreugde zijn broer en schoonzuster en zijn neef en heel gauw zitten ze allen rondom de groote tafel in de zitkamer.

Minnaar stopt zijn pijpje met tabak van zijn broer, Afrikaansche tabak!

Mieta brengt de koffie binnen en de heele kamer trilt van zalige tevredenheid.

„Gewoonweg een mirakel!" roept Albert vroolijk uit en zijn ernstige vader schiet in den lach. Oom Jacques wil weten, waarom zijn broer plotseling zoo vroolijk is en Albert vertelt nu van de gewoonten van kapitein Marais en van zijn promotie.

„Hij zal niet meer in Atar zitten, vader!" roept hij, als zijn verhaal uit is.

„En wij gaan er niet naar toe om te kijken of het waar is. Nooit geen Sahara meer!" zegt Minnaar en schudt het hoofd.

Tante Marie bezit geen geduld genoeg om nog langer aan tafel te blijven zitten. Ze laat de mannen alleen en moet alle kamers, alle gangen even bezoeken.

„De gelukkigste mensch is de boer, Albert. Al heeft hij tegenslagen, hij heeft een dak boven zijn hoofd, altijd wat te eten, en . . . . hij is een vrij man!"

Dat heeft Minnaar zoo dikwijls tegen zijn zoon gezegd en nu zegt hij het weer, wel een bewijs, dat hij zich gelukkig gevoelt. En zoo gaat het leven op Vergesig weer zijn oude gangetje.

Oom Jacques vertrekt naar zijn eigen boerderij en 's avonds luistert tante Marie naar de vergeten brokstukken uit de avontuurlijke reis. Maar wat haar man en Albert ook aanvult, het einde van het liedje is altijd Ibn ben Azar.

En in haar avondgebed gedenkt zij den dapperen jongen naneef en den verren luitenant.

De groene lente gaat al weer plaats maken voor den warmen zomer en tante Marie denkt aan haar vacantiehuis, waar ze met de kerstdagen wel veel gasten zal moeten herbergen, want de getrouwde kinderen verlangen naar hun ouders. Het is een uitgebreide correspondentie, die ze te voeren heeft, want Minnaar is een luie schrijver en laat zulk werk aan zijn vrouw over. Maar tante Marie doet het met liefde.

Haar belofte aan Antoinette houdt ze gestand; elke maand gaat er een brief naar het kasteel en ze ontvangt na drie weken een antwoord terug.

Het huwelijk van majoor Du Mesnard met Antoinette Du Plessis is vastgesteld op 12 April.

April in Europa, dat is de ontwaking tot nieuw leven. De boer opent de stallen en het vee huppelt in het jonge gras en loeit van geluk. De nachtegaal werpt zich op de hoogste boomtwijg en fluit en orgelt en kweelt van dankbaarheid. De seringen bloeien.

Tante Marie vindt dat ze geen beter tijd hadden kunnen uitkiezen. Ze zullen hun wittebroodsweken in Egypte doorbrengen. De jonge baron heeft een half jaar verlof gekregen. Eigenlijk zou ze wel op het kasteel willen blijven, maar Albert schijnt daar niet van te willen hooren, schrijft Antoinette.

Als de kinderen en kleinkinderen de een na den ander na de kerstdagen vertrekken, wordt het stil in het vacantiehuis en Minnaar gaat er over denken om weer naar Vergesig terug te keeren, waar Albert de zaken bestuurt, want van verder studeeren heeft hij afgezien en zijn vader is daar blij mee.

De zomermaanden gaan voorbij. Het wordt herfst. Kidd's Beach ligt verlaten en het is er stil, alleen de zware golven dreunen dag en nacht door.

Den dag vóór het trouwen stuurt tante Marie namens hen allen een lang telegram naar de gelukkige jonge menschen en op den avond van den trouwdag opent Minnaar een flesch

ouden Kaapschen portwijn en schenkt drie glazen vol. Hij probeert een korte, geestige toespraak te houden, die mislukt, want als hij begint: „op het geluk van Ibn ben Azar en zijn jonge vrouw," blijft hij steken en trilt het glas in zijn handen. Tante Marie zet het hare even neer, om een opwellende traan weg te vegen. Albert redt de situatie door luid te roepen: „lang zullen ze leven!"

„Ze zal wel gauw een brief schrijven," meent tante Marie.

Drie weken later komt Lukas met twee Fransche brieven van het postkantoortje van Kidd's Beach terug; één voor Minnaar en één voor zijn vrouw.

De boer kijkt heelemaal niet vreemd op dat er voor hem ook een brief bij is. Hij schijnt dien verwacht te hebben. Maar niet, dat de inhoud hem zoo zou ontroeren, want zijn gelaat wordt bleek en zijn oogen mistig.

Kasteel Mesnard, 14 April 1932.

Oom Charles,

U is een oneindig veel edeler Du Mesnard dan ik. U hebt tienmaal meer en beter blauw bloed in uw aderen dan de man, die u zoo verguisde en zoo bitter wantrouwde en die daarover de diepste spijt gevoelt. Vergeef mij, edele oom Charles.

Ik kan wel schreien als ik er aan denk hoe ik uw nobele bedoelingen zoo verkeerd uitgelegd heb. De twee ridderslagen, die u mij toegediend hebt, hebben mij verpletterd en ik gevoel mij tegenover u o zoo armzalig klein.

Eerst dat besluit van den President van Frankrijk. De minister van oorlog overhandigde mij persoonlijk het verzegelde pakket toen wij uit de kerk thuiskwamen. Ik opende het en voelde mijn hoofd duizelen toen ik den brief en de documenten las.

En daarop de mededeeling van notaris Cerfontain, die mij kapot maakte.

Eerst 's avonds kon ik Antoinette alles uitleggen, want ze begreep niets van mijn zenuwachtigheid.

Wij besloten direct naar het kasteel af te reizen om de kostbare familie-eigendommen te bezichtigen.

Hoe groot ons geluk ook is, Antoinette en ik konden onze tranen niet bedwingen, toen we het kasteel binnentraden.

We hebben onze reisplannen veranderd, we komen naar Zuid-Afrika, want ik wil u zien en zal niet volkomen gelukkig kunnen leven vóór u mij uw beide trouwe handen hebt toegereikt.

Tegenover u en Albert betrachtte ik slechts mijn plicht als officier, maar u hebt door mij geleden, dat weet ik, want generaal Le Roux deelde mij zijn ontmoeting met u mede.

Wij vertrekken morgen naar Engeland en nemen de kortste route naar Oost-London. Telegrafisch heb ik plaatsen besproken op de Carnarvon-Castle.

Antoinette jubelt van blijdschap.

Oom Charles, u hebt twee menschen overstelpt met geluk.

Uw dankbare neef

Albert Du Mesnard.

Tante Marie heeft Antoinette's brief uitgelezen en man en vrouw kijken elkaar aan.

„Charles, mag ik nu Albert alles vertellen?" vraagt ze zacht.

Minnaar knikt.

Hij overhandigt haar den brief van den jongen baron en stapt naar buiten, in de wijde heerlijkheid.

Het is een avond, zooals alleen het gelukkige Afrika er zoovele telt.

De heldere nachthemel is bezaaid met vredig flonkerende sterren en over heuvelen en in dalen hangt het groote zwijgen.

Op de stille voorstoep van Vergesig zitten moeder en zoon.

„Albert, misschien vindt je vader het niet goed, maar wil je dezen brief van baron Albert eens lezen?" vraagt mevr. Minnaar.

De jonge boer kijkt vreemd op, maar vouwt terstond den aangeboden brief open. Terwijl hij leest bestudeert zijn moeder zijn gelaatstrekken, die al ernstiger en ernstiger staan.

„Dus hij neemt het toch aan! Dat valt me tegen!" roept Albert en hij geeft zijn moeder den brief terug.

„Hij mocht het niet weigeren, Albert. Je weet, dat je vader naar Parijs is gegaan, toen wij in Peyrieux waren. Daar heeft vader volkomen afstand gedaan van het kasteel en bijbehoorende goederen ten behoeve van de Fransche staat. De minister deelde je vader mede, wat deze ook verwacht had, dat de President zeer zeker de bezittingen aan baron Albert zou schenken.

Vader was er van overtuigd dat de baron het nooit uit zijn handen aangenomen had. Maar zoo kon hij deze niet weigeren. Op vaders verzoek kreeg baron Albert alles op zijn trouwdag terug. Ook die kostbaarheden, die jullie gevonden hebben. Vader zegt, dat de jonge baron nu een rijk man is."

„We hadden één van die zakjes wel kunnen houden, al was het alleen maar voor de curiositeit," meent Albert heel materialistisch.

„Je vader wenschte niet het minste te behouden."

„Maar waarom wilde vader absoluut dien baron zien, moeder?"

„Om hem precies te vertellen, wat hij gedaan had en waarschijnlijk ook om een blijvende familieherinnering mede naar Zuid-Afrika te nemen."

„Wist u alles, moeder?"

„Tusschen je vader en mij bestaan geen geheimen, Albert."

„Maar waarom mocht ik het niet weten?" vraagt hij verdrietig.

„Dat weet ik niet. Ik geloof, dat vader je heeft willen laten zien, dat je hem blindelings vertrouwen kan."

„Vader is de fijnste kerel in de geheele familie, moeder. Net zoo als de baron schrijft, een man van blauw bloed."

Mevrouw Minnaar knikt haar zoon vriendelijk toe.

BESLUIT.

Er zijn altijd nieuwsgierige, of laten we liever en beter zeggen, leergierige lezeressen en lezers, die nooit tevreden zijn als een boek werkelijk uit is.

Ze willen in de puntjes weten hoe het verder met Jan, Piet en Klaas gaat, hoe oud ze worden, of ze trouwen, enz. enz.

Nu is gelukkig weetgierigheid een deugd en zoo iets behoort een schrijver aan te moedigen.

Daarom wordt hier nog vermeld, dat de jonge baron en zijn vrouw meer dan drie maanden in Zuid-Afrika verbleven.

Baron Albert du Mesnard verklaarde zijn jonge vrouw plagend, dat hij nooit had kunnen denken, dat er in dit verre land zoovele mooie meisjes en vrouwen waren, waarop Antoinette antwoordde, dat ze van het begin af de ferme, jonge mannen bewonderd had.

„Vergesig" trok den Franschman zoodanig aan, dat hij er niet aan dacht andere gedeelten van het land te bezoeken.

Bij hun vertrek drukte Charles Minnaar zijn naneef beide handen.

Majoor Du Mesnard zendt nog altijd geregeld sommige Fransche couranten en staat er iets in, dat voor de Minnaars belangrijk is, dan onderstreept hij het met een blauw potloodje.

Zoo las Charles Minnaar:

„Luitenant Doumier van de militaire post Tamareikat in het westen van de Sahara, werd aangegrepen door de vreeselijke „cafari", den woestijnwaanzin, en is naar Algiers overgebracht."

Tante Marie is lid van een liefdadigheidsvereeniging in King. Dat is het gevolg van haar vriendschap met Dean Shaw.

„Ben je nu al weer aan een ander paar kousen begonnen?" vraagt Charles Minnaar.

„En je hebt zelf gezegd dat aalmoezen de toegang tot het paradijs verleenen," moet hij terughooren.

De Sjeik heeft alles betaald en zal voortaan wel voorzichtiger wezen met zijn baantje van roover, want Spanje heeft hem laten verstaan, dat hij bij een mogelijke herhaling zal zien, dat de Franschen de territoriale grenzen zullen overschrijden, want de twee landen hebben in dien geest een overeenkomst gesloten.

Baron Albert zond uit Peyrieux van elke soort munten, die in de familiekoffer lagen, één exemplaar als curiositeit.

Wie op Vergesig komt kan die oude dunne goudstukken, meest allen gesnoeid, bewonderen.

Charles Minnaar heeft het oude portret laten restaureeren en er een nieuwe, vergulde lijst om laten zetten. De blauwe oogen zien rustig op zijn nazaten neder, de oogen van Ibn ben Azar.

Albert is lid van de Oost-Londonsche vliegclub. Hij is nog ongetrouwd maar brengt verdacht veel bezoeken aan een naburige familie, waar ongehuwde dochters zijn.

Tante Marie houdt haar hart vast, dat ze haar jongste nu ook nog moet verliezen, al kan hij op de boerderij van zijn vader blijven, en Albert beweert, dat hij niet trouwt of zijn vader moet hem zooveel geld geven, dat hij zijn huwelijksreis naar Peyrieux kan maken.

Misschien zal dat nog eens gebeuren.

Generaal Le Roux heeft Minnaar geschreven, dat hij van majoor Du Mesnard alles gehoord heeft en hij vraagt excuus voor zijn onbeleefde ontvangst.

Van luitenant Fourié hooren ze niets, en daarom schrijft Minnaar zijn neef om inlichtingen, want hij wil ook dien edelen man bedanken en beloonen.

Het antwoord is droevig: „mort pour La France."

INHOUD.

Bladz.

EERSTE HOOFDSTUK.
„Hier die ding het uit die kissie uitgeval, basie!" Tante Marie is dol op haar vacantiehuis. Haar biddende handen rusten in haar schoot. Albert is van kindsbeen af gewend zijn vader niet te storen als deze de courant leest. 5

TWEEDE HOOFDSTUK.
Alle Minnaars hebben blauwe oogen: een speling der natuur. Er zit een met een koord toegebonden verzegeld pakje in, en een opgevouwen blad papier. Diep in het hart is de baron een Hugenoot. Het heil zijner ziel woog hem zwaarder dan de gunst des konings 15

DERDE HOOFDSTUK.
Albert wordt wakker doordat hij de deuren der garage hoort piepen en knarsen. De dame fluistert schier onhoorbaar. Die brief moet verloren zijn geraakt . . . 26

VIERDE HOOFDSTUK.
Boer Minnaar leest. Met een meewarig trekje op het gelaat legt hij het neder. Wat dat beteekent mag Joost weten. Een welkome kerstgave voor de armen. Gekraakte notedoppen en verkreukelde zilverpapiertjes 36

VIJFDE HOOFDSTUK.
Het vliegtuig steekt den neus omlaag en schiet in glijvlucht naar de aarde. Liever wil ik er nog een paar jaartjes voor blijven leven. Spoedig draait het ding een meesleepend danswijsje af. Je liefhebbende moeder . . 47

ZESDE HOOFDSTUK.
De bakermat van zijn voorgeslacht. Het graf van den eersten baron Du Mesnard. Hij is een man, aan wien ik met een gerust geweten mijn dierste geheimen zou durven toevertrouwen. Minnaar rimpelt het voorhoofd. „Nooit", roept ze uit 57

Bladz.

ZEVENDE HOOFDSTUK.
Wat voert u uit het verre zuiden naar ons kleine Peyrieux? De groote Fransche revolutie is er de oorzaak van. Waarom heeft uw voorvader dit in zijn bezit gehouden? Deze Afrikaner heeft geen enkelen druppel blauw bloed meer in zijn aderen 67

ACHTSTE HOOFDSTUK.
Er zit karakter in mijn naneef. Onrecht blijft onrecht, al geschiedde het meer dan twee eeuwen geleden. Vooruit, eend! Het bekoorlijke gelaat van Antoinette bloost. Onze jongen zit in de Sahara. Met groote opmerkzaamheid beschouwt Minnaar de granieten platen 78

NEGENDE HOOFDSTUK.
De jonge Fransche en de Afrikaner zijn de beste maatjes van de wereld geworden. Een prachtige beker van gedreven goud. Arme baron, arme Antoinette! Verjaagd, maar gelukkig niet onterfd 90

TIENDE HOOFDSTUK.
Als die erfenis je maar geen ongeluk aanbrengt. Een absolute volmacht. Als het voor mij en nog voor een ander niet zoo in-droevig was. Minnaar leest en en herleest den brief 105

ELFDE HOOFDSTUK.
Glimlachend bekijkt hij zijn verlakte schoenen. Om u te dienen. Hoe kunt u daar met een gerust geweten gaan logeeren? De reis over den Atlas en de Sahara is gevaarlijk. Hij moet zijn naneef zien 113

TWAALFDE HOOFDSTUK.
Dit is ook honderdmaal beter dan al die handdrukken en kussen. Door een heelal van kleuren. Minnaar is blij, dat hij zijn beenen kan uitstrekken. Ze zijn in de eigenlijke Sahara 123

DERTIENDE HOOFDSTUK.
De waterlooze, wreede woestijn. Met plezier hakt hij hem den kop af. De Toearegs volgen het spoor. Frankrijk mag niet zwak zijn 131

VEERTIENDE HOOFDSTUK.
De agilam galama, de huilebalk. Zure kameelmelk. Een slachtoffer van de eenzaamheid. Een lek in de benzinetank. Minnaar heeft geen trek in zijn pijpje 143

VIJFTIENDE HOOFDSTUK. Bladz.
Hij is een rijzige, trotsche Moor, wiens donker gelaat scherp afsteekt tegen de witte kap van zijn boernoe. Zijn voeten gloeien als klompen vuur. Gij veracht onzen profeet Mohammed? De geheele wreede natuur heeft haar karakter verloren 153

ZESTIENDE HOOFDSTUK.
Je suis français. Een koude blik van verachting uit donkere haatoogen. Een ongeloovige, een giaur! Het is voorbij en daarbij blijft het! 168

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.
Honderdduizend francs is geen peulschilletje. Je kan zeker wezen van den gouden kraag. Over 't geweer! Slagen we, dan krijg je het sterretje. Kapitein Albert du Mesnard zit achter het wiel 178

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.
Gezegend zij Ibn ben Azar! Die groene schelm en zijn vriendje krijgen ook niets. De nacht Al Kadr. Het zuiderkruis wijst den weg 186

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.
De doodgravers van de woestijn. Minnaars hand trilt, als hij de tuit van den waterzak aan den mond van den heilige brengt. En ik noemde hem een schurk. Gewoonweg een mirakel 198

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.
Zoo ging dat oompje Sidi Lamine ook. „Zijn er Arabieren met blauwe oogen?" Nog nooit heeft Minnaar zich zoo gehaast. De groote vogel wiekt naar het zuiden . . . 210

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.
„Generaal, u trekt dat woord terug!" Afwachten en vertrouwen. Ze pakt de „lieverd" even om den hals. Tante Marie voelt, dat ze op haar beenen staat te beven. De fijnste kerel in het legioen 216

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.
Nooit geen Sahara meer! Op het geluk van Ibn ben Azar en zijn jonge vrouw! Je kunt hem blindelings vertrouwen 229

BESLUIT.